

2022

Årsrapport

reBank
ØST-NORGE

Gunn Tove Skaane Buaas
Rådgiver i Skien

Innhold

Konsernsjefen har ordet	4
Konsernstrategi	7
Tilbakeblikk 2022	12
Hoved-/nøkkeltall siste 5 år	18
ÅRSREGNSKAP 2022	
Styrets årsberetning	20
Resultatregnskap	33
Balanse	34
Endring i egenkapital	35
Kontantstrømpoppstilling	37
Noter til regnskapet	40
Erklæring fra styret og konsernsjef	118
Alternative resultatmål (APM)	119
Revisjonsberetning	120
VIRKSOMHETEN	
Presentasjon av styrende organer og konsernledelsen	128
Eierstyring og selskapsledelse	137
Risikostyring og internkontroll	138
Egenkapitalbeviset	145
Virksomhetsredegjørelse	148
SpareBank 1-alliansen	152
Sparebankstiftelsene	154
Våre medarbeidere	155
Bærekraftsrapport	162
Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge	255
Rapport om godtgjørelse til ledende personer	262
Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering 2022	266

Konsernsjefen har ordet

En kraftfull regionbank i et attraktivt marked

2022 har vært nok et spennende og krevende år i norsk banknæring generelt og for oss i SpareBank 1 Sørøst-Norge spesielt. Den 1. april fusjonerte SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Modum kun 10 måneder etter fusjonen mellom SpareBank 1 BV og Sparebanken Telemark. I påvente av innfusjoneringen av SpareBank 1 Modum ble teknisk fusjon mellom SpareBank 1 BV og Sparebanken Telemark i 2021 utsatt til SpareBank 1 Modum var på plass. Denne ble gjennomført helgen 7. til 9. oktober med et meget godt resultat, og fra mandag den 10. oktober var endelig SpareBank 1 Sørøst-Norge etablert på en felles teknisk plattform. Vi er veldig stolte av å legge bak oss to vellykkede fusjoner av tre banker på under et år – alt etter fastsatte mål og planer. Gjennom disse to fusjonene har vi styrket vår posisjon i Sørøst-Norge i tråd med uttalte ambisjoner.

Ser en tilbake i tid, har strukturell vekst vært viktig for bankens utvikling. Siden 1980-tallet har bankens samlede forvaltningskapital gjennomsnittlig vokst med om lag 12 prosent hvert år, noe som er betydelig høyere enn kredittveksten i samme periode. Totalt er det gjennomført 11 sammenslåinger, fra bygd til by. En av motivasjonene bak sammenslåingene har vært lik for alle. For å skape gode resultater bør en være offensiv og fusjonere i gode tider. I tillegg er det viktig å opprettholde ett sterkt kundefokus fra dag 1 samtidig som en jobber effektivt og raskt med alle interne prosesser som skal på plass. Jeg er svært takknemlig for den innsatsen som er lagt ned gjennom året av alle involverte, både medarbeidere, ledere, styret og samarbeidspartnere. Sammen har vi skapt verdier.

Det har vært gode tider for bank/finans-bransjen i 2022. Konsernet leverer gode resultater og bankens topplinje er styrket i tråd med ambisjonen. Provisjonsinntektene inkludert inntekter fra datterselskaper økte med hele 12 prosent. Å vokse på andre inntekter enn de marginbaserte tjenestene som innskudd/utlån, er viktig for økt lønnsomhet. Fremover forventer vi ytterligere vekst. Vi styrket blant annet vårt datterselskap SpareBank 1 Regnskapshuset Sørøst-Norge med oppkjøp av Grenland Gruppen AS i november 2022. Grenland

Gruppen er en sterk aktør innenfor regnskapsføring og rådgivning i Telemark. Vi har også gjort strukturelle endringer innenfor eiendomsmegling ved å fusjonere datterselskapet EiendomsMegler 1 Sørøst-Norge med EiendomsMegler 1 Modum, samt kjøpt ut minoritetsaksjonærene i Z-eiendom, for ytterligere å styrke EiendomsMegler 1 Sørøst-Norge. Dette er et ledd i jobben med å innlemme bankens datterselskaper for å utvikle et helhetlig og bedre tilbud til våre kunder.

Finansnæringens regelverk er i kontinuerlig utvikling. Økte krav til compliance, risikostyring, bærekraft og digitalisering krever økt kompetanse og flere ressurser. Samtidig er kundene opptatt av god rådgivning, nærhet og konkurransedyktige betingelser. For å møte disse utfordringene og samtidig ha en god lønnsomhet, er skalafordeler en viktig verdidriver. Derfor tror vi på flere strukturendringer i tiden som kommer.

Gjennom strukturendringene har vi opparbeidet betydelig kompetanse på gjennomføring av fusjoner. Forskning viser at mange fusjoner og oppkjøp ikke når sine målsettinger, dette mener jeg bestemt vi kan motbevis i vårt tilfelle. I fusjonsarbeidet har vi lagt betydelig vekt på å ha gode prosesser med god forankring blant ansatte, tillitsvalgte, eiere og andre interessenter. Dette sikrer eierskap og entusiasme om felles mål. I tillegg er det viktig å sette søkelyset på ledelse og utvikle en sunn bedriftskultur. Gjennom å jobbe aktivt med å forstå kulturforskjeller, etablere en attraktiv arbeidsplass og iverksette beste praksis, står vi bedre rustet til å møte morgendagens utfordringer. I 2022 har vi iverksatt et eget lederutviklingsprogram for alle ledergruppene. Neste år skal vi sette ytterligere søkelys på medarbeidere. Motiverte og fornøyde ansatte er vår viktigste ressurs. Jeg er stolt og ydmyk over det engasjement som organisasjonen har vist de siste tre årene.

Sammenslåingene har også skapt fem sterke lokale sparebankstiftelser i regionen. De vil gjennom sine lokale forankringer ivareta de gamle sparebankenes DNA. Samtidig skal de i fremtiden, sammen med banken,

sørge for gaveutdeling og markedsaktiviteter i de respektive markedsområdene for å styrke bankens posisjon som lokalbank. Utbetaling til sparebankstiftelsene i form av utbytte og gaver inkludert et eventuelt tilleggssutbytte, vil i år utgjøre i overkant av 710 mill. kroner. Vi er derfor svært fornøyde med å kunne dele det meste av overskuddet med eiere og lokalsamfunnet i 2022.

SpareBank 1 Sørøst-Norge har en sterk markedsposisjon i et attraktivt vekstområde. Pandemien har lært oss at det er mulig med større fleksibilitet med tanke på hvor man bor og arbeider. Lavere prisnivå på boliger i vårt markedsområde sammenliknet med Oslo kombinert med god infrastruktur og økt bruk av hjemme-kontor, medfører stor interesse for og god tilflytting til vårt markedsområde. Bankens markedsområde dekker også et spennende og diversifisert næringsliv både innenfor offentlig og privat sektor. Utdanning og helse er to viktige offentlige sektorer i regionen. Privat sektor har et bredt sammensatt næringsliv i aksene Drammen - Kongsberg - Notodden, og via Grenland – Vestfoldby-ene og tilbake til Drammen. Flere solide internasjonale virksomheter holder til i regionen med betydelig verdiskapning og sysselsetting.

Finansbransjen er en viktig aktør for å bringe verden i den retningen vi ønsker, og bærekraft er et sentralt satsingsområde for oss i SpareBank 1 Sørøst-Norge. Vi skal hjelpe kunden i den grønne omstillingen, og bidra selv på områder der vi har mulighet for å påvirke. I 2022 har vi etablert Konkurrentur Sørøst, arrangert

en intern bærekraftfestival og gjennomført et omfattende opplæringsløp for alle ansatte for å løfte kompetansen på bærekraft. Målet er at alle ansatte skal bli trygge på at de har den nødvendige kompetansen innenfor bærekraft for å gjøre jobben sin. I 2022 har vi også startet et omfattende løp for å kunne søke godkjenning for å bli en AIRB bank, noe som vil styrke bankens konkurransekraft ytterligere. Jeg er overbevist om at summen av dette vil skape verdier for våre kunder, eiere, ansatte og lokalsamfunn.

Vår visjon er «Sammen skaper vi verdier». Gjennom å gjøre ting sammen i et fellesskap blir vi bedre, sterkere, mer kunnskapsrike og får mer kraft. Jeg vil takke alle ansatte i konsernet for de resultater som er skapt i 2022. Jeg er stolt over endringsvilligheten og stå på viljen som organisasjonen har vist gjennom et læringsrikt og nok et krevende år.

Per Halvorsen
Konsernsjef

Sammen skaper vi verdier

Vi er til for å bidra til en
bærekraftig utvikling i norske lokalsamfunn.

Vårt felles oppdrag
Det vi skal bli
kjent for

Den personlige
regionbanken som
gir verdi til lokalt
næringsliv, folk og
samfunn.

**SpareBank 1
Sørøst-Norges
særpreget**
Hvordan vi skiller
oss fra hverandre

For meg som vil ha
trygghet og en bank som
er der når det passer for
meg.

Best for folk og
bedrifter flest

Bankene som gir meg en
personlig opplevelse
uansett hvor vi møtes.
De forbereder meg og
bedriften på neste fase.

Alltid
personlige

Bankene som skjønner hva
jeg trenger i hverdagen, og
er så ressurssterke at de har
muskler til å levere sakene.

De mest nyttige
innovasjonene

Bankene som gjennom sin
eiermodell og tilstedeværelse
bidrar aktivt til
vekst, utvikling og bolyst i
sine landsdeler.

Sterke og engasjerte
lokale partnere

**Våre felles
kundeløfter**
Hvordan vi skiller
oss fra andre banker

Konsernstrategi

Merkevare

For SpareBank 1 Sørøst-Norge handler merkevarebygging om å tydeliggjøre hvem vi skal være, og se til at vi skiller oss ut i mengden av konkurrerende selskaper. En sterk merkevare vil bidra til å tiltrekke seg nye kunder, gode samarbeidspartnere og ny kompetanse. Merkevare er derfor et viktig virkemiddel for å skape varige konkurransefortrinn.

SpareBank 1 Sørøst-Norge skal bidra til en bærekraftig utvikling i norske lokalsamfunn gjennom å tilby et bredt spekter av finansielle tjenester, samt relevant rådgiving til privatpersoner og bedrifter.

Som relasjonsbank skal vi fremstå som den personlige regionbanken som gir verdi til lokalt næringsliv, folk og samfunn.

I tillegg skal vi kjennetegnes av fire kundeløfter:

1. Best for folk og bedrifter flest
2. Alltid personlig
3. De mest nyttige innovasjonene
4. Sterke og engasjerte lokale partnere

SpareBank 1-alliansen benytter NeedScope sitt strategirammeverk for å forstå bankmarkedet og måle styrken på merkevaren relativt til konkurrentene. En sterk merkevare skapes gjennom å være relevant, differensierende og konsistent på tvers av kundenes kontaktpunkter med banken. Til tross for store endringer i samfunnet er de grunnleggende bankbehovene rimelig stabile. Allikevel er det stor utvikling i hvordan bankene posisjonerer seg. I det overordnede konkurransebildet fremstår SpareBank 1 bankene som svært tydelige i det segmentet vi ønsker å være, dvs en nær trygg, lokal og hjelpsom bank som er flinke til å følge opp kundene.

Den positive utviklingen fra 2018 har vært signifikant og SpareBank 1 er nå blant de 5 prosent tydeligste merkevarene på verdens basis i følge Kantar. For SpareBank 1 Sørøst-Norge gjelder det å utnytte den sterke posisjonen til alliansen samtidig som vi bygger positive assosiasjoner til vårt nye og relativt unge merkenavn, Sørøst-Norge.

Visjon og verdier

Konsernets visjon, «Sammen skaper vi verdier», gir et uttrykk for når konsernet har lyktes på sitt aller beste. Ordet «sammen» gir retning for hvordan resultater skal oppnås.

Vi skaper verdier for kundene gjennom god rådgiving tuftet på høy kompetanse, god kvalitet og etiske normer i tråd med tradisjonene i sparebanknæringen. Vi bygger kompetanse og kultur internt og leverer gode resultater hver dag for kundene, samfunnet, eiere og ansatte. «Sammen» er varmt, vennlig og inkluderende.

Sammen skaper vi utvikling og vekst over tid. Visjon og verdier er et viktig fundament for å lykkes med å nå våre mål.

Verdiene våre; «Til stede», «Kraft» og «Bevegelse» forteller om et konsern som er i kontinuerlig utvikling, samtidig som vi bevarer nærheten til kundene. Kraften gjennom en sterk bedriftskultur skal utgjøre en forskjell, en kraft som skapes gjennom menneskene som jobber her.

Til stede

Vi er tilgjengelig for omgivelsene og for hverandre.

Vi er til stede der folk bor, jobber og lever
– fysisk og digitalt. For drømmen og for nå.

Kraft

Vi skaper kraft gjennom menneskene som jobber her. Sammen er vi en sterk og solid organisasjon, rik på erfaring og kompetanse.

Kraften bidrar til utvikling for kunder, ansatte, eiere og lokalsamfunn.

Bevegelse

Bevegelse skaper utvikling, mestring og motivasjon
- gjør at drømmer blir til virkelighet.

Bevegelse legger til rette for endring og vekst, og sikrer god gjennomføringskraft.

Vi beveger oss fremover for å utvikle og lærer gjennom våre erfaringer.

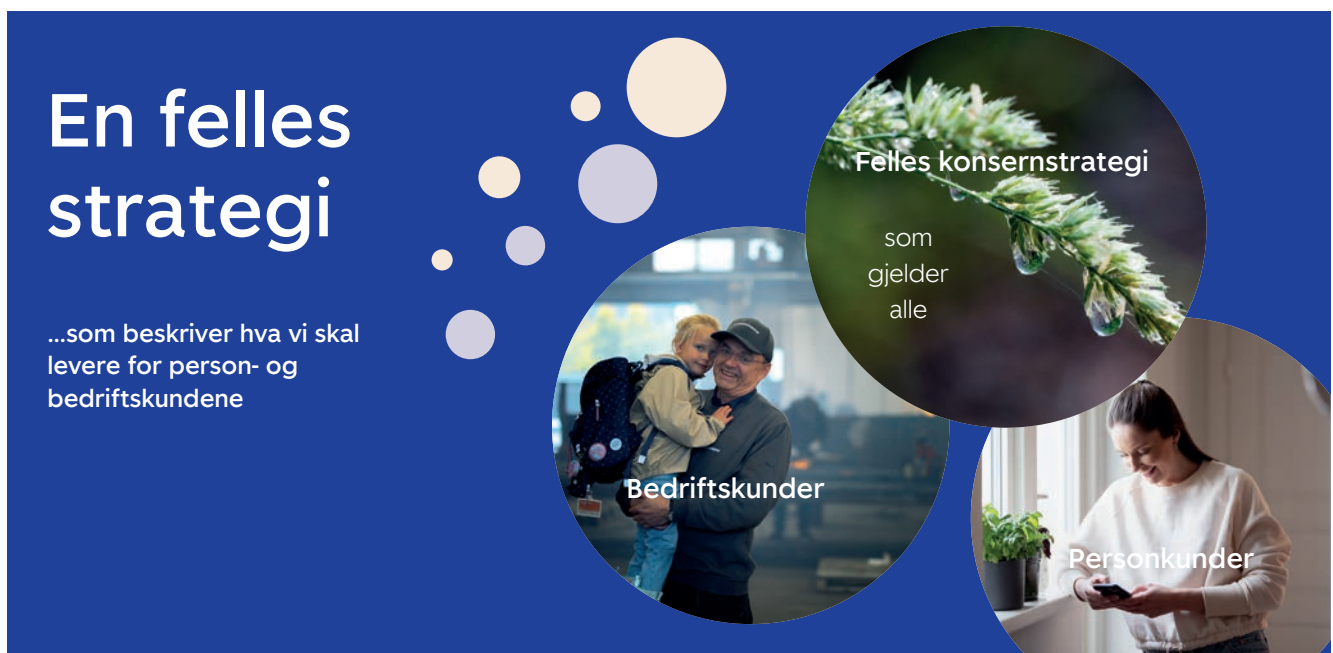

Konsernstrategi 2025

Konsernstrategi 2025 angir strategisk retning for Sørøst-Norge i strategiperioden og gir føringer for de mål og tiltak som organisasjonen setter på alle nivåer gjennom balansert målstyring. Strategien favner bredt på tvers av konsernet inkludert datterselskaper. Etter fusjonen med Modum har det vært viktig å samles om mål og retning. Metodikken følger vårt strategirameverk som inneholder følgende fire hovedmilepæler:

1. Bli samstemte om et fremtidssyn gitt ulike trender
2. Etablere et felles bilde av nåsituasjonen
3. Definere overordnede strategiske mål
4. Skissere endringskart som viser hvilke strategiske tiltak eller fokusområder som må igangsettes for å nå våre felles mål

Strategi handler om veivalg. Strategien er delt opp i en felles konserndel som gjelder alle, og mer spesifikke mål og tiltak for å lykkes i person- og bedriftsmarkedet.

4 overordnede mål

Konsernet har følgende fire overordnede ambisjoner for strategiperioden 2022-2025.

- 1) Styrke kunderelasjonene og bli den foretrukne banken for person- og SMB-segmentet i vårt markedsområde
- 2) Bygge en solid og attraktiv regionbank for Sørøst-Norge
- 3) Bli en av de mest attraktive arbeidsplassene innen bank og finans i Sørøst-Norge
- 4) Tilrettelegge for lønnsom vekst som gir grunnlag for økt verdiskaping for alle interessenter

7 strategiske fokusområder

Konsernet har definert og prioritert sju strategiske fokusområder. Ledere for person- og bedriftsmarkedet har et tydelig ansvar for de to første, mens de øvrige fem punkter er konsernfelles og gjelder alle.

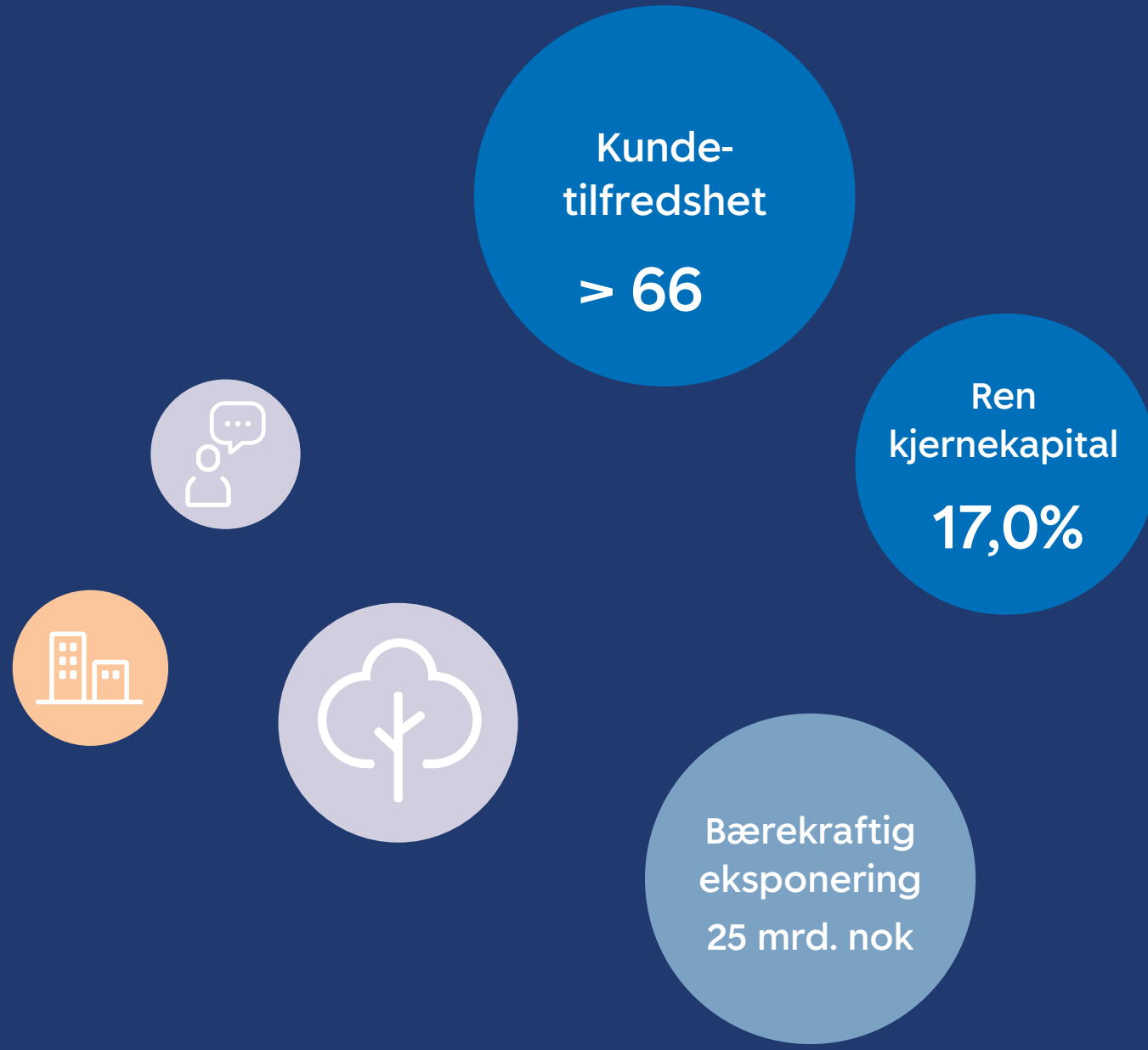

Topplinjevekst Kundeorientering Bærekraft Attraktiv arbeidsplass Data- og innsikt Kvalitet Regionbank

Konsernmål 2025

Lønnsom vekst med en egenkapitalavkastning på 11 prosent er det overordnede målet for konsernet. Tilfredse kunder, engasjerte ansatte, styrking av andre inntekter enn de marginbaserte, økt andel

bærekraftig eksponering og solid kjernekapitaldekning er øvrige konsernfelles mål. Konsernmål og strategien følges opp gjennom balansert målstyring. Det sikrer eierskap og god virksomhetsstyring.

Kunde-
tilfredshet
> 66

Ren
kjernekapital
17,0%

Bærekraftig
eksponering
25 mrd. nok

Egenkapital-
avkastning
> 11%

Attraktiv
arbeidsplass
> 75

Andre
inntekter:
950 mnok

Tilbakeblikk 2022

Q1

Januar

Konkurransetilsynet gir klarsignal for fusjon mellom SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Modum. Det jobbes målrettet og aktivt i begge bankene for å forberede juridisk fusjon som skal være 1. april.

200 ansatte i bank og Regnskapshus inviteres til å delta på et fremtidsrettet forskningsprosjekt om jobbstitusjon i regi av Universitetet i Sørøst-Norge (USN). Dette skal gi en bedre forståelse av arbeidsrelatert helse og motivasjonsprosesser.

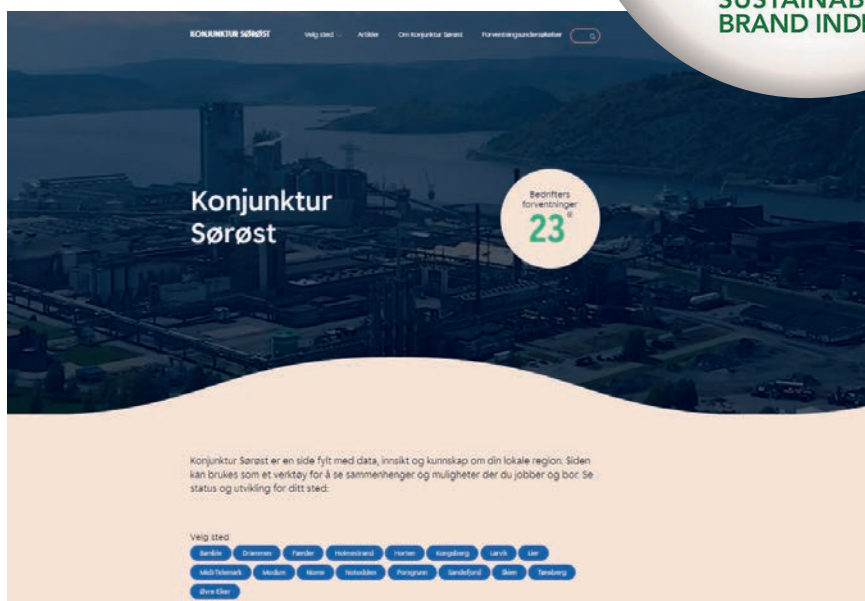
Februar

22. februar ser vårt nye konjunkturbarometer Konjunktur Sørøst dagens lys. En nettside fylt med data, innsikt og kunnskap om vår region, brutt ned til 17 lokalområder. Verktøyet vil gi oss økt troverdighet og synlighet som avsender av trender og fakta om næringsliv og mennesker i markedsområdet vårt.

Mars

Igjen kåres SpareBank 1 av forbrukerne som en av de mest bærekraftige merkevarene i norsk bank- og finansbransje i landets største merkevarestudie, Sustainable Brand Index.

Vi leverer vårt første årsresultat som SpareBank 1 Sørøst-Norge, som speiler en god start og optimisme i regionen. Konsernresultatet (proforma) ble i overkant av 1 mrd. kroner etter skatt.

Bilder fra kampanjen:
Norges mest personlige mobilbank

Q2

April

1. april er juridisk fusjon mellom SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Modum en realitet. Sammenslåingen vil ytterligere styrke markedsposisjon i Buskerud generelt og Drammensregionen spesielt. Det nye konsernet får 660 ansatte på 21 lokalkontorer.

SpareBank 1 fortsetter samarbeidet med skilandslaget, og sponsoravtalen med NSF langrenn forlenges til sesongavslutning 2025.

«PM-oppgdraget» sparkes i gang, og SpareBank 1 skal ta posisjonen som banken som har de beste digitale løsningene. Fokuset skal være på å bedre kjennskapen til at vi har «Norges mest personlige mobilbank».

Mai

Vi åpner nytt hovedkontor for SpareBank 1 Sørøst-Norge på Fokserød

i Sandefjord. Her skal 75 ansatte i stab og ledelse ha sitt faste arbeidssted samtidig som dette skal være et møtested for alle i konsernet.

Spareprogrammet for ansatte videreføres, og interessen er stor. 417 ansatte kjøper 320.542 EK-bevis for til sammen 18,8 mill. kroner.

Juni

Videre satsing på bærekraft, og i juni sparkes et storstilt opplæringsprogram for alle ansatte i banken i gang. Programmet vil tilpasses de ulike fagområdene med mål om at alle ansatte skal bli trygge på hva bærekraft innebærer i sin arbeidshverdag.

Styret sier ja til at banken søker om godkjenning som AIRB-bank, og prosessen for å komme dit skal starte over sommeren.

Q3

Juli

Raskere formidling og oppgjør er viktig for kundene, og SpareBank 1 er i gang med pilot for ny infrastruktur for straksbetalinger. Et stort samarbeidsprosjekt der Bits er eier og samarbeidet med Tietoevry er tett.

August

Gjennom prosjekt KonkurranseskRAFT skal konsernet med sine ansatte bli klare til å kunne søke om godkjenning som AIRB-bank. Et omfattende løp er i gang, og planen er at vi skal sende søknaden til Finanstilsynet i løpet av første halvår 2024.

September

I september er det premiere på indeksfond med fokus på bærekraft gjennom lanseringen av SpareBank 1 Global Indeks, som nå inngår i den nye fondserien til Alliansen. Sparing i indeksfond har vært en trend i lang tid og etterspørselen er stor.

Vi presenterer vår første forventningsundersøkelse fra ulike lokalområder i regionen vår knyttet til Konjunktur Sørøst. Denne avdekker interessante funn med rekordlave forventninger, og skaffer oss stor oppmerksomhet eksternt.

Q4

Oktober

En viktig milepæl er nådd da vi gjennomfører en vellykket teknisk fusjon mellom tidligere SpareBank 1 BV, Sparebanken Telemark og SpareBank 1 Modum til SpareBank 1 Sørøst-Norge. Teknisk sammenslåing av tre banker med såpass komplekse systemer har aldri vært gjort tidligere.

Banken får oppgradert sin score fra ratingbyrået Moodys fra A2 til A1. Det betyr at tilliten fra våre långivere er ytterligere styrket, og gir bedre og billigere tilgang til finansiering spesielt internasjonalt.

«Bedriftsløftet 2.0» lanseres, og den nasjonale satsingen for å ta posisjonen som Norges beste bank for små og mellomstore bedrifter fortsetter.

November

Grenland Gruppen AS blir datterselskap av SpareBank 1 Regnskapshuset Sørøst-

Norge AS. Dermed er målet om å kjøpe opp og etablere Regnskapshuset også i Telemark nådd.

Styrene i EM1 Modum og EM1 Sørøst-Norge sier ja til fusjon mellom meglerselskapene. Dette vil gi økt konkurransekraft, bedre samhandling med banken, og en mer attraktiv arbeidsgiver.

Desember

Vi signerer avtale med Kvinner i Finans Charter, som har mål om å øke andelen kvinner i ledende stillinger innen finans. Likestilling og mangfold er blant våre viktige bærekraftsmål mot 2025.

SpareBank 1 Sørøst-Norge blir heleier av Z-eiendom. Meglerselskapet som har sitt nedslagsfelt i Tønsberg og Færder, har tidligere vært deleiet 60 prosent.

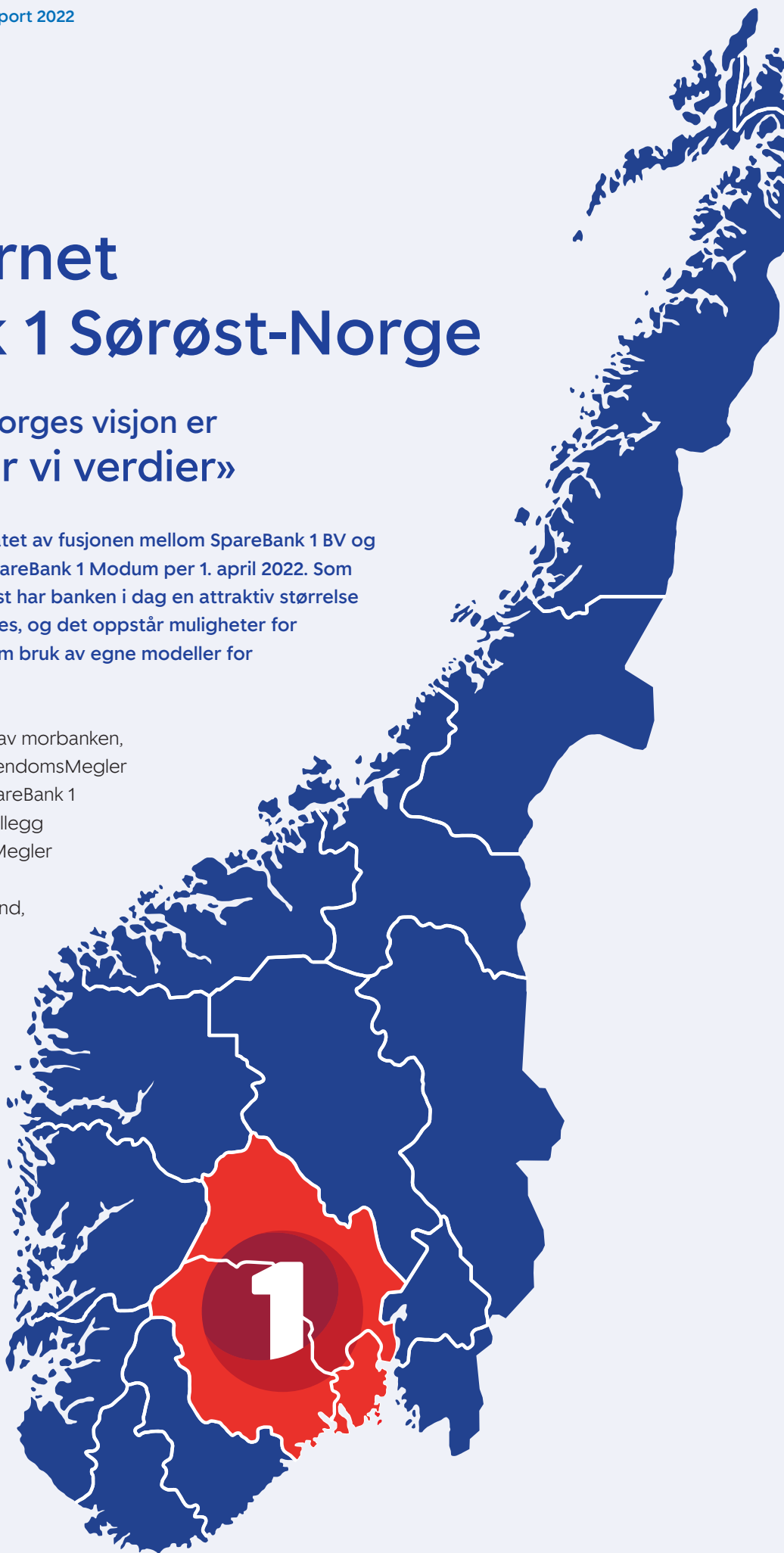
Om konsernet SpareBank 1 Sørøst-Norge

SpareBank 1 Sørøst-Norges visjon er
«Sammen skaper vi verdier»

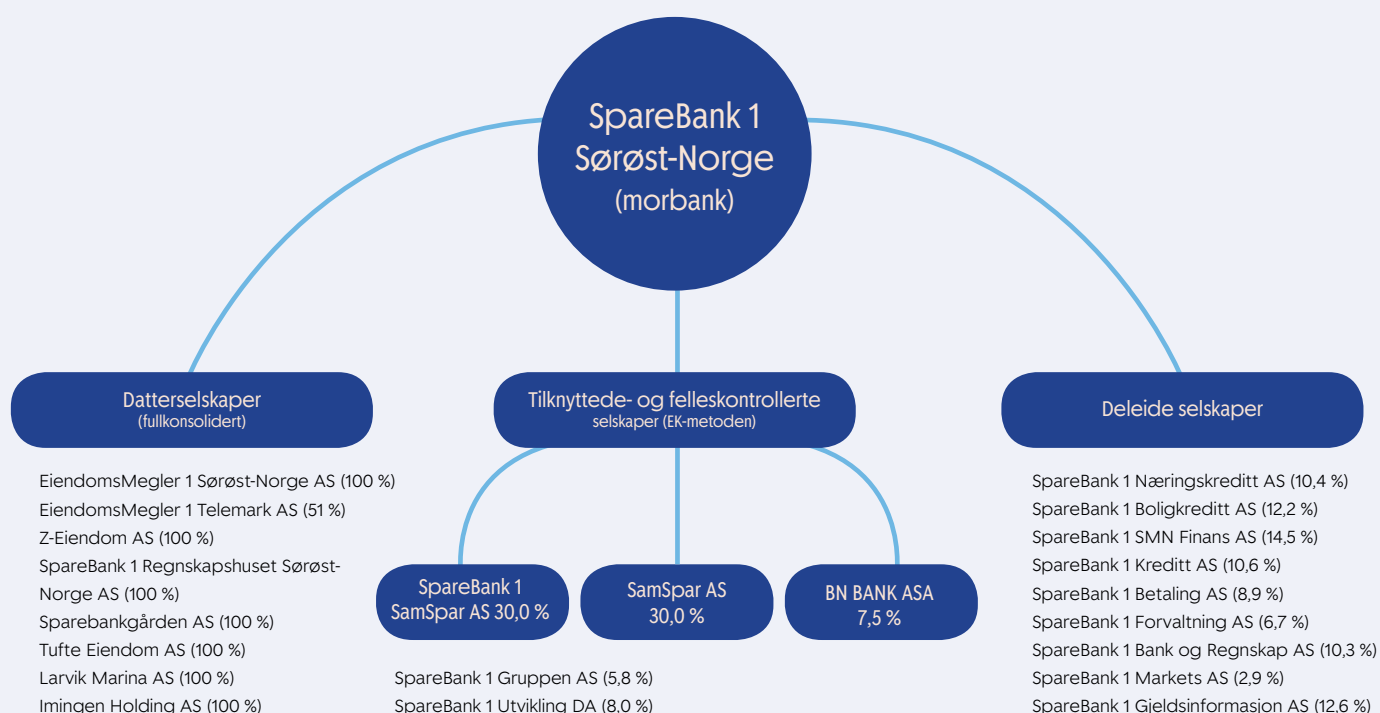
SpareBank 1 Sørøst-Norge er resultatet av fusjonen mellom SpareBank 1 BV og Sparebanken Telemark i 2021, og SpareBank 1 Modum per 1. april 2022. Som følge av strukturell og organisk vekst har banken i dag en attraktiv størrelse hvor skalafordeler bedre kan utnyttes, og det oppstår muligheter for å styrke konkurransekraften gjennom bruk av egne modeller for beregning av kapitalkrav.

Konsernets hovedvirksomhet består av morbanken, samt de heleide datterselskapene EiendomsMegler 1 Sørøst-Norge AS, Z-eiendom og SpareBank 1 Regnskapshuset Sørøst-Norge AS. I tillegg eier banken 51 prosent av EiendomsMegler 1 Telemark. Konsernet er lokalisert i Kongsberg, Vikersund, Åmot, Hokksund, Nedre Eiker, Drammen, Lier, Holmestrand, Horten, Tønsberg, Færder, Sandefjord, Larvik, Bamble, Porsgrunn, Skien, Ulefoss, Lunde, Bø og Notodden.

Regionen har et diversifisert næringsliv. SpareBank 1 Sørøst-Norge har totalt 21 kontorer spredt på byer og tettsteder i områder med økonomisk vekst. Næringslivet i bankens markedsområder er godt diversifisert med ulike bransjesammensetning representert ved offentlig sektor, industri, kraft, teknologi, forskning og handel.

Konsernet består av morbanken og åtte datterselskaper: EiendomsMegler 1 Sørøst-Norge (100 %), SpareBank 1 Regnskapshuset Sørøst-Norge AS (100 %), Z-eiendom AS (100 %), EiendomsMegler 1 Telemark (51 %), Tufte Eiendom AS (100 %), Sparebankgården AS (100 %), Larvik Marina AS (100 %) og Imingen Holding AS (100 %). I tillegg har banken tre tilknyttede/felleskontrollerte selskaper (TS/FKV): Samarbeidende Sparebanker AS (30,0 %), SpareBank 1 Samspår (30,0%) og BN Bank ASA (7,5 %).

Viktige finansielle hendelser i kvartalet

- Ren kjernekapitaldekning forholdsmessig konsolidert på over 17 prosent
- Avkastning på egenkapitalen på 11 prosent
- Kostnadsprosent under 40 prosent
- Likedeling og utbytte minimum 50 prosent til både eier- og samfunnskapitalens andel av årsoverskuddet

Viktige verdidrivere for å nå finansielle mål

- Topplinjevekst – herav økte andre inntekter
- Sterk kostnadskontroll
- Kapitaleffektivitet
- AIRB ambisjon

Hovedtall

1.041 mnok

Resultat etter skatt

9,2 %

Egenkapitalavkastning

19,5 %

Ren kjernekapitaldekning

Hovedtall 5 siste år

Konserntall	2022	2021	2020	2019	2018
Resultatregnskap (mnok)					
Netto renteinntekter	1 573	920	649	657	593
Andre inntekter	1 050	1 075	611	599	606
Driftskostnader	1 272	886	599	588	466
Resultat før tap	1 351	1 109	661	667	733
Tap på utlån og garantier	40	79	31	2	1
Årsoverskudd før øvrige resultatposter	1 041	869	505	539	596
Balanse (mnok)					
Brutto utlån	72 852	62 771	32 586	31 410	29 532
Brutto utlån inkl. overføring SpareBank 1 Boligkreditt og Næringskreditt ¹⁾	105 141	88 105	45 999	44 292	41 854
Tapsavsetninger på utlån	306	229	143	145	157
Innskudd fra kunder	55 216	46 212	25 864	24 443	22 139
Forvaltningskapital	89 547	74 911	40 455	38 822	36 581
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	82 229	60 257	39 737	38 109	35 597
Gjennomsnittlig egenkapital (ekskl hybridkapital)	11 087	7 518	5 115	4 771	4 382
Nøkeltall (prosent)					
Rentenetto	1,91	1,53	1,63	1,72	1,67
Driftskostnader	1,55	1,47	1,51	1,54	1,31
Årsoverskudd før øvrige resultatposter	1,27	1,44	1,27	1,41	1,67
Kostnadsprosent ¹⁾	48,5	44,4	47,6	46,9	38,9
Kostnadsprosent ekskl. finansielle investeringer ¹⁾	51,8	54,2	53,2	54,3	42,4
Tapsprosent utlån ¹⁾	0,06	0,17	0,10	0,01	0,00
Utlån i trinn 3 i prosent av brutto utlån (fra 2019)/ Misligholdsprosent (netto) (til 2018) ¹⁾	0,90	0,61	0,61	0,82	0,54
Innskuddsdekning ¹⁾	75,8	73,6	79,4	77,8	75,0
Totalrentabilitet	1,27	1,44	1,27	1,41	1,67
Egenkapitalavkastning ¹⁾	9,2	11,4	9,9	11,3	13,6
Kapitaldekningsprosent	22,1	21,0	22,0	22,1	20,0
Kjernekapitalprosent	20,4	19,3	20,0	20,0	17,9
Ren kjernekapital	19,5	18,3	18,8	18,5	16,7
Vekst i innskudd ^{1) 2)}	19,5	78,7	5,8	10,4	5,4
Vekst i brutto utlån inkl. overføring SpareBank 1 Boligkreditt/Næringskreditt ^{1) 2)}	19,3	91,5	3,9	5,8	8,2
Kurs på egenkapitalbevis per 31.12. (NOK)	55,0	65,4	41,3	39,6	35,6
Børsverdi (mnok)	7 411	7 762	2 606	2 499	2 246
Bokført egenkapital per egenkapitalsbevis (NOK) (konsern) ¹⁾	53,38	49,32	45,62	43,71	42,06
Resultat per egenkapitalsbevis (NOK) (morbank) ^{1) 3)}	4,27	4,94	3,62	4,43	4,98
Resultat per egenkapitalsbevis (NOK) (konsern) ^{1) 3)}	4,27	5,37	4,34	4,63	5,40
Utbytte per egenkapitalsbevis (NOK)	2,60	2,50	1,90	2,42	2,95
Pris / Resultat pr egenkapitalsbevis annualisert (konsern) ¹⁾	12,87x	12,18x	9,52x	8,56x	6,59x
Pris / Bokført egenkapital (konsern)	1,03x	1,33x	0,91x	0,91x	0,85x

1. Alternative resultatmål er definert i eget vedlegg til årsrapporten

2. Proforma vekst i 2022 (2021) var 1,2 (7,4) prosent innskudd og 2,5 (6,4) prosent brutto utlån

3. Resultat per vektet EK-bevis (vektet gjennomsnitt 01.01.-31.12.)

Styrets årsberetning

Årsberetning 2022

Den 1. juni 2021 fusjonerte SpareBank 1 BV og Sparebanken Telemark, hvor SpareBank 1 BV var overtakende bank. Samtidig endret den fusjonerte banken navn til SpareBank 1 Sørøst-Norge. Den 1. april 2022 fusjonerte SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Modum, hvor SpareBank 1 Sørøst-Norge var overtakende bank. Målet med fusjonene er å skape en konkurransedyktig bank i bankenes markedsområder og være godt posisjonert for fremtiden.

Etterfølgende kommentarer og tallstørrelser refererer seg til konsernet dersom ikke annet eksplisitt fremgår. Tall i parentes angir tilsvarende periode i fjor.

Tall fra overdragende banker ble i det offisielle regnskapet inntatt med virkning fra 1. juni 2021 (Sparebanken Telemark) og 1. april 2022 (SpareBank 1 Modum). For bedre sammenlignbarhet er det utarbeidet proforma regnskap for 2021 og 2022¹. Det vises til egne proforma oppstillinger for resultat og balanse i note 42.

Nedenfor vises hovedtrekk for proforma resultat og balanseutvikling pr. 31.12.2022 mot proforma pr. 31.12.2021 i parentes.

SpareBank 1 Sørøst-Norge avlegger selskaps- og konsernregnskap i henhold til de internasjonale regnskapsstandardene «IFRS» (International Financial Reporting Standards).

Hovedtrekk (proforma) for perioden 1. januar til 31. desember

- Ordinært resultat etter skatt 1.066 (1.152) mill. kroner
- Rentenetto 1.620 (1.270) mill. kroner
- Netto resultat fra finansielle eiendeler 177 (455) mill. kroner
 - Resultat fra SB1 Gruppen og BN Bank ASA på hhv 53 (177) mill. kroner og 43 (36) mill. kroner
 - Negativ goodwill ved fusjon i 2021 på 151 mill. kroner
- Økte driftskostnader skyldes i hovedsak fusjonsrelaterte engangskostnader med 114 (68) mill. kroner
- Tap på utlån og garantier 40 (88) mill. kroner
- Avkastning på egenkapital 8,8 (10,4) prosent, justert for engangseffekter 9,6 (10,1) prosent
- Utlåns- og innskuddsvekst siste 12 måneder på hhv 2,5 (6,4) prosent og 1,2 (7,4) prosent

Nedenfor vises hovedtrekk og tallstørrelser som refererer seg til offisielle regnskaps- og konserntall. Tall i parentes angir tilsvarende periode i fjor for den overtakende banken.

Hovedtrekk for perioden

1. januar til 31. desember

- Fusjon gjennomført 1. april 2022
- Ordinært resultat etter skatt 1.041 (869) mill. kroner
- Styret foreslår et kontantutbytte til egenkapitalbeviserne på kroner 2,60 (2,50) per egenkapitalbevis totalt 364 (297) mill. kroner, og utbytte/gave tilordnet samfunnskapitalen på 236 (196) mill. kroner
- Styret foreslår et evt. kontantutbytte til egenkapitalbeviserne på kroner 1,50 per egenkapitalbevis totalt 210 mill. kroner, og utbytte/gave tilordnet samfunnskapitalen på 136 mill. kroner
- Rentenetto 1.573 (920) mill. kroner
- Tap på utlån og garantier 40 (79) mill. kroner
- Resultat fra SB1 Gruppen og BN Bank ASA på hhv 51 (121) mill. kroner og 43 (31) mill. kroner
- Avkastning på egenkapital 9,2 (11,4) prosent
- Ren kjernekapitaldekning konsern (forholdsmessig konsolidert) 19,5 (18,3) prosent

Resultatutvikling

Resultat

Konsernet SpareBank 1 Sørøst-Norge hadde et resultat av ordinær drift før tap på 1.351 (1.109) mill. kroner. Resultat etter skatt ble 1.041 (869) mill. kroner, hvilket utgjør 1,27 (1,44) prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Konsernets egenkapitalavkastning utgjorde 9,2 (11,4) prosent.

Resultat pr. egenkapitalbevis (vektet gjennomsnitt pr 31.12) utgjorde i morbank kroner 4,27 (4,94) og kroner 4,27 (5,37) i konsern.

I konsernets utbyttepolicy har styret vedtatt å endre utbyttegraden fra om lag 50 prosent til minimum 50 prosent. Banken legger normalt til grunn at minimum 50 prosent av egenkapitalbevisernes andel av det enkelte års resultat utbetales som kontantutbytte.

Som følge av et godt resultat i 2022 og bankens meget gode soliditet per 31.12.22, foreslår styret at det i april utbetales et kontantutbytte for 2022 på kroner 2,60 per egenkapitalbevis tilsvarende 364 mill. kroner og utbytte/gave tilordnet samfunnskapitalen på 236 mill. kroner. Utdelingsgrad totalt av offisielt morbankresultat er om lag 58 prosent og 56 prosent av proforma konsernresultat for 2022.

Med utgangspunkt i konsernets meget gode soliditet selv etter ordinært utbytte til egenkapitalbeviserne og gaver tilordnet samfunnskapitalen vil styret foreslå

¹ Proforma tall for 2021 og 2022 er sammenslått resultat og balanse uten beregninger av mer-/mindreverdi

overfor representantskapet at styret gis en fullmakt til å kunne dele ut et tilleggsutbytte til bankens egenkapitalbevisiere og gaver til allmenntilfelle formål dersom den økonomiske situasjonen tillater dette. Tilleggsutbytte foreslås på inntil kroner 1,50 per egenkapitalbevis tilsvarende 210 mill. kroner, og gave tilordnet samfunnskapitalen tilsvarende inntil 136 mill. kroner. Styret vil vurdere om det er grunnlag for utbetaling av eventuelt tilleggsutbytte/gaver i løpet av tredje kvartal 2023.

Ordinært utbytte og et eventuelt tilleggsutbytte medfører en samlet utdeling på om lag 91 prosent av offisielt morbankresultat (se for øvrig note 40), og 89 prosent av proforma konsernresultat. Finanstilsynet er orientert om foreslått nivå for kontantutbytte til egenkapitalbevisierne og gavemidler til samfunnskapitalen, med bakgrunn i Finansforetaksloven § 10-6.3 ledd.

Netto renteinntekter

Netto renteinntekter utgjorde 1.573 (920) mill. kroner. Netto renteinntekter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital var 1,91 (1,53) prosent.

Ved utgangen av året har banken overført boliglån for 30.802 (23.769) mill. kroner til SpareBank 1 Boligkreditt AS, samt 1.487 (1.565) mill. kroner til SpareBank 1 Næringskreditt AS. Inntjeningen fra disse låneporteføljene fremkommer under netto provisjonsinntekter og utgjorde 166 (209) mill. kroner. Nedgangen skyldes økte markedsrenter gjennom 2022, og tidsetterslep på gjennomførte renteendringer.

Netto provisjonsinntekter og andre inntekter

Til sammen utgjorde netto provisjonsinntekter og andre inntekter 883 (716) mill. kroner.

Netto provisjonsinntekter

Netto provisjonsinntekter utgjorde 579 (483) mill. kroner. Herav utgjør provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS 166 (209) mill. kroner.

Andre driftsinntekter

Andre driftsinntekter utgjorde 304 (233) mill. kroner.

Netto resultat fra finansielle eiendeler

Netto resultat fra finansielle eiendeler utgjorde 167 (360) mill. kroner. Hovedpostene per 31.12 består av mottatte utbytter med 77 (33) mill. kroner, netto resultat fra eierinteresser med 94 (153) mill. kroner samt netto resultat fra andre finansielle investeringer med -5 (174) mill. kroner. I sistnevnte post for 2021 inngår inntektsført negativ goodwill relatert til sammenslåingen med Sparebanken Telemark med 151 mill. kroner.

I netto resultat fra eierinteresser inngår resultat fra SpareBank 1 Gruppen AS og BN Bank ASA med henholdsvis 51 (121) og 43 (31) mill. kroner. Indirekte eieran-

del i SpareBank 1 Gruppen AS og direkte eierandel i BN Bank ASA ble i forbindelse med fusjonen 1. juni 2021 økt fra henholdsvis 3,0 og 5,0 prosent til 4,4 og 7,5 prosent. I forbindelse med fusjonen 1. april 2022 ble indirekte eierandel i SpareBank 1 Gruppen AS ytterligere økt fra 4,4 til 5,8 prosent.

Inntekter fra eierinteresser, SpareBank 1 Gruppen

SpareBank 1 Gruppen leverte et resultat som var vesentlig svakere enn i 2021. Resultatet ble 1.458 (4.105) mill. kroner før skatt, noe som er 2.647 mill. kroner svakere enn 2021. Sammenlignet med fjoråret er finansinntektene i forsikringsselskapene betydelig lavere i år grunnet svake aksjemarkeder og økte renter samt nedskrivning av investeringseiendommer. SpareBank 1 Gruppen ble i fjerde kvartal 50 prosent eier i Kreditor konsernet, og konserngevinsten på 382 mill. kroner ved fraregning av Modhi Finance over til Kreditor ble inntektsført i innværende kvartal. Resultatet etter skatt ble 1.196 (3.250) mill. kroner, hvorav 895 (2.415) mill. kroner utgjør majoritetens andel.

Fremtind Forsikring konsern rapporterer et resultat før skatt på 1.137 (3.085) mill. kroner. Resultat etter skatt ble 859 (2.386) mill. kroner. Resultatsvekkelsen skyldes et svakere forsikrings- og finansresultat. Forsikringsresultatet ble 1.263 (2.457) mill. kroner i 2022, en svekkelse på 1.193 mill. kroner sammenlignet med fjoråret. Skadeprosenten i år var 65,5 prosent mot 57,6 prosent på samme tid i fjor. Økning i skadeprosenten knytter seg til storbranner tidlig på året og i desember, samt økt skadeprosent på personmarked bil og reise. Finansresultatet er negativt påvirket av svak utvikling i aksjemarkedene og svakere renteavkastning knyttet til økte renter og kredittspreader, samt nedskrivning av investeringseiendommer.

SpareBank 1 Forsikrings resultat før skatt ble 68 (894) mill. kroner. Resultat etter skatt ble 53 (778) mill. kroner. Risikoresultatet ble 219 (143) mill. kroner som tilsvarer en forbedring på 76 mill. kroner. SpareBank 1 Sørøst-Norges andel av SpareBank 1 Gruppens resultat utgjorde 51 (121) mill. kroner i 2022.

Inntekter fra eierinteresser, SpareBank 1 SamSpar AS

8. desember 2022 vedtok generalforsamlingen i Samarbeidende Sparebanker AS at aksjene i SpareBank 1 SamSpar AS deles ut som tingsutbytte til eierbankene.

I forbindelse med endringen av selskapsstruktur ble det foretatt en verdivurdering av SpareBank 1 SamSpar AS. Selskapet ble verdsatt til 185 mill. kroner, som gir en gevinst i Samarbeidende Sparebanker AS på 155 mill. kroner. Gevinsten er i sin helhet delt ut som tingsutbytte til eierbankene.

Samlet egenkapital i selskapsregnskapene til Samarbeidende Sparebanker AS og SpareBank 1 SamSpar AS etter

omstrukturering er lik egenkapitalen i konsernet før endringen og transaksjonen påvirker dermed ikke konsernet.

Transaksjonen ble i SpareBank 1 Sørøst-Norge inntektsført med 55,5 mill. kroner i morbank og ingen inntektsføring som beskrevet over i konsern. SpareBank 1 Sørøst-Norge eier 29,98 prosent av SpareBank 1 SamSpar AS.

Resultat i SpareBank 1 SamSpar AS for 2022 er negativt med 0,89 mill. kroner herav SpareBank 1 Sørøst-Norges andel på minus 0,27 mill. kroner.

Inntekter fra eierinteresser, BN Bank ASA

BN Bank ASA leverte et resultat for 2022 på 578 (478) mill. kroner. SpareBank 1 Sørøst-Norge eier 7,5 prosent av BN Bank ASA. SpareBank 1 Sørøst-Norges andel av BN Banks resultat utgjorde 43 (31) mill. kroner.

Fusjonsrelaterte engangskostnader (mill. kroner)	2022	2021	2022	2021
	Offisielt	Offisielt	Proforma	Proforma
Personalkostnader	39	19	43	19
Andre driftskostnader	68	27	71	49
Totalt	107	46	114	68

Driftskostnader

Totale driftskostnader utgjorde 1.272 (886) mill. kroner. Driftskostnader i prosent av totale driftsinntekter utgjorde for konsernet 48,5 (44,4) prosent. Tilsvarende kostnadsprosent for morbank utgjorde 43,0 (40,2) prosent.

Personalkostnader

Personalkostnader utgjorde 716 (529) mill. kroner. Herav utgjør fusjonsrelaterte engangskostnader ca. 39 (19) mill. kroner, i hovedsak knyttet til avsetninger for omstillingspakker i 2022.

Antall årsverk ved utgangen av året er 652 (533) herav morbank 432 (378). Økningen er direkte relatert til fusjon med SpareBank 1 Modum med virkning fra 1. april 2022 med ca. 100 ansatte.

Andre driftskostnader

Andre driftskostnader utgjorde 556 (357) mill. kroner. Herav utgjør engangskostnader 68 (27) mill. kroner, i hovedsak relatert til kostnader knyttet til transaksjonene i 2021 og 2022 og teknisk fusjon.

Tap og tapsavsetninger

Tap på utlån ble 40 (79) mill. kroner, og er redusert fra fjorårets offisielle regnskap. Hensyntatt fusjonseffekter og proformaregnskap er tap på utlån 30 (-1) mill. kroner. Økningen fra 2021 skyldes blant annet endret scenariovekting for bedriftsmarkedsporteføljen med

en økning på 5 prosentpoeng fra normal- til worst-case det vil si fra 80/15/5 til 75/20/5. Bakgrunnen for økning av worst-case scenarioet for bedriftsmarkedsporteføljen er økt risiko i bedriftsmarkedet i lys av usikkerheten i makrosituasjonen for tiden. Personmarkedsporteføljen har uendret scenariovekting fra 2021 det vil si 80/15/5. Vektingen i personmarkedet inneholder en økning i worst-case scenarioet tilbake fra pandemien, og er opprettholdt i lys av de økonomiske utsiktene. Det vises til nærmere beskrivelse i note 12.

På utlån til bedriftsmarkedet var tapene 24 (-9) mill. kroner, mens for personmarkedet var tapene 6 (-2) mill. kroner.

Samlede nedskrivninger på utlån og garantier utgjør 353 (287) mill. kroner tilsvarende 0,48 (0,46) prosent av brutto utlån på balansen. Problemlån (trinn 3) utgjør 160 (95) mill. kroner tilsvarende 0,22 (0,15) prosent brutto utlån på balansen.

Balanseutvikling

Konsernets forvaltningskapital utgjorde 89.547 (74.911) mill. kroner. Konsernets forretningskapital (forvaltningskapital inklusive overførte lån til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS) utgjorde 121.837 (100.245) mill. kroner.

Utlån- og innskuddsutvikling

Brutto utlån (inklusive volum overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS/ SpareBank 1 Næringskreditt AS) utgjorde 105.141 mill. kroner. De siste 12 måneder har det vært en utlånsvekst på 2,5 prosent (proforma). Veksten fordelte seg med 1.563 mill. kroner (1,9 prosent) i personmarkedet og 971 mill. kroner (4,4 prosent) i bedriftsmarkedet. Personmarkedsandelen av utlån (inklusive SpareBank 1 Boligkreditt AS) er ved utgangen av kvartalet på 78 (65) prosent.

Konsernet hadde ved utgangen av året et innskuddsvolum på 55.216 (46.212) mill. kroner med en innskuddsvekst på 1,2 prosent (proforma) de siste 12 måneder. Veksten fordelte seg med 1.241 mill. kroner (3,5 prosent) i personmarkedet og -590 mill. kroner (-3,0 prosent) i bedriftsmarkedet.

Konsernet hadde en innskuddsdekning på 75,8 prosent, mot 73,6 prosent på samme tidspunkt i fjor. Inkludert volum overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS/ SpareBank 1 Næringskreditt AS utgjør innskuddsdekningen 52,5 (53,2) prosent.

Personmarkedsandelen av innskudd er ved utgangen av kvartalet på 66 (64) prosent.

Likviditet

Bankens likviditetssituasjon ved utgangen av året er meget god. Banken har en likviditetsportefølje på 8,5 mrd. kroner og en LCR på 263 (175) prosent per utgangen av året. Det er et mål for banken å holde likviditetsrisikoen på et lavt nivå. I et normalt marked har SpareBank 1 Sørøst-Norge et mål om å opprettholde ordinær drift i minimum 12 måneder uten tilgang på ny ekstern finansiering. Banken er godt over dette målet per 31.12.22.

Ved utgangen av 2022 er det overført boliglån for totalt 30,8 (23,8) mrd. kroner til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Pr. 31.12.22 har banken en portefølje av klaggjorte lån for overføring til SpareBank 1 Boligkreditt AS på 27,4 (24,5) mrd. kroner.

Banken har i tillegg overført lån til SpareBank 1 Næringskreditt AS med 1,5 (1,6) mrd. kroner pr. 31.12.22.

Konsernet har i 2022 et mål om gjennomsnittlig løpetid på obligasjonsgjelden på minimum 3,0 år. Ved utgangen av året utgjorde den gjennomsnittlige løpetiden 3,1 (3,2) år.

Banken mottok fra Finanstilsynet oppdatert krav i desember 2022, hvor det ble fastsatt at SpareBank 1 Sørøst-Norge skal ha et risikovektet MREL (summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld) på 26,5 prosent av til enhver tid gjeldende justert beregningsgrunnlag. I og med at den ansvarlige kapitalen som benyttes for å oppfylle risikovektet MREL ikke samtidig kan dekke det kombinerte bufferkravet (7,5 prosent) blir det faktiske behovet for MREL kapital 34,0 prosent som skal oppfylles i sin helhet innen utgangen av 2023, med gradvis opptrapping i 2022 og 2023.

Kravet på 34,0 prosent er beregnet etter kapitalkravene gjeldende per utgangen av 2022, og hensyntar ikke økt motsyklisk og systemrisikobuffer i 2023. Økningen i systemrisikobuffer fra 3,0 prosent til 4,5 prosent som ble utsatt til utgangen av 2023 hensyntas heller ikke i kravet per 01.01.23. Motsyklisk buffer er vedtatt å øke med 0,5 prosentpoeng i 2023.

Hensyntatt økte kapitalkrav vil faktisk behov for MREL kapital (effektiv MREL) øke fra 34,0 prosent til 37,5 prosent ved utgangen av 2023, og minstekravet til etterstillelse økes i samme periode til 30,5 prosent. Banken hadde et minstekrav til etterstillelse lineært innfaset per utgangen av 2022 på 25,0 prosent.

Banken har per utgangen av året utstedt 3,5 mrd. kroner i etterstilt gjeld (SNP). Etterstilt gjeld har høyere lånekostnad enn annen tradisjonell funding, slik at total lånekostnad forventes å øke.

Egenkapital

Kapitaldekning

Ved beregning av kapitaldekning benytter SpareBank 1 Sørøst-Norge standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko.

Banken rapporterer fra og med utgangen av 2022 konsolidert kapitaldekningsoppgave. Det har ført til en økning i ren kjernekapital på ca. 0,2 prosentpoeng isolert sett. Banken foretar forholdsmessig konsolidering for eierandeler i SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS, SpareBank 1 Kreditt AS, SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS og BN Bank ASA.

Finansdepartementet besluttet å øke motsyklisk kapitalbuffer med 1,0-prosentpoeng i 2022 til 2,0 prosent. Motsyklisk kapitalbuffer er besluttet økt med ytterligere 0,5 prosentpoeng per 31.03.23, slik at samlet motsyklisk buffer vil utgjøre 2,5 prosent ved utgangen av 1. kvartal 2023. Den 16. desember vedtok Finansdepartementet å utsette innføringen av økning i systemrisikobufferen for banker som bruker standardmetoden. Kravet om å øke systemrisikobufferen fra 3,0 prosent til 4,5 prosent ble utsatt med et år, slik at kravet gjelder fra utgangen av 2023. I forbindelse med godkjenningen av fusjonen med SpareBank 1 Modum i mars fastsatte Finanstilsynet et nytt Pilar-2 krav på 2,5 prosent. Dette kravet er gjeldende inntil Finanstilsynet har fastsatt nytt Pilar 2-krav. Styret har iverksatt arbeidet med ny kapitalbehovsvurdering (ICAAP). Vurderingen oversendes Finanstilsynet senest tolv måneder etter at fusjonen er gjennomført. Regulatorisk krav til ren kjernekapital ved utgangen av 2022 er 14,5 prosent eksklusive management buffer. Konsernets mål om ren kjernekapitaldekning er 17,0 prosent.

Ved utgangen av 2022 utgjorde ren kjernekapitaldekning 19,5 (18,3) prosent og uvektet kjernekapital (leverage ratio) 8,5 (8,4) prosent. Regulatorisk krav til uvektet kjernekapital er 3,0 prosent. Begge målene innfris meg god margin ved utgangen av 2022, også hensyntatt et evt. tilleggsutbytte.

EUs bankpakke trådte i kraft i Norge 1. juni 2022. Det medfører blant annet lavere kapitalvekt for lån til små og mellomstore bedrifter. Dette har ført til en økning i ren kjernekapital på ca. 0,6 prosentpoeng isolert sett.

Bruk av egne modeller for beregning av kapitalkrav

Konsernet har som ambisjon å etablere seg som en solid og konkurransedyktig bank, hvor det vil være helt avgjørende å sikre at konkurranseevne, lønnsomhet, samt styring og kontroll av kredittrisiko er på nivå med de bankene vi konkurrerer med. Konsernet har i sin strategiplan ambisjon om å øke markedsandelen i vår region, og samtidig være en proaktiv deltager i den strukturelle utviklingen i banksektoren på Østlandet.

En AIRB-tillatelse (Advanced Internal Rating-Based) vil bidra til å oppnå disse målene. Gjennom organisk og strukturell vekst har konsernet nådd en størrelse som muliggjør å starte arbeidet med å forberede en søknad til Finanstilsynet om godkjenning i bruk av avanserte IRB-modeller.

Styret vurderer det som en styrke at SpareBank 1–Alliansen allerede har utviklet et sterkt faglig miljø som forvalter og utvikler IRB-modeller. I tillegg har SpareBank 1 Sørøst-Norge benyttet modellene i kredittstyringen i flere år.

Banken etablerte i 2022 et prosjekt for å identifisere områder som må bearbeides før søknad kan sendes. Søknad forventes å kunne sendes innen utløpet av første halvår 2024.

Egenkapitalbevis

Pr. 31.12.22 har banken en eierandelskapital på 2.101 mill. kroner bestående av 140.098.561 egenkapitalbevis til pålydende kroner 15,-. Kursen på egenkapitalbeviset var ved årsskiftet kroner 55,00 på Oslo Børs. Banken har en markedspleieavtale med SpareBank 1 Markets AS, som blant annet innebærer at selskapet skal stille priser for et begrenset antall egenkapitalbevis i minst 85 prosent av åpningstiden på Oslo Børs. Antall egenkapitalbevis pr. 31.12.22 var 5.961 mot 5.929 pr. 31.12.21.

Disponering av årsresultatet

SpareBank 1 Sørøst-Norge har som mål å oppnå resultater som gir god avkastning på bankens egenkapital. Dette skal sikre eierne en langsiktig, stabil og konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og kursstigning på egenkapitalbevisene.

Det enkelte års overskudd vil fordeles forholdsmessig mellom eierandelskapitalen og grunnfondskapitalen, i samsvar med deres relative andel av bankens egenkapital. Ved fastsettelse av utbyttens nivå skal konsernets soliditet hensyntas, herunder forventet resultatutvikling i en normalisert markedsituasjon, fremtidig kapitalbehov, eksterne rammevilkår, konsernets mål og strategiske planer.

I konsernets utbyttepolicy har styret vedtatt å endre utbyttegraden fra om lag 50 prosent til minimum 50 prosent. Banken legger normalt til grunn at minimum 50 prosent av egenkapitalbevisernes andel av det enkelte års resultat utbetales som kontantutbytte.

Som følge av et godt resultat i 2022 og bankens meget gode soliditet per 31.12.22, foreslår styret at det i april utbetales et kontantutbytte for 2022 på kroner 2,60 per egenkapitalbevis tilsvarende 364 mill. kroner og utbytte/gave tilordnet samfunnskapitalen på 236 mill. kroner. Utdelingsgrad totalt av offisielt morbankresultat er om

lag 58 prosent og 56 prosent av proforma konsernresultat for 2022.

Med utgangspunkt i konsernets meget gode soliditet selv etter ordinært utbytte til egenkapitalbeviserne og gaver tilordnet samfunnskapitalen vil styret foreslå overfor representantskapet at styret gis en fullmakt til å kunne dele ut et tilleggsutbytte til bankens egenkapitalbevisere og gaver til allmenntilfelle dersom den økonomiske situasjonen tillater dette. Tilleggsutbytte foreslås på inntil kroner 1,50 per egenkapitalbevis tilsvarende 210 mill. kroner, og gave tilordnet samfunnskapitalen tilsvarende inntil 136 mill. kroner. Styret vil vurdere om det er grunnlag for utbetaling av eventuelt tilleggsutbytte/gaver i løpet av tredje kvartal 2023.

Ordinært utbytte og et eventuelt tilleggsutbytte medfører en samlet utdeling på om lag 91 prosent av offisielt morbankresultat (se for øvrig note 40), og 89 prosent av proforma konsernresultat. Finanstilsynet er orientert om foreslått nivå for kontantutbytte til egenkapitalbeviserne og gavemidler til samfunnskapitalen, med bakgrunn i Finansforetaksloven § 10-6.3 ledd.

Styret foreslår at morbankens resultat til disposisjon for SpareBank 1 Sørøst-Norge, kroner 1.039.764.847, anvendes som følger:

(Tall i tusen kroner)

Inndekning utbetalte renter til	
hybridkapitalinvestorer	18.908
Overført til fond for urealiserte gevinster	73.508
Overført til Sparebankens fond	210.543
Overført til utjevningsfondet	136.686
Utbytte til utbetaling i 2023	
kroner 2,60 pr. egenkapitalbevis	364.256
Gavemidler til samfunnskapitalen	235.864
Sum	1.039.765

Etter styrets vurdering har SpareBank 1 Sørøst-Norge, etter de foreslåtte disponeringene og øvrige gjennomførte kapitaltiltak, god finansiell styrke og fleksibilitet til å støtte opp om konsernets planlagte virksomhet framover.

SpareBank 1 Sørøst-Norge har i henhold til finansforetakslovens § 10-17, beregnet det korrigerede årsresultatet i selskapsregnskapet til 947 (782) mill. kroner.

Transaksjoner gjennomført med nærstående parter

Konsernet har ikke, utover gjennomført fusjon mellom SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Modum fra 1. april 2022, gjennomført transaksjoner med nærstående parter som har hatt vesentlig betydning på virksomhetens stilling eller resultat i løpet av rapporteringsperioden.

Fusjon – synergier

SpareBank 1 Sørøst-Norge fusjonerte 1. april 2022 med SpareBank 1 Modum. Sammenslåingen med SpareBank 1 Modum vil styrke bankens posisjon i Drammensregionen, samtidig som den underbygger bankens ambisjon om å bli en AIRB-bank. Som følge av flere fusjoner de senere år, har banken god erfaring og kompetanse med å gjennomføre sammenslåinger i sparebanksektoren.

I første kvartal 2022 tilbød banken sluttpakker til alle som er født i 1960 eller tidligere. Tilbudet gikk ut til i underkant av 50 ansatte og 37 ansatte takket ja. Kostnadene knyttet til sluttpakker ble i sin helhet kostnadsført i første kvartal med 39 mill. kroner.

Transaksjonskostnader knyttet til sammenslåingen mellom SpareBank 1 BV og Sparebanken Telemark ble kostnadsført i 2021. I 2022 er det samlet kostnadsført 68 mill. kroner knyttet til teknisk fusjon av de tre tidligere bankene (oktober 2022) og transaksjonskostnader knyttet til fusjonen med SpareBank 1 Modum. En vellykket teknisk fusjon ble gjennomført etter plan i oktober måned.

Hendelser etter balansedagen – vurdering av fortsatt drift

Det har ikke oppstått hendelser etter balansedagen som vurderes å ha vesentlig innvirkning på konsernets resultat og/eller finansielle stilling. Konsernet har god soliditet og kjernekapital, og bankens kapitaldekning ligger over interne soliditetsmål og myndighetenes minimumskrav. Årsregnskapet og konsernregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Bankens drift og stilling sammenholdt med bankens kortsiktige og langsiktige prognoser for årene fremover, danner grunnlag for dette.

Virksomhetsstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge omfatter de mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre egenkapitalbeviseiernes, innskytternes, medarbeidernes og andre gruppers interesser. Konsernets virksomhetsstyring skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir nådd og realisert.

Banken følger «Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse» (Corporate Governance) så langt det passer for sparebanker med egenkapitalbevis. Banken har særlig vektlagt;

- en struktur som sikrer målrettet og uavhengig styring og kontroll
- systemer som sikrer måling og ansvarliggjøring
- en effektiv risikostyring

- fullstendig informasjon og effektiv kommunikasjon for å underbygge tillitsforholdet mellom representantskapet, styret og ledelsen
- likebehandling av egenkapitalbeviseierne og balansert forhold til øvrige interessegrupper
- overholdelse av lover, regler og etiske standarder

Banken har, i samsvar med regnskapslovens § 3-3b, utarbeidet en egen rapport som behandler prinsipper og praksis knyttet til eierstyring og selskapsledelse. Rapporten ligger publisert på bankens nettside. Virksomhetsstyring | SpareBank 1 Sørøst-Norge.

Risiko- og Kapitalstyring

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 Sørøst-Norge skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse. Den skal samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Dette skal oppnås gjennom:

- En god risikokultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risiko- og kapitalstyring.
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen.
- I størst mulig grad prise produkter i tråd med den underliggende risikoen.
- Å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatte konsernstrategi.
- Å utnytte synergi- og diversifiseringseffekter.
- Å unngå at enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

Det er etablert et omfattende rammeverk for risiko og kapitalstyring i SpareBank 1 Sørøst-Norge.

Ved beregning av kapitaldekning benytter SpareBank 1 Sørøst-Norge standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko. Konsernet har i sin strategiske ambisjon mål om å søke om tillatelse til å bruke IRBA-metode. Søknad forventes å kunne sendes innen utløpet av første halvår 2024.

Kapitalstyringen skal sikre;

- en effektiv kapitalanskaffelse og kapitalanvendelse i forhold til konsernets strategiske mål og vedtatte forretningsstrategi
- konkurransedyktig egenkapitalavkastning
- en tilfredsstillende kapitaldekning ut fra valgt risikoprofil og de til enhver tid gjeldende krav fra myndigheter og markedsaktører
- konkurransedyktige vilkår og en langsiktig god tilgang på innlån i kapitalmarkedene
- utnyttelse av vekstmuligheter i konsernets definerte markedsområde

Det utarbeides årlig en kapitalplan for å sikre en langsiktig og effektiv kapitalstyring. Disse prognosene tar hensyn til forventet utvikling i de neste årene, samt en

situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag over flere år. Et viktig verktøy for å analysere en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag, er bruken av stresstester. Det gjøres stresstester av enkeltfaktorer og scenarioanalyser hvor konsernet utsettes for ulike negative makroøkonomiske hendelser gjennom flere år. SpareBank 1 Sørøst-Norge har i tillegg utarbeidet krise- og beredskapsplaner for i størst mulig grad å kunne være i stand til å håndtere kriser hvis de likevel skulle oppstå.

De mest sentrale risikoområdene

Kjernevirksomheten til SpareBank 1 Sørøst-Norge er å oppnå verdiskapning gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Konsernet arbeider systematisk for å videreutvikle risikostyringssystemer og prosesser i tråd med ledende praksis.

SpareBank 1 Sørøst-Norge skal skape finansiell og strategisk merverdi gjennom;

- å ha en god risikokultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring og konsernets verdigrunnlag
- å ha en god forståelse av hvilke risikoer som er drivere for inntjening, kostnader og tap
- å i størst mulig grad prise tjenester og produkter i tråd med underliggende risiko
- å ha en tilstrekkelig soliditet sett i forhold til langsiktige strategiske mål, initiativ og valgt risikoprofil, og samtidig tilstrebe en optimal kapitalanvendelse i de ulike forretningsområdene
- å utnytte synergi- og diversifiseringseffekter
- å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og risikojustert kapital for å kunne dekke uventede tap. Forventet tap viser det beløpet man statistisk må forvente å tape i en 12 måneders periode. Risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen konsernet er eksponert mot.

Vesentligste risikoer i konsernet omtales nærmere nedenfor. For ytterligere detaljer henvises det til Pilar 3-dokumenter som er publisert på bankens nettsider.

Risiko knyttet til samfunnsansvar og bærekraft

Konsernet har som mål å bidra til bærekraftig samfunnsutvikling. Konsernet skal i sin virksomhet, verken direkte eller indirekte, medvirke til krenkelse av menneske- og arbeidstakerrettigheter, korrupsjon, alvorlig miljøskade eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske. Dette gjelder både internt og i forhold til samfunnet for øvrig. Samfunnsansvar og bærekraft er inntatt som en

sentral del av konsernets strategi og inkludert i konsernets helhetlige virksomhet- og risikostyring. Det vises til kapittel Bærekraft for mer informasjon.

Kredittrisiko

Kredittrisiko styres gjennom rammeverket for bærekraft og samfunnsansvar, kredittinnvilgelse, engasjementsoppfølging og porteføljestyling. Bankens risikostrategi fastsetter at konsernet skal ha en lav til moderat risikoprofil for kredittrisiko.

Kredittrisiko er definert som risiko for tap fordi kunder eller andre motparter ikke har evne og/eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser.

Banken finansierer i det vesentlige privat- og næringslivskunder i Sørøst-Norge, men deltar også i finansiering av enkeltprosjekter i samarbeid med regionbankene i SpareBank1-alliansen.

Kvaliteten i bedriftsmarkedsporteføljen vurderes totalt sett god. Til tross for tidligere års pandemi og siste års økte kostnader (spesielt økte transport-, energi- og finanskostnader), er målt risiko i bankens utlånsporteføljene til bedriftsmarkedet fortsatt stabil og på samme nivå som forrige år. Misligholdet er fortsatt på et lavt nivå.

Finansiering av næringseiendom er fortsatt den største sektoren banken har av finansiering til bedrifter. Økte finanskostnader, energikostnader og krav til bærekraftig næringsbygg har betydning for utviklingen i bransjen, og banken har i ny revidert policy vedtatt tydeligere retningslinjer for finansiering av næringseiendom. Banken legger stor vekt på ESG vurderinger i kredittsaker og har i 2022 implementert en ny og utvidet modell for ESG vurderinger. Yieldnivåene på næringseiendom har økt noe den siste tiden og vil påvirke LTV nivået i porteføljen noe. Bankens eksponering mot utbyggingsprosjekter er redusert gjennom året som følge av ferdigstilte større byggeprosjekter samtidig som det er en reduksjon i nye prosjekter.

Kvaliteten i personmarkedsporteføljen er meget god og 2022 preges av en stabil utvikling i belåningsgrader og risikoprofil. Det meste av porteføljen er sikret med pant i fast eiendom, og belåningen er gjennomgående moderat sett opp mot sikkerhetsverdiene. Dette tilsier begrenset tapspotensial så lenge disse verdiene ikke forringes vesentlig.

Styret vurderer at SpareBank1 Sørøst-Norge's samlede kredittrisiko er innenfor bankens vedtatte risikotoleranse. Konsernets kredittrisiko vurderes som moderat til lav.

Markedsrisiko

Styringen av markedsrisiko tar utgangspunkt i konservative rammer for posisjoner i rentemarkedet, samt investeringer i aksjer og obligasjoner. Rammene gjennomgås og vedtas av styret årlig.

Deler av konsernets markedsrisiko knyttes til investeringer i obligasjoner og sertifikater. Ved utgangen av 2022 var konsernets beholdning av likvide eiendeler i form av obligasjoner og sertifikater 8,3 (6,1) mrd. kroner. Risiko ved likviditetsporteføljen er kvantifisert ved beregninger i samsvar med Finanstilsynets modell for markedsrisiko.

Handel i renter og verdipapirer skjer innenfor de til enhver tid vedtatte rammer, fullmakter og kredittlinjer på motparter. SpareBank1 Sørøst-Norge tar i begrenset omfang renteposisjoner i forbindelse med handelsaktivitetene. Virksomhetens inntekter skapes i størst mulig grad i form av kundemarginer. Dette for å bidra til et stabilt inntjeningsbilde. Konsernets risikoeksponering innenfor markedsrisikoområdet vurderes som lav.

Likviditetsrisiko

Bankens rammeverk for styring av likviditetsrisiko skal gjenspeile bankens konservative risikoprofil. Likviditetsrisikoen skal være lav. Konsernets utlån finansieres hovedsakelig med kundeinnskudd og langsiktig verdipapirgjeld, samt ved salg av boliglånsporteføljer til SpareBank1 Boligkreditt AS. Likviditetsrisikoen begrenses ved at verdipapirgjelden fordeles på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider.

SpareBank 1 Sørøst-Norge hadde ved utgangen av 2022 meget god likviditet, og legger til grunn fortsatt god tilgang på langsiktig finansiering til konkurranse-dyktige priser. Konsernet tilstreber en jevn forfallsstruktur på innlån og vektlegger gode relasjoner til investorer og banker. Likviditetsbufferen var 19,1 mrd. kroner ved utgangen av 2022, og dekker normal drift i 18 måneder med stengte markeder. Bankens forfall på fremmedfinansiering de neste 12 månedene utgjør 1,2 mrd. kroner. I tillegg til likviditetsbufferen har banken 27,4 mrd. kroner i boliglån klaggjort for OMF-finansiering.

Konsernet har det siste året videreført en høy andel langsiktig finansiering. Net Stable Funding Ratio (NSFR) var ved utgangen av 2022 på 129 (147 prosent).

Operasjonell risiko

Proessen for styring av operasjonell risiko i SpareBank 1 Sørøst-Norge skal i størst mulig grad sikre at ingen enkelthendelser forårsaket av operasjonell risiko skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad. Sparebank 1 Sørøst-Norge har en risikobasert tilnærming hvor risikostyringen er basert på innsikt og forståelse for hva som skaper og driver den operasjo-

nelle risikoen i konsernet, og skal i størst mulig grad forene effektive prosesser med ønsket nivå for risikoeksponering. Styret har gjennom konsernets risikostrategi vedtatt at risikoeksponeringen mot operasjonell risiko skal være lav. Konsernet benytter en systematisk prosess for å identifisere og kvantifisere operasjonelle risikoer som konsernet til enhver tid er eksponert for. Kvantifiseringen forbedres årlig for å forstå og redusere halerisiko ved de største risikotypene innen operasjonell risiko. Det er videre etablert prosesser for kontinuerlig forbedring herunder utvikling av organisasjonens kompetanse, innovasjons- og prestasjonsevne, egne systemer for rapportering av uønskede hendelser og strukturert oppfølging av forbedringstiltak. Dette bidrar til at SpareBank 1 Sørøst-Norge forblir en robust og lønnsom organisasjon over tid, gjennom riktig prioritering og kontinuerlig forbedring.

Både internasjonalt og i Norge oppleves det en økning av målrettede, ondsinnede angrep mot finansnæringens IT-systemer. Cyberrisiko/datakriminalitet utgjør en vesentlig risiko for næringen og det er i løpet av de siste årene inngått samarbeid både innenfor finansnæringen og på tvers av ulike bransjer for å finne gode løsninger for å håndtere risikoen. Samtidig gir økt digitalisering og med dette økt endringstakt i bransjen en endret eksponering for operasjonell risiko. Risiko for cyberangrep og hacking er en av konsernets øverste prioriterte risikoer. Organiseringen internt er nylig justert for å ytterligere sikre god styring og kontroll på området.

Konsernet har som en sentral del av kvalitetssikringsarbeidet de seneste årene styrket prosessene for forebygging og håndtering av hvitvasking og terrorfinansiering. Også andre risikoområder er forbedret, herunder håndtering av personopplysninger, oppfølging av utkontrakteringsavtaler og godkjenning av nye produkter, prosesser og tjenester. Bærekraftsrisiko er ytterligere innarbeidet som en integrert del av arbeidet med operasjonell risiko.

Eierrisiko

Eierrisikoen er risikoen for at SpareBank 1 Sørøst-Norge blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap og /eller må tilføre ny egenkapital til disse selskapene. SpareBank 1 Sørøst-Norge har i hovedsak eierrisiko gjennom indirekte eierandel i SpareBank 1 Gruppen AS (5,8 prosent), samt direkte eierandeler i BN Bank ASA (7,5 prosent), SpareBank 1 Boligkreditt AS (12,2 prosent), Sparebank 1 Næringskreditt AS (10,4 prosent), SpareBank 1 Kreditt AS (10,6 prosent), Sparebank 1 SMN Finans AS (14,5 prosent), SpareBank 1 Betaling AS (8,9 prosent), SpareBank 1 Markets AS (2,9 prosent), SpareBank 1 Forvaltning AS (6,7 prosent), SpareBank 1 Bank og Regnskap AS (10,3 prosent) og SpareBank 1 Gjeldsinformasjon AS (12,6 prosent).

Compliance (etterlevelse)

SpareBank1 Sørøst-Norge har som mål å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Styret vedtar konsernets compliance policy som beskriver hovedprinsippene for metode, ansvar og organisering.

Compliancerisiko er risikoen for at konsernet pådrar seg omdømmesvikt, offentlige sanksjoner eller annet økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av regelverket og/eller brudd på konsesjonsbestemmelser. Compliancefunksjonen skal avdekke og forebygge risiko relatert til etterlevelse av eksternt og internt regelverk.

Compliancefunksjonen arbeider kontinuerlig med å videreutvikle gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Konsernet har etablert effektiv førstelinjekontroll, uavhengig compliancefunksjon og uavhengig internrevisjonsfunksjon (three lines of defence).

Compliance gir veiledning til organisasjonen knyttet til nytt og gjeldende regelverk, og bidrar med å gjennomføre prosesser for gapsanalyser og risikovurderinger. Dette arbeidet danner grunnlaget for kontrollplaner og anbefalinger til tiltak som fremmer sunn risikokultur og sikrer etterlevelse av regelverk.

Observasjoner fra kontrollaktiviteter rapporteres til styret og ledelsen kvartalsvis.

EUs arbeid med å fullharmonisere regelverket innenfor EU/EØS-området medfører nye reguleringer som konsernet må tilpasse seg. Det arbeides fortløpende med å vurdere beste tilpasning til nye reguleringer og nytt regelverk for både å ivareta etterlevelsen og effektiviteten i organisasjonen. Nye reguleringer og nytt regelverk som påvirker konsernets drift skal fortløpende inkluderes i rutiner og retningslinjer.

I 2022 har hovedfokus vært å sikre etterlevelse av hvitvaskingslov (AML), personvernlov (GDPR), MiFID II, samt sikre ansvar for å følge opp konsernets utkontrakterte tjenester og at bærekraft og samfunnsansvar er ivarettet i alle konsernets virksomhetsområder. Compliance har i løpet av året bistått i prosessen med å få banken registrert som forsikringsagentforetak, samt arbeid knyttet til åpenhetsloven, og EBA GL knyttet til governance, eierstyring og selskapsledelse. Videre er det lagt ned betydelige ressurser på å forberede implementering av ny finansavtalelov. Konsernets reviderte etiske retningslinjer er styrevedtatt i ny policy for etikk gode holdninger og god forretningsskikk, og skal bevisstgjøre og sørge for etterlevelse av den etiske standarden i Konsernet.

Samfunnsansvar, bærekraft og andre forhold

Informasjon om konsernets arbeid for å ivareta sitt samfunnsansvar er beskrevet i egne temakapitler Våre medarbeidere og Bærekraft i årsrapporten. Her finnes opplysninger om bla. arbeidsmiljø, likestilling, bærekraft, samt tiltak i forhold til det ytre miljø.

Organisasjon og HR

Medarbeiderne i konsernet er den viktigste ressursen for å skape verdier til beste for kundene, regionen, lokalmiljøene og konsernet.

Det vises til kapittel om våre medarbeidere, policy for godtgjørelse, lederlønnsrapport, redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering og note 22 for nærmere opplysninger relatert til kompetanse, arbeidsmiljø, likestilling og avlønning.

Styreansvarsforsikring

SpareBank 1 Sørøst-Norge har tegnet styreansvarsforsikring for styret og ledende ansatte i SpareBank 1 Sørøst-Norge inkl. datterselskap eiet mer enn 50 prosent. Forsikringen dekker sikredes rettslige erstatningsansvar for formueskade som følge av en påstått ansvarsbetingende handling eller unnlatelse. Forsikringen er plassert hos forsikringsgivere med solid finansiell styrke (rating).

Fremtidsutsikter

Norsk økonomi har i fjerde kvartal vært preget av høy økonomisk aktivitet. Arbeidsledigheten er fremdeles vært svært lav. Prisveksten har vært høy, selv om priser på enkelte råvarer har falt tilbake. På tross av høy prisvekst og økte renter har husholdningenes etterspørsel etter varer og tjenester vært stabil. Stram finans- og pengepolitikk gjør at utsiktene er mer negative. For bedrifter og husholdninger har særlig økte renter og strømpriser påvirket deres forventninger til 2023. Lokale undersøkelser viser at husholdningene har et negativt syn på sin egen økonomi i 2023. Arbeidsledigheten forventes å øke fra dagens historiske lave nivå til et mer normalt nivå på om lag 2,5 prosent. Økt rentenivå og høy prisstigning vil kunne føre til redusert realdisponibel inntekt i 2023, noe som vil kunne medføre reduksjon i privat forbruk og lavere kredittetterspørsel fra husholdningssektoren. Denne utviklingen vil også kunne føre til svak boligprisutvikling i regionen i 2023.

Ifølge bedriftene i Regionalt nettverk har veksten i aktiviteten avtatt gjennom høsten. Fremover venter bedriftene at kraftig pris- og kostnadsvekst, høyere renter og færre nye oppdrag fra offentlig sektor vil føre til lavere aktivitet. Lavere aktivitet har ført til mindre knapphet på kvalifisert arbeidskraft, men fremdeles er det flere bedrifter enn normalt som har kapasitetsbegrensninger, og som beskriver arbeidsmarkedet som stramt. Prisveksten har vært uvanlig høy, men mer enn halvparten av bedriftene tror prisveksten vil avta frem-

over. For Region SØR viser undersøkelsen at bedriftene forventer reduserte investeringer og redusert lønnsomhet. Pris på næringseiendom forventes også å falle som følge av økte rentekostnader og økt avkastningskrav.

Gjeldsgraden til deler av norsk husholdningssektor er høy. Hvis inflasjon og lønnsvekst ikke avtar, kan styringsrenten og lånerentene øke mye med påfølgende sterkt fall i boligpriser. Egne analyser basert på tall fra SSB viser at husholdningene i vår region har vesentlig lavere forhold mellom inntekt og boligpriser, sammenlignet med for eksempel Oslo. Dette gjør at husholdningene antas å benytte mindre andel av inntekten til bokostnader, og er slik sett mindre følsom i sin etterspørsel etter varer og tjenester ved et boligprisfall. Mindre svingninger i etterspørsel etter varer og tjenester bidrar til lavere risiko for et alvorlig tilbakeslag for næringslivet i regionen. En høy andel sysselsatte innenfor offentlig sektor i regionen har også en dempende effekt.

Økte renter kan føre til lavere kredittvekst og økt konkurranse om spesielt boliglån. Dette kan medføre press på utlånsmarginer. Høye markedsrenter og kredittpåslag kan også føre til økt konkurranse om innskuddsmidler med press på marginer.

Konsernet har et mål om å oppnå en egenkapitalavkastning på 11 prosent frem mot utgangen av 2024. Året 2022 er resultatmessig preget av et noe høyt kostnadsnivå som følge av omstillings- og andre fusjonsrelaterte kostnader. I forhold til kommuniserte fusjonssynergier gjenstår det om lag 30 mill. kroner, som forventes fordelt om lag likt i 2023 og 2024. Konsernets mål om egenkapitalavkastning på 11 prosent er uendret, men vil på kort sikt være påvirket av strukturkostnader. Målet om egenkapitalavkastning på 11 prosent søkes oppnådd gjennom lønnsom vekst, god kostnadskontroll og effektiv kapitalbruk. Effektiv kapitalbruk vil skje gjennom flere elementer, hvor godkjennelse av myndighetene i bruk AIRB modeller er et svært viktig grep. Det interne arbeidet går som planlagt og styret forventer søknad

sendt til Finanstilsynet innen utløpet av første halvår 2024. Et annet virkemiddel er å øke utbyttegraden i lys av konsernets sterke soliditet. Styret har derfor endret utbyttepolitikken til at utbyttegraden endres fra om lag 50 prosent til minimum 50 prosent. Videre har styret vedtatt å innføre et lønnsomhetsmål gjennom en kostnadsprosent på under 40 prosent. Konsernet vil i lys av dette iverksette et lønnsomhet- og kostnadsprogram.

Finansdepartementet har vedtatt å utsette innføring økt krav til systemrisikobuffer til utgangen av 2023. Ved utgangen av 2022 var konsernets krav til ren kjernekapitaldekning på 15,5 prosent, inkludert management buffer på ett prosentpoeng. Dette forventes å øke til i underkant av 17 prosent ved utgangen av 2023. Før disponering av årsresultatet for 2022 var konsernets rene kjernekapitaldekning forholdsmessig konsolidert på 21,2 prosent.

Økte myndighetskrav både med hensyn til kapital og compliance kombinert med krevende makroøkonomiske utsikter vil kunne være viktige drivere for strukturelle endringer i sparebanksektoren. I en situasjon hvor det er knyttet usikkerhet til den makroøkonomiske utviklingen, har banken både sterk soliditet og god utbyttekapasitet.

Styret ønsker å ta en aktiv rolle i de fremtidig forventede strukturendringer innenfor sparebanksektoren.

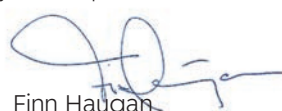
Takk

Styret vil takke konsernets medarbeidere og tillitsvalgte for god innsats og positivt samarbeid i 2022.

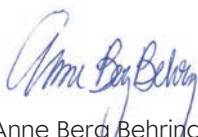
Samspillet mellom innbyggere, næringsliv og bank er viktig for utviklingen i konsernets markedsområde. I denne sammenheng vil styret takke konsernets kunder, eiere og øvrige samarbeidspartnere for god oppslutning om konsernet SpareBank 1 Sørøst-Norge i 2022. Banken vil legge vekt på å videreføre det gode samarbeidet i 2023.

Sandefjord, 9. mars 2023

I styret for SpareBank 1 Sørøst-Norge

Finn Haugan
Styrets leder

Anne Berg Behring
Nestleder

Elisabeth Haug

Heine Wang

Jan Erling Nilsen

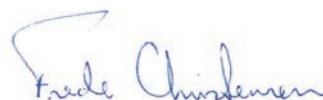
Lene Marie Aas Thorstensen

John-Arne Haugerud

Hanne Myhre Gravdahl
Ansattes representant

Frede Christensen
Ansattes representant

Per Halvorsen
Konsernsjef

“

Vi bryr oss om menneskene
som skaper verdiene, enten de
er ansatte, eiere eller ledere.

Fra kampanjen «Bedriftsløftet».

Årsregnskap

Resultatregnskap IFRS

Morbank				Konsern	
2021	2022	(beløp i mnok)	Note	2022	2021
96	287	Renteinntekter - eiendeler målt til virkelig verdi	19	287	96
1 158	2 297	Renteinntekter - eiendeler målt til amortisert kost	19	2 296	1 157
334	1 012	Rentekostnader	19	1 010	333
920	1 572	Netto renteinntekter	19	1 573	920
513	618	Provisjonsinntekter	20	618	513
30	39	Provisjonskostnader	20	39	30
7	16	Andre driftsinntekter	20	304	233
489	595	Netto provisjons- og andre inntekter	20	883	716
33	77	Utbytte	21	77	33
108	116	Netto resultat fra eierinteresser	21	94	153
19	-5	Netto resultat fra andre finansielle investeringer	21	-5	22
151	0	Inntektsføring av negativ goodwill	21	0	151
311	188	Netto resultat fra finansielle eiendeler	21	167	360
1 721	2 355	Sum netto inntekter		2 623	1 995
365	501	Personalkostnader	22	716	529
326	512	Andre driftskostnader	23	556	357
691	1 013	Sum driftskostnader		1 272	886
1 030	1 343	Resultat før tap og skatt		1 351	1 109
79	40	Tap på utlån og garantier	12	40	79
951	1 303	Resultat før skatt		1 311	1 030
154	263	Skattekostnad	25	270	161
796	1 040	Resultat før øvrige resultatposter		1 041	869
		Majoritetens andel av resultat		1 038	865
		Minoritetens andel av resultat		3	4

Utvidet resultat

Morbank				Konsern	
2021	2022	(beløp i mnok)	Note	2022	2021
796	1 040	Resultat før øvrige resultatposter		1 041	869
		Poster som reverseres over resultat			
1	3	Verdiendring på utlån klassifisert til virkelig verdi		3	1
		Andel andre inntekter og kostnader fra FKV/TS		-1	
		Poster som ikke reverseres over resultat			
-14	35	Estimatavvik IAS 19 Pensjon	24	35	-15
-13	38	Sum øvrige resultatposter ført mot egenkapitalen		37	-14
783	1 078	Totalresultat		1 078	855
		Majoritetens andel av resultat		1 075	851
		Minoritetens andel av resultat		3	4
4,94	4,27	Resultat før øvrige res.poster per egenkapitalbevis	40	4,27	5,37

Balanse

Morbank			Konsern		
31.12.2021	31.12.2022	(beløp i mnok)	Note	31.12.2022	31.12.2021
114	108	Kontanter og fordringer på sentralbanker		108	114
1 698	2 499	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner u/avtalt løpetid	8	2 499	1 698
455	605	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner m/avtalt løpetid	8	605	455
62 571	72 572	Netto utlån til kunder	5, 9,10,11,12,15	72 546	62 542
6 146	8 430	Rentebærende verdipapirer	27	8 430	6 146
2 203	2 617	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	28	2 617	2 203
69	153	Eierinteresser i konsernselskaper	29	0	0
862	1 191	Eierinteresser i FKV og TS	29	1 452	1 141
239	282	Varige driftsmidler	30, 32	326	277
0	357	Goodwill	31	458	34
23	38	Utsatt skattefordel	25	39	23
193	351	Andre eiendeler	33	467	279
74 573	89 202	Sum eiendeler		89 547	74 911
150	0	Innskudd fra kredittinstitusjoner	8	0	150
46 264	55 284	Innskudd fra kunder	34	55 216	46 212
16 913	19 570	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	35	19 570	16 913
212	308	Betalbar skatt	25	319	220
609	835	Annen gjeld og forpliktelser	24, 36	919	664
651	749	Ansvarlig lånekapital	38	749	651
64 801	76 745	Sum gjeld		76 773	64 811
1 778	2 101	Eierandelskapital	40, 41	2 101	1 778
2 777	3 779	Overkursfond		3 779	2 777
1 108	1 413	Utjevningsfond		1 413	1 108
3 727	4 716	Sparebankens fond		4 716	3 727
26	91	Fond for urealiserte gevinster		91	26
350	350	Hybridkapital		350	350
0	0	Annen egenkapital		310	318
7	7	Gavefond		7	7
		Minoritetsandel		7	10
9 773	12 457	Sum egenkapital		12 774	10 100
74 573	89 202	Gjeld og egenkapital		89 547	74 911

Egenkapitalendring

Konsern

(beløp i mnok)	Eier- andels- kapital ¹	Over- kurs- fond	Utjev- nings- fond	Spare- bankens- fond	Gave- fond	Fond for urealisert gevinster	Hybrid- kapital	Annen egen- kapital	Minori- tets- andel	Sum egen- kapital
Egenkapital pr. 31.12.2021	1 778	2 777	1 108	3 727	7	26	350	318	10	10 100
Egenkapital tilordnet ved fusjon med SpareBank 1 Modum	321	998	0	795						2 113
Rentekostnader på fondsobligasjon			-11	-7						-19
Utbytte/gaver fra 2021, utbetalt i 2022			-297	-196					-4	-497
Spareordning EK-bevis ansatte	2	4								6
Andre endringer i EK			3	2		-8		-5		-8
Resultat før øvrige resultatposter			586	380		74		-1	3	1 041
<i>Poster som kan bli reklassifisert over resultat:</i>										
Verdiendring på utlån klass. til virkelig verdi			2	1						3
Andel andre innt. og kostn. fra FKV/TS								-1		-1
<i>Poster som kan bli reklassifisert over resultat:</i>										
Estimatavvik IAS 19 Pensjon			21	14						35
Egenkapital pr. 31.12.2022	2 101	3 779	1 413	4 716	7	91	350	310	7	12 774

1) Eierandelskapital per 31.12.2022 (2021) er fratrukket 0,6 (2,8) mnok i egenbeholdning.

(beløp i mnok)	Eier- andels- kapital ¹	Over- kurs- fond	Utjev- nings- fond	Spare- bankens- fond	Gave- fond	Fond for urealisert gevinster	Hybrid- kapital	Annen egen- kapital	Minori- tets- andel	Sum egen- kapital
Egenkapital pr. 31.12.2020	947	1 026	765	2 261	7	22	250	258	2	5 537
Egenkapital tilordnet ved fusjon med Sparebanken Telemark, samt fondsemisjon SpareBank 1 BV	831	1 751		1 162			100		5	3 849
Rentekostnader på fondsobligasjon								-11		-11
Utbytte fra 2020, utbetalt i 2021			-120						-1	-121
Andre endringer i EK								-8		-8
Resultat før øvrige resultatposter			471	310		3		80	4	869
<i>Poster som kan bli reklassifisert over resultat:</i>										
Verdiendring på utlån klass. til virkelig verdi						1				1
<i>Poster som kan bli reklassifisert over resultat:</i>										
Estimatavvik IAS 19 Pensjon			-8	-6				-1		-15
Egenkapital pr. 31.12.2021	1 778	2 777	1 108	3 727	7	26	350	318	10	10 100

1) Eierandelskapital 31.12.2021 er fratrukket 2,8 mnok i egenbeholdning

Morbank

(beløp i mnok)	Eier- andels- kapital ¹	Over- kurs- fond	Utjev- nings- fond	Spare- bankens- fond	Gave- fond	Fond for urealisert gevinster	Hybrid- kapital	Annen egen- kapital	Sum egen- kapital
Egenkapital pr. 31.12.2021	1 778	2 777	1 108	3 727	7	26	350	0	9 773
Egenkapital tilordnet ved fusjon med SpareBank 1 Modum	321	998	0	795					2 113
Rentekostnader på fondsobligasjon			-11	-7					-19
Utbytte/gaver fra 2021, utbetalt i 2022			-297	-196					-492
Spareordning EK-bevis ansatte	2	4							6
Andre endringer i EK			3	2		-8			-3
Resultat før øvrige resultatposter			586	380		74			1 040
<i>Poster som kan bli reklassifisert over resultat:</i>									
Verdiendring på utlån klass. til virkelig verdi			2	1					3
Andel andre innt. og kostn. fra FKV/TS									
<i>Poster som kan bli reklassifisert over resultat:</i>									
Estimatavvik IAS 19 Pensjon			21	14					35
Egenkapital pr. 31.12.2022	2 101	3 779	1 413	4 716	7	91	350	0	12 456

1) Eierandelskapital per 31.12.2022 (2021) er fratrukket 0,6 (2,8) mnok i egenbeholdning.

(beløp i mnok)	Eier- andels- kapital ¹	Over- kurs- fond	Utjev- nings- fond	Spare- bankens- fond	Gave- fond	Fond for urealisert gevinster	Hybrid- kapital	Annen egen- kapital	Sum egen- kapital
Egenkapital pr. 31.12.2020	947	1 026	765	2 261	7	22	250	0	5 277
Egenkapital tilordnet ved fusjon med Sparebanken Telemark, samt fondsemissjon SpareBank 1 BV	831	1 751		1 162			100		3 844
Rentekostnader på fondsobligasjon								-11	-11
Utbytte fra 2020, utbetalt i 2021			-120						-120
Andre endringer i EK									
Resultat før øvrige resultatposter			471	310		3		11	796
<i>Poster som kan bli reklassifisert over resultat:</i>									
Verdiendring på utlån klass. til virkelig verdi						1			1
<i>Poster som kan bli reklassifisert over resultat:</i>									
Estimatavvik IAS 19 Pensjon			-8	-6					-14
Egenkapital pr. 31.12.2021	1 778	2 777	1 108	3 727	7	26	350	0	9 773

1) Eierandelskapital per 31.12.2021 er fratrukket 2,8 mnok i egenbeholdning

Kontantstrømpoppstilling

Morbank			Konsern	
31.12.2021	31.12.2022	(beløp i mnok)	31.12.2022	31.12.2021
Kontantstrøm fra virksomheten				
951	1 303	Periodens resultat før skatt	1 311	1 030
		Netto resultat fra FKV og TS	-158	-153
-151	0	Negativ goodwill over resultat	0	-151
0	-6	Tap/gevinst anleggsmidler	-6	6
31	50	Av- og nedskrivninger	54	36
79	40	Tap på utlån	40	79
-117	-258	Betalbar skatt	-267	-123
-3 944	-139	Endring utlån og andre eiendeler	-143	-3 959
1 646	521	Endring innskudd fra kunder	505	1 642
59	-150	Endring utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	-150	59
-293	-1 694	Endring sertifikater og obligasjoner	-1 694	-293
-19	-21	Endring øvrige fordringer	-24	-46
20	-252	Endring annen kortsiktig gjeld	-262	-16
-1 738	-607	Netto kontantstrøm fra virksomheten	-794	-1 888
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter				
1 186	625	Tilført kontanter og kontantekvivalenter ved fusjon 1)	642	1 186
-22	-37	Investeringer i varige driftsmidler	-39	-29
0	15	Salg av varige driftsmidler	15	23
-177	-231	Investeringer i aksjer, egenkapitalbevis og andeler	-114	-81
223	130	Salg av aksjer, egenkapitalbevis og andeler	130	223
1 209	502	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	635	1 322
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter				
4 450	6 168	Opptak av finansielle innlån	6 223	4 450
-2 817	-4 787	Tilbakebetaling av finansielle innlån	-4 785	-2 817
150	416	Opptak ansvarlig lån / fondsobligasjoner	416	150
-150	-411	Tilbakebetaling av ansvarlig lån / fondsobligasjoner	-411	-150
0	6	Tilbakekjøp egne EK-bevis til spareprogrammet	6	0
-124	-492	Utbetalt utbytte/ gaver	-496	-125
1 509	901	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	954	1 508
980	796	Sum endring kontanter og kontantekvivalenter i året	796	942
832	1 812	Kontanter og kontantekvivalenter IB	1 812	870
1 812	2 607	Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	2 607	1 812
980	796	Netto endring kontanter og kontantekvivalenter i året	796	942
Kontanter og kontantekvivalenter spesifisert				
114	108	Kontantbeholdning og fordringer på sentralbanker	108	114
1 698	2 499	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	2 499	1 698
1 812	2 607	Kontanter og kontantekvivalenter	2 607	1 812

1) Tilført kontanter og kontantekvivalenter fra Sparebanken Telemark ved fusjonen 01.06.2021 og tilført kontanter og kontantekvivalenter fra SpareBank 1 Modum ved fusjonen 01.04.2022

Tilleggsspesifikasjoner

Kontantstrøm fra renteinnbetalinger, renteutbetalinger og mottatt utbytte som inngår i periodens resultat før skatt

Morbank			Konsern	
31.12.2021	31.12.2022	(beløp i mnok)	31.12.2022	31.12.2021
1 192	2 356	Renteinnbetalinger av utlån til kunder	2 354	1 191
-151	-494	Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-492	-150
10	39	Renteinnbetalinger av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	39	10
-1	-1	Renteutbetalinger på utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	-1	-1
57	189	Renteinnbetalinger av sertifikater og obligasjoner	189	57
-154	-482	Renteutbetalinger på sertifikater og obligasjoner	-482	-154
129	193	Utbytte fra investeringer	172	33
1 083	1 800	Netto kontantstrøm fra renteinnbetalinger, renteutbetalinger og mottatt utbytte	1 780	988

Pia Haugen Ravnaas
Rådgiver i Sandefjord

Noter til regnskapet

1	Generell informasjon	42
2	Regnskapsprinsipper	42
3	Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper	50
4	Sammenslåing SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Modum 1. april 2022	52
5	Segmentinformasjon	56
6	Kapitaldekning	57
7	Finansiell risikostyring	60
KREDITTRISIKO		
8	Fordringer på og gjeld til kredittinstitusjoner	64
9	Utlån til og fordringer på kunder	65
10	Overføring av finansielle eiendeler	69
11	Aldersfordeling på forfalte utlån	71
12	Tap på utlån og garantier	72
13	Kredittrisikoeksponering for hver interne risikoring	76
14	Maksimal kredittrisikoeksponering, ikke hensyntatt pantestillelser	77
15	Kredittkvalitet pr. klasse av finansielle eiendeler	78
MARKEDSRISIKO		
16	Markedsrisiko knyttet til renterisiko	80
17	Finansielle derivater	81
LIKVIDITETSRISIKO		
18	Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser/likvidetsrisiko	82
RESULTATREGNSKAPET		
19	Netto renteinntekter	85
20	Netto provisjons- og andre inntekter	86
21	Netto resultat fra finansielle eiendeler	87
22	Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte	88
23	Andre driftskostnader	89
24	Pensjoner	90
25	Skatt	92

BALANSE

26	Finansielle instrumenter til virkelig verdi	93
27	Rentebærende verdipapirer	96
28	Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	98
29	Eierinteresser i konsernselskaper, felles kontrollert virksomhet (FKV) og tilknyttede selskaper (TS)	100
30	Varige driftsmidler - eiendom, anlegg og utstyr	102
31	Goodwill	103
32	IFRS 16 Leieavtaler	104
33	Andre eiendeler	104
34	Innskudd fra kunder	105
35	Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	106
36	Annen gjeld og forpliktelser	107
37	Garantier	108
38	Ansvarlig lånekapital	109

ØVRIGE OPPLYSNINGER

39	Nærstående parter	110
40	Resultat per egenkapitalbevis og beregning av egenkapitalbevisbrøk	111
41	Egenkapitalbevisiere og spredning av egenkapitalbevis	113
42	Proformaoppstilling resultat, balanse og nøkkeltall	115
43	Hendelser etter balansedagen	116

Note 1 – Generell informasjon

Kort beskrivelse av virksomhet og struktur

Konsernet SpareBank 1 Sørøst-Norge er totalleverandør av produkter og tjenester for person- og bedriftsmarkedet innenfor områdene:

- Finansiering
- Sparing og plassering
- Forsikring
- Betalingsformidling
- Eiendomsmegling
- Regnskapsføring og økonomisk rådgivning

Konsernet er lokalisert i Kongsberg, Vikersund, Åmot, Hokksund, Nedre Eiker, Drammen, Lier, Holmestrand, Horten, Tønsberg, Færder, Sandefjord, Larvik, Bamble, Porsgrunn, Skien, Ulefoss, Lunde, Bø og Notodden.

SpareBank 1 Sørøst-Norge er medlem av SpareBank 1-alliansen.

For fullstendig selskapsstruktur datterselskaper, felleskontrollerte virksomheter (FKV) og tilknyttede selskap (TS), se note 29.

Det vises videre til egne kapitler i årsrapporten for beskrivelse av konsernets visjon, verdier, mål og forretningsidé, samt konsernets strategi.

Banken har forretningsadresse i Sandefjord, opererer i Norge og reguleres av norsk rett.

Årsregnskapet for 2022 ble godkjent av styret 09.03.2023 og vedtas av representantskapet 30.03.2023.

Valuta

Presentasjonsvalutaen er i norske kroner som også er morselskapets funksjonelle valuta. Alle beløp er oppgitt i mill. kroner med mindre noe annet er oppgitt.

Note 2 – Regnskapsprinsipper

Grunnlaget for utarbeidelse av årsregnskapet

Morbank- og konsernregnskapet for 2022 for SpareBank 1 Sørøst-Norge er utarbeidet i samsvar med Internasjonale standarder for finansiell rapportering som er godkjent av EU (IFRS) og gjort gjeldende i Norge etter regnskapsloven, for regnskapsår som starter 1. januar 2022 eller senere.

Morbank- og konsernregnskapet er avlagt under forutsetningen om fortsatt drift.

Endring i regnskapsprinsipper i 2022

Banken endret fra og med regnskapsåret 2021 regnskapsprinsippet og definisjonen av kontanter og kontantekvivalenter. I denne forbindelse ble utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsestid ikke lenger inkludert som en del av kontanter og kontantekvivalenter. Bakgrunnen for prinsippendringen var at banken mener at en slik presentasjon gir mer relevant informasjon og bedre sammenlignbarhet med andre banker. Tallene som ble reklassifisert ut fra kontanter og kontantekvivalenter var 305 mill. kroner pr. 01.01.20 og pr. 31.12.20.

Finanstilsynet har gjort Banken oppmerksom på at ovennevnte, frivillige prinsippendring burde vært omtalt i årsrapporten for 2021.

Fra og med regnskapsåret 2021 definerer Banken at kontanter og kontantekvivalenter inkluderer kontantbeholdning, fordringer på sentralbanker og utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid.

Banken rapporterer fra og med utgangen av 2022 konsolidert kapitaldekningsoppgave da Banken ikke er under vesentlighetsgrensen i CRD IV regelverket.

IFRS standarder og fortolkninger som er vedtatt, men ikke trådt i kraft i 2022.

IFRS 17 Forsikringskontrakter

IFRS 17 Forsikringskontrakter erstatter IFRS 4 Forsikringskontrakter og angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger forsikringskontrakter.

Formål med ny standard er å eliminere uensartet praksis i regnskapsføring av forsikringskontrakter og hovedtrekkene i den nye modellen er som følger:

- Et estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for en gruppe av forsikringskontrakter. Fremtidige kontantstrømmer omfatter fremtidige premieinnbetalinger og utbetalinger av forsikringsoppgjør, erstatninger og andre utbetalinger til forsikringstaker. Estimater skal ta hensyn til en eksplisitt justering for risiko og estimatene skal være basert på forholdene på balansedato.
- En kontraktmargin («Contractual Service Margin») som er lik dag én-gevinsten i estimatet av nåverdien av fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe av forsikringskontrakter. Dette svarer til fortjenesteelementet i forsikringskontraktene som skal innregnes over den perioden tjenesten ytes, det vil si over dekningsperioden til forsikringene.
- Visse endringer i estimatet for nåverdien av fremtidige kontantstrømmer justeres mot kontraktmarginen, og innregnes derved i resultatet over gjenværende periode de aktuelle kontraktene dekker.
- Effekten av endring i diskonteringsrente skal, som et valg av regnskapsprinsipp, presenteres enten i det ordinære resultatet eller i andre inntekter og kostnader.

IFRS 17 skal som et utgangspunkt anvendes retrospektivt, men det er åpnet for en modifisert retrospektiv anvendelse eller en anvendelse basert på virkelig verdi på overgangstidspunktet dersom retrospektiv anvendelse er upraktisk («impracticable»).

Ikrafttredelsestidspunktet er 1. januar 2023 med krav om at det oppgis sammenliknbare tall. Tidlig implementering er tillatt. Det forventes en effekt på egenkapitalen i konsernet som følge av at det tilknyttede selskapet SpareBank 1 Gruppen implementerer denne standarden. Arbeidet i SpareBank 1 Gruppen er ikke ferdigstilt, og implementeringseffektene vil bli kommentert i 1. kvartal 2023.

For øvrig er det ingen andre IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK) som også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i mill. kroner med mindre noe annet er angitt.

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter banken og dens datterforetak. Beskrivelsen av regnskapsprinsippene for konsernregnskapet gjelder også for morbankregnskapet

med mindre noe annet er eksplisitt angitt.

Datterforetak er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken gir fra seg kontroll.

Alle mellomværender, inntekter, samt kostnader mellom konsernselskaper er eliminert fullt ut. Minoritetens andel av konsernets resultat blir presentert i egen linje under resultat etter skatt i resultatregnskapet. I egenkapitalen vises minoritetens andel som en egen post.

Ved overtakelse av kontroll i et selskap (virksomhets-sammenslutning) blir alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppført til virkelig verdi i samsvar med IFRS 3. En positiv differanse mellom virkelig verdi av kjøpsvederlaget og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser innregnes som goodwill. En eventuell negativ differanse resultatføres umiddelbart. Regnskapsføring av goodwill etter førstegangsinregning er omtalt under avsnittet om Immaterielle eiendeler.

Eierandeler i selskaper der konsernet sammen med andre har bestemmende innflytelse (Felleskontrollert virksomhet; FKV), eller betydelig innflytelse (Tilknyttede Selskaper; TS) er vurdert etter egenkapitalmetoden.

I bankens selskapsregnskap er investeringer i datterselskap, felleskontrollerte foretak og tilknyttede foretak bokført til historisk kost. Ved indikasjon på verdifall, foretas nedskrivningstest.

Virksomhetssammenslutninger

Ved overtagelse av virksomhet anvendes overtagelsesmetoden. Vederlaget måles til virkelig verdi. Direkte overtagelsesutgifter kostnadsføres når de oppstår, med unntak av emisjons- og låneopptaksutgifter. Overtagne eiendeler og forpliktelser blir vurdert til virkelig verdi på tidspunkt for overtagelsen. Dersom vederlaget overstiger verdien av identifiserte eiendeler og forpliktelser, regnskapsføres differansen som goodwill. Dersom anskaffelseskost er lavere enn identifiserte eiendeler og forpliktelser, resultatføres differansen på transaksjonstidspunktet. Ved trinnvis oppkjøp av datterselskaper vil konsernet måle tidligere eierandeler i selskapet til virkelig verdi umiddelbart før kontrollovergang, og eventuelle gevinster eller tap resultatføres. Betingede vederlag vurderes til virkelig verdi uavhengig av sannsynligheten for at vederlaget vil bli betalt. Justering av betingede vederlaget i etterfølgende perioder regnskapsføres i henhold til relevante standarder.

Segmentrapportering

Et virksomhetssegment er en del av virksomheten som leverer produkter eller tjenester som er gjenstand for risiko og avkastning som er forskjellig fra andre virksomhetsområder. SpareBank 1 Sørøst-Norge rapporte-

rer pt etter virksomhetssegmentene Bedriftsmarked og Personmarked.

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet det. Representantskapet og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre det. Hendelser frem til det tidspunkt regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold som forelå på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som oppstod etter balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Konter og kontantekvivalenter

Konter består av konter i NOK og valuta, samt fordring på sentralbanken. Likviditetsbeholdningen i kontantstrømoppstillingen inkluderer i tillegg netto utlån og fordringer på andre kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid.

Finansielle instrumenter

Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre målekategorier;

- virkelig verdi med verdiendring over resultatet
- virkelig verdi med verdiendringer over øvrige resultatposter med og uten reversering over resultat
- amortisert kost

For finansielle eiendeler skilles det mellom gjeldsinstrumenter, derivater og egenkapitalinstrumenter. Gjeldsinstrumenter er alle finansielle eiendeler som ikke er derivater eller egenkapitalinstrumenter.

Gjeldsinstrumenter

Gjeldsinstrumenter med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer måles til amortisert kost.

Gjeldsinstrumenter med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, måles til virkelig verdi med verdiendringer over øvrige resultatposter, med renteinntekt og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over øvrige resultatposter reklassifiseres til ordinært resultat ved salg eller avhendelse av eiendelene.

Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette gjelder gjeldsinstrumenter med kontantstrømmer som ikke bare

er betaling av normal rente og hovedstol, og gjeldsinstrumenter som holdes i en forretningsmodell hvor formålet i hovedsak ikke er mottak av kontraktsfestede kontantstrømmer.

1. Utlån til og fordring på kredittinstitusjoner, samt fordringer på sentralbanker

Utlån til og fordring på kredittinstitusjoner, samt fordringer på sentralbanker måles til amortisert kost.

2. Utlån til og fordring på kunder med flytende rente

I Norge er flytende rente det normale for utlån til personmarkedet og til deler av bedriftsmarkedet. Vilkaarene er normalt standardiserte og gjelder likt for alle utlån av denne typen. Låntagers rett til tidlig innløsning og konkurransen mellom banker gjør at utlånenes kontantstrømmer i liten grad vil kunne avvike fra hva som er definert som betaling av renter og hovedstol på gitte datoer i IFRS 9.

Bankens vurdering er derfor at disse utlånenes betingelser er konsistent med måling og klassifisering til amortisert kost.

3. Utlån til og fordringer på kunder med flytende rente med pant i boligeiendom

Utlån til og fordringer på kunder med flytende rente med pant i boligeiendom er målt og klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over øvrige resultatposter. Dette da forretningsmodellens formål er vurdert til både å være for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og salg.

4. Utlån til og fordring på kunder med fastrente

Utlån til og fordringer på kunder med fastrente måles og klassifiseres til virkelig verdi med verdiendring over resultat (virkelig verdi opsjonen).

5. Rentebærende verdipapirer

Konsernets portefølje av rentebærende verdipapirer inneholder både sertifikater og obligasjoner. Rentebærende verdipapirer måles og klassifiseres til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Derivater

Alle derivater måles og klassifiseres i utgangspunktet til virkelig verdi med verdiendring over resultatet, men derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter regnskapsføres i tråd med prinsippene for sikringsbokføring.

Sikringsbokføring

Banken benytter virkelig verdi sikring for å styre sin renterisiko for gjeld ved utstedelse av verdipapirer til fastrente. Banken vurderer og dokumenterer sikringens effektivitet, både ved førstegangs klassifisering og på løpende basis. Ved virkelig verdi sikring blir sikringsin-

strumentet regnskapsført til virkelig verdi og sikringsobjektet blir regnskapsført til amortisert kost justert for endring i virkelig verdi av den sikrede risiko. Endringer i disse verdiene blir resultatført.

Anvendelse av sikringsbokføring krever at sikringen er svært effektiv. Sikringen anses som svært effektiv hvis det ved inngåelsen og i sikringens løpetid kan forventes at endringer i virkelig verdi for sikringsinstrumentet i vesentlig grad oppveier endringer i virkelig verdi av sikringsobjektet i forhold til den risiko som sikres. Ved beregning av sikringseffektiviteten i ettertid, måles virkelig verdi av de sikrede instrumentene og sammenligner den med endringen i virkelig verdi av det sikrede objektet.

Kun sikringer knyttet til bankens innlånsvirksomhet defineres som «virkelig verdisikring».

Banken har ingen kontrakter som kvalifiserer for kontantstrømsikring.

Egenkapitalinstrumenter

Investeringer i egenkapitalinstrumenter måles og klassifiseres til virkelig verdi med verdiendring over resultat.

1. Aksjer, egenkapitalbevis og andeler

Aksjeporteføljen til banken består i all hovedsak av strategiske anleggsaksjer. Banken klassifiserer og måler porteføljen til virkelig verdi over resultatet. Dersom det ikke finnes et aktivt marked for en finansiell eiendel (eller eiendelen er unotert), kan konsernet beregne virkelig verdi ved bruk av ulike verdsettelsesmodeller.

Finansielle forpliktelser

Konsernets finansielle forpliktelser regnskapsføres til amortisert kost.

1. Innskudd

Innskudd fra kunder måles til amortisert kost.

2. Langsiktige innlån (gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og innskudd fra kredittinstitusjoner)

Innlån innregnes førstegang til opptakskost. Dette er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag for transaksjonsutgifter.

Innlån med flytende rente måles deretter til amortisert kost og eventuell over-/underkurs blir periodisert over løpetiden.

Innlån med fast rente som er swappet til flytende rente sikringsbokføres (virkelig verdi sikring) med neddiskontering etter gjeldende rentekurve.

Tapsavsetninger på brutto utlån og garantier

Bankens tapsavsetning innregnes basert på forventet kredittap (expected credit loss -ECL).

Den generelle modellen for tapsavsetninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 gjelder for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over øvrige resultatposter, og som ikke er kredittforringet ved førstegangsinnregning. I tillegg er lånetilsagn og finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet kredittap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det avsettes for 12 måneders forventet kredittap. 12 måneders forventet kredittap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de neste 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning skal det avsettes for forventet kredittap over hele levetiden.

Forventet kredittap er beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid, dvs. forskjellen mellom de kontraktsmessige kontantstrømmer i henhold til kontrakten og den kontantstrømmen som banken forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet.

Kontanter og fordringer på sentralbanker samt utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner er holdt utenfor tapsvurderingene med bakgrunn i lav kredittisiko. Banken benytter tre makroøkonomiske scenarier for å ta hensyn til ikke-lineære aspekter av forventede kredittap. De ulike scenarier benyttes for å justere aktuelle parametre for beregning av forventet kredittap, og et sannsynlighets-vektet gjennomsnitt av forventet tap i henhold til respektive scenarier blir innregnet som kredittap. De tre scenariene er normal-scenariet (S1), worst-scenariet (S2) og best-scenariet (S3).

Nedskrivningsmodellen

Kredittapsanslaget beregnes månedlig, og bygger på data i datavarehuset som har historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen, utlån, kreditt og garantier. Kredittapsestimatene beregnes basert på 12 måneders og livslang sannsynlighet for kundens mislighold (probability of default – PD), lånets tap ved mislighold (loss given default – LGD) og lånets eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD).

Banken har historikk for observert misligholdsrate (PD) og observert tapsgrad (LGD). Dette danner grunnlag for å lage estimer på fremtidige verdier for PD og LGD.

Banken vurderer makroøkonomiske faktorer som arbeidsledighet, BNP-vekst, renter, boligpriser og økonomiske prognoser for å kunne gi fremtidsrettet informasjon. I tillegg inngår forventet løpetid på utlån i estimater for fremtidsrettet informasjon. Det produseres månedsrapporter for validering og stresstesting, som inneholder historikk for observert PD og observert LGD. Disse valideres minimum årlig. De samme modellene ligger til grunn for ECL-beregninger kalibrert for dette formål. Stresstestene inneholder ulike scenario for makroøkonomiske hovedstørrelser og hvordan dette kan påvirke estimatene for PD, LGD, EAD, EL (forventet kreditttap) og UL (risikojustert kapital) i både regulatoriske og økonomiske kredittmodeller. Basisscenarioet fra stresstestene er utarbeidet på bakgrunn av referansebanen i Pengepolitisk rapport fra Norges Bank. Vekting av scenarioene se note 12 tap på utlån for nærmere beskrivelse og sensitivitet.

Definisjonen av mislighold under trinn 3 (se under) er sammenfallende med intern risikostyring og kapitalkravsberegninger. Her anvendes 90 dagers overtrekk og kredittforringet som et viktig kriterium for mislighold. Kriteriene for vesentlig økning i kredittrisiko beskrives i trinn 1 og 2 under. Vesentlig økning i kredittrisiko måles for det enkelte utlånet. Tapsavsetningen beregnes og rapporteres etter driftssegmentene person- og bedriftsmarkedet.

Konsernet har ikke foretatt noen overstyring av nedskrivningsmodellen.

Trinn 1

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning til tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3. I modellen forutsettes at kunder med PD lavere enn 0,6 prosent kan kategoriseres som lav risiko og defineres som trinn 1 uavhengig av endring i PD.

Trinn 2

I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, men hvor eiendelen ikke er kredittforringet på balansedagen. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. I denne gruppen finner vi eiendeler med vesentlig grad av kredittforverring, men som på balansedato tilhører kunder som er klassifisert som friske. Avgrensning mot trinn 1 avhenger av om det har skjedd en vesentlig økning i kredittrisiko, med mindre dette kan tilbakevises. Når det gjelder avgrensning mot trinn 1, definerer banken vesentlig grad av kredittforverring ved å ta utgangspunkt i hvorvidt et engasjements beregnede misligholds sannsynlighet

(PD) har økt vesentlig. Vesentlig endring i kredittrisiko inntreffer dersom betaling er forsinket med 30 dager uavhengig av nivået på PD eller eiendeler knyttes til kunder som har kommet på watchlist. Kundene på watchlist har som hovedregel en vesentlig økning i kredittrisiko dersom PD har økt med over 150 prosent siden innvilgelse til et nivå over 0,60 prosent.

Endringen måles ved å sammenligne kundens PD samme måned som kontoen ble opprettet/fornyhet («PD_IB») med kundens PD for måneden det rapporteres på («PD_UB»).

Trinn 3

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler som er kredittforringet. En eiendel er kredittforringet når én eller flere hendelser som har en negativ innvirkning på den finansielle eiendelens estimerte framtidige kontantstrømmer, har funnet sted. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Banken har definert at det foreligger kredittforringelse når et utlån er i mislighold. Denne definisjonen er i tråd med definisjonen som gjelder for intern risikostyring og for regulatorisk kapitalkravsberegning for IRB-bankene. Se for øvrig note 8 for nærmere beskrivelse og fordeling av risikoklasser.

Kredittforringede engasjement

Samlet engasjement fra en kunde (over 1.000 nok) regnes som misligholdt og tas med i bankens oversikt over misligholdte engasjementer når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt innen 90 dager etter forfall eller rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer. Utlån og andre engasjementer hvor det ikke foreligger betalingsmislighold, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at banken vil bli påført tap, defineres som tapsutsatte engasjementer. Tapsutsatte engasjementer består av sum misligholdte engasjementer over 90 dager og øvrige tapsutsatte engasjement (ikke-misligholdte engasjement med individuell nedskrivning).

Konstaterte tap

Når det er overveiende sannsynlig at tap er endelig, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket av tidligere foretatte individuelle tapsavsetninger føres mot avsetningene. Konstaterte tap uten dekning i tapsavsetningene, samt over- eller underdekning i forhold til tidligere tapsavsetninger resultatføres.

Innregning og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes på handledagen, det vil si tidspunktet banken blir part i instrumentenes kontraktsmessige betingelser.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige

rettighetene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen er utløpt, eller når rettighetene til kontantstrømmene fra eiendelen er overført på en slik måte at risiko og avkastning knyttet til eierskapet i det alt vesentlige er overført.

Finansielle forpliktelser fraregnes når de kontraktmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Modifiserte eiendeler og forpliktelser

Dersom det gjøres modifiseringer eller endringer i vilkårene til en eksisterende finansiell eiendel eller forpliktelse behandles instrumentet som en ny finansiell eiendel dersom de reforhandlede vilkårene er vesentlig forskjellig fra de gamle vilkårene. Dersom vilkårene er vesentlig forskjellig fraregnes den gamle finansielle eiendelen eller forpliktelsen, og en ny finansiell eiendel eller forpliktelse innregnes. Generelt vurderes et utlån til å være en ny finansiell eiendel dersom det utstedes ny lånedokumentasjon, samtidig som det foretas ny kredittprosess med fastsettelse av nye lånevilkår.

Dersom det modifiserte instrumentet ikke vurderes å være vesentlig forskjellig fra det eksisterende instrumentet, anses instrumentet regnskapsmessig å være en videreføring av det eksisterende instrumentet. Ved en modifisering som regnskapsføres som en videreføring av eksisterende instrument, diskonteres de nye kontantstrømmene med instrumentets opprinnelige effektive rente og eventuell forskjell mot eksisterende balanseført beløp resultatføres.

Overtatte eiendeler

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier, overtar banken i enkelte tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Overtatte eiendeler som skal realiseres, klassifiseres som beholdninger eller anleggsmidler holdt for salg, og regnskapsføres etter henholdsvis IAS 2 eller IFRS 5.

Overføring av låneporteføljer

Banken har inngått avtale om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i fast eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. Banken vurderer at praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap knyttet til solgte utlån er overført. Alle overførte lån er fraregnet i bankens balanse. I henhold til inngått forvaltningsavtale med disse to selskapene i alliansen, forestår banken forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. I tillegg til salgssummen mottar banken et vederlag i form av løpende provisjoner for lånene. Det vises til nærmere omtale i note 9.

Varige driftsmidler

Eiendom, anlegg og utstyr førstegangs-innregnes til anskaffelseskost og avskrives deretter lineært over forventet levetid etter IAS 16. Ved fastsettelse av avskrivningsplan, splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi for bankens og konsernets eiendeler. Tomter og kunst avskrives ikke, men testes periodisk for nedskrivning ved indikasjoner på verdifall. Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36, når omstendighetene indikerer det. Banken har ikke klassifisert driftsmidler etter IAS 40 (investeringseiendommer).

Leieavtaler

Banken innregner leieavtaler i tråd med IFRS 16 med innregning av bruksrett og tilhørende leieforpliktelse. Leieforpliktelsen innregnes som gjeld til amortisert kost, basert på leieavtalens vederlag og effektive rente. Bruksretten innregnes som en del av bankens driftsmidler, gjenværende bruksrett testes for verdifall i samsvar med IAS 36.

Immaterielle eiendeler - Goodwill

Goodwill er forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av konsernets andel av netto identifiserbare eiendeler i virksomheten ved oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskap er klassifisert som immateriell eiendel. Goodwill testes årlig for verdifall og balanseføres til anskaffelseskost med fradrag for nedskrivninger. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke. Gevinst eller tap ved salg av en virksomhet inkluderer balanseført verdi av goodwill vedrørende den solgte virksomheten.

Nedskrivning av varige og immaterielle eiendeler

Ved slutten av hver rapporteringsperiode vurderer konsernet om det foreligger indikasjon på verdifall på anleggs- eller immaterielle eiendeler. Hvis indikasjon foreligger, beregnes gjenvinnbart beløp for eiendelen ved å estimere mulig verdifall. Goodwill testes for nedskrivning minst en gang i året. SpareBank 1 Sørøst-Norge har valgt å gjennomføre denne årlige testen i fjerde kvartal.

En eiendel er regnskapsført høyere enn gjenvinnbart beløp dersom dens balanseførte verdi overstiger det beløp som kan gjenvinnes ved bruk eller salg av eiendelen. Dersom dette er tilfellet, betegnes eiendelen som falt i verdi, og eiendelen må nedskrives til gjenvinnbart beløp. Se note 31 Goodwill for beskrivelse av verdifallstesting.

Følgende relevante kriterier vurderes ved vurdering om det finnes indikasjoner på verdifall:

- En nedgang i eiendelens markedsverdi
- Endringer i det langsiktige avkastningskravet som kan påvirke diskonteringsrenten som brukes i beregningen av eiendelens verdi i bruk
- Planlegger å restrukturere eller avvikle eiendelen
- Eiendelen genererer mindre inntekt enn forventet

Beregninger av bruksverdi er basert på historiske resultater og prognoser godkjent av ledelsen. På grunnlag av prognoser for de kontantstrømgenererende enhetene, estimeres en fremtidig kontantstrøm, som tilsvarende den neddiskonterte verdien av fremtidige utbytter. Metoden forutsetter at all tilgjengelig overskuddskapital utbetales som utbytte hvert år, som deretter neddiskonteres med en diskonteringsrente før skatt som reflekterer implisitt gjennomsnittlig avkastningskrav til bankens utstedte egenkapitalbevis.

Nedskrivningsvurderingene er basert på en eksplisitt prognoseperiode på fem år og en normaliseringsperiode på 5 år. Normaliseringsperioden er kun inkludert for å sikre at kontantstrømmen når et normalisert vekstnivå før det beregnes en terminalverdi. Terminalverdien er beregnet ved bruk av Gordon Growth-formelen. I normaliseringsperioden tilsvarer veksten den langsiktige vekstforutsetningen og alle andre forutsetninger er like som i siste år i den eksplisitte prognoseperioden.

Pensjoner

Ytelsesbaserte ordninger

Pensjonsforpliktelser og -kostnader for ytelsesbaserte pensjonsordninger beregnes etter forsikringsmessige prinsipper av uavhengig aktuar. Pensjonskostnaden består av periodens pensjonsopptjening for de ansatte som inngår i ordningen, renter av netto forpliktelse, samt eventuelle planendringer. Det gjøres påslag for både arbeidsgiveravgift og finansskatt i beregning av årlig pensjonskostnad og i beregning av netto pensjonsforpliktelse.

Ved beregning av netto forpliktelse (nåverdi forpliktelse fratrasket virkelig verdi av pensjonsmidler) kan det oppstå aktuarmessige gevinster og tap (estimatavvik) som følge av endringer i forutsetninger eller erfaringsavvik. Estimata- og erfaringsavvik regnskapsføres over utvidet resultat (andre inntekter og kostnader) i den perioden de oppstår.

Bankens kollektive ytelsesbaserte ordninger er lukket for nye ansatte.

Innskuddsbaserte ordninger

Innskuddsbaserte pensjonsordninger innebærer at banken ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler et årlig tilskudd til de ansattes

pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Innbetalinger for ordningen kostnadsføres direkte. Banken er med i Fellesordningen for avtalefestet pensjon, AFP. Premier til AFP blir også behandlet som en innskuddsbasert ordning. Det henvises til note 24 for nærmere beskrivelse av og endringer i bankens pensjonsordninger.

Usikre forpliktelser

Banken utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Tapsvurderinger skjer som et ledd i vurderingen av tap på utlån og etter samme prinsipper, og rapporteres sammen med disse. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser, dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg, og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig.

Avsetning for restruktureringsutgifter foretas når banken har en avtalemessig eller rettslig forpliktelse.

Ansvarlige lån og fondsobligasjoner

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld. Ansvarlige lån klassifiseres som forpliktelse i balansen og måles til amortisert kost slik som andre langsiktige lån (se over).

Fondsobligasjon hvor konsernet ikke er forpliktet til å betale tilbake hverken rente eller hovedstol klassifiseres som hybridkapital under egenkapital. Rentekostnadene på fondsobligasjonen presenteres ikke som rentekostnad i resultat, men føres direkte mot egenkapitalen. Skatteeffekten av rentekostnaden klassifiseres som skatt på ordinært resultat.

Utbytte og gaver

Foreslått utbytte på egenkapitalbevis og utbytte/gave til samfunnskapitalen klassifiseres som egenkapital i perioden frem til det er vedtatt av bankens representantskap og reklassifiseres til annen gjeld når det er vedtatt.

Inntektsføring

Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter- og kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost, resultatføres løpende basert på effektiv rentes metode. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres over forventet løpetid. For rentebærende instrumenter som måles til virkelig verdi, vil renten klassifiseres som renteinntekt eller -kostnad, mens effekten av verdiendringer klassifiseres som inntekt/kostnad fra andre finansielle investeringer eller over øvrige resultatposter.

Renteinntekter på finansielle eiendeler målt til amortisert kost og finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over utvidet resultat er presentert i regnskapslinjen «Renteinntekter, amortisert kost». Renteinntekter på finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultat er presentert i regnskapslinjen «Renteinntekter eiendeler målt til virkelig verdi».

Dersom en finansiell eiendel eller en gruppe av like eiendeler er nedskrevet som følge av verditap, resultatføres renteinntektene ved å benytte renten som fremtidige kontantstrømmer diskonteres med for å beregne verditapet.

Gjennomsnittlig rente

Det er flere steder i notene oppgitt årets gjennomsnittlige rentesats. Årets gjennomsnittlige rentesats tilsvarer årets renteinntekt eller rentekostnad etter amortisert kost dividert på henholdsvis gjennomsnittlige utlån eller innlån.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Det samme gjelder for løpende forvaltningstjenester. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens regnskap, resultatføres når transaksjonen slutføres.

Andre inntekter

Leieinntekter fra eiendom inntektsføres lineært over leieperioden.

Mottatt utbytte

Mottatt utbytte på egenkapitalinstrumenter innregnes i resultatet etter at bankens rett til å motta betaling er fastsatt.

Transaksjoner og beholdninger i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved kurs på transaksjonstidspunktet. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner, eller til omregning av beholdninger av pengeposter på balansedagen, innregnes i resultatet.

Skatt

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og endring i utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat.

Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangsinnregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat.

Det beregnes en eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen.

Formuesskatt regnes ikke som skatt etter IAS 12 og er presentert som driftskostnad.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen viser kontantstrøm gruppet etter kilder og anvendelsesområde. Kontanter og kontantekvivalenter inkluderer kontanter, fordringer på sentralbanker og fordringer på andre banker uten oppsigelsesfrist.

Emilie Kleven Andersen
Rådgiver i Drammen

Note 3 – Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper

Ved utarbeidelse av selskaps- og konsernregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønnsmessige vurderinger og tar de forutsetninger som påvirker effekten av anvendelse av regnskapsprinsipper og informasjon i noter. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader og noteopplysninger. Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på balansetidspunktet. Faktiske resultater vil avvike fra de estimerte størrelser. Postene omtalt under er utvalgte poster hvor det utvises størst grad av skjønn.

Tap på utlån og garantier

Bankens regnskap skal gi et rettviseende bilde, også når det bankens tapsavsetninger. Tapsavsetningene gjenspeiler som beskrevet i prinsippnoten over forventet kredittap (ECL). Ved vurdering av forventet kredittap er det tatt høyde for de aktuelle forholdene som vi var kjent med rapporteringstidspunktet for årsregnskapet, og forventningene til den økonomiske utviklingen fremover.

Banken gjennomgår hele bedriftsmarkedsporteføljen årlig. Store og risikoutsatte engasjementer, samt misligholdte og tapsutsatte engasjementer gjennomgås løpende. Engasjementer som er misligholdt over 30 dager blir vurdert i forhold til tiltak og/eller behov for nedskrivning.

Lån til privatpersoner gjennomgås når de er misligholdt og senest etter 90 dager, eller dersom de har en særdeles dårlig betalingshistorikk.

Måling av ECL (forventet kredittap) i henhold til IFRS 9 krever vurdering av når det har vært vesentlig økning i kredittrisiko og ved fastsettelse av nivået på verdifall, særlig med hensyn til estimeringen av beløp og tidspunkt for fremtidige kontantstrømmer og sikkerhetsverdier. Disse estimatene er drevet av en rekke faktorer der endringer kan resultere i ulike nivåer av tapsavsetninger. Elementer av ECL-modellen som inneholder vurdering og estimater inkluderer:

- Den interne PD modellen, som angir sannsynlighet for mislighold
- Kriterier som vurderer om det har vært en vesentlig økning i kredittrisiko, slik at det beregnes livstids forventet kredittap

- Bruken av fremtidsrettet informasjon om makroøkonomiske forhold, samt vektning av ulike sannsynligheter og hvordan disse kan påvirke estimatene for PD, LGD og EAD.

Det vises til note 2 for nærmere beskrivelse av prinsipper og note 12 for sensitivitetsbetraktninger.

Goodwill

Konsernet gjennomfører tester for å vurdere mulig verdifall på goodwill årlig eller ved indikasjon på verdifall, jfr. IAS 36. Vurderingen er basert på konsernets bruksverdi. Gjenvinnbart beløp fra kontantstrømgenererende enheter er fastsatt ved beregning av neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer. Kontantstrømmene er basert på historisk inntjening og forventninger om fremtidige forhold og inkluderer antagelser og estimater om usikre forhold. Utfallet av nedskrivningstestene avhenger av anslag på avkastningskrav. Avkastningskravene er skjønnsmessig fastsatt på bakgrunn av tilgjengelig informasjon på balansedagen.

Ved nedskrivningstest av goodwill knyttet til fusjonen mellom SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Modum er laveste nivå for kontantgenererende enhet segmentene personmarked og bedriftsmarked. Goodwill er forholdsmessig fordelt på segmentene basert på andel av aktivitetskapital. Det estimeres en netto kontantstrøm med utgangspunkt i inntjeningen i bankens utlånsportefølje. Nedskrivningsvurderingene er basert på en eksplisitt prognoseperiode på fem år og en normaliseringsperiode på 5 år. Normaliseringsperioden er kun inkludert for å sikre at kontantstrømmen når et normalisert vekstnivå før det beregnes en terminalverdi. Terminalverdien er beregnet ved bruk av Gordon Growth-formelen. I normaliseringsperioden tilsvarer veksten den langsiktige vekstforutsetningen og alle andre forutsetninger er like som i siste år i den eksplisitte prognoseperioden. Beregninger viser at verdien av neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer overstiger balanseført goodwill med god margin.

Øvrig goodwill i konsernet beregnes ut fra estimert forventet netto kontantstrømmer og neddiskonteres med risikofri rente + risikopremie for lignede virksomheter.

Oppkjøp

Oppkjøp av et annet selskap skal regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden, jfr. IFRS 3. Ved oppkjøpsmetoden skal det foretas en fullstendig merverdiallokering hvor kjøpesum allokeres til identifiserte eiendeler og forplik-

telser i det oppkjøpte selskapet. Merverdier utover de som er allokert til identifiserte eiendeler og forpliktelser regnskapsføres som goodwill. Eventuelle mindreverdier skal, etter grundig vurdering, inntektsføres i resultatregnskapet i oppkjøpsåret (badwill). Analysene inneholder både konkrete beregninger og bruk av beste skjønn for å komme frem til en mest mulig riktig virkelig verdi av de oppkjøpte selskapene på oppkjøpstidspunktet. Det er alltid knyttet noe usikkerhet til skønnsmessige poster, men disse er underbygget av beregninger om forventede kontantstrømmer, sammenlignbare transaksjoner tidligere perioder mv.

Virkelig verdi av aksjer, egenkapitalbevis og andeler

Eiendeler som vurderes til virkelig verdi over resultatregnskapet vil normalt omsettes i aktive markeder og verdien vil således kunne fastsettes med rimelig grad av sikkerhet.

Med unntak av noen få aksjer, er det norske aksjemarkedet lite likvid. Aksjekurser vil i de fleste tilfeller være sist omsatte kurs. I noen tilfeller der likviditeten er dårlig og det fremkommer større uforklarte prisbevegelser rundt årsskiftet, vil kursen kunne være fastsatt som volumvektet gjennomsnitt over en tidsperiode, vanligvis desember.

Tilsvarende vil virkelig verdi for eiendeler og forpliktelser som regnskapsføres til amortisert kost og som fremkommer i noter, kunne være estimerer basert på diskonterte forventede kontantstrømmer, multiplikatoranalyser eller andre beregningsmetoder. Slike vil kunne være beheftet med betydelig usikkerhet.

Virkelig verdi derivater

Virkelig verdi av derivater fremkommer vanligvis ved bruk av verddivurderingsmodeller der prisen på underliggende faktorer, eksempelvis renter og valuta, innhen-tes i markedet. For opsjoner vil volatiliteter være obser-verte implisitte volatiliteter eller beregnede volatiliteter basert på historiske kursbevegelser for underliggende. I de tilfeller bankens risikoposisjon er tilnærmet nøytral, vil midtkurser bli anvendt. Med nøytral risikoposisjon menes at eksempelvis renterisiko innenfor et løpetids-bånd er tilnærmet null. I motsatt fall brukes den relevan-

te kjøps- eller salgskurs for å vurdere nettoposisjonen.

For derivater der motpart har svakere kredittrating enn banken, vil prisen reflektere en underliggende kreditt-risiko.

Likviditetsportefølje

Bankens likviditetsportefølje klassifiseres og måles til virkelig verdi over resultatet i samsvar med IFRS 9.4.1.4 basert på formålet med porteføljen. For de instrumen-ter der det er direkte observerbare priser i markedet blir disse benyttet til verdsettelsen. Resterende del av porteføljen verdsettes ved å beregne nåverdien av estimert kontantstrøm basert på observerbar avkast-ningskurve, herunder inkludert en indikert kredittspread på utsteder fra et anerkjent meglerhus eller Bloomberg prissettingstjeneste.

Utlån med flytende rente med pant i boligeiendom

Utlån til og fordringer på kunder med flytende rente med pant i boligeiendom blir målt og klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader (OCI). Dette da forretnings-modellens formål er vurdert til både å være for å motta kontraktmessige kontantstrømmer og salg av lån (overføring av boliglån til SB1 Boligkreditt AS).

Som virkelig verdi på slike boliglån forstås:

- Lån i tapskategori 1 - lånets nominelle verdi (ulik amortisert kost)
- Lån i tapskategori 2, og 3J - lånets nominelle verdi redusert med forventet tap (amortisert kost)
- Lån i tapskategori 3K - lånets nominelle verdi redusert med individuelle tapsavsetninger (amortisert kost).

Klassifisering av fondsobligasjoner

SpareBank 1 Sørøst-Norge har utstedt fondsobligasjo-ner hvor vilkårene tilfredsstiller kravene i CRD IV for å regnes med som kjernekapital. Fra 2017 er disse klassi-fisert som egenkapital i regnskapet da de ikke tilfreds-stiller definisjonen av finansiell forpliktelse i henhold til IAS 32. Obligasjonene er evigvarende og SpareBank 1 Sørøst-Norge har rett til å ikke betale renter til investo-rene. Rentene presenteres ikke som en rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i egenkapitalen.

Note 4 – Sammenslåing SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Modum 1. april 2022

Sammenslåingen av SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Modum ble gjennomført 1. april 2022 med regnskapsmessig effekt fra samme dato. SpareBank 1 Sørøst-Norge er overtakende bank. Fusjonen er behandlet etter oppkjøpsmetoden i samsvar med IFRS 3. Banken har sitt hovedkontor på Fokserød i Sandefjord.

15. september 2021 vedtok styrene i bankene en intensjonsavtale om en mulig fusjon mellom SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Modum. Intensjonen med sammenslåingen er å danne en slagkraftig bank som styrker bankenes kundeposisjoner, gir økt avkastning til eierne og ikke minst skaper trygge og attraktive arbeidsplasser innen bank og finans i region. Videre vil den nye banken styrke og sikre bankenes posisjoner i de respektive lokalsamfunn via en desentral organisasjonsmodell, som sammen med de fem sterke og viktige lokale sparebankstiftelsene skal underbygge bankens identitet.

10. november 2021 ble fusjonsplanen vedtatt av styrene i begge bankene, og fusjonsplanen ble endelig vedtatt i bankenes representantskap/generalforsamling 16. desember 2021. 3. mars 2022 ga Finanstilsynet de nødvendige tillatelser til fusjonen. Fusjonen ble vedtatt gjennomført fra 1. april 2022.

I den endelige fusjonsplanen ble bytteforholdet satt til 85,2 prosent til SpareBank 1 Sørøst-Norge og 14,8 prosent til SpareBank 1 Modum tilsvarende et bytteforhold på 2,223 per egenkapitalbevis. Vederlaget for overtakelsen av virksomheten til SpareBank 1 Modum ytes i form av nye egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-

Norge. I forbindelse med sammenslåingen er eierandelskapitalen forhøyet med 321,1 mill. kroner ved utstedelse av 21 408 644 nye egenkapitalbevis herav 8 521 495 egenkapitalbevis til tidligere egenkapitalbevisiere i SpareBank 1 Modum og 12 887 149 egenkapitalbevis til Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Modum, som vederlag for virksomheten som er overtatt fra SpareBank 1 Modum. Disse egenkapitalbevisene utstedes til pålydende 15 kroner per egenkapitalbevis og til en kurs på 53,54 kroner per egenkapitalbevis. Kursen tilsvarer tremåneders volumvektet kurs per 4. november 2021.

Etter utstedelsen av nye egenkapitalbevis vil total eierandelskapital utgjøre 2 101,5 mill kroner fordelt på 140 098 561 egenkapitalbevis pålydende 15 kroner per egenkapitalbevis.

Virkelig verdi av de 21 406 644 egenkapitalbevisene som er utstedt som vederlag til egenkapitalbevisierne i SpareBank 1 Modum og Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Modum utgjør 61,6 kroner per. egenkapitalbevis som tilsvarer siste omsetningskurs 31. mars 2022. Differansen mellom virkelig verdi av vederlaget til egenkapitalbevisierne i SpareBank 1 Modum før sammenslåingen og deres andel av netto egenkapital i henhold til oppkjøpsanalysen, utgjør en goodwill, og innregnes i balansen på gjennomføringstidspunktet (1. april 2022) i samsvar med IFRS 3.

I tabellen nedenfor vises vederlaget, virkelig verdi av eiendeler og gjeld fra SpareBank 1 Modum samt beregning av goodwill per 1. april (gjennomføringstidspunktet).

Vederlag (Beløp i mnok)	Antall	Kurs (nok)	Vederlag
Eierandelskapital - Brannkassstiftelsen Midt-Buskerud	2 963 998	53,54	159
Eierandelskapital - Sparebankstiftelsen Modum	18 444 646	53,54	988
Sum vederlag	21 408 644		1 146

(beløp i mnok)

Virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser	MORBANK Modum			KONSERN Modum		
	31.03.22	Mer/-mindre-verdier	Virkelig verdi 01.04.22	31.03.22	Mer/-mindre-verdier	Virkelig verdi 01.04.22
Kontanter og fordringer på sentralbanker	11		11	11		11
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	613		613	613		613
Brutto utlån til og fordringer på kunder	9 754	-18	9 736	9 776	-18	9 758
Tapsavsetninger	-31	24	-7	-31	24	-7
Netto utlån til og fordringer på kunder	9 723	6	9 729	9 745	6	9 751
Rentebærende verdipapirer	589		589	589		589
Finansielle derivater	13		13	13		13
Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	372		372	372		372
Eierinteresser i konsernselskaper	48		48	-		-
Eierinteresser i FKV	82	192	274	166	108	274
Varige driftsmidler	51	11	62	68	11	79
Goodwill	9		9	48		48
Utsatt skattefordel	4	-4	0	4	-4	0
Andre eiendeler	26		26	26		26
Sum eiendeler	11 541	205	11 746	11 656	121	11 776
Innskudd fra kunder	8 499		8 499	8 485		8 485
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1 306		1 306	1 306		1 306
Finansielle derivater	1		1	1		1
Ansvarlig lånekapital	90		90	90		90
Annen gjeld og forpliktelser	88		88	123		123
Sum gjeld	9 984	0	9 984	10 005	0	10 005
Netto egenkapital til fordeling på egenkapitalbevisiere og samfunnskapital	1 557	205	1 762	1 650	121	1 771
Beregnet egenkapital basert på sluttkurs 31.03.22 nok 61,6 og bytteforhold 15 Modum/85 SOON			2 113			2 113
Beregnet goodwill			-351			-342

(beløp i mnok)

	MORBANK			KONSERN		
	SpareBank 1 Modum	SpareBank 1 Sørøst-Norge	Nye SpareBank 1 Sørøst-Norge	SpareBank 1 Modum	SpareBank 1 Sørøst-Norge	Nye SpareBank 1 Sørøst-Norge
Åpningsbalansen 01.04.22						
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	11	106	117	11	106	117
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	613	1 826	2 439	613	1 826	2 439
Brutto utlån til og fordringer på kunder	9 736	63 106	72 842	9 758	63 078	72 835
Tapsavsetninger	-7	-222	-229	-7	-222	-229
Netto utlån til og fordringer på kunder	9 729	62 884	72 614	9 751	62 856	72 607
Rentebærende verdipapirer	589	6 930	7 519	589	6 930	7 519
Finansielle derivater	13		13	13		13
Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	372	2 190	2 562	372	2 190	2 562
Eierinteresser i konsernselskaper	48	69	117	0	0	0
Eierinteresser i TS og FKV	274	862	1 136	274	1 155	1 429
Varige driftsmidler	62	246	308	79	285	364
Goodwill	9		360	48	24	415
Utsatt skattefordel	0	23	23	0	25	25
Andre eiendeler	26	256	282	26	342	367
Sum eiendeler	11 746	75 392	87 489	11 776	75 738	87 857
Gjeld						
Innskudd fra kredittinstitusjoner		150	150	-	150	150
Innskudd fra kunder	8 499	47 151	55 650	8 485	47 105	55 590
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1 306	16 971	18 277	1 306	16 971	18 277
Finansielle derivater	1		1	1		1
Ansvarlig lånekapital	90	651	742	90	651	742
Annen gjeld og forpliktelser	88	1 036	1 124	123	1 103	1 226
Sum gjeld	9 984	65 960	75 944	10 005	65 980	75 986
Egenkapital						
Eierandelskapital	249	1 780	2 101	249	1 780	2 101
Egenbeholdning		-3	-3		-3	-3
Overkursfond	101	2 777	3 775	101	2 777	3 775
Uttevningfond	31	812	812	31	812	812
Gavefond		7	7		7	7
Fond for urealisterte gevinster	23	27	27	23	27	27
Hybridkapital (fondsobligasjon)		350	350		350	350
Sparebankens fond	1 154	3 532	4 327	1 154	3 532	4 327
Annen egenkapital	205	150	150	214	470	470
Minoritetsinteresser					5	5
Sum egenkapital	1 762	9 432	11 546	1 771	9 758	11 871
Sum gjeld og egenkapital	11 746	75 392	87 489	11 776	75 738	87 857
Poster utenom balansen:						
Portefølje overført til kredittforetak	4 980	25 821	30 800	4 980	25 821	30 800

Proformaresultat for perioden 01.01 til 31.03.22 er resultat for begge bankene samlet som om sammenslåingen skulle ha skjedd med regnskapsmessig virkning fra 1. januar.

Det er ingen vesentlige elimineringer mellom bankene i denne perioden slik at resultatene for perioden kun er slått sammen.

Proformaresultat 01.01-31.03.22 (beløp i mnok)	Morbank	Konsern
Renteinntekter	514	514
Rentekostnader	161	161
Netto renteinntekter	353	353
Provisjonsinntekter	161	161
Provisjonskostnader	10	10
Andre inntekter	2	67
Netto provisjons- og andre inntekter	154	218
Utbytte	14	14
Netto resultat fra eierinteresser i TS og FKV	1	15
Netto resultat fra andre finansielle investeringer	-2	-2
Netto resultat fra finansielle investeringer	12	27
Sum netto inntekter	520	598
Lønnskostnader	160	201
Andre driftskostnader	143	163
Sum kostnader	303	364
Resultat før tap og skatt	216	235
Tap på utlån og garantier	-11	-11
Resultat før skatt	227	245
Skattekostnad	50	51
Ordinært resultat	177	195

Note 5 - Segmentinformasjon

Segmentopplysningene er knyttet til den måten konsernet styres og følges opp på internt i virksomheten gjennom resultat- og kapitalrapportering, fullmakter og rutiner.

Rapporteringen av segmenter er inndelt i følgende områder: personmarkeds kunder (PM) og bedriftsmarkeds kunder (BM) som inkluderer morbank og datterselskaper knyttet til eiendomsmeglervirksomhet og

regnskapstjenester. I ufordelt inngår i hovedsak datterselskaper som forvalter eiendom og konsernelimineringer.

Gjeld og eiendeler er ikke fordelt på forretningsområdene utover innskudd og utlån. Konsernelimineringer fremkommer i ufordelt kolonne dersom de ikke er fordelt. Det benyttes samme regnskapsprinsipper i segmentrapporteringen som for konsernet.

Konsern 31.12.2022

(beløp i mnok)	PM	BM	Ufordelt	Totalt
Resultat				
Netto renteinntekter	916	656	1	1 573
Netto provisjons- og andre inntekter	800	263	-13	1 050
Driftskostnader	928	357	-13	1 272
Resultat før tap	788	562	0	1 351
Tap på utlån og garantier	8	31		40
Resultat før skatt	780	531	0	1 311
Balanse				
Netto utlån til kunder	52 096	20 476	-26	72 546
Andre eiendeler			17 001	17 001
Sum eiendeler pr segment	52 096	20 476	16 975	89 547
Innskudd fra og gjeld til kunder	36 756	18 527	-67	55 216
Annen gjeld og egenkapital			34 331	34 331
Sum egenkapital og gjeld pr segment	36 756	18 527	34 264	89 547

Konsern 31.12.2021

(beløp i mnok)	PM	BM	Ufordelt	Totalt
Resultat				
Netto renteinntekter	550	370	-0	920
Netto provisjons- og andre inntekter	838	254	-17	1 075
Driftskostnader	653	242	-8	886
Resultat før tap	735	382	-8	1 109
Tap på utlån og garantier	8	71	0	79
Resultat før skatt	728	311	-9	1 030
Balanse				
Netto utlån til kunder	44 609	17 963	-29	62 542
Andre eiendeler			12 370	12 370
Sum eiendeler pr segment	44 609	17 963	12 340	74 911
Innskudd fra og gjeld til kunder	31 098	15 166	-52	46 212
Annen gjeld og egenkapital			28 699	28 699
Sum egenkapital og gjeld pr segment	31 098	15 166	28 647	74 911

Note 6 - Kapitaldekning

Ved beregning av kapitaldekning benytter SpareBank 1 Sørøst-Norge standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko.

Banken rapporterer fra og med utgangen av 2022 konsolidert kapitaldekningsoppgave. Det har ført til en økning i ren kjernekapital på 0,2 prosentpoeng isolert sett.

Banken foretar forholdsmessig konsolidering for eierandelene i:

- SpareBank 1 Boligkreditt AS
- SpareBank 1 Næringskreditt AS
- SpareBank 1 Kreditt AS
- SpareBank 1 Finans Midt-Norge
- BN Bank ASA

Finansdepartementet har besluttet å øke motsyklisk kapitalbuffer med samlet 1,0 prosentpoeng i 2022 til 2,0 prosent ved utgangen av 2022. Motsyklisk kapitalbuffer er besluttet økt med ytterligere 0,5 prosentpoeng per 31.03.2023, slik at samlet motsyklisk buffer vil utgjøre 2,5 prosent ved utgangen av 1. kvartal 2023. 16. desember vedtok Finansdepartementet å utsette innføringen av økning i systemrisikobufferen for banker som bruker standardmetoden.

Kravet til å øke systemrisikobufferen fra 3,0 prosent til 4,5 prosent utsettes med et år, slik at kravet gjelder først fra utgangen av 2023.

I forbindelse med godkjenningen av fusjonen med SpareBank 1 Modum i mars fastsatte Finanstilsynet et nytt Pilar-2 krav på 2,5 prosent. Dette kravet er gjeldende inntil Finanstilsynet har fastsatt nytt Pilar 2-krav. Styret vil iverksette arbeidet med ny kapitalbehovsvurdering (ICAAP). Vurderingen oversendes Finanstilsynet senest tolv måneder etter at fusjonen er gjennomført.

Regulatorisk krav til ren kjernekapital ved utgangen av 2022 er 14,5 prosent ekskl. management buffer. Konsernets mål om ren kjernekapitaldekning er 17,0 prosent.

Ved utgangen av 2022 utgjorde ren kjernekapitaldekning 19,5 (18,3) prosent, og vektet kjernekapital (leverage ratio) utgjorde 8,5 (8,4) prosent. Regulatorisk krav til vektet kjernekapital er 3,0 prosent. Begge målene innfris med god margin ved utgangen av 2022.

EUs bankpakke trådte i kraft i Norge 1. juni 2022. Det medfører blant annet en utvidet SMB rabatt. Det har ført til en økning i ren kjernekapital på ca 0,6 prosentpoeng isolert sett.

Morbank			Konsern (forholdsmessig konsolidert)
31.12.2021	31.12.2022	(beløp i mnok)	31.12.2022
9 423	12 107	Sum balanseført egenkapital (eksklusiv hybridkapital)	12 424
-492	-946	Balanseført egenkapital som ikke inngår i kjernekapitalen	-946
		Ren kjernekapital fra innkonsoliderte selskaper som kan medregnes	200
		Minoritetsinteresser som ikke kan medregnes i ren kjernekapital	-7
-11	-15	Verdijusteringer på aksjer og obligasjoner målt til virkelig verdi (AVA)	-22
		Andre immaterielle eiendeler	-9
		Positive verdier av justert forventet tap	-67
	-357	Fradrag for goodwill	-458
-122	-174	Fradrag for ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-174
-749	-886	Fradrag for vesentlige eierandeler i finansiell sektor	
8 048	9 729	Sum ren kjernekapital	10 939
350	350	Hybridkapital	350
		Fradrag for ikke vesentlig investeringer i annen kjernekapital	-7
		Hybridkapital utstedt av innkonsoliderte selskaper som kan medregnes	156
8 397	10 079	Sum kjernekapital	11 439
		Tilleggskapital utover kjernekapital	
650	745	Tidsbegrenset ansvarlig kapital	745
		Fradrag for ikke vesentlig investeringer i annen kjernekapital	-7
		Ansvarlig kapital utstedt av innkonsoliderte selskaper som kan medregnes	222
9 047	10 824	Netto ansvarlig kapital	12 399
		Risikoveid beregningsgrunnlag	
36 532	41 126	Eiendeler som ikke inngår i handelsporteføljen	51 272
3 066	3 782	Operasjonell risiko	4 327
74	56	CVA-tillegg (motpartsrisiko derivater)	497
39 672	44 964	Totalt beregningsgrunnlag	56 096
20,3 %	21,6 %	Ren kjernekapitaldekning	19,5 %
21,2 %	22,4 %	Kjernekapitaldekning	20,4 %
22,8 %	24,1 %	Kapitaldekning	22,1 %
11,0 %	11,0 %	Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)	8,5 %
		Bufferkrav	
992	1 124	Bevaringsbuffer (2,5 %)	1 402
397	899	Motsyklisk buffer (2,0 (1,0) %)	1 122
1 190	1 349	Systemrisikobuffer (3,0 %)	1 683
2 579	3 372	Sum bufferkrav til ren kjernekapital	4 207
1 785	2 023	Minimumskrav til ren kjernekapital (4,5 %)	2 524
3 684	4 333	Tilgjengelig ren kjernekapital utover minimumskrav	4 208

Morbank			Konsern (forholdsmessig konsolidert)
31.12.2021	31.12.2022	Spesifikasjon av risikovektet kredittrisiko (beløp i mnok)	31.12.2022
27	60	Stater og sentralbanker	60
63	241	Lokale og regionale myndigheter	313
10	10	Offentlig eide foretak	11
159	195	Institusjoner	521
4 280	4 015	Foretak	5 269
4 600	5 760	Massemarked	7 325
16 456	18 078	Pantesikkerhet i bolig- og fritidseiendom	25 116
5 589	5 990	Pantesikkerhet i næringseiendom	6 313
326	592	Forfalte engasjement	646
1 646	1 898	Høyrisiko-engasjementer	1 898
497	452	Obligasjoner med fortrinnsrett	762
340	513	Fordringer på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	513
48	69	Andeler i verdipapirfond	69
2 135	2 757	Egenkapitalposisjoner	1 682
356	497	Øvrige engasjement	774
36 532	41 126	Sum kredittrisiko	51 272

Forholdsmessig konsolidering 31.12.2021

(beløp i mnok)	31.12.2021
Ansvarlig kapital	
Ren kjernekapital	8 817
Kjernekapital	9 293
Ansvarlig kapital	10 124
 Beregningsgrunnlag	 48 269
Kapitaldekning	
Ren kjernekapitaldekning	18,3 %
Kjernekapitaldekning	19,3 %
Kapitaldekning	21,0 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)	8,4 %

Note 7 - Finansiell risikostyring

Risikoeksponering

SpareBank 1 Sørøst-Norge er gjennom sin virksomhets-utøvelse eksponert for ulike typer risiko.

Nedenfor er de vesentligste listet:

Strategisk risiko er risikoen for tap som følge av feil-slåtte strategiske satsinger.

ESG- risiko er risikoen for tap som følge av:

- endringer i natur-, klima- og/eller miljøforhold (E) som direkte eller indirekte vil kunne ha negativ effekt for konsernet
- manglende etterlevelse av regulatoriske krav eller markedets forventninger knyttet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og god forretningsskikk (S)
- manglende etterlevelse av regulatoriske krav eller markedets forventninger knyttet til styring og kontroll (G).

Forretningsrisiko er risiko for uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følge av konsernets virksomhet, eller endringer i eksterne forhold som skift i rammebetingelser, markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer. Sistnevnte gjelder spesielt fall i inntekter som følge av økt konkurranse, endring i rammebetingelser eller annen endring i forretningsgrunnlaget samt endring i kostnadsbildet som en ikke klarer å kompensere gjennom andre kostnadsreducerende eller inntektsøkende tiltak.

Kredittrisiko er risikoen for tap som følge av at kunder eller andre motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser. Kredittrisiko oppstår som følge av og er primært knyttet til:

- Finansering/utlån til personmarked
- Finansering/utlån til bedriftsmarked

Konsernet har i tillegg kredittrisiko tilknyttet plasseringer i rentebærende verdipapirer. Dette er nærmere beskrevet under Markedsrisiko nedenfor.

Konsentrasjonsrisiko er risikoen for at det oppstår en opphopning av eksponering mot enkeltkunde, bransje eller geografisk område. Konsentrasjonsrisiko på tvers er eksponeringer eller som kan oppstå på tvers av ulike risikotyper eller forretningsområder i konsernet, for eksempel på grunn av en felles underliggende risikodriver.

Likviditets- og finansieringsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å kunne innfri sine forpliktelser ved forfall, samt risikoen for at konsernet ikke klarer å

møte sine likviditetsforpliktelser uten at kostnaden ved dette øker betydelig.

Markedsrisiko er risikoen for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og verdipapirmarkedet.

Eierisiko er risikoen for at konsernet blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap og/eller må tilføre ny egenkapital til disse selskapene.

SpareBank 1 Sørøst-Norge har i hovedsak eierisiko gjennom indirekte eierandel i SpareBank 1 Gruppen AS (5,8 prosent), samt direkte eierandeler i BN Bank ASA (7,5 prosent), SpareBank 1 Boligkreditt AS (12,2 prosent), SpareBank 1 Næringskreditt AS (10,4 prosent), SpareBank 1 Kreditt AS (10,6 prosent), SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS (14,5 prosent), SpareBank 1 Betaling AS (8,9 prosent), SpareBank 1 Forvaltning AS (6,7 prosent), SpareBank 1 Bank og Regnskap AS (10,3 prosent), SpareBank 1 Gjeldsinformasjon (12,6 prosent) og SpareBank 1 Markets AS (2,9 prosent).

Forsikringsrisiko er risiko som oppstår som følge av og er knyttet til eierskapet i SpareBank 1 Gruppen og ved dette indirekte eierskap i Fremtind.

Systemrisiko er risiko for at finansiell ustabilitet gir forstyrrelser i tilbudet av finansielle tjenester av et omfang som kan føre til betydelige negative virkninger på produksjon og sysselsetting. Systemrisiko oppstår som følge av og er knyttet til karakteristika ved det finansielle systemet som konsernet opererer i.

Compliance risiko er risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter.

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Omdømmerisiko er risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, det vil si hos kunder, motparter, aksjemarked og/eller myndigheter.

Styring og kontroll av konsernets risikoeksponering

Kjernevirksomheten til banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. SpareBank 1 Sørøst-Norge bruker betydelige ressurser på å videre-

utvikle prosesser for helhetlig risikostyring i tråd med ledende praksis.

Risiko- og kapitalstyring i konsernet skal støtte opp under arbeidet med å skape finansiell og strategisk merverdi og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Dette skal oppnås gjennom:

- å ha en god risikokultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring og konsernets verdigrunnlag.
- å ha en god forståelse av hvilke risikoer som er drivere for inntjening, kostnader og tap.
- å i størst mulig grad prise tjenester og produkter i tråd med underliggende risiko.
- å ha en tilstrekkelig soliditet sett i forhold til langsiktige strategiske mål, initiativ og valgt risikoprofil, og samtidige tilstrebe en optimal kapitalanvendelse i de ulike forretningsområdene.
- å utnytte synergi- og diversifiseringseffekter.
- å unngå at enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

Rammeverk for styring og kontroll

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring er virksomhetsstyringen bygget på følgende rammeverk:

- Konsernets strategiske målbilde
- Organisering og bedriftskultur
- Risikokartlegging
- Risikoanalyse
- Finansiell framskriving og stresstester
- Risikostrategier (fastsettelse av risikoevne og risikovilje)
- Likviditet og kapitalstyring (inkl. risikojustert avkastning og likviditet og kapitalbehovsvurderinger)
- Overvåking, rapportering og oppfølging
- Evaluering og tiltak
- Krisehåndtering-, beredskap- og gjenopprettingsplaner
- Compliance (etterlevelse)

Risikostrategi

Konsernet har som mål å ha en moderat til lav risikoprofil, samt å ha en så høy kvalitet i sin risikooppfølging at ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad. Bankens risikoprofil er kvantifisert gjennom mål for risikojustert avkastning, forventet tap, vurderinger av likviditet og behov for økonomisk kapital, herunder regulatoriske krav til kapitaldekning.

Konsernet legger vekt på å ha en kontroll- og styrings-

struktur som fremmer målrettet og uavhengig styring og kontroll.

Nedenfor er de risikogruppene som i størst grad påvirker finansiell rapportering beskrevet nærmere. For ytterligere beskrivelse av risikoforhold og risikohåndtering vises det til kapittel 3.3, omtale i styrets beretning, Pilar III rapport og rapport som behandler prinsipper og praksis knyttet til eierstyring og selskapsledelse. Rapportene ligger tilgjengelige på bankens hjemmeside under investor relations (IR) Investor | SpareBank 1 Sørøst-Norge

Kredittrisiko

Kredittrisiko styres gjennom rammeverket for kredittinnvilgelse, engasjementsoppfølging og porteføljestyling som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum årlig.

Konsernets kredittpolicy består av overordnede kredittstrategiske rammer for å sikre en diversifisert portefølje og en tilfredsstillende risikoprofil. Rammene setter blant annet grenser for misligholdssannsynlighet, forventet tap, risikojustert kapital og hvor stor andel av samlet utlånseksponering som kan være mot bedriftsmarkedet. For å unngå uønsket konsentrasjonsrisiko setter de kredittstrategiske rammene også begrensninger knyttet til eksponering og risikoprofil på porteføljnivå, og for ulike bransjer og enkeltkunder. Disse begrensningene kommer i tillegg til de rammene som «Forskrift om store engasjementer» fastsetter. Etablert styring og kontroll skal underbygge konsernets risikovilje på området som er satt til lav til moderat.

De kredittpolitiske retningslinjene fastsetter minimumskrav som gjelder for alle typer finansiering, unntatt for engasjementer innvilget som ledd i utøvelse av særskilte kredittsikringsfullmakter. I tillegg til de generelle kredittpolitiske retningslinjene, er det utarbeidet et sett av mer spesifikke kredittpolitiske retningslinjer knyttet til bransjer eller segmenter som kan innebære en særskilt risiko. Eksempelvis settes det ved finansiering av eiendomsengasjementer minimumskrav til henholdsvis egenkapital, forhåndssalg på boligprosjekter og finansierungsgrad i forhold til leieinntekter på eiendom for utleie.

Styret er ansvarlig for konsernets låne- og kredittinnvilgelser, men delegerer innen visse rammer kredittfullmaktene til konsernsjef, som igjen delegerer disse videre innenfor egne fullmakter. De delegerte kredittfullmaktene er personlige og knyttet opp mot det enkelte engasjements misligholdssannsynlighet og sikkerhetsdekning.

Konsernet bruker kredittmodeller for risikoklassifisering, risikoprising og porteføljestyling. Risikoklassifiserings-systemet baserer seg på følgende hovedkomponenter:

1. Sannsynlighet for mislighold (PD):

Kundene blir klassifisert i misligholdsklasser ut fra sannsynligheten for mislighold i løpet av en 12 måneders periode basert på et langsiktig utfall. Misligholdssannsynligheten beregnes på grunnlag av historiske data-serier for finansielle nøkkeltall knyttet til inntjening og tæring, samt på grunnlag av ikke-finansielle kriterier som atferd og alder. For å gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni misligholdsklasser (A – I). I tillegg har konsernet to misligholdsklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/ eller nedskrevne engasjement.

2. Eksponering ved mislighold (EAD):

Dette er en beregnet størrelse som beregner konsernets antatte eksponering mot kunden ved mislighold. Denne eksponeringen består av henholdsvis utlånsvolum, garantier og innvilgede ikke trukne rammer. Garantier og innvilgede ikke-trukne rammer på kunder multipliseres med en konverteringsfaktor.

3. Tapsgrad ved mislighold (LGD):

Dette er en beregnet størrelse av hvor mye det er antatt at konsernet potensielt kan tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Vurderingen tar hensyn til verdien av underliggende sikkerheter og de kostnadene konsernet har ved å drive inn misligholdte engasjement. Konsernet fastsetter realisasjonsverdien på stille sikkerheter på bakgrunn av egne erfaringer over tid, og slik at disse ut fra en konservativ vurdering reflekterer den antatte realisasjonsverdi i en lavkonjunktur. Det benyttes sju klasser (1 – 7) for klassifisering av engasjementer i henhold til tapsgrad ved mislighold.

Konsernet driver kontinuerlig videreutvikling og etterprøving av risikostyringssystemet og kredittinnvilgelsesprosessen for å sikre god kvalitet over tid. Den kvantitative valideringen skal sikre at de benyttede estimer for misligholdssannsynlighet, eksponering ved mislighold og tapsgrad ved mislighold holder en tilstrekkelig god kvalitet. Det gjennomføres analyser som vurderer modellenes evne til å rangere kundene etter risiko (diskrimineringssevne), og evnen til å fastsette riktig nivå på risikoparameterne. I tillegg analyseres stabiliteten i modellenes estimer og modellenes konjunkturfølsomhet. Den kvantitative valideringen suppleres også med mer kvalitative vurderinger.

I tillegg til kredittrisikoen i utlånsporteføljen har konsernet kredittrisiko gjennom likviditetsporteføljen. Denne porteføljen består i hovedsak av verdipapirer med lav risiko som kvalifiserer for låneadgang i Norges Bank.

Det vises til note 9-15 for nærmere beskrivelse av porteføljen pr. 31.12.2022.

Likviditetsrisiko styres gjennom konsernets likviditetspolicy som blir revidert og vedtatt av styret minimum årlig. Likviditetsstyringen bygger på rammer og gjenspeiler konsernets vedtatte risikoprofil. Strategien setter rammer for størrelsen på likviditetsreserver og lengden på den tidsperioden som konsernet skal være uavhengig av ny markedsfinansiering. Etablert styring og kontroll skal underbygge konsernets risikovilje på området som er satt til lav.

Konsernets utlån finansieres hovedsakelig med kundeinnskudd og langsiktig verdipapirgjeld. Likviditetsreserven består av kontanter, deponerbare papirer i Norges Bank, ikke benyttede kommitterte trekkrettigheter, boliglån som er klargjort for salg til SpareBank 1 Boligkreditt AS samt børsnoterte verdipapirer. Salg av godt sikrede boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt AS bidrar til å dempe finansieringsbehovet og dermed likviditetsrisikoen til konsernet. Det er etablert krisehåndterings- og gjenopprettingsplaner herunder beredskapsplaner for håndtering av likviditets- og soliditetskriser.

Det er Finansavdelingen som har ansvaret for den daglige likviditetsstyringen, mens avdeling for risikostyring overvåker og rapporterer til styret utnyttelse av rammer i henhold til likviditetsstrategien.

Det vises til note 18.

Markedsrisiko styres gjennom konsernets policy for markeds- og motpartsrisiko. Styringsstrukturen innbefatter blant annet risikorammer, løpende måling, overvåking og rapportering. Konsernet har en konservativ tilnærming til risikoeksponeringen på området, herunder tar konsernet ikke posisjoner i verdipapirer og finansielle instrumenter med henblikk på videresalg eller for på kort sikt å dra fordel av pris eller rentevariasjoner. Hovedregelen er at konsernet skal begrense markedsrisiko gjennom aktiv bruk av sikringsinstrumenter. Udekket risiko skal kun forekomme innenfor egne tildelte rammer. Etablert styring og kontroll som skal underbygge konsernets risikovilje på området er satt til lav.

Renterisiko er risikoen for tap som oppstår ved endringer i rentenivået. Renterisikoen måles ved å simulere hvordan ulike vridninger i rentekurven påvirker konsernets posisjoner. Konsernets renterisiko er i hovedsak kort og anses som lav. Kredittspreadsrisiko defineres som risikoen for tap som følge av økning i kredittspreader på rentebærende verdipapirer som konsernet har in-

vestert i. Konsernet er hovedsakelig eksponert mot kredittspreadsrisiko gjennom forvaltning av likviditetsporteføljen som består av obligasjoner og sertifikater med lav risiko.

Valutakursrisiko er risikoen for tap ved endringer i valutakursene. I og med at SpareBank 1 Sørøst-Norge er valutaagent og konsernet har inngått en avtale med SpareBank 1 SMN knyttet til leveranse av valutatransaksjoner til konsernets kunder, vil valutarisikoen bestå av garantier stilt overfor SpareBank 1 SMN for konsernets kunder som har tatt opp valutalån eller inngått avtaler om valutaderivater, samt en begrenset valutaeksposering i utenlandske sedler i konsernets filialer. Det er etablert strengere krav til rådgiving og vurdering av kundens kompetanse når garantier for valutalån skal innvilges.

Kursrisiko på verdipapirer er risikoen for tap som oppstår ved endringer i verdien på obligasjoner, sertifikater og egenkapitalpapirer som konsernet har investert i. Konsernets risikoeksposering mot denne formen for risiko er regulert gjennom rammer for maksimale investeringer i de ulike porteføljene.

Det vises til note 16, 17 og 27 for nærmere beskrivelse av porteføljen pr. 31.12.2022.

Bærekraft/ESG-risiko

Det er etablert et rammeverk som sikrer at ESG-risiko ivaretas i alle konsernets operative enheter. Dette innbefatter blant annet:

- Styrende dokumenter eksplisitt relatert til bærekraft og samfunnsansvar
- Vurdering av ESG-risiko i styringsdokumenter på risikoområder hvor klimarisiko er en underliggende risikodriver. Dette innbefatter særlig kredittrisiko, markedsrisiko, likviditets- og finansieringsrisiko, forsikringsrisiko/eierrisiko, samt operasjonell risiko/ omdømmerisiko
- Gjennomføring av ESG-vurderinger for nye BM-kunder
- Stresstest av klimarisiko
- Utarbeidet omfattende kompetanseplan for bærekraftsområdet for alle bankens ansatte, inkludert styret og konsernledelsen.

Stresstest av klimarisiko:

SpareBank 1 Sørøst-Norge ser ESG-risiko som en integrert del av kjente risikotyper banken er eksponert mot. Banken har derfor sett på hvordan ESG-risiko kan påvirke kredittrisiko som igjen vil kunne få innvirkning på kapitalbehovet. Banken har valgt å ha en risiko-basert tilnærming til ESG og har i vurderingene tatt utgangspunkt i de bransjene der banken enten har stor eksponering eller der ESG-risiko kan ha størst potensiell innvirkning.

Arbeidet med scenarioanalyser er pågående. Det er så langt brukt enkle scenarier bygget på scenarier fra Network for Greening the Financial System

- Relativt høy overgangsrisiko på kort sikt, men lavere fysisk klimarisiko i tråd med 2°C-målet («Ordnet»)
- Lav overgangsrisiko på kort sikt, men kraftig overgangsrisiko på noe lengre sikt, samt høyere fysisk klimarisiko (et 3°C-scenario) («Uordnet»)
- Uten overgangsrisiko, men med ditto kraftigere fysisk klimarisiko (et 4°C-scenario) («Varm verden»).
- Disse er valgt for å få frem bredden i mulige påvirkninger fra både overgangsrisiko og fysiske klimarisikoer innenfor ulike tidshorisont. Scenariene videreutvikles årlig.

I konsernets markedsområde er det totalt sett relativt lav fysisk klimarisiko i internasjonal sammenheng. Porteføljen har også et relativt lavt CO₂-avtrykk sammenlignet med mange norske og utenlandske banker, fordi konsernet ikke er direkte eksponert mot shipping, fiskeri, havbruk eller fossil energiproduksjon (kun indirekte via et lite fåtall engasjementer innen oljeservice), og eksponering mot landbruk er relativt lav.

- På kort sikt (1-5 år) er det overgangsrisiko innenfor segmenter som bruker, eller selger drivstoff til fossile kjøretøy og maskiner, samt potensielt enkeltkunder innen industri som kan være sårbare for økte energipriser.
- På kort- og mellomlang sikt (1-10 år) er det begrenset fysisk klimarisiko, selv om et lite segment har indikasjon på høy klimarisiko.
- På mellomlang sikt (6-10 år) er det overgangsrisiko knyttet til teknologiutvikling og markedsendring (f.eks. om bygg tilfredsstiller miljøkrav eller om eier har penger til å oppgradere iht. miljøkrav).
- På lang sikt (10+ år) kan det bli større fysisk klimarisiko (spesielt i utlån til utleieeiendom og boliger).
- Banken har i tillegg gjennomført årlige risikoworkshops med samtlige forretningsenheter for å drøfte ulike risikodrivere, beskrive ulike scenarier og score disse etter en karakterskala for så å sett tiltak der det er mest kritisk.

Basert på gjennomførte risikoworkshops og NGFS stresstestene har banken sett på hvordan stresstesten kapitaliserer seg på kredittrisiko. Etter at hele BM porteføljen er analysert og scoret etter vesentlighet har banken forsøkt å tallfeste hva ESG-risiko kan medføre av kvantitative utfordringer for banken. Banken har tatt utgangspunkt i hver bransje og vurdert effektene som kan gi økt mislighold som følge av svakere adferdsscore, endret PD og LGD som følge av nytt kalibrert downturn-estimat.

Foreløpige utregningene viser at bankens spesifiserte tap vil kunne øke svakt som følge av endringer i et uordnet scenario vs. et ordnet scenario da PD banene øker noe. Tallet ligger langt innenfor kredittrisiko dekket av pilar 1 og er ikke av en størrelse som påvirker regnskapet. Resultatet av stresstestene viser også at ECL modellene tar tilstrekkelig høyde for tapsavsetninger.

Det vises for øvrig til omtale i årsrapportens kapittel om bærekraft.

Operasjonell risiko styres gjennom risikostrategien som fastsettes årlig av styret for å definere konsernets risikovilje.

SpareBank 1 Sørøst-Norge anser organisasjonskultur å være den viktigste enkeltfaktoren i operasjonell risikostyring. Det gjennomføres jevnlig organisasjonsundersøkelser som måler organisasjonens tilfredshet og risikokultur.

For å sikre at det styres etter et oppdatert og relevant risikobilde har konsernet en risikobasert og dynamisk tilnærming til styring av operasjonell risiko, hvor risikoaalyser oppdateres og risikoreduserende tiltak

implementeres løpende. Videre gjennomføres det i samarbeid mellom risikostyringsenheten og prosess- og risikoeiere for de ulike forretningsområdene en årlig evaluering og dokumentasjon av operasjonelle risikoen i konsernet.

Compliance risiko (etterlevelsesrisiko) styres gjennom rammeverket for compliance som fremkommer av bankens compliancepolicy og skal sikre at konsernet ikke pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomisk tap som følge av manglende implementering og etterlevelse av lover og forskrifter. Konsernets compliancepolicy vedtas av styret og beskriver hovedprinsippene for ansvar og organisering.

SpareBank 1 Sørøst-Norge er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Fokusområder er oppfølging av etterlevelse av regulatoriske krav og å sørge for at konsernet har beste tilpasning til kommende endringer i regelverk.

Konsernets compliance-funksjon er organisert uavhengig av forretningsenhetene. Avdelingen har det overordnede ansvaret for rammeverk, oppfølging og rapportering innenfor complianceområdet.

Note 8 – Fordringer på og gjeld til kredittinstitusjoner

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Konsern	31.12.2022	31.12.2021
Beløp i mnok		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		
Utlån til og fordringer uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	2 499	1 698
Utlån til og fordringer med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	605	455
Totalt	3 104	2 153
Gjeld til kredittinstitusjoner		
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	0	150
Total fordringer på og gjeld til kredittinstitusjoner	0	150

Note 9 – Utlån til og fordringer på kunder

Bankens kredittportefølje til kunder er fordelt i segmentene BM og PM.

Engasjementene risikoklassifiseres etter IRB modeller som er utviklet i SpareBank 1-alliansen.

Bankens erfaringer med risikoklassifiseringsmodellen er god, og profilen på engasjementsfordelingen

understøttes av øvrige engasjementsvurderinger. Porteføljen synes stabil over tid.

For nærmere omtale av nedskrivninger etter IFRS 9 henvises til note 2.

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Brutto utlån til og fordring på kunder

Brutto utlån til og fordring på kunder (beløp i mnok)

Konsern	31.12.2022				31.12.2021			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Laveste risiko	37 228	154	0	37 382	29 902	102	0	30 004
Lav risiko	17 045	291	0	17 336	15 961	323	0	16 285
Middels risiko	12 001	2 182	33	14 216	10 714	2 284	0	12 998
Høy risiko	1 099	521	0	1 620	1 039	654	0	1 693
Svært høy risiko	618	1 035	60	1 713	756	625	18	1 400
Misligholdt og nedskrevet	0	0	584	584	0	25	366	391
Sum brutto utlån til og fordring på kunder	67 991	4 184	677	72 852	58 372	4 015	384	62 771

Brutto utlån til og fordring på kunder til amortisert kost og virkelig verdi over utvidet resultat (beløp i mnok)

Konsern	31.12.2022				31.12.2021			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Laveste risiko	34 717	133	0	34 850	28 136	92	0	28 229
Lav risiko	16 336	267	0	16 603	15 411	311	0	15 722
Middels risiko	11 776	2 132	33	13 941	10 374	2 164	0	12 539
Høy risiko	1 085	508	0	1 593	1 035	645	0	1 680
Svært høy risiko	617	1 012	60	1 688	753	601	18	1 373
Misligholdt og nedskrevet	0	0	566	566	-	25	359	385
Sum brutto utlån til og fordring på kunder til amortisert kost og virkelig verdi over utvidet resultat	64 530	4 052	659	69 241	55 710	3 840	378	59 927

Garantier
(beløp i mnok)

Konsern	31.12.2022				31.12.2021			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Svært lav	405	6	0	411	234	9		243
Lav	63	5	0	68	144	5		149
Middels	304	15	2	322	292	59		351
Høy	21	18	0	39	75	3		78
Svært høy	16	30	0	46	47	15	0	62
Misligholdt og nedskrevet	0	0	25	25	-	-	18	18
Sum garantier	808	75	27	910	792	91	19	901

Ubenyttede kreditter
(beløp i mnok)

Konsern	31.12.2022				31.12.2021			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Svært lav	3 294	4	0	3 297	2 520	21		2 541
Lav	383	14	0	397	341	2		344
Middels	498	108	0	606	892	97		989
Høy	118	21	0	139	298	15		313
Svært høy	76	45	0	121	179	35	1	215
Misligholdt og nedskrevet	0	0	13	13	-	-	10	10
Sum ubenyttede kreditter	4 370	191	13	4 573	4 229	171	10	4 410

Lånetilsagn
(beløp i mnok)

Konsern	31.12.2022				31.12.2021			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Svært lav	2 096	0	0	2 096	479	17		496
Lav	572	0	0	572	1 269			1 269
Middels	349	0	0	349	1 001			1 001
Høy	52	0	0	52	184			184
Svært høy	0	0	0	0	2			2
Misligholdt og nedskrevet	0	5	0	5		2		2
Sum tilsagn	3 069	5	0	3 074	2 935	19	0	2 955

Morbank				Konsern				
31.12.2021		31.12.2022		Utlån fordelt på geografiske områder (beløp i mnok)	31.12.2022		31.12.2021	
Brutto andel	Utlån	Brutto andel	Utlån		Utlån	Brutto andel	Utlån	Brutto andel
67,7 %	42 492	58,2 %	42 388	Vestfold og Telemark	42 362	58,1 %	42 463	67,6 %
21,2 %	13 283	31,0 %	22 582	Viken	22 582	31,0 %	13 283	21,2 %
11,0 %	6 933	10,7 %	7 787	Norge forøvrig	7 787	10,7 %	6 933	11,0 %
0,1 %	92	0,2 %	120	Utlandet	120	0,2 %	92	0,1 %
100,0 %	62 801	100,0 %	72 878	Sum brutto utlån fordelt på geografiske områder	72 852	100,0 %	62 771	100,0 %

Morbank				Konsern				
31.12.2021		31.12.2022		Brutto utlån fordelt på sektor og næring	31.12.2022		31.12.2021	
44 736		51 349		Lønnstakere o.l.	51 349		44 736	
11 201		13 202		Eiendomsdrift / forretningsmessig tjenesteyting o.l.	13 176		11 172	
2 853		3 343		Eiendomsdrift borettslag	3 343		2 853	
768		1 003		Varehandel/hotell og restaurant	1 003		768	
590		993		Jordbruk/skogbruk	993		590	
571		881		Bygg og anlegg	881		571	
714		1 132		Transport og tjenesteytende næringer	1 132		714	
759		565		Produksjon (industri)	565		759	
10		0		Offentlig forvaltning	0		10	
598		409		Øvrige	409		598	
62 801		72 878		Sum brutto utlån	72 852		62 771	
19 814		20 144		- Herav vurdert til amortisert kost	20 119		19 784	
40 143		49 122		- Herav vurdert til virkelig verdi over utvidet resultat	49 122		40 143	
2 844		3 611		- Herav vurdert til virkelig verdi over ordinært resultat	3 611		2 844	
(229)		-306		Tapsavsetninger på utlån	-306		(229)	
62 571		72 572		Netto utlån	72 546		62 542	
62 801		72 878		Brutto utlån	72 852		62 771	
23 769		30 802		Brutto utlån overført SB1 Boligkreditt	30 802		23 769	
1 565		1 487		Brutto utlån overført SB1 Næringskreditt	1 487		1 565	
88 135		105 167		Brutto utlån inklusive SB1 Boligkreditt og Næringskreditt	105 141		88 105	

Lån med betalingslettelser (forbearance)

Lån hvor det er innvilget betalingslettelse for å avhjelpe finansielle problemer hos kunde vil, etter IFRS 9, klassifiseres i trinn 2 eller 3.

Lån som har en vesentlig økt kredittrisiko siden førstegangs innregning skal klassifiseres i trinn 2. Kredittforringede lån klassifiseres i trinn 3.

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Brutto utlån med betalingslettelser

Konsern
(beløp i mnok)

	31.12.2022		
	Trinn 2	Trinn 3	Sum
Brutto utlån med betalingslettelser uten individuell nedskrivning	465	27	493
Brutto utlån med betalingslettelser med individuell nedskrivning		276	276
Sum brutto utlån med betalingslettelser	465	303	768

	31.12.2021		
	Trinn 2	Trinn 3	Sum
Brutto utlån med betalingslettelser uten individuell nedskrivning	394		394
Brutto utlån med betalingslettelser med individuell nedskrivning		136	136
Sum brutto utlån med betalingslettelser	394	136	529

Note 10 – Overføring av finansielle eiendeler

SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Næringskreditt AS i Stavanger. Banken har en eierandel på 12,2 prosent pr 31. desember 2022. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. Obligasjonene til SpareBank 1 Boligkreditt har en rating på Aaa og AAA fra henholdsvis Moody's og Fitch. SpareBank 1 Boligkreditt erverver utlån med pant i boliger og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av alliansen kan banken overføre utlån til foretaket, og som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av takst. Overførte utlån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og banken har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån (til nedskrevet verdi), ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2022 er bokført verdi av overførte utlån 30.802 mill. kroner. Banken forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i foretaket.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2022 og 2021. Lån som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Boligkreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Boligkreditt AS til enhver tid har en ren kjernekapitaldekning (Core Tier 1) som tilsvarer

de krav som myndigheter fastsetter (inkl krav til bufferkapital og Pilar 2 beregninger) og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Boligkreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt en management buffer på 0,4 prosent. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøp av obligasjonene forutsetter at foretakets sikkerhetsmasse ikke har innført betalingsstans, slik at den faktisk er i stand til å utstede slike obligasjoner. Det foreligger derfor ingen kredittgaranti som kan påberopes i tilfelle at foretaket eller sikkerhetsmassen er insolvent. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 6 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke har likviditet for de neste 12 måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

SpareBank 1 Næringskreditt AS

De lånene som er overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

SpareBank 1 Næringskreditt ble etablert i 2009 og har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak. Banken har en eierandel på 10,4 prosent pr 31. desember 2022. Obligasjonene til SpareBank1 Næringskreditt har en Aaa rating fra Moody's. Foretaket er eid av sparebanker som inngår i SpareBank1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Boligkreditt i Stavanger. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av næringseiendom til konkurransedyktige priser. SpareBank1 Næringskreditt AS erverver utlån med pant i næringseiendom og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er sikret med pant i næringseiendom innenfor 60 prosent av takst. Overførte lån er juridisk eid av Sparebank 1 Næringskreditt AS og banken har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån (til nedskrevet verdi), ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2022 er bokført verdi av overførte utlån 1.487 mill. kroner. Banken forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i foretaket.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Næringskreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2022 og 2021. Lån som er overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Næringskreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at

SpareBank 1 Næringskreditt AS sin kjernekapitaldekning minst er på 11,0 prosent, og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Næringskreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt en management buffer på 0,4 prosent. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Næringskreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøp av obligasjonene forutsetter at foretakets sikkerhetsmasse ikke har innført betalingsstans, slik at den faktisk er i stand til å utstede slike obligasjoner. Det foreligger derfor ingen kredittgaranti som kan påberopes i tilfelle at foretaket eller sikkerhetsmassen er insolvent. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Næringskreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 6 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke lenger har likviditet for de neste 12 måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

Note 11 – Aldersfordeling på forfalte utlån

Tabellen viser forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditt/innskudd fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelser i betalingsformidlingen.

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Konsern	31.12.2022			
(beløp i mnok)	Under 30 dager	31 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder				
Personmarked	0	5	59	64
Bedriftsmarkedet	3	6	5	13
Sum	3	11	63	77

Konsern	31.12.2021			
(beløp i mnok)	Under 30 dager	31 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder				
Personmarked	4	1	27	31
Bedriftsmarkedet	10	1	11	22
Sum	13	1	38	53

Note 12 – Tap på utlån og garantier

Morbank		Tap på utlån og garantier	Konsern	
31.12.2021	31.12.2022	(beløp i mnok)	31.12.2022	31.12.2021
89		Effekt ved fusjon med Sparebanken Telemark ²⁾		89
	10	Effekt ved fusjon med SpareBank 1 Modum ¹⁾	10	
-28	36	Endring i IFRS 9 forventede tap	36	-28
25	16	Konstaterte tap	16	25
-3	-12	Inngang på tidligere konstaterte nedskrivninger	-12	-3
-5	-10	Andre korreksjoner/amortisering på nedskrivninger	-10	-5
79	40	Sum tapskostnad på utlån og garantier	40	79

Morbank		Tapskostnad fordelt på sektor og næring	Konsern	
31.12.2021	31.12.2022	(beløp i mnok)	31.12.2022	31.12.2021
89		Effekt ved fusjon med Sparebanken Telemark ²⁾		89
	10	Effekt ved fusjon med SpareBank 1 Modum ¹⁾	10	
-2	6	Lønnstakere o.l.	6	-2
-11	12	Eiendomsdrift / forretningsmessig tjenesteyting o.l.	12	-11
0	0	Eiendomsdrift borettslag	0	0
-3	13	Varehandel/hotell og restaurant	13	-3
2	3	Jordbruk/skogbruk	3	2
4	-8	Bygg og anlegg	-8	4
1	6	Transport og tjenesteytende næringer	6	1
0	-1	Produksjon (industri)	-1	0
0	0	Offentlig forvaltning	0	0
-1	0	Øvrige	0	-1
79	40	Sum tap på utlån og garantier	40	79

1) Utlån og garantier i trinn 1 ble i forbindelse med åpningsbalansen ved fusjonen med Modum 01.04.2022 vurdert til virkelig verdi, tilsvarende amortisert kost. Ved første gangs innregning i den fusjonerte banken ble lånene vurdert på nytt og det ble gjort en tapsavsetning i trinn 1 på 10 mill. kroner. Dette tilsvarer tapsavsetningen som SpareBank 1 Modum hadde pr. 31.03.2022 (før fusjonen).

2) Utlån og garantier i trinn 1 ble i forbindelse med åpningsbalansen ved fusjonen mellom Telemark og BV 01.06.2021 vurdert til virkelig verdi, tilsvarende amortisert kost. Ved første gangs innregning i den fusjonerte banken ble lånene vurdert på nytt og det ble gjort en tapsavsetning i trinn 1 på 89 mill. kroner. Dette tilsvarer tapsavsetningen som Sparebanken Telemark hadde pr. 31.05.2021 (før fusjonen).

Balanseførte tapsavsetninger

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Konsern (Beløp i mnok)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum
31.12.2021	120	72	95	287
Innregnet i resultatet ifm innregning av lån i trinn 1 ved fusjon	10	0	0	10
Innregnet brutto i balansen ifm innregning av lån i trinn 2 ved fusjon	0	7	0	7
Avsetning til tap overført til trinn 1	19	-19	0	0
Avsetning til tap overført til trinn 2	-11	13	-2	0
Avsetning til tap overført til trinn 3	0	-2	2	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	33	11	18	62
Økning eksisterende lån	16	41	52	109
Reduksjon eksisterende lån	-41	-15	9	-48
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-36	-24	-14	-74
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	0	0	0	0
31.12.2022	109	85	160	353
-tilbakeføring av tapsavsetninger knyttet til virkelig verdi over utvidet resultat ¹⁾	-28			-28
Balanseførte tapsavsetninger 31.12.2022	81	85	160	325
Herav tapsavsetninger på balanseført utlån	69	81	156	306
Herav tapsavsetninger på ubenyttede kreditter og garantier	12	4	4	20
Herav tapsavsetninger BM - Amortisert kost	68	40	129	237
Herav tapsavsetninger PM - Amortisert kost	13	45	31	89

1) Effekten av fusjon er 3 mill. kroner før skatt

Konsern (beløp i mnok)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum
31.12.2020	52	50	69	172
Innregnet i resultatet ifm innregning av lån i trinn 1 ved fusjon	89	0	0	89
Innregnet brutto i balansen ifm innregning av lån i trinn 2 ved fusjon	0	38	0	38
Endring i innregnet brutto i balansen ifm innregning av lån i trinn 3 ved fusjon	0	0	9	9
Avsetning til tap overført til trinn 1	32	-22	-10	0
Avsetning til tap overført til trinn 2	-5	6	0	0
Avsetning til tap overført til trinn 3	-2	-3	5	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	53	16	2	72
Økning eksisterende lån	-16	21	57	63
Reduksjon eksisterende lån	-47	-12	-10	-69
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-38	-22	-17	-77
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	0	0	-9	-9
31.12.2021	120	72	95	287
-tilbakeføring av tapsavsetninger knyttet til virkelig verdi over utvidet resultat ¹⁾	-24	0	0	-24
Balanseførte tapsavsetninger 31.12.2021	96	72	95	264
Herav tapsavsetninger på balanseført utlån	70	68	91	229
Herav tapsavsetninger på ubenyttede kreditter og garantier	26	4	4	34
Herav tapsavsetninger BM - Amortisert kost	92	44	65	201
Herav tapsavsetninger PM - Amortisert kost	4	28	30	62

1) Effekten av fusjon er 8 mill. kroner før skatt

Sensitivitetsanalyse tapsmodell

Modellen beregner nedskrivning på engasjementer for 3 ulike scenarier hvor sannsynligheten for at det enkelte scenariet inntreffer vektes. Basisscenario for IFRS 9-beregningene bygger i hovedsak på referansebanen i Pengepolitisk rapport fra Norges Bank og inneholder forventninger om makroøkonomiske faktorer som arbeidsledighet, BNP-vekst, rentenivå, boligpriser mv.

Tapsmodellen bygger samtidig på flere input-faktorer fra porteføljene hvor hendelser har inntruffet pr. balansedato, men hvor det ligger en naturlig forsinkelse før oppdatert informasjon avleires i modellen. Banken har som en følge av dette forsinkelses-aspektet, foretatt en utvidet gjennomgang av vår BM-portefølje mhp å identifisere og tapsavsette for enkeltengasjementer og bransjer som vi mener vil ha spesifikke problemer

med å klare seg gjennom krisen. PD/LGD-nivåer er ikke rekalkulert i modellen pr. 31.12.2022.

Banken har, i tillegg til utvidede individuelle tapsvurderinger, foretatt en skjønnsmessig vurdering av modellens scenariovekting. Scenariovektingen er endret for bedriftsmarkedsporføljen fra 80/15/5 prosent til 75/20/5 prosent. Bakgrunnen for økning av worst-case scenarioet er økt risiko i bedriftsmarkedet i lys av den økonomiske situasjonen. Personmarkedsporføljen har uendret scenariovekting med 80/15/5 prosent. Vektingen inneholder en økning i worst case scenarioet tilbake fra pandemien, og er opprettholdt i lys av de økonomiske utsiktene.

I oppstilling under er tapsavsetninger ved full (100 prosent) vekting av de forskjellige scenarier vist for å illustrere spennet i modellen.

Benyttet scenariovekting pr. 31.12.2022

Kornsern (beløp i mnok)	Vekt BM /PM	BM	PM	Totalt
Scenario 1 (Normal case)	75 % / 80 %	161	64	226
Scenario 2 (Worst case)	20 % / 15 %	104	49	153
Scenario 3 (Best case)	5 % / 5 %	9	3	11
Totalt beregnet IFRS 9 avsetninger		274	117	390
- justert for amortiseringseffekter		-37		-37
-tilbakeføring av tapsavsetn. knyttet til virkelig verdi over utvidet resultat			-28	-28
Balanseførte tapsavsetninger 31.12.2022		237	89	325

Tapsavsetning ved 100 prosent vekting av scenariene 31.12.2022

Kornsern (beløp i mnok)	Vekt BM /PM	BM	PM	Totalt
Scenario 1 (Normal case)	100 % / 100 %	215	84	299
Scenario 2 (Worst case)	100 % / 100 %	519	330	849
Scenario 3 (Best case)	100 % / 100 %	170	57	227
Totalt tapsavsetning ved 100 prosent vekting av scenariene 31.12.2022		904	470	1 374

Benyttet scenariovekting

	31.12.2022		31.12.2021	
	BM	PM	BM	PM
Scenario 1 (Normal case)	75 %	80 %	80 %	80 %
Scenario 2 (Worst case)	20 %	15 %	15 %	15 %
Scenario 3 (Best case)	5 %	5 %	5 %	5 %

Kvalitet i utlånsporteføljen (ECL)

Brutto utlån til og fordring på kunder

Konsern (Beløp i mnok)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum
Inngående balanse 2022 ¹⁾	55 639	3 950	338	59 927
Effekt ved fusjon med SpareBank 1 Modum	8 509	528	53	9 090
Overført til trinn 1	1 435	-1 426	-9	0
Overført til trinn 2	-2 073	2 104	-31	0
Overført til trinn 3	-69	-85	154	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	22 237	421	258	22 916
Økning eksisterende lån	2 709	186	20	2 915
Reduksjon eksisterende lån	-4 746	-417	-32	-5 195
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-19 113	-1 239	-81	-20 432
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-2	0	-22	-24
Endring som skyldes innbetalinger på tidligere nedskrivninger (konstaterte)	5	29	10	43
Utgående balanse 2022 ¹⁾	64 530	4 052	659	69 241
<i>Avsetningsgrad</i>	<i>0,2 %</i>	<i>2,1 %</i>	<i>24,2 %</i>	<i>0,5 %</i>
Herav bedriftsmarked	18 861	1 399	453	20 713
Herav personmarked	45 668	2 653	207	48 528

¹⁾ Inkluderer ikke utlån vurdert til virkelig verdi over ordinært resultat

Konsern (Beløp i mnok)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum
Inngående balanse 2021 ¹⁾	28 478	2 246	198	30 922
Effekt ved fusjon med Sparebanken Telemark	23 696	1 061	102	24 859
Overført til trinn 1	955	-932	-23	0
Overført til trinn 2	-1 926	1 933	-8	0
Overført til trinn 3	-132	-62	194	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	26 696	883	18	27 597
Økning eksisterende lån	819	121	7	948
Reduksjon eksisterende lån	-3 213	-204	-31	-3 448
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-19 735	-1 095	-104	-20 934
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	0	-1	-7	-8
Endring som skyldes innbetalinger på tidligere nedskrivninger (konstaterte)	0	0	-9	-9
Utgående balanse 2021 ¹⁾	55 638	3 950	339	59 927
<i>Avsetningsgrad</i>	<i>0,2 %</i>	<i>1,8 %</i>	<i>28,1 %</i>	<i>0,5 %</i>
Herav bedriftsmarked	15 995	1 638	209	17 843
Herav personmarked	39 643	2 312	130	42 085

¹⁾ Inkluderer ikke utlån vurdert til virkelig verdi over ordinært resultat

Note 13 – Kredittrisikoeksponering for hver interne risikoring

Banken benytter eget klassifiseringssystem for overvåking av kredittrisiko i porteføljen. Risikoklasseinndeling skjer ut fra hvert enkelt engasjements sannsynlighet for mislighold.

Utover misligholdssannsynlighet benytter banken vurdert verdi av sikkerheter som et element i gruppering av kunder etter risiko. Fordeling skjer ved tilordning av sikkerheter til det enkelte lån.

Misligholdssannsynlighet og sikkerhetsklasse grupperer deretter den enkelte kunde inn i risikogrupper, som vist nedenfor. Klassifiseringsmatrisen omfatter 77 risikoklasser i forhold til sannsynlighet for mislighold og sikkerhetsdekning. Eksponeringene er gruppert etter totalt engasjement. Totalt engasjement er summen av saldo lån, garantiramme, ramme på kreditt samt påløpte renter.

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Konsern (beløp i mnok)	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %	Brutto utlån	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %	Brutto utlån
	2022	31.12.2022	2021	31.12.2021
Laveste risiko	0,0 %	37 382	0,0 %	30 004
Lav risiko	0,3 %	17 336	0,2 %	16 285
Middels risiko	3,1 %	14 216	5,2 %	12 998
Høy risiko	6,3 %	1 620	7,9 %	1 693
Høyeste risiko	12,5 %	1 713	18,5 %	1 400
Mislighold og nedskrevet	14,1 %	584	13,5 %	391
Totalt	1,2 %	72 852	1,9 %	62 771

Note 14 – Maksimal kredittrisikoeksponering, ikke hensyntatt pantestillelser

Tabellen nedenfor viser maksimalt eksponering mot kredittrisiko for komponentene i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantestillelser og tillatte motregninger.

Morbank		Brutto eksponering		Konsern	
31.12.2021	31.12.2022	(beløp i mnok)	Note	31.12.2022	31.12.2021
		Eiendeler			
114	108	Kontanter og fordringer på sentralbanker		108	114
2 153	3 104	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	8	3 104	2 153
62 571	72 572	Netto utlån til og fordringer på kunder	9	72 546	62 542
9 280	12 390	Verdipapirer - til virkelig verdi	27	12 498	9 490
101	259	Derivater	17	259	101
354	768	Andre eiendeler	33	1 031	512
74 573	89 202	Sum eiendeler		89 547	74 911
		Forpliktelser			
		Betingede forpliktelser	37		
197	141	- Betalingsgarantier		141	197
465	311	- Kontraktsgarantier		311	465
113	377	- Lånegarantier		377	113
126	83	- Annet garantiansvar		83	126
4 414	4 520	Ubenyttede kreditter		4 518	4 410
5 314	5 431	Sum finansielle garantistillelser		5 429	5 311
75 474	90 113	Total kredittrisikoeksponering ekskl. ubenyttede kreditter		90 458	75 812

Kredittrisikoeksponering knyttet til utlån fordelt på land

Morbank		Kreditteksp. brutto utlån inkl. ubenyttede kreditter		Konsern	
31.12.2021	31.12.2022	(beløp i mnok)	Note	31.12.2022	31.12.2021
67 122	77 278	Norge		77 249	67 089
92	120	Utland		120	92
67 214	77 398	Totalt		77 369	67 181

Sikkerheter per sikkerhetsklasse

Tabellen under viser total verdi av sikkerheter fordelt pr. sikkerhetsklasse i bankens risikoklassifiseringssystem. Verdiene er beregnet ut i fra et gjennomsnitt av intervallene innenfor hver klasse.

Konsern	% - vis snitt pr klasse	31.12.2022	31.12.2021
Sikkerhetsklasse 1	120 %	12 295	8 700
Sikkerhetsklasse 2	110 %	19 009	13 804
Sikkerhetsklasse 3	90 %	19 689	17 289
Sikkerhetsklasse 4	70 %	14 738	14 171
Sikkerhetsklasse 5	50 %	2 737	3 234
Sikkerhetsklasse 6	30 %	334	326
Sikkerhetsklasse 7	10 %	94	131
Sum sikkerheter fra risikoklassifisering		68 897	57 656

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Note 15 - Kredittkvalitet pr. klasse av finansielle eiendeler

Kredittkvaliteten av finansielle eiendeler håndteres ved at SpareBank 1-alliansen benytter sine interne retningslinjer for kredittrater. Tabellen nedenfor viser kredittkvaliteten pr. klasse av eiendeler for utlånsrelaterte eiendeler i balansen, basert på bankens eget kredittratingsystem.

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

		31.12.2022						
Konsern		Verken forfalt eller nedskrevet						
(Beløp i mnok)	Noter	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko	Forfalt eller individuelt nedskrevet	Sum
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	8	3 104						3 104
Utlån til og fordringer på kunder								
Personmarked	9	30 552	13 908	6 469	372	636	194	52 131
Bedriftsmarked	9	6 830	3 428	7 748	1 248	1 077	390	20 721
Sum brutto utlån		40 486	17 336	14 216	1 620	1 713	584	75 956
Finansielle investeringer								
Noterte statsobligasjoner	27	247						247
Noterte andre obligasjoner	27	1 211	4 502					5 712
Unoterte obligasjoner	27		-	2 436				2 436
Sum finansielle investeringer		1 458	4 502	2 436				8 395
Påløpte renter		34						34
Sum finansielle investeringer		1 492	4 502	2 436				8 430
Totalt		41 978	21 838	16 652	1 620	1 713	584	84 386

31.12.2021								
Konsern	Verken forfalt eller nedskrevet						Forfalt eller individuelt nedskrevet	Sum
	(Beløp i mnok)	Noter	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		8	2 153					2 153
Utlån til og fordringer på kunder								
Personmarked		9	24 709	12 740	6 300	421	515	44 835
Bedriftsmarked		9	5 294	3 545	6 699	1 272	885	17 935
Sum brutto utlån			32 156	16 285	12 998	1 693	1 400	64 924
Finansielle investeringer								
Noterte statsobligasjoner		27	252					252
Noterte andre obligasjoner		27	461	3 855				4 316
Unoterte obligasjoner		27		52	1 514			1 566
Sum finansielle investeringer			714	3 907	1 514	0	0	6 135
Påløpte renter			12					12
Sum finansielle investeringer			725	3 907	1 514	0	0	6 146
Totalt			32 881	20 192	14 512	1 693	1 400	71 070

Note 16 - Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Markedsrisiko er risikoen for at virkelig verdi eller bankens fremtidige kontantstrømmer fra finansielle instrumenter vil svinge som følge av endringer i renter, markedspriser, eller kurser på egenkapitalinstrumenter.

Renterisiko oppstår som følge av at rentebærende eiendeler og forpliktelser har ulike gjenstående rentebindingstid. Bankens styre har vedtatt rammer for den totale renterisikoen med hensyn til parallellskift i rentekurven og vridning i rentekurven (rentekurverisiko). Renterisikoen styres mot ønsket nivå gjennom rentebindingen på plasseringer og innlån, samt ved bruk av rentederivater. Basisrisiko er den verdiendring på konsernets eiendeler og gjeld som finner sted når hele rentekurven parallellforskyver seg. Denne risikoen er vist i tabellen nedenfor og er beregnet som effekten

på instrumentenes virkelige verdi av en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg med ett prosentpoeng, og innvirkningen på resultat er fremkommer i tabellen. Positivt fortegn er inntekt og negativt fortegn er kostnad. Banken vil per. 31.12.22 få en inntekt på 4,6 (11,0) mill. kroner ved en økning av markedsrenten på ett prosentpoeng. (Effekten ved motsvarende rentereduksjon vil være symmetriske).

Det er her ikke tatt hensyn til administrativ renterisiko, dvs. effekten av at det i praksis vil gå noe tid fra en renteendring inntreffer i markedet til banken har fått justert vilkårene på innskudd og utlån med flytende rente. Konsernets renterisiko er knyttet til forskyvninger i rentekurven for norske kroner (NOK).

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Konsern (beløp i mnok)

Renterisiko ett %-poeng økning	2022	2021
Sertifikater og obligasjoner	-19	-14
Fastrenteutlån til kunder	-114	-89
Fastrenteinnskudd til kunder	5	1
Obligasjonslån	228	229
Derivater	-95	-117
Rentekurverisiko, effekt på resultat før skatt	5	11

Konsern (beløp i mnok)

Sensitivitet på netto rentekostnad	2022	2021
Økning i basispunkter		
+25	1	3
+50	2	5
+100	5	11
+200	9	22

Metode benyttet for sensitivitetsanalysen

BankRisk er et system for styring av renterisiko og likviditet i bank. Systemet har standard rapporter for beregning av rente- og likviditetsrisiko. Det foretas beregninger av durasjon, forfallsversikter m.v. på obligasjonsbeholdninger, innlån i obligasjoner og innlån i pengemarkedet og renteswapper.

Konsern (beløp i mnok)

Rentekurverisiko	2022	2021
Økning i basispunkter		
0 - 3 mnd	7	10
3 - 12 mndr	4	1
1 - 3 år	2	-1
3 - 5 år	2	1
5 - 10 år	-10	-1
Rentekurverisiko, effekt på resultat før skatt	5	11

Note 17 - Finansielle derivater

Generell beskrivelse

Oppstillingen nedenfor viser virkelig verdi av bankens finansielle derivater presentert som eiendeler og gjeld, samt nominelle verdier av kontraktsvolumet. Positiv markedsverdi av kontrakter blir presentert som eiendel, mens negativ markedsverdi blir presentert som gjeld. Kontraktsvolumet viser størrelsen av derivatenes underliggende eiendeler og gjeld, og er grunnlaget for måling av endringer i virkelig verdi av bankens derivater. Derivatforretningene er knyttet til ordinær bankvirksomhet og gjennomføres for å redusere risiko knyttet til bankens likviditetsportefølje og bankens innlån i finansmarkedene og for å avdekke og redusere risiko relatert til kunderettede aktiviteter. Kun sikringer knyttet til bankens innlånsvirksomhet defineres som «virkelig verdisikring» i henhold til IFRS 9.

Virkelig verdisikring

Banken har gjennomført verdisikring av fastrenteinnlån med en balanseverdi på 6.800 mill. kroner. Innlånene sikres 1:1 gjennom eksterne kontrakter hvor det er samsvare mellom løpetid og fastrenten i sikringsobjektet og -forretningen. Banken utarbeider kvartalsvis dokumentasjon på at sikringsobjektet og -instrumentet er effektivt. Totalt er 11 innlån sikringsbokført per 31.12.22.

Alle rentebytteavtalene er basert på observerbare markedspriser. Både sikringsinstrumentene og -objektene har i løpet av 2022 fått store verdiendringer. Dette skyldes at vi i løpet 2022 har hatt en kraftig økning i rentekurven. Banken benytter seg ikke av kontantstrømsikring.

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Virkelig verdi sikring

Konsern (beløp i mnok)	31.12.2022	31.12.2021
Netto tap resultatført knyttet til sikringsinstrumentet ved virkelig verdi sikring	224	135
Total gevinst på sikringsobjektet knyttet til den sikrede risiko	-222	-134
Sum resultatført virkelig verdi sikring	2	1
Akkumulert sikringsjusteringer på sikringsobjektene	-262	-40

Renteinstrumenter	31.12.2022			31.12.2021		
Konsern	Virkelig verdi			Virkelig verdi		
(beløp i mnok)	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser
Rentebytteavtale - sikring av kundelaterte eiendeler til virkelig verdi over resultatet	3 560	121	1	2 882	18	15
Rentebytteavtale - sikring av rentepapirer	455	16	15	355	14	20
Rentebytteavtale - sikring av virkelig verdi av fastrenteinnlån	6 800	54	250	5 600	66	28
Totalt renteinstrumenter	10 815	191	267	8 837	98	64

Note 18 - Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser/likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke er i stand til å overholde sine betalingsforpliktelser, og/eller risikoen for ikke å kunne finansiere ønsket vekst i eiendeler. SpareBank 1 Sørøst-Norge utarbeider årlig en likviditetsstrategi som blant annet tar for seg bankens likviditetsrisiko.

Bankens likviditetsrisiko avdekkes gjennom bankens likviditetsreserve/buffer. Hovedmålet for SpareBank 1 Sørøst-Norge er å opprettholde bankens overlevelsessevne i en normalsituasjon, uten ekstern funding, i 12 måneder. I tillegg skal banken overleve minimum 6 måneder i en "stort stress"-situasjon der man ikke har tilgang på funding fra kapitalmarkedet. Banken har en daglig styring etter ovennevnte mål. I tillegg er det etablert en beredskapsplan for håndtering av likviditetskriser.

Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser

Gjenværende restløpetid på bankens langsiktige finansiering var per 31.12.2022 på 3,1 (3,2) år.

Likviditetsreservekrav (LCR) var 263 (175) prosent ved utgangen av året og gjennomsnittlig LCR var 175 (170) prosent i 2022.

Tabellen nedenfor viser forfallstidspunktet etter balansedagen for eiendeler og forpliktelser. Det er bare vist forfallstidspunkter for konsernet da det kun er små forskjeller mellom konserntall og tall for morbanken.

Konsern

31.12.2022 (Beløp i mnok)	På forespørsel/ uten forfall	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	108					108
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		2 499	605			3 104
Utlån til og fordringer på kunder		7 032	697	6 414	58 708	72 852
- Nedskrivninger på trinn 1 og 2				-150		-150
- Nedskrivninger på trinn 3			-156			-156
Rendebærende verdipapirer		228	456	7 745		8 430
Finansielle derivater		33		95	64	191
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	2 617					2 617
Eierinteresser i felleskontrollerte virksomhet og tilknyttet selskap	1 452					1 452
Immaterielle eiendeler	458					458
Varige driftsmidler	326					326
Utsatt skattefordel	39					39
Andre eiendeler		276				276
Sum eiendeler	5 000	10 068	1 603	14 104	58 772	89 547

Gjeld

Innskudd fra kredittinstitusjoner						
Innskudd fra kunder	44 445	10 175	596			55 216
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		75	993	16 568	1 934	19 570
Finansielle derivater			33	219	15	267
Ansvarlig lånekapital			829	-80		749
Betalbar skatt			319			319
Annen gjeld og forpliktelser		549			103	652
Sum gjeld	44 445	10 800	2 769	16 708	2 051	76 773

Konsern

31.12.2021 (Beløp i mnok)	På forespørsel/ uten forfall	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	114					114
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		1 698	455			2 153
Utlån til og fordringer på kunder		6 193	628	4 118	51 832	62 771
- Nedskrivninger på trinn 1 og 2				-138		-138
- Nedskrivninger på trinn 3			-91			-91
Rentebærende verdipapirer		423	198	5 156	369	6 146
Finansielle derivater				66	32	98
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	2 203					2 203
Eierinteresser i felleskontrollerte virksomhet og tilknyttet selskap	1 141					1 141
Immaterielle eiendeler					34	34
Varige driftsmidler	277					277
Utsatt skattefordel	23					23
Andre eiendeler		181				181
Sum eiendeler	3 757	8 494	1 190	9 203	52 267	74 911
Gjeld						
Innskudd fra kredittinstitusjoner			150			150
Innskudd fra kunder	40 493	5 533	184	2	0	46 212
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		576	895	13 422	2 021	16 913
Finansielle derivater		1	1	57	4	64
Ansvarlig lånekapital			301	350		651
Betalbar skatt			220			220
Annen gjeld og forpliktelser		461			139	601
Sum egenkapital og gjeld	40 493	6 571	1 751	13 832	2 165	64 811

Likviditetsrisiko

Tabellen under viser bankens forventede fremtidige kontantstrømmer knyttet til forpliktelser. I tabellen er det lagt til grunn nominelle verdier, samt rentenivå slik det foreligger per 31.12.2022.

Løpetid på innskudd til fastrente er satt til utløpet av fastrenteperioden. Løpetid på øvrige innskudd er ansett å være på forespørsel noe som også medfører at fremtidige renteelementer ikke er lagt til. Løpetid på derivater er satt til utgangen av kontraktsperioden.

Kontraktsmessig kontantstrøm på derivater er ikke balanseført. Løpetid på verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital er satt til første avtalte forfallstidspunkt. Løpetiden på øvrige forpliktelser er satt til forfallstidspunktet.

Det er bare vist forfallstidspunkter for konsernet da det kun er små forskjeller mellom konserntall og tall for morbanken.

Konsern

31.12.2022 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner						
Innskudd fra og gjeld til kunder	44 445	10 175	596			55 216
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		226	1 543	10 212	10 080	22 061
Ansvarlig lånekapital		14	388	314		716
Derivater knyttet til forpliktelser		16	31	97	17	161
Lånetilsagn		3 074				3 074
Sum	44 445	13 506	2 558	10 623	10 096	81 229

Konsern

31.12.2021 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner			151			152
Innskudd fra og gjeld til kunder	40 493	5 533	184	2		46 212
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		640	1 119	14 065	2 060	17 884
Ansvarlig lånekapital		3	310	365		678
Derivater knyttet til forpliktelser		7	19	47	5	77
Lånetilsagn		2 955				2 955
Sum	40 493	9 137	1 783	14 479	2 065	67 957

Note 19 - Netto renteinntekter

Morbank			Konsern	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
		Renteinntekter		
10	39	Renter ol. inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	39	10
1 192	2 356	Renter ol. inntekter av utlån til og fordringer på kunder	2 354	1 192
57	189	Rentebærende verdipapirer	189	57
-6		Andre renteinntekter og lignende inntekter		-5
1 254	2 584	Sum renteinntekter	2 583	1 253
		Rentekostnader		
1	1	Renter ol. kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	1	1
151	494	Renter ol. kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	492	150
143	457	Renter ol. kostnader på utstedte verdipapirer	457	143
11	25	Renter ol. kostnader på ansvarlig lånekapital	25	11
29	35	Andre rentekostnader og lignende kostnader	35	29
334	1 012	Sum rentekostnader	1 010	333
920	1 572	Netto renteinntekter	1 573	920

2021	2022	Gj. snittsrenter og gj.snittlig rentebærende eiendeler og gjeld	2022	2021
		Eiendeler		
50 035	70 524	Gjennomsnittlig rentebærende saldo utlån til kunder	70 497	50 006
2,38 %	3,34 %	Gjennomsnittsrente utlån til kunder	3,34 %	2,38 %
6 199	7 915	Gjennomsnittlig rentebærende saldo verdipapirplasseringer	7 915	6 199
1,04 %	2,39 %	Gjennomsnittsrente verdipapirplassering	2,39 %	1,04 %
		Gjeld		
38 036	53 393	Gjennomsnittlig rentebærende saldo innskudd	53 334	37 991
0,40 %	0,92 %	Gjennomsnittsrente innskudd	0,92 %	0,40 %
12 793	18 424	Gjennomsnittlig rentebærende saldo innlån verdipapirer	18 424	12 793
1,10 %	2,48 %	Gjennomsnittsrente innlån verdipapirer	2,48 %	1,10 %

Note 20 - Netto provisjons- og andre inntekter

Morbank			Konsern	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
		Provisjonsinntekter		
9	12	Garantiprovisjon	12	9
1	1	Interbankprovisjon	1	1
14	19	Kredittformidling	19	14
28	34	Verdipapiromsetning og forvaltning	34	28
147	223	Betalingsformidling	223	147
95	144	Forsikringstjenester	144	95
11	18	Andre provisjonsinntekter	18	11
209	166	Provisjon fra bolig- og næringskreditt	166	209
513	618	Sum provisjonsinntekter	618	513
		Provisjonskostnader		
1	1	Interbankgebyrer	1	1
19	23	Betalingsformidling	23	19
10	14	Andre provisjonskostnader	14	10
11	25	Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	25	11
29	35	Andre rentekostnader og lignende kostnader	35	29
30	39	Sum provisjonskostnader	39	30
483	579	Sum netto provisjonsinntekter	579	483
		Andre inntekter		
3	4	Driftsinntekter fast eiendom	4	3
0	6	Gevinst ved salg av anleggsmidler	6	1
5	6	Andre driftsinntekter	6	4
		Driftsinntekter eiendomsmegling	233	176
		Driftsinntekter regnskapshus	55	50
7	16	Sum andre driftsinntekter	304	233
489	595	Sum netto provisjons- og andre inntekter	883	716

Note 21 - Netto resultat fra finansielle eiendeler

Morbank			Konsern	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
33	77	Sum utbytte fra aksjer	77	33
12	4	Utbytte fra datterselskaper		
96	111	Inntekt fra eierinteresser i felleskontrollert virksomhet	94	153
108	116	Sum netto resultat fra eierinteresser	94	153
		Netto resultat fra andre finansielle investeringer:		
-31	-77	Obligasjoner og sertifikater - til virkelig verdi over resultat	-77	-31
-31	-77	Sum inntekter fra obligasjoner og sertifikater	-77	-31
0	-2	Netto verdiendringer på sikrede obligasjoner og derivater	-2	0
3	-14	Netto verdiendringer på sikrede fastrente utlån og derivater	-14	3
9	6	Netto verdiendringer på øvrige finansielle derivater	6	9
12	-10	Sum inntekter fra finansielle derivater	-10	12
20	-1	Aksjer til virkelig verdi over resultat	-1	20
10	66	Realiserte tilgjengelig for salg instrumenter	66	10
-3	0	Nedskrivning av aksjer/ tilgjengelig for salg instrumenter	0	0
151	0	Inntektsføring negativ goodwill	0	151
178	65	Sum inntekter fra aksjer	65	181
12	17	Sum netto inntekter fra valuta	17	12
311	188	Netto resultat fra finansielle eiendeler	167	360

Note 22 - Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

Det vises til dokumentene "Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge" og "Rapport om godtgjørelse til ledende personer".

Dokumentene gir generell og detaljert informasjon om godtgjørelser i morbanken og ledende ansatte i konsernet.

Morbank		Personalkostnader	Note	Konsern	
2021	2022	(Beløp i mnok)		2022	2021
242	354	Lønn	24	528	379
51	45	Pensjonskostnader		57	57
73	102	Sosiale kostnader		131	93
365	501	Sum personalkostnader		716	529
Ansatte					
320	426	Gjennomsnittlig antall årsverk		609	463
378	432	Antall årsverk pr 31.12.		652	533
385	449	Antall ansatte pr 31.12.		676	552

Lån og garantier til tjeneste- og tillitsmenn:	2022	2021
Lån til ansatte i morbank	1 195	910
Lån til ansatte i datterselskaper	478	260

Lån til pensjonister er ikke inkludert og utgjør 197 mill. kroner i 2022 og 75 mill. kroner i 2021. Omstillingspakker er kostnadsført med 39 (19) mill. kroner under personalkostnader.

Note 23 - Andre driftskostnader

Morbank		(beløp i mnok)	Note	Konsern	
2021	2022			2022	2021
139	187	IT-kostnader		202	150
35	47	Markedskostnader		53	37
31	47	Ordinære avskrivninger	30	51	38
0	3	Nedskrivning av goodwill	31	3	0
7	10	Formuesskatt		10	7
21	36	Bygg-/driftskostnader		40	28
27	68	Fusjonskostnader		68	27
65	113	Øvrige driftskostnader		130	71
326	512	Sum andre driftskostnader		556	357

Morbank		Godtgjørelse til revisor (beløp i tnok)		Konsern	
2021	2022			2022	2021
972	1 040	Ordinær revisjon		1 851	1 718
1 157	227	Andre attestasjonstjenester		246	1 208
73	227	Skatterådgivning		232	84
823	850	Andre tjenester utenfor revisjon		1 059	1 031
3 025	2 344	Sum godtgjørelse til ekstern revisor eks. mva		3 388	4 041
37	55	Herav til andre enn hoved ekstern revisor KPMG		292	538

Note 24 – Pensjoner

Generell beskrivelse av selskapets pensjonsforpliktelser

Konsernet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Bankens pensjonsordninger tilfredstiller kravene i denne loven.

SpareBank 1 BVs kollektive ytelsesordninger ble avvirket i 2018 og erstattet av innskuddsbasert pensjonsordning. Det ble etablert en kompensasjonsordning med basis i historisk opptjeningstid innenfor de avvirkede ytelsesordningene. Kompensasjonsordningen gjelder kun for aktive ansatte og opptjenes frem til fylte 67 år, eller frem til ansettelsesforholdet opphører av andre årsaker enn ved; sykdom, overgang til avklaringspenger, eller varig arbeidsuførhet. 89 ansatte inngår i denne ordningen pr. 31.12.2022.

Ansatte fra tidligere Sparebanken Telemark har to lukkede, kollektive pensjonsordninger som omfatter 172 personer hvorav 72 er aktive og 100 er pensjonister.

Som erstatning for den gamle AFP-ordningen ble det etablert en ny AFP-ordning i 2010. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning, hvor premiebetalingen kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet.

I tillegg har banken pensjonsforpliktelser overfor 12 personer pr. 31.12.2022 som finansieres direkte over drift.

Ved måling av påløpt pensjonsforpliktelse benyttes estimert forpliktelse ved regnskapsavslutningen. Arbeidsgiveravgiften på usikrede ytelser kostnadsføres løpende. Selskapenes pensjonsforpliktelser er større enn pensjonsmidlene. Denne underfinansieringen er vist i balansen som en avsetning for påløpte kostnader og forpliktelser.

Pr. 31.12.2022 har morbanken en felles, innskuddsbasert pensjonsordning. Ordningen som omfatter totalt 366 ansatte, belastes over drift og godtgjøres med;

Lønn inntil 12 G:	7,0 %
Tillegg for lønn mellom 7,1 og 12 G:	15,0 %

Pr. 31.12.2022 har datterselskapene innskuddsbasert pensjon, belastet over drift som omfatter 198 ansatte. Disse ordningene varierer i godtgjørelse fra 4,8 til 7,0 prosent (mellom 0 og 7,1G) og tillegg på 3,0 til 15,0 prosent (mellom 7,1 og 12G).

Aktuarmessige forutsetninger:

	Morbank / Konsern	
	2022	2021
Økonomiske forutsetninger		
Diskonteringsrente (OMF)	3,20 %	1,50 %
Forventet avkastning på midlene	3,20 %	1,50 %
Forventet fremtidig lønnsutvikling	3,75 %	2,50 %
Forventet G-regulering	3,50 %	2,25 %
Forventet pensjonsregulering	0,00-3,50 %	0,25-2,25 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %
Finansskatt (morbank)	5,00 %	5,00 %
Demografiske forutsetninger		
Frivillig avgang under 50 år	0,00 %	0,00 %
Frivillig avgang over 50 år	0,00 %	0,00 %
Benyttet uførhetstabell	IR02/ IR03	IR02/ IR03
Benyttet dødelighetstabell	K2013 BE/ FNH2013	K2013 BE/ FNH2013

Antall personer som er med i pensjonsordningene

Morbank			Konsern	
2021	2022	Medlemmer	2022	2021
292	279	Antall personer som er med i pensjonsordningene	285	298
179	164	herav aktive	166	181
113	115	herav pensjonister/ikke aktive	119	117

Spesifikasjon av pensjonsforpliktelse og pensjonskostnad

Morbank		Netto pensjonsforpliktelse i balansen	Konsern	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
286	271	Nåverdi pensjonsforpliktelse i fondsbaserte ordninger	280	295
81	94	Nåverdi andre ytelsesbaserte ordninger	94	81
-298	-333	Virkelig verdi av pensjonsmidler	-341	-306
70	70	Periodisert arbeidsgiveravgift/finansskatt	70	70
139	102	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 31.12	103	140
Periodens pensjonskostnad				
21	16	Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	16	21
1	2	Netto rentekostnader pensjonsforpliktelser	2	1
14	0	Effekt av planendring/ avvikling	0	14
3	2	Periodisert arbeidsgiveravgift	3	3
39	20	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	20	39
Bevegelse i netto pensjonsforpliktelse i balansen				
69	115	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 01.01	115	69
6	25	Estimatavvik ført mot andre inntekter og kostnader per 01.01	25	6
33	13	Netto pensjonsforpliktelse overført ved fusjoner (01.04.2022/01.06.2021)	13	33
39	20	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	20	39
-26	-25	Innbetalt beløp til ytelsesbaserte ordninger/ utbetalt over drift	-25	-26
19	-47	Årets estimatavvik ført mot andre inntekter og kostnader	-47	20
139	102	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 31.12	103	140
Bevegelse brutto pensjonsforpliktelse i balansen (før a.g.a/fin.skatt)				
63	368	Brutto pensjonsforpliktelse i balansen 01.01	377	70
264	11	Brutto pensjonsforpliktelse overført ved fusjoner (01.04.2022/01.06.2021)	11	264
16	11	Årets pensjonsopptjening	11	16
5	5	Renter på pensjonsforpliktelse	6	5
11	0	Effekt av planendring/ avvikling	0	11
-8	-9	Utbetalte pensjoner (inkl. utbetalt over drift)	-9	-8
17	-21	Aktuarielt tap/(gevinst)	-21	18
368	367	Brutto pensjonsforpliktelse i balansen 31.12 (før a.g.a/fin.skatt)	375	377
Bevegelse virkelig verdi pensjonsmidler i balansen				
0	251	Virkelig verdi pensjonsmidler i balansen 01.01	259	7
236	0	Virkelig verdi pensjonsmidler overført ved fusjon (01.06.2021)	0	236
18	17	Innbetalt til fondsbaserte ordninger	17	18
2	2	Årets renteinntekter av midlene	2	2
-6	-7	Utbetalte pensjoner	-7	-6
1	18	Aktuarielt (tap)/gevinst	19	1
251	281	Virkelig verdi pensjonsmidler i balansen 31.12	289	259
19 Forventet innbetaling til ytelsesordningene i 2022 (før a.g.a/fin.skatt)				
			19	

Note 25 – Skatt

Morbank			Konsern	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
951	1 303	Resultat før skattekostnad	1 311	1 030
-319	-254	+/-permanente forskjeller ¹⁾	-250	-319
49	109	+/- endring midlertidige forskjeller	109	50
680	1 158	Årets skattegrunnlag/skattepliktig inntekt	1 170	761
170	289	Herav betalbar skatt 25% (22%)	301	178
35	6	Betalbar skatt i balansen fra Modum	6	35
8	12	Formuesskatt og kildeskatt	12	8
212	308	Betalbar skatt i balansen inkl formuesskatt og kildeskatt	319	220
-12	-27	+/- endring i utsatt skatt	-32	-13
-4	1	For mye (-)/lite avsatt tidligere år	1	-4
154	263	Årets skattekostnad ekskl. formue - og kildesskatt	270	161
16,2 %	20,2 %	Effektiv skattesats	20,6 %	15,6 %
Midlertidige forskjeller og balanseført utsatt skatt/skattefordel ¹⁾				
2	4	Driftsmidler	-3	4
18	15	Gevinst og tapskonto	15	19
21	-93	Utlån til virkelig verdi/utestående fordringer	-93	21
33	62	Verdipapirer inkl. derivater	62	33
-168	-138	Netto pensjonsforpliktelse	-139	-169
-94	-150	Sum midlertidige forskjeller	-159	-93
25 %	25 %	Skattesats	25% / 22%	25% / 22%
-23	-38	Utsatt skattefordel	-39	-23
Avstemming av resultatført periodeskatt med resultat før skatt				
238	326	25% av resultat før skatt	331	245
-80	-64	Permanente forskjeller	-63	-80
-4	1	For mye (-)/lite avsatt tidligere år	1	-4
154	263	Skattekostnad på ordinært resultat	270	161
Skattekostnad på totalresultat				
154	263	Sum skattekostnad resultatregnskap	270	161
2	-12	Skatt på poster ført direkte mot egenkapitalen	-12	2
157	252	Sum skattekostnad på totalresultat	258	163

1) Inkluderer skattefritt utbytte, ikke fradragsberettigede kostnader, netto skattefri gevinst ved realisasjon av aksjer innenfor EØS-området, samt fradrag for resultatandel knyttet til tilknyttede selskaper (resultatandel trekkes ut ettersom den allerede er skattlagt hos det enkelte selskap).

Formuesskatt blir etter IFRS-regelverket klassifisert som en avgift og ikke som en skattekostnad. Formuesskatten for 2022 (2021) er kostnadsført med 12,8 (7,8) mill. kroner og er klassifisert som andre driftskostnader.

Morbank		Avstemming av endring midlertidige forskjeller	Konsern	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
-45	-94	Midlertidige forskjeller per 01.01	-93	-46
-69	-16	Midlertidige forskjeller SpareBank 1 Modum 01.01.2022	-17	-69
88	17	Merverdier fusjon 01.04.2022	17	88
-19	51	+/- endring i midlertidige forskjeller ført direkte mot egenkapitalen	43	-19
-49	-109	+/- endring midlertidige forskjeller ført over resultat	-109	-46
-94	-150	Midlertidige forskjeller per 31.12	-159	-93

Note 26 - Finansielle instrumenter til virkelig verdi

Tabellene under viser klassifisering av finansielle instrumenter i;

Kategori 1	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultat og utvidet resultat.
Kategori 2	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultat, bestemt regnskapsført til virkelig verdi
Kategori 3	Finansielle derivater som sikringsinstrumenter
Kategori 4	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost inkludert forpliktelser som er utpekt som sikringsobjekter

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Konsern 31.12.2022 (Beløp i mnok)					
	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Totalt
Eiendeler					
Kontanter og fordringer på sentralbanker				108	108
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				605	605
Netto utlån til og fordringer på kunder	49 121	3 611		19 814	72 546
Rentebærende verdipapirer	8 430				8 430
Finansielle derivater			191		191
Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	2 617				2 617
Sum eiendeler	60 167	3 611	191	20 527	84 497
Gjeld					
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner					
Innskudd fra og gjeld til kunder				55 216	55 216
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	6 583			12 987	19 570
Finansielle derivater			267		267
Ansvarlig lånekapital				749	749
Sum gjeld	6 583	0	267	68 952	75 802

Konsern

31.12.2021

(Beløp i mnok)

	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Totalt
Eiendeler					
Konter og fordringer på sentralbanker				114	114
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				1 698	1 698
Netto utlån til og fordringer på kunder	40 143	2 844		19 555	62 542
Rentebærende verdipapirer	6 146				6 146
Finansielle derivater			98		98
Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	2 203				2 203
Sum eiendeler	48 492	2 844	98	21 367	72 801
Gjeld					
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner				150	150
Innskudd fra og gjeld til kunder				46 212	46 212
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5 597			11 316	16 913
Finansielle derivater			64		64
Ansvarlig lånekapital				651	651
Sum gjeld	5 597	-	64	58 330	63 991

Finansielle instrumenter til virkelig verdi klassifiseres i ulike nivåer.

Nivå 1: Verdsettelse basert på noterte priser i aktivt marked. Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. I kategorien inngår blant annet børsnoterte aksjer og fondsandeler, statskasseveksler, statsobligasjoner og sertifikater som omsettes i aktive markeder.

Nivå 2: Verdsettelse basert på observerbare markedsdata. Nivå 2 består av instrumenter som verdsettes ved bruk av informasjon som ikke er noterte priser, men hvor priser er direkte eller indirekte observerbare for eiendelene eller forpliktelsene, og som også inkluderer noterte priser i et ikke aktivt marked.

- Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig og belager seg minst mulig på bankens egne estimer.
- Virkelig verdi av rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar rentekurve.
- Virkelig verdi av obligasjoner og sertifikater (eiendeler og forpliktelser) er beregnet som nåverdien av estimert kontantstrøm basert på observerbar avkastningskurve, herunder inkludert en indikert kredittspread på utsteder fra et anerkjent meglerhus eller Reuters/Bloomberg prissettingstjeneste.
- I kategorien inngår blant annet obligasjoner, sertifikater, egenkapitalinstrumenter, egen verdipapirgjeld til virkelig verdi og derivater.

Nivå 3: Verdsettelse basert på annet enn observerbare data. Hvis fastsettelse av verdi ikke er tilgjengelig i forhold til nivå 1 og 2 benyttes verdsettelsesmetoder som baserer seg på ikke-observerbar informasjon.

- Virkelig verdi av fastrenteutlån: Banken bruker basisrente/referanserente på lånene og diskonterer med egen swapkurve for beregning av fundingmargin. Banken har ikke «dag 1-gevinst». Ved verdiberegning av etterfølgende tidspunkt leser banken inn kunderente, korrigerer for funding- og kundemargin. Swaprenten på diskonteringsdatoen vil fremkomme. Denne blir så sammenlignet med swaprenten på beregningstidspunktet hensyntatt restløpetiden. Endring av kundemarginen (administrativt påslag, påslag for forventet tap og EK-avkastning) i lånets løpetid, blir ikke vurdert/hensyntatt.
- Egenkapitalinvesteringer blir verdsatt til virkelig verdi etter følgende forhold:
 - Pris ved siste kapitalutvidelse eller siste omsetning mellom uavhengige parter, justert for endring i markedsforholdene siden kapitalutvidelsen/omsetningen.
 - Virkelig verdi basert på forventede framtidige kontantstrømmer for investeringen.
- På de resterende finansielle instrumentene blir virkelig verdi fastsatt på grunnlag av verdianslag innhentet fra eksterne parter.
- I kategorien inngår blant annet egenkapitalinstrumenter, lån til virkelig verdi over utvidet resultat og bankens egne fastrenteutlån.
- Som virkelig verdi på boliglån forstås: Lån i tapskategori 1 - lånets nominelle verdi (ulik amortisert kost). Lån i tapskategori 2 og 3 - lånets nominelle verdi redusert med forventet tap (= amortisert kost). Lån i tapskategori 3K - lånets nominelle verdi redusert med individuelle tapsavsetninger (= amortisert kost).

Konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi pr 31.12.2022

Eiendeler (Beløp i mnok)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle eiendeler til virkelig verdi				
- Fastrenteutlån			3 611	3 611
- Lån til virkelig verdi over utvidet resultat			50 159	50 159
- Obligasjoner og sertifikater	250	8 180		8 430
- Egenkapitalinstrumenter	219		2 397	2 617
- Derivater		191		191
Sum eiendeler	469	8 371	56 167	65 008
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Verdipapirgjeld til virkelig verdi		6 583		6 583
- Derivater		267		267
Sum forpliktelser		6 850		6 850

Konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi pr 31.12.2021

Eiendeler (Beløp i mnok)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle eiendeler til virkelig verdi				
- Fastrenteutlån			2 844	2 844
- Lån til virkelig verdi over utvidet resultat			40 143	40 143
- Obligasjoner og sertifikater	252	5 894		6 146
- Egenkapitalinstrumenter	199		2 004	2 203
- Derivater		98		98
Sum eiendeler	451	5 992	44 991	51 434
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Verdipapirgjeld til virkelig verdi		5 597		5 597
- Derivater		64		64
Sum forpliktelser		5 661		5 661

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 pr 31.12.2022

Konsern (Beløp i mnok)	Fastrente-utlån	Egenkapital- instrumenter	Lån til virkelig verdi over utvidet resultat
Inngående balanse 01.01.2022	2 844	2 004	40 143
Tilgang fusjon med SpareBank 1 Modum	651	352	6 506
Tilgang	758	111	22 912
Avgang	-641	-130	-20 439
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter		60	
Utgående balanse 31.12.2022	3 611	2 397	49 122

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 pr 31.12.2021

Konsern (Beløp i mnok)	Fastrente-utlån	Egenkapital- instrumenter	Lån til virkelig verdi over utvidet resultat
Inngående balanse 01.01.2021	1 664	1 158	22 700
Tilgang fusjon med SpareBanken Telemark	1 444	866	14 852
Tilgang	694	134	21 864
Avgang/omklassifisering	-958	-153	-19 273
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter		-1	
Utgående balanse 31.12.2021	2 844	2 004	40 143

Note 27 - Rentebærende verdipapirer

Rentebærende verdipapirer måles til virkelig verdi over resultatet. Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Rentebærende verdipapirer fordelt på utsteder

Konsern (Beløp i mnok)	31.12.2022		31.12.2021	
	Pålydende	Virkelig verdi	Pålydende	Virkelig verdi
Stat	250	250	250	255
Annen offentlig utsteder	2 289	2 327	619	621
Finansielle foretak	5 757	5 832	5 178	5 270
Ikke finansielle foretak	20	20	0	0
Sum rentebærende verdipapirer	8 316	8 430	6 047	6 146

Rentebærende verdipapirer fordelt på utsteder

Konsern

31.12.2022 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Stat		202		48		250
Annen offentlig utsteder	95	10	891	1 331		2 327
Finansielle foretak	133	245	2 396	3 059		5 832
Ikke finansielle foretak			20			20
Sum rentebærende verdipapirer til virkelig verdi	228	456	3 307	4 438	0	8 430

Konsern

31.12.2021 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Stat			205	50		255
Annen offentlig utsteder	134	2	286	199		621
Finansielle foretak	289	196	1 860	2 556	369	5 270
Sum rentebærende verdipapirer til virkelig verdi	423	198	2 351	2 805	369	6 146

Verdiendringer på rentebærende verdipapirer

Konsern (Beløp i mnok)	Verdsettelse basert på no- terte priser i et aktivt marked	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata	Totalt
Balanseført verdi 31.12.21	255	5 891	6 146
Tilgang fusjon	0	589	589
Tilgang	0	3 984	3 984
Avgang	0	-2 250	-2 250
Verdiregulering over resultatregnskapet	-5	-34	-40
Balanseført verdi 31.12.22	250	8 180	8 430

Note 28 - Aksjer, egenkapitalbevis og andeler

SpareBank 1 Sørøst-Norge har klassifisert aksjeporteføljen som tilgjengelig for salg iht IAS 39. Virkelig verdi er verdsatt etter verdsettelsesmetoder basert på observerbare markedsdata, estimerte kontantstrømmer eller vurdering av eiendeler og gjeld. Der virkelig verdi ikke kan måles på en pålitelig nok måte er kostpris benyttet.

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Konsern (beløp i mnok)	31.12.22	31.12.21
- børsnoterte	195	175
- unoterte	2 422	2 028
- unoterte	2 617	2 203

Spesifikasjon av vesentlige eierposter per. 31.12.2022

Konsern						
Selskapets navn	Organisasjons-nummer	Antall aksjer	Eierandel i %	Kostpris	Markeds-verdi	Balanseført verdi
SpareBank 1 Boligkreditt AS	988 738 387	9 496 225	12,2 %	1 426	1 424	1 424
SpareBank 1 Næringskreditt AS	894 111 232	1 684 924	10,4 %	213	211	211
SpareBank 1 SMN Finans AS	938 521 549	15 225	14,5 %	179	179	179
SpareBank 1 Betaling AS	919 116 749	2 446 000	8,9 %	133	174	174
SpareBank 1 Kreditt AS	975 966 453	423 851	10,6 %	139	151	151
SpareBank 1 Forvaltning AS	925 239 690	246 176	6,7 %	87	93	93
Øvrige SB1 aksjer og egenkapitalbevis				107	136	136
Andre aksjer og andeler				238	248	248
Sum aksjer, egenkapitalbevis og andeler				2 521	2 617	2 617

Spesifikasjon av vesentlige eierposter per. 31.12.2021

Konsern						
Selskapets navn	Organisasjons-nummer	Antall aksjer	Eierandel i %	Kostpris	Markeds-verdi	Balanseført verdi
SpareBank 1 Boligkreditt AS	988 738 387	8 325 220	10,7 %	1 250	1 250	1 250
SpareBank 1 Næringskreditt AS	894 111 232	1 992 650	12,3 %	252	252	252
SpareBank 1 SMN Finans AS	938 521 549	11 450	11,5 %	136	136	136
SpareBank 1 Betaling AS	919 116 749	1 637 956	8,0 %	59	88	88
SpareBank 1 Kreditt AS	975 966 453	273 630	9,5 %	85	85	85
SpareBank 1 Forvaltning AS	925 239 690	164 821	6,0 %	59	59	59
Øvrige SB1 aksjer og egenkapitalbevis				89	110	110
Andre aksjer og andeler				202	223	223
Sum aksjer, egenkapitalbevis og andeler				2 132	2 203	2 203

Verdiendringer på aksjer og andeler klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over resultatet etter følgende kategori

1. Verdsettelse basert på noterte priser i et aktivt marked
2. Verdsettelse basert på observerbare markedsdata
3. Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata

Konsern (beløp i mnok)	Kat. 1	Kat. 2	Kat. 3	Totalt
Balanseført verdi 31.12.2021	199		2 004	2 203
Tilgang fusjon med SpareBank 1 Modum	22		352	374
Tilgang/avgang	4		-19	-15
Verdiregulering over resultat	-5		60	54
Balanseført verdi 31.12.2022	219		2 397	2 617

Konsern (beløp i mnok)	Kat. 1	Kat. 2	Kat. 3	Totalt
Balanseført verdi 31.12.2020	214		1 158	1 372
Tilgang fusjon med Sparebanken Telemark	-6		866	859
Tilgang/avgang	-27		-19	-46
Verdiregulering over resultat	19		-1	18
Balanseført verdi 31.12.2021	199		2 004	2 203

Note 29 – Eierinteresser i konsernselskaper, felles kontrollert virksomhet (FKV) og tilknyttede selskaper (TS)

Datterselskaper

Selskapets navn (Beløp i mnok)	Organisasjons-nummer	Anskaffelses-tidspunkt	Forretnings-kontor	Eierandel	Stemme-andel	Kostpris	Balanseført verdi
Eiendomsmegler 1 Sørøst-Norge AS ¹⁾	982 832 632	Jan. 2000	Nøtterøy	100 %	100 %	60	70
Eiendomsmegler 1 Telemark AS ²⁾	971 225 793	Jun. 2021	Skien	51 %	51 %	1	1
Z-Eiendom AS	988 024 082	Jan. 2017	Nøtterøy	100 %	100 %	15	15
SpareBank 1 Regnskapshuset Sørøst-Norge AS	998 867 770	Sep. 2012	Drammen	100 %	100 %	44	34
Imingen Holding AS	990 507 007	Nov. 2006	Kongsberg	100 %	100 %	1	2
Larvik Marina AS	989 866 990	Jan. 2017	Nøtterøy	100 %	100 %	0	0
Tufte Eiendom AS ²⁾	986 844 058	Jun. 2021	Porsgrunn	100 %	100 %	9	9
Sparebankgården AS ²⁾	989 974 777	Jun. 2021	Porsgrunn	100 %	100 %	22	22
Sum aksjer i datterselskaper						152	153

Datterselskapene er inkludert i konsernregnskapet, og bokført til kostpris i morbanken. Ingen av datterselskapene er børsnoterte.

Beholdningsendringer av aksjer datterselskaper

(beløp i mnok)	Balanseført verdi
Balanseført verdi 01.01.2022	69
Fusjon EiendomsMegler 1 Modum AS	48
Emisjon SpareBank 1 Regnskapshuset Sørøst-Norge AS	28
Kjøp aksjer Z-Eiendom AS	8
Balanseført verdi 31.12.2022	153

Tilknyttede - og felleskontrollerte selskaper

Selskapets navn	Klassifisering	Organisasjons-nummer	Forretnings-kontor	Eierandel	Stemme-andel	Antall aksjer
Samarbeidende Sparebanker AS ³⁾	FKV	977 061 164	Oslo	30,0 %	11,1 %	265 987
SpareBank 1 SamSpar AS ³⁾	FKV	992 258 381	Oslo	30,0 %	11,1 %	265 988
BN Bank ASA ⁴⁾	TS	914 864 445	Trondheim	7,5 %	7,5 %	1 053 610

Morbank

(beløp i mnok)	SamSpar AS	SpareBank 1 SamSpar AS	BN Bank ASA	Balanseført verdi
Balanseført verdi 01.01.2022	645	0	217	862
Fusjon med SpareBank 1 Modum	274			274
Utfisjonering SpareBank 1 SamSpar AS		55		55
Verdiendring				0
Balanseført verdi 31.12.2022	919	55	217	1 191

Konsern

(beløp i mnok)	SamSpar AS	SpareBank 1 SamSpar AS	BN Bank ASA	Balanseført verdi
Balanseført verdi 01.01.2022	779	0	361	1 141
Fusjon med SpareBank 1 Modum	274		0	274
Utfisjonering SpareBank 1 SamSpar AS		9	0	9
Utbetalt utbytte 2022	-96		-15	-111
Resultatandel 2022	99	-1	43	141
Verdiendring/OCI	-2		0	-1
Balanseført verdi 31.12.2022	1 054	8	390	1 452

1. EiendomsMegler 1 Sørøst-Norge AS og EiendomsMegler 1 Modum AS fusjonerte i 2022 med regnskapsmessig virkning fra 1. april 2022.
2. EiendomsMegler 1 Telemark AS, Tufte Eiendom AS og Sparebankgården AS kom inn i konsernet i forbindelse med fusjonen med Sparebanken Telemark i juni 2021. De resterende 49 prosent i EiendomsMegler 1 Telemark AS eies av Skien Boligbyggelag.
3. Samarbeidende Sparebanker AS (SamSpar AS) og SpareBank 1 SamSpar AS er eiet i fellesskap av 9 deltagende sparebanker. Det vises for øvrig til seksjon 3 i årsrapporten for nærmere beskrivelse av Alliance-samarbeidet. Banken har styrerepresentasjon og betydelig innflytelse i selskapet. 8. desember 2022 vedtok generalforsamlingen i Samarbeidende Sparebanker AS (SamSpar AS) at aksjene i SpareBank 1 SamSpar AS deles ut som tingsutbytte til eierbankene. I forbindelse med endringen av selskapsstruktur ble det foretatt en verddivurdering av SpareBank 1 SamSpar AS. Selskapet ble vurdert til 185 mnok. Dette medfører en gevinst i form av finansinntekt i Samarbeidende SpareBanker AS på 155 mnok. Samlet egenkapital i selskapsregnskapene til Samarbeidende Sparebanker AS og SpareBank 1 SamSpar AS etter omstrukturering er lik egenkapitalen i konsernet før endringen (kontinuitet i konsern).
4. Banken har styrerepresentasjon og betydelig innflytelse i BN Bank ASA.

Note 30 – Varige driftsmidler - eiendom, anlegg og utstyr

Morbank					Konsern					
Anlegg under utførelse	Bruksrett IFRS 16	Bygning og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transport	Totalt	(Beløp i mnok)	Totalt	Maskiner, inventar og transport	Bygning og annen fast eiendom	Bruksrett IFRS 16	Anlegg under utførelse
1	136	208	69	415	Anskaffelseskost eller regulert verdi pr. 01.01.2022 ¹⁾	492	86	266	139	1
0	12	68	37	117	Tilgang v/fusjon	122	42	68	12	0
1	14	0	24	39	Tilgang	46	29	0	16	1
-1	0	-12	-18	-30	Avgang	-34	-18	-12	-3	-1
1	163	264	112	539	Anskaffelseskost eller regulert verdi pr. 31.12.2022	625	138	321	165	1
0	-56	-77	-44	-176	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 01.01.2022 ¹⁾	-214	-63	-95	-56	0
0	-2	-29	-24	-55	Akk. Avskr knyttet til fusjon	-55	-24	-29	-2	0
0	-25	-12	-10	-47	Årets avskrivning	-51	-13	-14	-24	0
0	0	3	18	21	Avskrivning knyttet til utgåtte eiendeler	21	18	3	0	0
0	-83	-115	-60	-258	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2022	-299	-82	-135	-82	0
1	80	149	52	282	Balanseført verdi per 31.12.2022	326	56	187	83	1

1) Justert for effekter etter fusjon med Sparebanken Telemark

Morbank					Konsern					
Anlegg under utførelse	Bruksrett IFRS 16	Bygning og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transport	Totalt	(Beløp i mnok)	Totalt	Maskiner, inventar og transport	Bygning og annen fast eiendom	Bruksrett IFRS 16	Anlegg under utførelse
	92	2	27	121	Anskaffelseskost eller regulert verdi pr. 01.01.2021	165	39	14	112	
1	31	135	15	182	Tilgang v/fusjon	217	19	182	14	1
	10		3	13	Tilgang	17	5		12	
		0	-18	-18	Avgang	-33	-21	-12		
1	134	136	26	297	Anskaffelseskost eller regulert verdi pr. 31.12.2021	366	43	184	138	1
	-32	-1	-13	-47	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 01.01.2021	-70	-21	-8	-41	
	-21	-4	-6	-31	Årets avskrivning	-38	-9	-6	-23	
		0	18	19	Avskrivning knyttet til utgåtte eiendeler	18	18			
	-53	-5	0	-58	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2021	-89	-11	-14	-64	
0	81	131	26	239	Balanseført verdi per 31.12.2021	277	32	170	74	1

Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Bruttoverdi av fullt ut avskrevne eiendeler: Bruttoverdien av anleggsmidler som fullt ut er avskrevet, beregnes å være utrangert. Utrangerte anleggsmidler vurderes til ikke lenger å være i bruk.

Omvurderinger: Banken foretar ikke løpende omvurderinger av anleggsmidler.

Note 31 – Goodwill

Morbank			Konsern	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
		Goodwill		
		Anskaffelseskost pr 01.01	46	37
	360	Tilgang	427	9
		Avgang		
	360	Anskaffelseskost pr 31.12	473	46
		Akkumulerte nedskrivninger 01.01	12	12
	3	Årets nedskrivninger	3	
		Avgang		
	3	Akkumulerte nedskrivninger 31.12	15	12
	357	Balanseført goodwill pr. 31.12	458	34

Morbank			Konsern	
2021	2022	Balanseført verdi består av;	2022	2021
	351	Fusjon mellom SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Modum	342	
	6	Oppkjøp Varig Forsikring Midt-Buskerud AS (tilført ved fusjon med SpareBank 1 Modum)	6	
		Oppkjøp Eiendomsmegler virksomhet	56	10
		Oppkjøp Regnskapsbyrå virksomhet	54	24
	357	Balanseført verdi 31.12.	458	34

2021	2022	Årets nedskrivninger	2022	2021
	3	Varig Forsikring Midt-Buskerud AS	3	
	3	Sum årets nedskrivninger	3	

Goodwill postens elementer verdivurderes årlig og nedskrives dersom det etter en konkret vurdering er grunnlag for det.

Sammenslåing av SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Modum ble gjennomført 01.04.2022.

Differansen mellom virkelig verdi av vederlaget til egenkapitalbevisene i SpareBank 1 Modum før sammenslåingen og deres andel av netto egenkapital i henhold til oppkjøpsanalysen, utgjør en goodwill, og innregnes i balansen på gjennomføringstidspunktet (01.04.2022) i samsvar med IFRS 3. I tabellen i note 4 vises vederlag, virkelig verdi av eiendeler og gjeld fra SpareBank 1 Modum samt beregning av goodwill

pr. 01.04.22 (gjennomføringstidspunktet) som utgjør hhv. 351 mill. kroner i morbanken og 342 mill. kroner i konsern.

Det er foretatt en nedskrivningsvurdering av goodwill i de kontantstrømgenerende enheten personmarked og bedriftsmarked pr 31.12.2022 etter kravene i IAS 36.

Forutsetninger i modellen for nedskrivningsvurdering: egenkapitalavkastning (før skatt) 10 prosent og langsiktig vekstfaktor settes til 2,0 prosent for alle kontantgenererende enheter. For en detaljert beskrivelse av metoder og forutsetninger brukt ved beregning av gjenvinnbart beløp for goodwill, se note 2 Regnskapsprinsipper.

Note 32 – IFRS 16 Leieavtaler

IFRS 16 standarden påvirker primært leietakers regnskapsføring og medfører at vesentlige leieavtaler for konsernet balanseføres. Standarden fjerner tidligere skille mellom operasjonell og finansiell leie og krever innregning av en bruksrettseiendel (rett til å bruke den leide eiendelen) og en finansiell forpliktelse til å betale leie for vesentlige leiekontrakter.

IFRS 16 inneholder valgmulighet til å unnlate å innregne bruksretten og tilhørende leieforpliktelsen for en leieavtale dersom leieavtalen er kortsiktig (under 12 måneder) eller leie av eiendelen har lav verdi. Konsernet har benyttet seg av dette fritaket.

Konsernet har kun faste leieforpliktelser. Nåverdien av leieforpliktelsen beregnes ved å neddiskontere resterende leiebetalinger med bankens marginale lånerente (fundingrente). Opsjoner til å forlenge

leieperioden tas med dersom de med rimelig sikkerhet forventes å bli benyttet. Nåverdien for opsjonen innregnes da i leieforpliktelsen og bruksretten.

Resultatregnskapet er også påvirket da driftskostnader er erstattet med renter på leieforpliktelsen og avskrivninger på bruksretten. Den totale kostnaden blir høyere de første årene av en leiekontrakt (renteelementet da er større) og lavere i senere år. Rentekostnader beregnes ved å bruke neddiskonteringsrenten på leieforpliktelsen.

Utleiers regnskapsføring forblir i hovedsak uendret fra IAS 17. Utleier fortsetter å regnskapsføre leieavtaler enten som operasjonelle eller finansielle leieavtaler avhengig av om leieavtalene i all hovedsak overføres risiko og avkastning knyttet til eierskap av den underliggende eiendelen til leietaker.

Morbank		Balanse	Konsern	
31.12.2021	31.12.2022	(beløp i mnok)	31.12.2022	31.12.2021
83	81	Leieforpliktelser	83	75
80	80	Bruksrett	83	74

		Resultatregnskap		
2021	2022	(beløp i mnok)	2022	2021
21	25	Avskrivninger	25	20
-22	-27	Leiebetalinger	-26	-21
1	2	Renter	1	1
0	0	Sum	0	0

Note 33 – Andre eiendeler

Morbank		Note	Konsern	
31.12.2021	31.12.2022		31.12.2022	31.12.2021
11	7	Kundefordringer	114	87
10	10	Opptjente ikke mottatte inntekter	18	11
31	33	Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	33	41
42	110	Avsetnings- og interne konti	110	42
98	191	Finansielle derivater	191	98
193	351	Sum andre eiendeler	467	279

Note 34 – Innskudd fra kunder

Morbank					Konsern			
31.12.2021		31.12.2022			31.12.2022		31.12.2021	
Andel	Beløp	Andel	Beløp	(beløp i mnok)	Beløp	Andel	Beløp	Andel
88,3 %	40 846	81,8 %	45 232	Innskudd fra kunder uten avtalt løpetid	45 165	81,8 %	40 794	85,0 %
11,7 %	5 418	18,2 %	10 051	Innskudd fra kunder med avtalt løpetid	10 051	18,2 %	5 418	15,0 %
100,0 %	46 264	100,0 %	55 284	Sum innskudd fra kunder	55 216	100,0 %	46 212	100,0 %

Andel	Beløp	Andel	Beløp	Innskudd fordelt på geografiske områder	Beløp	Andel	Beløp	Andel
71,4 %	33 023	62,0 %	34 295	Vestfold og Telemark	34 253	62,0 %	32 971	71,3 %
19,0 %	8 795	29,6 %	16 371	Viken	16 351	29,6 %	8 795	19,0 %
8,6 %	3 966	7,5 %	4 126	Norge forøvrig	4 121	7,5 %	3 966	8,6 %
1,0 %	481	0,9 %	493	Utlandet	492	0,9 %	481	1,0 %
100,0 %	46 264	100,0 %	55 284	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	55 216	100,0 %	46 212	100,0 %

Morbank			Konsern	
31.12.2021	31.12.2022	Innskudd fordelt på sektor og næring	31.12.2022	31.12.2021
30 255	36 228	Lønnstakere o.l.	36 228	30 255
6 149	5 896	Eiendomsdrift / forretningsmessig tjenesteyting o.l.	5 829	6 098
296	310	Eiendomsdrift borettslag	310	296
1 611	1 754	Varehandel/hotell og restaurant	1 754	1 611
421	802	Jordbruk/skogbruk	802	421
1 232	1 744	Bygg og anlegg	1 744	1 232
2 725	4 184	Transport og tjenesteytende næringer	4 184	2 725
658	984	Produksjon (industri)	984	658
1 684	2 500	Offentlig forvaltning	2 500	1 684
1 234	882	Øvrige	882	1 234
46 264	55 284	Sum innskudd fordelt på sektor og næring	55 216	46 212

Note 35 – Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

SpareBank 1 Sørøst-Norge emitterer og innløser verdipapirgjeld som et ledd i likviditetsstyringen. Refinansieringsbehovet har også delvis blitt finansiert ved overføring av utlånsportefølje til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS.

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Konsern	31.12.2022		31.12.2021	
	Pålydende verdi	Bokført verdi	Pålydende verdi	Bokført verdi
(Beløp i mnok)				
Lån fra kredittinstitusjoner, herunder F-lån fra Norges Bank	0	0	150	150
Obligasjonsgjeld	16 178	16 178	15 293	15 293
Obligasjonsgjeld, SNP	3 500	3 500	1 550	1 550
Verdijusteringer og påløpte renter	0	-108		70
Sum rentebærende verdipapirer	19 678	19 570	16 993	17 063
Gjennomsnittlig rente finansielle innlån	2,5 %		1,1 %	

Finansielle innlån fordelt på forfallstidspunkt (beløp i mnok)	31.12.2022	31.12.2021
2022		1 618
2023	1 068	2 875
2024	3 700	3 700
2025	4 590	4 200
2026	4 150	2 600
2027	4 250	1 700
2028 og senere	1 920	300
Sum finansielle innlån, pålydende verdi	19 678	16 993

Alle bankens innlån er i norske kroner (NOK)

Endring finansielle innlån

Konsern (beløp i mnok)	31.12.2022	Fusjon ¹⁾	Emittert	Forfalt/ innløst	Endring	31.12.2021
Lån fra kredittinstitusjoner, nominell verdi	0	0	0	-150		150
Obligasjonsgjeld	16 178	598	3 620	-3 333		15 293
Obligasjonsgjeld, SNP	3 500	0	1 950	0		1 550
Verdijusteringer og påløpte renter	-108				-179	70
Sum rentebærende verdipapirer	19 570	598	5 570	-3 483	-179	17 063

Konsern (beløp i mnok)	31.12.2021	Fusjon ²⁾	Emittert	Forfalt/ innløst	Endring	31.12.2020
Lån fra kredittinstitusjoner, nominell verdi	150	150		-200		200
Obligasjonsgjeld	15 293	7 216	2 900	-2 617		7 794
Obligasjonsgjeld, SNP	1 550		1 550			
Verdijusteringer og påløpte renter	70	75			-120	115
Sum rentebærende verdipapirer	17 063	7 441	4 450	-2 817	-120	8 109

1) Fusjon 01.04.2022 portefølje SpareBank 1 Modum.

2) Fusjon 01.06.2021 portefølje Sparebanken Telemark.

Note 36 – Annen gjeld og forpliktelser

Morbank			Konsern		
31.12.2021	31.12.2022	(Beløp i mnok)	Note	31.12.2022	31.12.2021
Annen gjeld og forpliktelser					
139	103	Pensjonsforpliktelser	24	104	140
34	20	Avsetning tap på garantier	9	20	34
40	42	Leverandørgjeld		55	50
83	81	IFRS 16 Forpliktelser knyttet til leieavtaler	32	81	78
172	200	Annen gjeld		237	190
31	68	Andre påløpte kostnader		76	41
30	36	Feriepenger		55	46
16	19	Arbeidsgiveravgift og finansskatt		25	21
64	267	Finansielle derivater	17	267	64
609	835	Sum annen gjeld og forpliktelser		919	664
Forpliktelser utenfor balansen					
4 414	4 520	Ubenyttede kreditter	14	4 518	4 410
901	911	Garantier	37	911	901
5 314	5 431	Sum forpliktelser utenfor balansen		5 429	5 311
Pantstillelser					
414	387	Verdipapirer pantsatt i Norges Bank		387	414
414	387	Sum pantstillelser		387	414

Note 37 – Garantier

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Konsern		
(beløp i mnok)	31.12.2022	31.12.2021
Garantiansvar fordelt på garantiformer		
Lånegarantier	377	113
Betalingsgarantier	141	197
Kontraktsgarantier	311	465
Annet garantiansvar	83	126
Sum garantiansvar	911	901
Garantiansvar fordelt på sektor og næring		
Lønnstakere o.l.	55	45
Jordbruk/skogbruk	10	2
Produksjon (industri)	87	92
Bygg og anlegg	172	175
Varehandel/hotell og restaurant	218	105
Eiendomsdrift/forretningsmessig tjenesteyting o.l.	246	334
Transport og tjenesteytende næringer	106	140
Offentlig forvaltning	16	7
Øvrige	0	1
Sum garantiansvar fordelt på sektor og næring	911	901
Garantiansvar fordelt på geografiske områder		
Vestfold og Telemark	555	698
Viken	321	139
Norge forøvrig	25	54
Utlandet	11	11
Sum garantiansvar fordel på geografiske områder	911	901

Note 38 – Ansvarlig lånekapital

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Tidsbegrenset ansvarlig obligasjonslån

Konsern Beløp i mnok	31.12.2022	31.12.2021
FRN ansvarlig obligasjonslån 2017/2022 med innløsningsrett for utsteder	0	250
FRN ansvarlig obligasjonslån 2017/2022 med innløsningsrett for utsteder	0	50
FRN ansvarlig obligasjonslån 2018/2023 med innløsningsrett for utsteder	150	150
FRN ansvarlig obligasjonslån 2018/2023 med innløsningsrett for utsteder	50	50
FRN ansvarlig obligasjonslån 2021/2026 med innløsningsrett for utsteder	45	
FRN ansvarlig obligasjonslån 2021/2026 med innløsningsrett for utsteder	150	150
FRN ansvarlig obligasjonslån 2022/2027 med innløsningsrett for utsteder	350	
Påløpte renter	4	1
Verdijusteringer	0	0
Sum ansvarlig lån, tidsbegrenset	749	651
Gjennomsnittlig rente ansvarlig lånekapital	3,2 %	2,1 %

Endring ansvarlig lånekapital

Konsern Beløp i mnok	31.12.2022	Fusjon ¹⁾	Emittert	Forfalt/ innløst	31.12.2021
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, nominell verdi	745	90	350	-345	650
Påløpte renter	4			3	1
Verdijusteringer	0				0
Sum ansvarlig lånekapital	749	90	350	-342	651

Konsern Beløp i mnok	31.12.2021	Fusjon ²⁾	Emittert	Forfalt/ innløst	31.12.2020
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, nominell verdi	650	250	150	-150	400
Påløpte renter	1	0			1
Verdijusteringer	0	0			0
Sum ansvarlig lånekapital	651	250	150	-150	401

1) Fusjon 01.04.2022 portefølje SpareBank 1 Modum.

2) Fusjon 01.06.2021 portefølje Sparebanken Telemark.

Note 39 – Nærstående parter

Lån til datterselskap, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter (DS, TS og FKV) er gitt til ordinære kundevilkår. Lån til andre nærstående parter følger også bankens øvrige kundevilkår.

Alle tall er morbank.

Morbank

	DS, TS & FKV	
Lån (beløp i mnok)	2022	2021
Utestående lån per 01.01.	29	29
Tilgang ved fusjon 01.04	2	15
Netto lån i perioden	-3	-15
Utestående lån per 31.12.	28	29
Renteinntekter	2	1
Resultatført tap ved utlån	0	0
Innskudd (beløp i mnok)	2022	2021
Innskudd per 01.01.	91	57
Tilgang ved fusjon 01.04	15	8
Netto innskudd i perioden	-28	25
Innskudd per 31.12.	78	91
Rentekostnader	0	1
Utstedte garantier	-	-

Note 40 – Resultat per egenkapitalbevis og beregning av egenkapitalbevisbrøk

Resultat per egenkapitalbevis er beregnet ved å dele den delen av årsresultatet som er tilordnet selskapets egenkapitalbevisiere (fratrasket eventuelle egne egenkapitalbevis) med et veid gjennomsnitt av antall egenkapitalbevis gjennom året.

Resultat per egenkapitalbevis

Morbank		
(beløp i mnok)	31.12.2022	31.12.2021
Korrigert årsresultat		
Årsresultat i henhold til årsregnskapet	1 040	796
- korrigert for renter på fondsobligasjon ført direkte mot EK	-19	-11
- korrigert for inntekts-/kostnadsføring via resultat - overført til/fra FUG	-74	-3
Korrigert årsresultat	947	782
Egenkapitaleiernes andel (60,7%) av korrigert resultat	575	471
Årsresultat som er tilordnet selskapets egenkapitalbevisiere	575	471
Antall utstedte egenkapitalbevis (vektet gjennomsnitt 01.01. til 31.12.)	134 642 474	95 417 844
Resultat per egenkapitalbevis	4,27	4,94
Pålydende verdi (nok)	15,00	15,00

Beregning av egenkapitalbevisbrøk

Morbank		
Egenkapitalbevisbrøk (beløp i mnok)	31.12.2022	31.12.2021
Eierandelskapital	2 101	1 778
Overkursfond	3 779	2 777
Utjevningsfond	1 049	811
Avsatt ikke vedtatt utbytte	364	297
Sum egenkapitalbevis eirenes kapital	7 293	5 663
Sparebankens fond	4 480	3 532
Avsatt ikke vedtatt utbytte/gaver til samfunnskapitalen	236	196
Gavefond	7	7
Sum samfunnsleid kapital	4 723	3 734
Egenkapital eksklusiv utbytte, gaver, hybridkapital og annen egenkapital	12 016	9 397
Eierandelsbrøk	60,7 %	60,3 %
Samfunnskapital brøk	39,3 %	39,7 %

Foreslått utbytte og gaver

	31.12.22	31.12.21
Foreslått utbytte (mnok)	364	297
Foreslått utbytte pr. egenkapitalbevis (nok)	2,60	2,50
Foreslått utbytte/gaver til samfunnskapitalen (mnok)	236	196

Utbyttepolitikk

SpareBank 1 Sørøst-Norge har som målsetting å oppnå økonomiske resultater som gir eierne av egenkapitalbevis en god, stabil og konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og kursstigning på egenkapitalbevisene.

Årsoverskuddet vil bli fordelt mellom eierandels- og samfunnskapitalen i samsvar med deres andel av bankens egenkapital.

SpareBank 1 Sørøst-Norge legger til grunn at minimum 50 prosent av eierkapitalens andel av årsoverskuddet utbetales som kontantutbytte.

For å opprettholde en stabil eierbrøk over tid skal som hovedregel utbyttmidler tilsvarende minimum 50 prosent av samfunnskapitalen andel av overskuddet tilføres stiftelsene.

Ved fastsettelse av utbyttensnivå skal konsernets soliditet hensyntas - herunder forventet resultatutvikling i en normalisert markedssituasjon, fremtidig kapitalbehov, eksterne rammevilkår, konsernets mål og strategiske planer.

Note 41 – Egenkapitalbevisiere og spredning av egenkapitalbevis

I forbindelse med sammenslåingen mellom SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Modum er eierandelskapitalen forhøyet med 321,1 mill. kroner ved utstedelse av 21.408.644 nye egenkapitalbevis herav 18.444.646 egenkapitalbevis til Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Modum og 2.963.9987 egenkapitalbevis til Brannkassstiftelsen Midt-Buskerud, som vederlag for virksomheten som er overtatt fra SpareBank 1 Modum.

Etter utstedelsen av nye egenkapitalbevis vil total eierandelskapital utgjøre 2.101,5 mill. kroner fordelt på 140.098.561 egenkapitalbevis pålydende 15 nok per. egenkapitalbevis. SpareBank 1 Sørøst-Norge eier 43.284 egenkapitalbevis per utgangen av året.

Eierbrøk er 60,7 prosent.

Egenkapitalbevisierne har 9 av 24 medlemmer (stemmer) i representantskapet.

Egenkapitalbevisiere

Det var 5.961 (5.929) egenkapitalbevisiere per 31.12.2022 (2021).

De 20 største eierne var:

	Antall	% av totalt antall EK-bevis
SPAREBANK 1 STIFTELSEN BV	24 141 356	17,2 %
SPAREBANKSTIFTELSEN TELEMAR	18 910 174	13,5 %
SPAREBANKSTIFTELSEN SPAREBANK 1 MODUM	18 444 646	13,2 %
SPAREBANKSTIFTELSEN NØTTERØY-TØNSBERG	10 925 503	7,8 %
SPAREBANKSTIFTELSEN HOLLA OG LUNDE	10 273 723	7,3 %
VPF EIKA EGENKAPITALBEVIS	3 951 495	2,8 %
SPESIALFONDET BOREA UTBYTTE	2 907 433	2,1 %
BRANNKASSESTIFTELSEN MIDT-BUSKERUD	2 863 998	2,0 %
PARETO INVEST NORGE AS	2 608 539	1,9 %
KOMMUNAL LANDSPENSJONSKASSE GJENSIDIGE	1 377 645	1,0 %
LANDKREDITT UTBYTTE	950 000	0,7 %
CATILINA INVEST AS	912 032	0,7 %
WENAASGRUPPEN AS	907 432	0,6 %
MELESIO INVEST AS	886 937	0,6 %
SANDEN EQUITY AS	707 494	0,5 %
AARS AS	684 737	0,5 %
FORETAKSKONSULENTER AS	621 230	0,4 %
SKOGEN INVESTERING AS	605 000	0,4 %
BABORD AS	421 266	0,3 %
HAUSTA INVESTOR AS	420 000	0,3 %
Sum 20 største egenkapitalbevisiere	103 520 640	73,9 %
SpareBank 1 Sørøst-Norge (egne bevis)	43 284	0,0 %
Øvrige eiere	36 534 637	26,1 %
Totalt antall egenkapitalbevis (pålydende kr 15)	140 098 561	100,0 %

Egenkapitalbevis eiet av ledende ansatte, styre- og representantskapsmedlemmer

Konsernledelsen

Navn	Tittel	Antall EK-bevis per 31.12.2022
Per Halvorsen	Konsernsjef	17 566
Geir Å. Hansen	Visekonsernsjef	10 343
Roar Snippen	Konserndirektør økonomi og finans	21 342
Marianne S. Evensen	Konserndirektør compliance, personvern og juridisk	8 453
Marianne Thorsdal	Konserndirektør HR og organisasjonsutvikling	9 706
Johan Hjerkin	Konserndirektør strategi og forretningsutvikling	3 360
Tonje Stormoen	Konserndirektør forretningsstøtte	10 499
Kristian Kloster	Konserndirektør risikostyring	2 898
Egil Meland	Konserndirektør datterselskaper	293
Arent Kr Anfin	Konserndirektør bedriftsmarked	8 344
Lasse Olsen	Konserndirektør personsmarked	18 242

Styret

Navn	Tittel	Antall EK-bevis per 31.12.2022
Finn Haugan	Styreleder	30 000
Anne Berg Behring	Styrets nestleder	8 881
Elisabeth Haug	Styremedlem	2 700
Heine Wang (Wang Invest AS)	Styremedlem	27 000
Jan Erling Nilsen	Styremedlem	2 986
John-Arne Haugerud	Styremedlem	8 420
Lene Marie Aas Thorstensen	Styremedlem	0
Hanne Myhre Gravdal	Ansattes representant	7 750
Frede Christensen	Ansattes representant	10 920

Representantskapet

Navn	Tittel	Antall EK-bevis per 31.12.2022
Lars Ole Bjørnsrud	Leder	0
Øvrige medlemmer av representantskapet		569 616

Note 42 – Proformaoppstilling resultat, balanse og nøkkeltall

Proformaresultater, balanse og nøkkeltall for 2022 og 2021 er resultater, balanse og nøkkeltall for begge bankene samlet som om sammenslåingen skulle ha skjedd med regnskapsmessig virkning fra 1. januar.

Det er ingen vesentlige eliminerings mellom bankene i denne perioden slik at resultatene for perioden kun er slått sammen.

Sammendratte resultater (proforma) ¹⁾

Konsern		
(beløp i mnok)	2022	2021
Renteinntekter	2 650	1 753
Rentekostnader	1 031	482
Netto renteinntekter	1 620	1 270
Provisjonsinntekter	639	707
Provisjonskostnader	40	44
Andre driftsinntekter	316	333
Netto provisjons- og andre inntekter	915	996
Utbytte	79	45
Netto resultat fra eierinteresser	96	218
Netto resultat fra andre finansielle investeringer	2	192
Netto resultat fra finansielle eiendeler	177	455
Sum netto inntekter	2 711	2 722
Personalkostnader	747	719
Andre driftskostnader	583	536
Sum driftskostnader	1 330	1 255
Resultat før tap og skatt	1 381	1 467
Tap på utlån og garantier	40	88
Resultat før skatt	1 341	1 378
Skattekostnad	275	227
Resultat før øvrige resultatposter	1 067	1 152

1) Alternative resultatmål er definert i eget vedlegg til årsrapporten

Sammendratte balanse og nøkkeltall (proforma) ¹⁾

Konsern		
(beløp i mnok)	31.12.2022	31.12.2021
Lønnsomhet		
Egenkapitalavkastning	8,8 %	10,4 %
Rentenetto ekskl. renter hybridkapital	1,82 %	1,50 %
Kostnadsprosent	49,1 %	46,1 %
Balansetall		
Brutto utlån til kunder inkl. overføring til kredittforetak	105 141	102 608
Brutto utlån til kunder på balanse	72 852	72 306
Utlån overført til kredittforetak	32 289	30 302
Utlånsvekst siste 12 mnd	2,5 %	6,4 %
Innskudd fra kunder	55 216	54 566
Innskuddsdekning på balanse	75,8 %	75,5 %
Innskuddsdekning inkl. kredittforetak	52,5 %	53,2 %
Innskuddsvekst siste 12 mnd	1,2 %	7,4 %
Forvaltningskapital	89 547	86 487
Forvaltningskapital inkl. kredittforetak	121 837	116 789
Egenkapital ekskl. hybridkapital	12 424	11 447
Bemanning		
Antall årsverk	651,8	637,2
herav morbank	431,6	448,6

1) Alternative resultatmål er definert i eget vedlegg til årsrapporten

Note 43 – Hendelser etter balansedagen

Det har ikke inntrådt hendelser etter balansedagen som er av vesentlig betydning for det avlagte årsregnskapet.

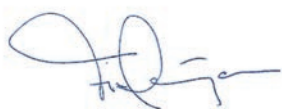

Nina Moe Gundersen og Isabell Tangerud
Rådgivere i Skien

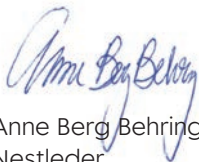
Erklæring fra styret og konsernsjef

Vi bekrefter at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2022, etter vår beste overbevisning, er utarbeidet i samsvar med internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av morbankens og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet, og at opplysninger i årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til morbanken og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretaket står ovenfor.

Sandefjord, 9. mars 2023

Finn Haugan
Styrets leder

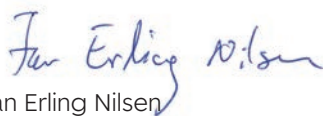
Anne Berg Behring
Nestleder

Elisabeth Haug

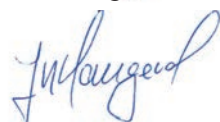
Heine Wang

Jan Erling Nilsen

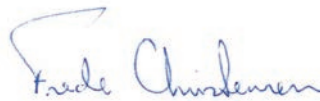
Lene Marie Aas Thorstensen

John-Arne Haugerud

Hanne Myhre Gravdahl
Ansattes representant

Frede Christensen
Ansattes representant

Per Halvorsen
Konsernsjef

Alternative resultatmål (APM)

SpareBank 1 Sørøst-Norge presenterer alternative resultatmål (APM'er) som gir nyttig informasjon for å supplere regnskapet. Målene er ikke definert i IFRS (International Financial Reporting Standards) og er nødvendigvis ikke direkte sammenlignbare med andre selskapers resultatmål. APM'er er inkludert i rapporter for å gi innsikt og forståelse for konsernets resultatoppnåelse, og representerer viktige måltall for hvordan ledelsen styrer selskapene og aktivitetene i konsernet. APM'er er ikke ment å erstatte eller overskygge regnskapstallene. Nøkkeltall som er regulert i IFRS eller annen lovgivning er ikke regnet som alternative resultatmål. Det samme gjelder for ikke-finansiell informasjon.

SpareBank 1 Sørøst-Norge sine alternative resultatmål er presentert i oversikten over hoved-/ nøkkeltall samt i styrets beretning.

Alle APM'ene er presentert på egen side sammen med årsrapporten og viser sammenlignbare tall.

<https://www.sparebank1.no/nb/sorost/om-oss/investor/finansiell-info/kvartals-og-aarsrapporter.html>

Revisjonsberetning

KPMG AS
Sørkedalsveien 6
Postboks 7000 Majorstuen
0306 Oslo

Telephone +47 45 40 40 63
Fax
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til generalforsamlingen i SpareBank 1 Sørøst-Norge AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for SpareBank 1 Sørøst-Norge AS, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi har vært revisor for SpareBank 1 Sørøst-Norge AS sammenhengende i 14 år fra valget på generalforsamlingen den 20. mars 2009 for regnskapsåret 2009 med gjenvalg på forstanderskapsmøtet den 20. mars 2014.

Offices in:

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Oslo	Elverum	Mo i Rana	Stord
Alta	Finnsnes	Molde	Straume
Arendal	Hamar	Skien	Tromsø
Bergen	Haugesund	Sandefjord	Trondheim
Bodø	Knarvik	Sandnessjøen	Tynset
Drammen	Kristiansand	Stavanger	Ålesund

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2022. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet, og vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

1. Forventet kredittap på utlån og garantier til bedriftsmarkedet

Det vises til note 2 Regnskapsprinsipper, note 3 Kritiske regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger, note 9 Utlån til og fordringer på kunder, note 12 Tap på utlån, garantier m.v, samt styrets årsberetning i avsnittet tap og tapsavsetninger.

Beskrivelse av forholdet	Vår revisjonsmessige tilnærming
Forventet kredittap på utlån og garantier som ikke er kredittforringet utgjør MNOK 166 for morselskapet og konsernet per 31.12.2022. Forventet kredittap på utlån og garantier som er kredittforringet utgjør MNOK 160 for morselskapet og konsernet per 31.12.2022. For utlån og garantier krever IFRS 9 at konsernet beregner forventet kredittap for de neste 12 måneder for lån som ikke har vesentlig økning i kredittrisiko (trinn 1), og forventet kredittap over hele lånets løpetid for lån som har vesentlig økning i kredittrisiko (trinn 2). Konsernet anvender modeller for beregning av forventet kredittap i trinn 1 og 2. Modellverket er komplekst og omfatter store mengder data. Samtidig innebærer beregningen at ledelsen utøver skjønn, spesielt knyttet til følgende parametere; • sannsynlighet for mislighold (PD), • tap ved mislighold (LGD), • eksponering ved mislighold (EAD), • definisjon av vesentlig økning i kredittrisiko, • vektning av ulike framtidsrettede makroøkonomiske scenarioer For utlån og garantier hvor det er vesentlig økning i kredittrisiko og hvor det foreligger indikasjoner på at engasjementet er kredittforringet (trinn 3), foretar konsernet en individuell vurdering av forventet kredittap over hele engasjementets løpetid. Fastsettelse av forventet kredittap innebærer stor grad av skjønn fra ledelsens side. Sentrale momenter i ledelsens vurderinger er: • identifisering av kredittforringede engasjementer, • forutsetninger for fastsettelsen av forventede kontantstrømmer inkludert verdsettelse av sikkerheter.	Vi har dannet oss en forståelse av konsernets definisjoner, metoder og kontrollaktiviteter for innregning og måling av forventet kredittap. Vi har innhentet attestasjonsuttalelser med betryggende sikkerhet (ISAE 3000) fra uavhengig revisor som har vurdert: • at beregningen av PD, LGD og EAD som inngår i ECL-modellen er korrekt • at datagrunnlaget som benyttes i ECL-modellen er korrekt, og • at ECL-modellen beregner tap i overensstemmelse med kravene i IFRS 9 Vi har vurdert uavhengig revisors kompetanse og objektivitet. Vi har videre, med bistand fra vår spesialist, evaluert resultatene i disse rapportene for å vurdere mulige avvik og konsekvenser for vår revisjon. Vi har videre utført egne handlinger for å påse at det ikke foreligger avvik i datagrunnlaget som kan medføre vesentlige feil i modellberegnet ECL. For å utfordre ledelsens estimater og forventninger som er lagt til grunn i beregningene av forventet kredittap for trinn 1 og 2 har vi: • evaluert bankens benyttede definisjon av vesentlig økning i kredittrisiko og bankens vektning av ulike scenarioer, • vurdert modellberegnete forventede kredittap mot sammenlignbare banker og vår kjennskap til bransjen. For et utvalg tapsutsatte og kredittforringede engasjementer har vi utfordret ledelsens estimater ved å vurdere størrelse på kontantstrømmer samt teste sikkerhetsverdier mot interne og eksterne verdsettelse. For å utfordre banken på hvorvidt det skulle vært andre engasjementer under individuell tapsvurdering, har vi dannet vårt eget syn på om det foreligger indikasjoner på engasjementer i

Uavhengig revisors beretning - SpareBank 1 Sørøst-Norge

På bakgrunn av størrelsen på brutto utlån, iboende kredittrisiko, kompleksiteten av modellberegningene og graden av ledelsens skjønn ved utarbeidelse av estimatene, anser vi forventet kredittap som et sentralt forhold ved revisjonen.	bedriftsmarkedsporteføljen som er kredittforringet ved bruk av eksterne kredittopplysninger og annen offentlig tilgjengelig informasjon. Vi har vurdert om noteopplysninger knyttet til IFRS 9 og ECL er tilstrekkelig etter kravene i IFRS 7.
---	---

2. IT-systemer og applikasjonskontroller

Beskrivelse av forholdet	Vår revisjonsmessige tilnærming
SpareBank 1 Sørøst-Norge er avhengig av at IT-infrastrukturen i banken fungerer som tilsiktet. Banken benytter et standard kjernesystem levert og driftet av ekstern tjenesteleverandør. God styring og kontroll med IT-systemene er av vesentlig betydning for å sikre nøyaktig, fullstendig og pålitelig finansiell rapportering. Videre understøtter IT-systemene regulatorisk etterlevelse av rapportering til myndigheter, noe som er sentralt for konsesjonspliktige virksomheter. Systemet beregner blant annet rente på innlån og utlån (såkalte applikasjonskontroller) og bankens interne kontrollsystemer bygger på systemgenererte rapporter. På bakgrunn av IT-systemenes betydning for bankens virksomhet har vi identifisert dette området som et sentralt forhold ved vår revisjon.	I forbindelse med vår revisjon av IT-systemet i konsernet har vi opparbeidet oss en forståelse av kontrollmiljøet og testet at utvalgte generelle IT kontroller fungerer som forutsatt og understøtter viktige applikasjonskontroller. Vi har i våre kontroller hatt hovedfokus på tilgangsstyring. Uavhengig revisor hos tjenesteleverandøren har vurdert og testet internkontroller knyttet til IT systemene hos ekstern tjenesteleverandør. Vi har innhentet attestasjonsuttalelse (ISAE 3402) fra uavhengig revisor for å vurdere om tjenesteleverandøren har tilfredsstillende internkontroll på områder av vesentlig betydning for SpareBank 1 Sørøst-Norge. Vi har vurdert revisorens kompetanse og objektivitet, og vi gjennomgikk rapportene for å vurdere mulige avvik og konsekvenser for vår revisjon. Vi har bedt uavhengig revisor hos tjenesteleverandøren om å teste et utvalg standard rapporter og nøkkelfunksjonaliteter i kjernesystemet for å vurdere: • om utvalgte standardrapporter fra systemet inneholder all relevant data, og • om nøkkelfunksjonalitetene, herunder kontroller knyttet til renteberegninger, annuiteter og gebyrer fungerer som forutsatt. I vårt arbeid med å forstå kontrollmiljøet, teste kontroller og gjennomgå rapportene har vi benyttet våre spesialister innen IT-revisjon.

3. Virksomhetssammenslutning med SpareBank 1 Modum

Det vises til note 4 Sammenslåing SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Modum 1. april 2022 samt i innledningen til styrets årsberetning.

Beskrivelse av forholdet	Vår revisjonsmessige tilnærming
Den 1. april 2022 fullførte SpareBank 1 Sørøst-Norge virksomhetssammenslutningen med SpareBank 1 Modum, der SpareBank 1 Sørøst-Norge er overtakende part i fusjonen. Fusjonen er en vesentlig transaksjon som krever særskilt oppmerksomhet knyttet til innregning og måling, samt tilhørende informasjon i noter. For å måle verdiene ved oppkjøpet utføres en oppkjøpsanalyse. Oppkjøpsanalyse krever utstrakt bruk av estimater og skjønn ved måling av virkelige verdier for identifiserbare eiendeler og gjeld, samt tilhørende skatteeffekter. Vurderingen bestemmer størrelsen på goodwill i transaksjonen. Følgelig krever transaksjonen betydelig oppmerksomhet gjennom revisjonen og er gjenstand for en høy grad av revisorskjønn.	Ved vår gjennomgang har vi blant annet: • lest avtalen om virksomhetssammenslutningen og på den bakgrunn vurdert verdsettelsen av vederlaget, • kontrollert ledelsens verdsettelse og identifisering av mer-/mindreverdier mot rapport utarbeidet av SpareBank 1 Markets, • gjennomgått finansiell Due Diligence rapport utarbeidet av EY, • kontrollert innregning av transaksjonen, herunder egenkapital effekten, og påfølgende behandling av beregnet goodwill mot oppkjøpsanalysen og; • vurdert om noteinformasjonen som omhandler virksomhetssammenslutningen er dekkende.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Vår uttalelse om årsberetningen gjelder tilsvarende for redegjørelser om foretaksstyring og samfunnsansvar.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon.

Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke kan fortsette driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi har eneansvar for vår konklusjon om konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Vi avgir en uttalelse til revisjonsutvalget om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og kommuniserer med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de forholdene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse forholdene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av forholdet, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at forholdet ikke skal omtales i revisjonsberetningen siden de negative konsekvensene ved å gjøre dette med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at forholdet blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Uttalelse om etterlevelse av forskrift om elektronisk rapporteringsformat (ESEF)

Konklusjon

Som en del av revisjonen av årsregnskapet for SpareBank 1 Sørøst-Norge AS har vi utført et attestasjonsoppdrag for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som inngår i årsrapporten med filnavn sparebank1srstnorge-2022-12-31-nb i det alt vesentlige er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/815 om et felles elektronisk rapporteringsformat (ESEF-regelverket) etter forskrift gitt med hjemmel i verdipapirhandelloven § 5-5, som inneholder krav til utarbeidelse av årsrapporten i XHTML-format og iXBRL-markering av konsernregnskapet.

Etter vår mening er årsregnskapet som inngår i årsrapporten i det alt vesentlige utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket.

Ledelsens ansvar

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsrapporten i overensstemmelse ESEF-regelverket. Ansvaret omfatter en hensiktsmessig prosess, og slik intern kontroll ledelsen finner nødvendig.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er, på grunnlag av innhentet revisjonsbevis, å gi uttrykk for en mening om årsregnskapet som inngår i årsrapporten, i det alt vesentlige er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket. Vi utfører vårt arbeid i samsvar med internasjonal attestasjonsstandard (ISAE) 3000 – «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon». Standarden krever at vi planlegger og utfører handlinger for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket. Som et ledd i vårt arbeid utfører vi handlinger for å opparbeide forståelse for selskapets prosesser for å utarbeide årsregnskapet i overensstemmelse med ESEF-regelverket. Vi kontrollerer om årsregnskapet foreligger i XHTML-format. Vi utfører kontroller av fullstendigheten og nøyaktigheten av iXBRL-markeringen av konsernregnskapet, og vurderer ledelsens anvendelse av skjønn. Vårt arbeid omfatter kontroll av samsvar mellom markeringene av data i iXBRL og det reviderte årsregnskapet i menneskelig lesbart format. Vi mener at innhentet bevis er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Oslo, 9. mars 2023

KPMG AS

Anders Sjöström
Statsautorisert revisor

Leila Konjic og Siw Lislelid
Rådgivere i Drammen

Presentasjon av konsernledelsen

Per Halvorsen (1962) – Konsernsjef (CEO)

Per Halvorsen har vært konsernsjef i SpareBank 1 Sørøst-Norge siden etableringen og sammenslåingen mellom SpareBank 1 BV og Sparebanken Telemark.

Han er utdannet fra Handelshøyskolen BI/Norges Markedshøyskole.

Halvorsen har vært adm. direktør i Sparebanken Telemark siden 2006 og ledet banken igjennom fire fusjoner og en børsnotering (2018). Han har mange års erfaring fra lederstillinger i Vesta Liv / Skandia (i dag Nordea Liv) og Vital Forsikring ASA (i dag DNB Liv).

Han har bred styreverfaring bl.a. som styreleder i SpareBank 1-alliansen, Samarbeidende Sparebanker (Samspår), EiendomsMegler 1 Telemark og SpareBank 1 Forsikring, samt styremedlem i BN Bank, SpareBank 1 Markets og EiendomsMegler 1 Næringsmegling.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 17.556

Geir Årstein Hansen (1959) – Visekonsernsjef

Geir Årstein Hansen er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole i Bergen (NHH), med tilleggsgutdanning fra BI i strategisk endringsledelse og High Performance Management.

Han har jobbet i banken siden 1985 i ulike lederstillinger innenfor mange områder. Før dette har han jobbet med eiendomsMegling og undervisning.

Han er i dag visekonsernsjef og har bred erfaring fra styreverfaring i konsernet, og er varamedlem i Samarbeidende Sparebanker AS, Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA og SpareBank 1 Samspår AS.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 10.343

Roar Snippen (1963) – Konserndirektør økonomi og finans (CFO)

Roar Snippen har 30 års erfaring fra finansnæringen med ulike stillinger.

Han er utdannet samfunnsøkonom fra Universitetet i Oslo (UiO), og har revisjonsutdanning fra Universitetet i Sørøst-Norge, samt Solstrandprogrammet.

Han arbeidet i Storebrand i perioden 1998 til 2006 som direktør med ansvar for strategisk risikostyring og investeringsstrategi.

Fra 2006 var han administrerende banksjef i Holla og Lunde Sparebank, og etter fusjonen i 2012 med Sparebanken Telemark var han banksjef Økonomi og finans.

Roar Snippen har flere års erfaring som styremedlem i Eika Forvaltning, og er i dag styremedlem i Skagerak Capital III AS.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 21.342

Marianne Sommerro Evensen (1970)

– Konserndirektør compliance, personvern, juridisk og konsernadministrasjon

Marianne Sommerro Evensen har høyere revisoreksamen fra Norges Handelshøyskole i Bergen (NHH).

Hun har jobbet i banken siden 2003, og hatt flere lederstillinger og fagansvar innenfor bedriftsmarkedet, prosjektadministrasjonen, risiko, compliance og konsernadministrasjonen. Tidligere har hun 10 års erfaring fra revisjon og konsulentvirksomhet.

Hun har styreefaring som nåværende styresekretær i konsernstyret og tidligere som styremedlem i finansforetak. Har p.t. ingen styreverv.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 8.453

Kristian Kloster (1978) – Konserndirektør risikostyring

Kristian Kloster er utdannet matematiker fra Universitetet i Oslo med hovedfag i matematisk finans.

Han har jobbet i banken siden 2010 med ulike lederstillinger innenfor risikostyring. Tidligere har han erfaring fra Nord Pool Clearing og Nasdaq OMX Commodities som Director Risk management.

Han har p.t. ingen styreverv.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 2.898

Johan Hjerkin (1970) – Konserndirektør strategi og forretningsutvikling

Johan Hjerkin er utdannet siviløkonom ved Norges Handelshøyskole (NHH) og har i tillegg gjennomført NHH Executive programmet «Strategisk forretningsforståelse».

Han har 25 år med bankerfaring fra Postbanken BA (1996-99) og DNB (1999-17) hvor av 20 år som leder med blant annet ansvar for forretningsutvikling, strategi og større endringsprosjekter. Ble ansatt i SpareBank 1 BV i mai 2017.

Tidligere styremedlem i Netaxcept AS (2004-08).

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 3.360

Marianne Thorsdal (1963) – Konserndirektør HR og organisasjonsutvikling

Marianne Thorsdal har pedagogisk utdanning og samfunnsfaglig mastergrad med spesialisering innen ledelse og arbeidshelse fra Høgskolen i Vestfold. I tillegg enkeltfag innen jus, økonomi og personalfag fra BI og Universitetet i Oslo (UiO).

Hun har lang erfaring fra statlig og privat sektor, bl.a. Helse Sør, Høgskolen i Telemark og IKEA Norge.

Hun ble ansatt som banksjef HR og Organisasjon i Sparebanken Telemark i 2012 i forbindelse med fusjonen med Holla og Lunde Sparebank. Hennes kjerneområder er ledelse, kultur, kommunikasjon og kompetanse. Hun har styreefaring fra ulike selskap innen reiselivs- og teknologibransjen. Har vært fast møtende representant fra administrasjonen over lang tid i flere selskap. Har p.t. ingen styreverv.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 9.706

Tonje Stormoen (1965) – Konserndirektør forretningsstøtte

Tonje Stormoen er utdannet Diplomøkonom fra BI, med spesialisering i markedsføring og internasjonal ledelse. Hun har tilleggsutdanning i endringsledelse og prosjektledelse.

Hun har hatt flere tidligere lederstillinger, blant annet ulike direktørstillinger i Intrum Justitia AS. Begynte i SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg i 2007 som avdelingsbanksjef og hadde videre roller som leder for forretningsutvikling og markedsdirektør. Tiltrådte stillingen direktør for forretningsstøtte i SpareBank 1 BV i 2017.

Hun har styreefaring fra ulike selskaper innen eiendomsmegling, finans, media og inkasso. Har p.t. ingen styreverv.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 10.499

Egil Meland (1960) – Konserndirektør datterselskaper

Egil Meland er utdannet diplomøkonom fra BI med tilleggsutdanning fra BI i strategisk endringsledelse og High Performance Management.

Han har siden 2012 og frem til 1. april 2022 vært administrerende banksjef i SpareBank 1 Modum.

Før fusjonen mellom Sandsvør Sparebank og SpareBank 1 Vestfold i 2008 var han administrerende banksjef i Sandsvør Sparebank. I perioden 2008-2012 var Meland viseadministrerende i SpareBank 1 BV.

Han startet sin karriere i det som i dag er Sparebanken Øst. I Sparebanken Øst avsluttet han i 2002 som direktør for personkundemarkedet. I tillegg til bred bankerfaring har han også bred styreefaring innenfor konsern, selskaper i SpareBank 1-alliansen og SpareBank 1 Gruppen.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 293

Arent Anfinssen (1970) – Konserndirektør bedriftsmarked

Arent Anfinssen er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole i Bergen (NHH), og har senere tatt en MBA i strategisk virksomhetsstyring fra samme sted.

Han har vært leder for bedriftsområdet i Sparebanken Telemark siden 2012 og frem til fusjonen med SpareBank 1 BV i 2021. Han har erfaring fra lederstillinger i Storebrand og Statens Pensjonskasse, samt finansiell kompetanse fra stillinger i DnB Markets og Vital.

Han har styreefaring bl.a. som styreleder i SpareBank 1 Regnskapshuset Sørøst-Norge AS. Er i dag styremedlem samme sted. Har tidligere vært styremedlem i EiendomsMegler 1 Næringsmegling.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 8.344

Lasse Olsen (1975) – Konserndirektør personmarked

Lasse Olsen er økonomiutdannet fra BI med spesialisering i informasjonsteknologi og ledelse.

Han har 20 års erfaring fra bank og finans, blant annet med formuesforvaltning, fagspesialist og ledelse.

Han har jobbet i banken siden 2008 og innehatt ulike lederstillinger i personmarkedssdivisjonen. Tiltrådte stillingen som direktør Personmarked i SpareBank 1 BV i november 2015. Lasse Olsen er i dag styremedlem i EiendomsMegler 1 Sørøst-Norge.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 18.242

Presentasjon av styret

Finn Haugan (1953) - Styreleder

Finn Haugan bor i Trondheim og er utdannet siviløkonom fra BI. I perioden 1991 til 2019 var han konsernsjef/administrerende direktør i SpareBank 1 SMN (tidligere Sparebanken Midt-Norge).

Har tidligere hatt ledende stillinger i Forretningsbanken og Fokus Bank/Danske Bank, sist som viseadministrerende direktør 1989–1991.

Haugan har de senere årene hatt en rekke styreverv innenfor finansbransjen, bl.a. ivarettatt roller som styreleder i SpareBank 1 Gruppen AS, Bankenes Sikringsfond, Finans Norge og Sparebankforeningen.

I dag er han styreleder i Sinkaberg-Hansen AS Fiskeoppdrett, Norbit ASA, Borg Forvaltning AS, SOLON Eiendom AS, SOLON Eiendom Holding AS og Elekt AS, samt styrets nestleder i LL Holding, og styremedlem i Okea ASA samt Kolstad Håndball.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 30.000

Anne Berg Behring (1964) – Nestleder

Anne Berg Behring bor i Porsgrunn, og er bachelor i økonomi og administrasjon fra BI.

Hun var styreleder i Sparebanken Telemark frem til fusjonen med SpareBank 1 BV i 2021.

Berg Behring er administrerende direktør i Coop Sørøst SA (tidligere Coop Vestfold og Telemark SA), og har bred erfaring fra detaljhandel, eiendom og styrearbeid i Coop Norge. Hun er styremedlem i COOP Norge SA.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 8.881

Elisabeth Haug (1977) – Styremedlem

Elisabeth Haug bor i Oslo og er utdannet sivilmarkedsfører fra BI.

Hun har strategisk og operativ ledererfaring fra digitale teknologiselskaper som Vipps, der hun først var nestleder og deretter leder av det nystartede Vipps Mobil AS. Haug var administrerende direktør i mCASH før fusjonen mellom mCASH og Vipps i 2017.

Tidligere har hun innehatt ledende stillinger i FINN og Schibsted.

I dag er hun administrerende direktør i nettapoteket Farmasiet AS.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 2.700

Heine Wang (1963) – Styremedlem

Heine Wang bor på Nøtterøy og er utdannet jurist. Han har innehatt ulike styreverv inkludert tidligere president i NHO. Er i dag styreleder i blant annet Sandefjord Lufthavn Torp AS, Cares AS, Arnadal Anlegg og Eik Maskin Vestfold/Buskerud.

Han har vært konsernsjef i Nokas/Avarn, en virksomhet han har vært med å bygge opp, som i dag har en omsetning på ca 8,3 mrd. kroner og 17.000 ansatte i seks land.

Wang har vært styremedlem og nestleder i SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg fra 2015 og frem til fusjonen med SpareBank 1 BV, der han også ble nestleder i styret.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 27 000

Jan Erling Nilsen (1979) – Styremedlem

Jan Erling Nilsen bor i Porsgrunn. Han har master i regnskap og revisjon fra BI og master i økonomi og administrasjon fra Norges Handelshøyskole (NHH).

Han har vært styremedlem i Sparebanken Telemark siden 2017.

Nilsen jobber med forretningsutvikling i egen virksomhet og var før dette COO/CFO i Movement Group AS fra 2015 til 2021 og COO/CFO i Borgestad ASA fra 2013 til 2015. Han har erfaring fra revisjon og rådgivning fra EY i perioden 2006 til 2013.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 2.986

John-Arne Haugerud (1956) – Styremedlem

John-Arne Haugerud bor i Vikersund.

Han har lang erfaring som leder og toppleder innen IT og finans, blant annet 15 år i konsernledelsen i Evry ASA (nå Tietoevry) og 6 år som administrerende direktør i Verdipapirsentralen AS og medlem i konsernledelsen i OsloBørs VPS ASA.

Han er i dag administrerende direktør i Kraftia Energi AS. Haugerud har videre bred erfaring fra styrearbeid.

Haugerud har vært nestleder i styret i SpareBank 1 Modum siden 2011 og fram til fusjonen med SpareBank 1 Sørøst-Norge.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 8.420

Lene Marie Aas Thorstensen (1977) – Styremedlem

Lene Marie Aas Thorstensen bor i Skien, og er utdannet jurist ved Universitetet i Oslo.

Hun var vararepresentant for styret i Sparebanken Telemark frem til fusjonen med SpareBank 1 BV i 2021 og vararepresentant for styret i SpareBank 1 Sørøst-Norge frem til fusjonen med SpareBank 1 Modum i april 2022.

Thorstensen har lang erfaring innen offentlig forvaltning og privat advokatvirksomhet. Hun jobber i dag som senioradvokat i Tenden Advokatfirma ANS, og innehar i tillegg flere styreverv.

Ingen egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge.

Hanne Myhre Gravdal (1964) – Styremedlem (ansatterepresentant)

Hanne Myhre Gravdal bor i Sylling, er utdannet diplomøkonom, og har i tillegg utdanning i styrekompetanse fra BI.

Hun har jobbet innen bankbransjen hos flere aktører siden 1984, blant annet som filialleder i Sparebanken Øst.

Gravdal har vært ansatt i SpareBank 1 BV siden 2004, og jobber som senior plasseringsrådgiver i personmarkedet. Av eksterne verv sitter hun blant annet i kommunestyret og formannskapet i Lier. Hun har vært styremedlem i SpareBank 1 BV siden 2011.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 7.750

Frede Christensen (1961) – Styremedlem (ansatterepresentant)

Frede Christensen bor i Skien, og er Diplomøkonom fra BI i bankfag. I tillegg har han eksamen fra Norges Fondsmeglers Forbunds autorisasjonsordning.

Han har over 40 års bred bankerfaring, og har vært leder for Verdipapirforetaket til Sparebanken Telemark siden 2007. Christensen har også vært leder for Prosessteam Plassering i SpareBank 1-alliansen og i Samarbeidende SpareBanker (SamSpar).

I dag jobber han som kapitalrådgiver og i tillegg innehar han rollen som Faktisk Leder for Verdipapirforetaket SpareBank 1 Sørøst-Norge samt nestleder tillitsvalgt i banken.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 10.920

Styrende organer

Representantskap

Innskytervalgte representanter

Lars Ole Bjørnsrud, leder
Øystein Beyer, nestleder
Ingebjørg Tollnes
Helge Standeren
Tom Mello
Kristin Storhaug
Ellen Mette Oredalen
Knut Åge Andersen
Thale Knudsen
Pål Stenbro

Karl Arne Lia, varamedlem
Kjell E. Nilsen, varamedlem
Inger Joh. Tøset, varamedlem

Egenkapitalbevisereres representanter

Bjørn R. Hellevammen
Iver A. Juel
Bjørn Solheim
Sindre Iversen
Reidun Sundal
Hallgeir Skogen
Gro Aakre
Morten Wexels
Egil Stokken
Gjermund Rønning
Yngve Leren

Gjertrud Eide, varamedlem
Jørn Pettersen, varamedlem
Christine Lindefjell, varamedlem

Ansattevalgte representanter

Inger Kristin Eide
Hege V. Simonsen
Tom Sørensen
Anne Rundtom Jørgensen
Stein Erik Amilie
Halvor Aarnes
Arnt Olav Svensli

Bente Melum Svendsen, varamedlem
Hanne Grøtterød, varamedlem

Valgkomitéen

Jan Terje Olsen, leder
Svein Aaser
Lars Ole Bjørnsrud
Tom Sørensenw
Bjørn Solheim
Helge Standeren
Anne Rundtom Jørgensen
Hilde Søråas Grønhovd

Styret

Finn Haugan, leder
Anne Berg Behring, nestleder
Elisabeth Haug
Heine Wang
Jan Erling Nilsen
John-Arne Haugerud
Lene Marie Aas Thorstensen
Hanne Myhre Gravdal, ansattrep.
Frede Christensen, ansattrep.
Anne Leversby fast møtende vara ansattrep.

Ragnhild Ask Connell, varamedlem
Gisle Fauskanger, varamedlem
Helga Marie Finsveen, varamedlem ansattrep.
Geir A. Vestre, varamedlem ansattrep.

Revisjonsutvalg

Jan Erling Nilsen, leder
Finn Haugan
Heine Wang

Risikoutvalg

Finn Haugan, leder
Anne Berg Behring
Heine Wang

Godtgjørelsesutvalg

Finn Haugan, leder
Anne Berg Behring
Hanne Myhre Gravdal

Styrets aktiviteter 2022

Styret - sentrale saker 2022	For- behandlet i styrets underutvalg GU, RU, RI	Styremøter 2022												
		jan	feb	mars	april	mai	juni	juli	aug	sept	okt	nov	des	
		Q1			Q2			Q3			Q4			
Beslutning om sammenslåing med SpareBank 1 Modum ble vedtatt 16. desember 2021 Transaksjon og implementering sammen- slåing av SpareBank 1 Modum og SpareBank 1 Sørøst-Norge					Jurdisk sam- men- slåing 1. april	Fusjonsimplementering								
Konsernstrategi 2023-2025, strategi ble videre- ført med en innlemmelse av SpareBank 1 Modum; De 7 strategiske initiativene videre- føres; Bærekraft, Kundeorientering, Styrke topplinjen, Data og innsiktsdrevet, Attraktivt ar- beidsplass, Kvalitet, Ambisjoner som regionbank					I forhandlingene med SpareBank1 Modum ble det enighet om i all hovedsak å videreføre de strategiske retningene som ble vedtatt i SpareBank1 Sørøst-Norge høsten 2021						Strategi be- sluttet			
Prognoser og likviditet og kapitalbehovsbereg- ninger - ICAAP/ILAAP/MREL	RI													
Etiske retningslinjer, policyer for virksomhets- styring, bærekraft, risiko og kapitalstyring inkl beredskapsplaner (fastsettelse av risikovilje)	RI, GU				Justert policyer og fullmaker ifb med sammenslåingen						Behandlet og besluttet Policydokumenter for sammenstilt konsern gjeldende for 2023			
Faste agendapunkter; Agenda, protokoll, habilitet, konsernsjefs orientering og drift- rapportering														
Bærekraft-, risiko-, compliance- og hendelses- rapportering	RI	Q4				Q1			Q2			Q3		
Måloppfølging via balansert målekort		Q4				Q1			Q2			Q3		
Delårsregnskaper og rapportering	RI, GU	Q4				Q1			Q2			Q3		
Årsregnskap og årsrapport - inkl bærekrafts- rapportering														
Plan og rapportering fra eksterntrevisor		Q4	Plan- års- rap- port				Q1			Q2			Q3	
Plan og rapportering fra Internrevisor		Plan- års- rap- port								Halv- års- rap- port				
Årsrapport styring og kontroll (ledelesrapportering internkontroll)	RI													
Godtgjørelser; Rapportering av godtgjørel- ser og fastsettelse Policy for godtgjørelse til ledelse	GU													
Styrets årsplan, Styrets retningsliger og instruk- ser for underutvalg						Ved- tatt i fb med sam- men-slå- ing						For 2023		
Valg til til styrets underutvalg														
Styrets og underutvalgenes årlige egneeva- luering														
Sentrale saker 2022														

GU - godtgjørelsesutvalg

RU- Revisjonsutvalg

RI- Risikoutvalg

Oversikt styremøter 2022

	Antall møter
Styret	17
Styrets underutvalg;	
Godtgjørelsesutvalget	6
Revisjonsutvalget	5
Risikoutvalget	9

EKSTERN REVISOR

KPMG AS
v/statsaut. revisor Anders Sjöström

INTERNREVISJON

EY AS
v/statsaut. revisor Kjetil Kristensen

Ludvig Skogvold Goplen og Emilie Kleven
Andersen, rådgivere i Drammen.

Eierstyring og selskapsledelse

Banken har, i samsvar med regnskapslovens § 3-3b, utarbeidet en egen rapport som behandler prinsipper og praksis knyttet til eierstyring og selskapsledelse. Rapporten er omtalt i eget avsnitt i årsberetningen, mens den fullstendige rapporten ligger publisert på bankens nettside:

www.sparebank1.no/nb/sorost/om-oss/investor/virksomhetsstyring.html

Risikostyring og internkontroll

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 Sørøst-Norge skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og den skal samtidig bidra til å sikre bærekraftig utvikling, finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Dette skal sikres ved at det er etablert:

- En tydelig bedriftskultur som kjennetegnes av etisk adferd og høy bevissthet om bærekraft og innarbeidet risikostyring.
- En forståelse av lønnsomhet i et bærekraft- og risikoperspektiv som sikrer god kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi.
- En god kultur for risikoanalyse og kontinuerlig forbedring som sikrer at uventede enkelthendelser ikke skader konsernets finansielle stilling i alvorlig grad
- Strukturer som sikrer at en til enhver tid driver virksomheten i samsvar med lov og regulatoriske krav.

Risikostrategi og overordnet risikopolisy

Virkeområde

Strategien og policyen omfatter konsernet, herunder både morbank, datterselskaper, samt tilknyttet virksomhet og felleskontrollert virksomhet, der det er aktuelt og relevant.

Formål og definisjon av risikovilje og risikoevne

Strategi og policy er retningsgivende for arbeidet med risikostyring og internkontroll i SpareBank 1 Sørøst-Norge. Den definerer hvilken risiko konsernet er villig til å ta for og nå sine strategiske mål, samt hvordan risikoen skal styres og følges opp. Formålet er oppsummert i tabellen nedenfor.

TEMA	BESKRIVELSE AV FORMÅL OG DEFINISJON AV RISIKOVILJE OG RISIKOEVNE
Oversikt	Gi en helhetlig oversikt over konsernets sentrale risikoer
Risikoevne	Synliggjøre konsernets risikoevne definert som; Totaleksponering som konsernet kan stå imot før det går inn i en gjenopprettingssituasjon (recovery) og må: • Iverksette vesentlige korrigerende og/eller begrensende tiltak • Gjennomføre en uønsket endring av forretningsmodell
Risikovilje	Definere hvilken risiko konsernet er villig til å ta for å nå strategiske mål, slik de er definert i forretningsstrategien. Rammer for risikovilje settes med utgangspunkt i; • Maksimal ønsket risikoeksponering settes ut fra et lønnsomhets- og tapsperspektiv, hvor bærekraft og opprettholdelse av konsernets omdømme og tillit også står sentralt. • Risikoviljen er vurdert både med hensyn til aggregert nivå av total risikoeksponering, eksponering i enkeltrisikoer og gjennomførte stresstester.
Styring og kontroll	Definere prosesser for styring og kontroll av de ulike risikoene
Roller og ansvar	Definere ansvar og roller

Virkeområde

Risikorammene følges opp med løpende rapportering av status opp mot rammer. Hvor det blant annet fremgår;

- Definering av ansvarslinjer for de ulike risikoområdene med tilhørende risikorammer
- krav til rapportering ved avvik
- Ved negativ utvikling krav til å vurdere og implementere avhjelpende tiltak.

Formål og definisjon av risikovilje og risikoevne

Konsernets risikovilje er definert både fra et kvalitativt og et kvantitativt ståsted.

Konsernets kvalitative risikovilje er overordnet presentert i tabellen nedenfor.

#	RISIKOOMRÅDE	RISIKOVILJE	BEGRUNNELSE
1	ESG risiko	Lav til moderat	Konsernet har utarbeidet en bærekraftstrategi som tydelig signaliserer at konsernet ønsker å være en pådriver på bærekraftsområdet. Konsernet har forpliktet seg til å følge: • Global Reporting Initiative (GRI) • TCFD-Task Force on Climate related Financial Disclosures • OECD Retningslinjer for aktsomhetsvurderinger • Miljøfyrtårn • Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) • Task Force on Nature related Financial Disclosures (TNFD) • Kvinner I Finans Charter Initiativ som støttes av SpareBank 1 Sørøst-Norge: • FNs Global Compact • Prinsippene for ansvarlig bankdrift • FNs bærekraftsmål Konkretisering av mål og risikovilje/rammer innenfor bærekraftområdet er inntatt i de underliggende policydokumentene for de ulike risikoområdene.
2	Forretningsrisiko Lønnsomhet	Lav	Lønnsomheten skal være tilstrekkelig til å bidra til at konsernet opprettholder en soliditet som bygger oppunder konsernets langsiktige mål og samtidig gir eierne en forsvarlig avkastning på investert kapital.
3	Kredittrisiko	Lav til moderat	Konsernet skal innvilge kreditter og styre kredittporteføljen innenfor akseptable risikonivåer, som tilsier at hovedtyngden av person- og bedriftsmarkedsporteføljen skal ha lav til moderat risiko basert på misligholdssannsynlighet og tapsrisiko. Konsernet skal ha en god kredittkultur og ledelsesfokus på styring av kredittrisiko gjennom overvåking, måling og sikre etterlevelse av etablerte kredittprosesser og definert risikovilje.
	Konsentrasjonsrisiko		Kredittporteføljene skal være tilfredsstillende differensiert sett opp mot risiko for konsentrasjon innenfor sektor, bransje, geografisk område og størrelse på det enkelte kundeengasjement.
4	Markedsrisiko	Lav	Konsernet skal i sin virksomhet prioritere risikotaking knyttet til utvikling av lokalsamfunnet ved bidrag til leveranse av kredittprodukter i person- og bedriftsmarkedet og ved dette er det fastlagt at risikoen knyttet til finansiell risikotaking skal være lav. Konsernet skal søke å ha verdipapirer med god rating og omsettelighet. Aksje- rente- og motpartsrisikoen skal være lav og skal fordeles på ulike utstedere og motparter for å redusere tapspotensialet som følge av eventuelle mislighold.

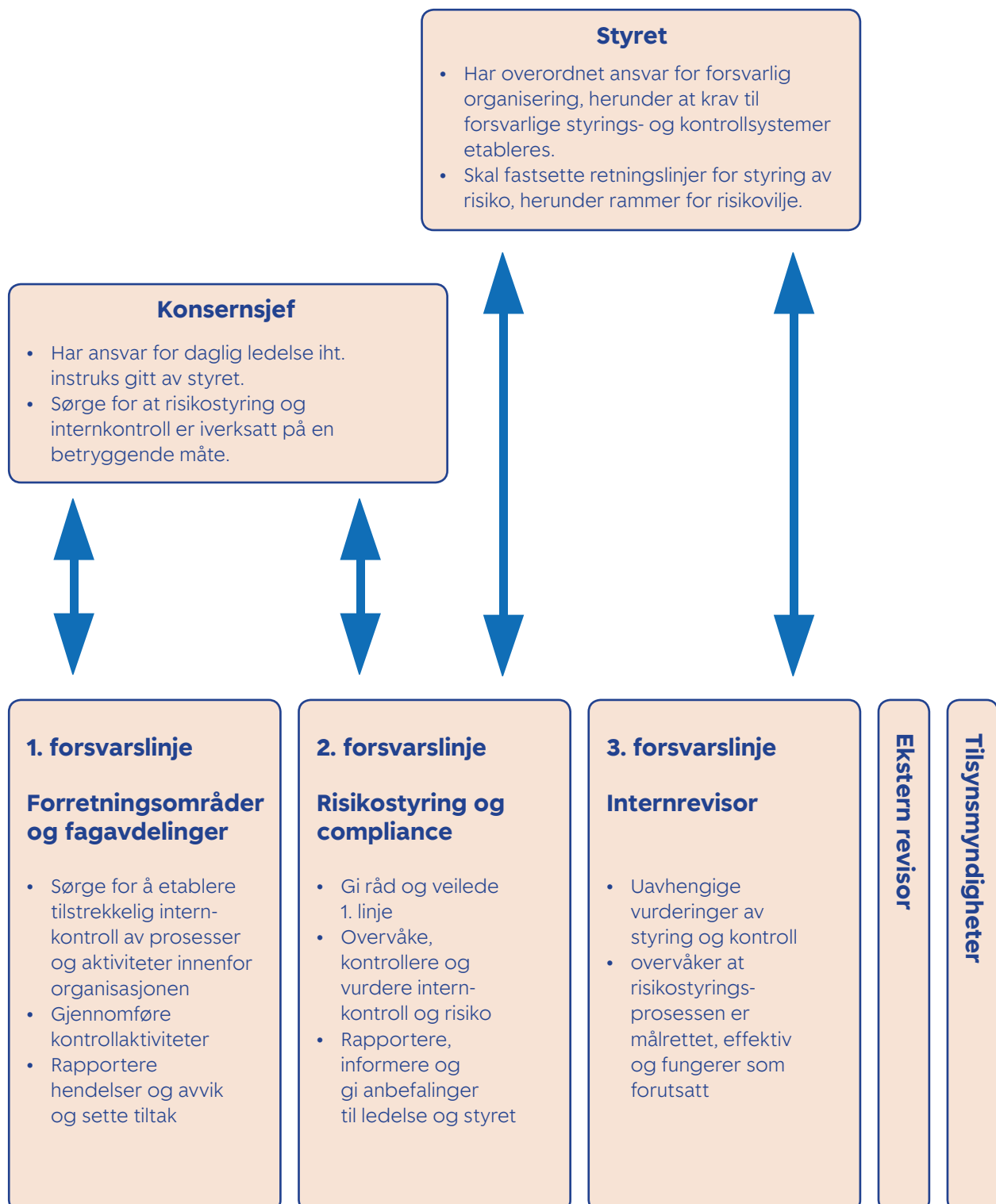
#	RISIKOOMRÅDE	RISIKOVILJE	BEGRUNNELSE
5	Likviditets- og finansierings-risiko	Lav	Konsernet har en lav risikoprofil på likviditetsrisiko der ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad. For å sikre dette er rammene satt slik at det er tilstrekkelig buffer mot minste regulatoriske nivåer, samt en tilstrekkelig overlevelsperiode i et stresset scenario.
	Soliditet og kapitalallokering		Konsernet skal fremstå som riktig kapitalisert i forhold til risikonivå, regulatoriske krav og markedets forventning til soliditet. I en situasjon med alvorlig økonomisk tilbakeslag skal konsernet ha en soliditet til å tåle å gå med underskudd/betydelig svekkede resultater over en treårsperiode.
	Systemrisiko		Konsernet skal ha tilstrekkelig buffere til å kunne sikre tilbud av finansielle tjenester i konsernets region når uforutsette hendelser som utfordrer finansiell stabilitet inntreffer. Dette for å bidra til å redusere negative virkninger på produksjon og sysselsetting.
	Rating		Konsernet skal ha rating på linje med sammenlignbare sparebanker i Norge.
6	Eierrisiko	Lav	Det er en sentral forutsetning for måloppnåelse at konsernet er en del av SpareBank 1-alliansen, banksamarbeidet og Samspar. Ved vurderingen av strategiske eierposter legges det også vekt på å vurdere avkastningsforventninger opp mot kapitalbinding.
7	Operasjonell risiko	Lav	Konsernet skal ha en lav risikoprofil for operasjonell risiko, kvantifisert og fulgt opp i forhold til forhåndsdefinerte hendelseskategorier. Alle konsernets ansatte skal i sin opptreden både innad og utad opptre etisk og søke å utvise en adferd som ikke vil påvirke konsernets omdømme negativt. Læring er et av konsernets fremhevede verdier. Konsernet skal kjennetegnes av høy kompetanse og presise leveranser som sikrer gode kundeopplevelser og at tap som følge av operasjonelle feil holdes på et lavt nivå. Prosesser som sikrer gode risikoanalyser, arbeid med kontinuerlige forbedringsprosesser og god internkontrolloppfølging skal være på nivå med praksis blant de største sparebankene i Norge.
8	Forsikringsrisiko	Lav til moderat	Som eier i forsikringsvirksomhet: Forsikringsrisiko oppstår som følge av og er knyttet til eierskapet i SpareBank 1 Gruppen og ved dette indirekte eierskap i Fremtind. Intern forsikringsrisiko i konsernet: De identifiserte største risikodriverne for konsernet blir bearbeidet hvor det blant annet vurderes sannsynlighet for at risikoene kan inntreffe, og hvilken konsekvens som kan oppstå dersom den inntreffer. Konsekvens blir beregnet som et økonomisk beløp. Tallene for sannsynlighet og konsekvens som legges inn for hver risikodriver utgjør grunnlaget for beregningen av forventet og uventet tap (standardavvik). For hver risikodriver gjøres en vurdering av forsikringsdekningen for de ulike risikoene. I tillegg gjøres det en vurdering av tillit til implementerte risikoreduserende kontrolltiltak. Samlet vil internkontrolltiltak og forsikringsdekning gi risikoreduserende økonomisk konsekvens som skal være lav.
9	Samlet risikovilje	Lav til moderat	Samlet skal konsernet ha lav til moderat risiko basert på overordnet.

Den samlede risikoviljen er lav til moderat, og uendret fra tidligere år. Den kvalitativt definerte risikoviljen operasjonaliseres gjennom kvantitativt definerte risikorammer og måltall innenfor hvert av de definerte risikoområdene. Dette setter videre retning for underliggende styrende dokumenter.

Organisering, gjennomføring og oppfølging

SpareBank 1 Sørøst-Norge har i flere år, både i egen regi og gjennom samarbeid i SpareBank 1-alliansen, lagt ned store ressurser i å utvikle effektive prosesser for å identifisere, måle og styre risiko. Konsernets organi-

sering skal underbygge, og være i tråd med, regulatoriske krav og interne ambisjoner knyttet til risikostyring og internkontroll. Det er etablert en modell med tre forsvarslinjer. Dette er nærmere illustrert og beskrevet i modellen nedenfor.

Styret i SpareBank 1 Sørøst-Norge har ansvaret for å vedta en forsvarlig risikovilje/profil, soliditet og avkastningsmål, overordnede rammeverk for bærekraft, compliance, risiko- og kapitalstyring, inkludert IRB-systemet, og risikomodeller generelt.

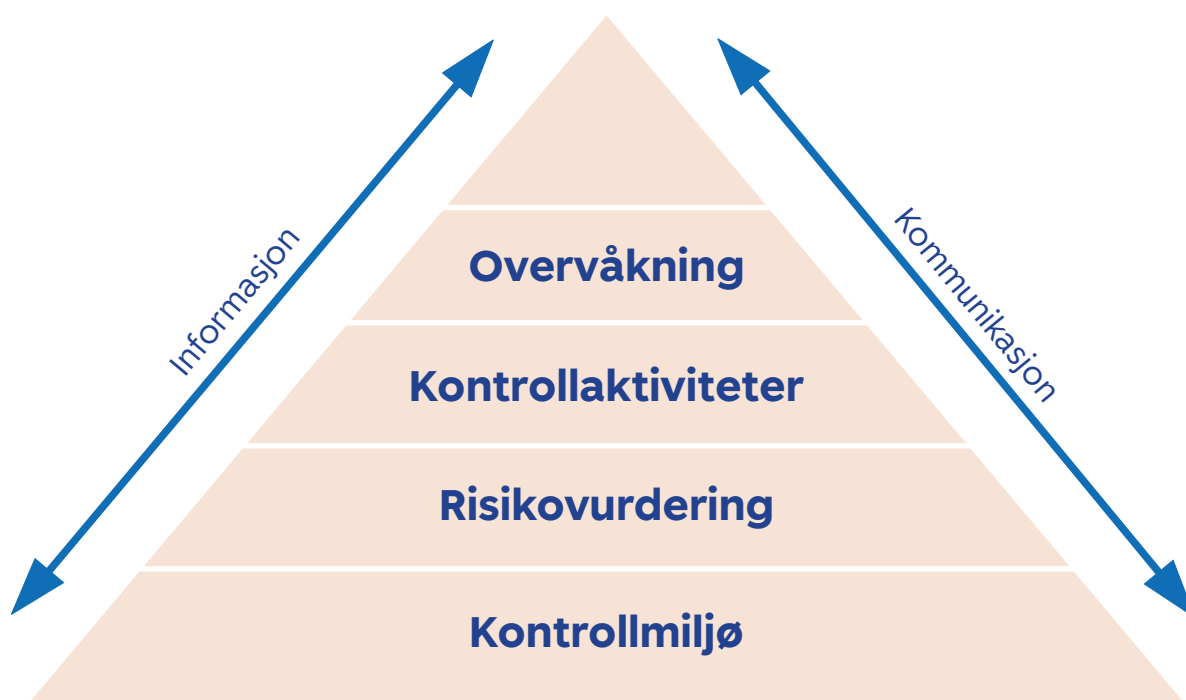
Styret er videre ansvarlig for å vedta risikorammer og fullmakter samt ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process), ILAAP (internal liquidity adequacy assessment process) og MREL (minimum requirement for own funds and eligible liabilities) med tilhørende vurdering av forsvarlig soliditet, finansiering og likviditet sett opp mot konsernets risikoeksponering, beredskap, herunder ivareta regulatoriske krav.

Styret skal forsikre seg om at rammeverket er tilstrekkelig kommunisert og implementert i hele konsernet. Styret skal videre forsikre seg om at rammeverket følges opp med tilstrekkelig autoritet og ressurser. Styrets oppgaver er formalisert i en egen plan som

oppdateres årlig. Denne skal sikre at styret prioriterer og ivaretar tillagte sentrale oppgaver på en tilfredsstillende måte.

Risikoutvalget som ett av styrets arbeidsutvalg, er ansvarlig for innledende behandling av tema relatert til bærekraft, compliance, risikostyring, kapitalstyring og internkontroll mv. for endelig styrebehandling og -godkjenning. Dette innbefatter blant annet prosesser knyttet til ICAAP, ILAAP, MREL og validering av kredittmodeller, risikovilje og risikorapportering.

Konsernsjef har ansvaret for å etablere gode strukturer for å ivareta bærekraft-, compliance-, risiko- og kapitalstyring. Dette betyr at konsernsjef er ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyringssystemer i konsernet, og at risikoeksponeringen overvåkes. Konsernsjef er også ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Internkontroll og lederbekreftelse

Internkontrollen baserer seg på COSO-rammeverket (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commissions) som inneholder fem nivåer:

- 1. Kontrollmiljø:** Omfatter menneskene i virksomheten, herunder deres individuelle egenskaper og integritet, etiske verdier, holdninger og kompetanse, samt hvordan virksomheten er organisert. Ledelsesfilosofi, lederstil og driftsform inngår også i kontrollmiljøet.
- 2. Risikovurdering:** Vurdering av interne og eksterne forhold som påvirker måloppnåelsen.

3. Kontrollaktiviteter: Retningslinjer og prosedyrer som skal sikre at risikoer reduseres og håndteres på en effektiv måte.

4. Informasjon og kommunikasjon: Prosesser som sikrer at relevant informasjon identifiseres og kommuniseres i tide.

5. Overvåking: Prosesser for å sikre at internkontrollen er hensiktsmessig definert og gjennomført, og at den er effektiv og tilpassningsdyktig.

COSO-rammeverket er etablert i tråd med konsernets øvrige prinsipper for bærekraft, risiko- og kapitalstyring, hvor kontinuerlig forbedring, effektivitet i driften, pålitelig finansiell rapportering, og etterlevelse av lover og regler er viktige aspekter. Direktører, ledere av forretningsenheter, kontroll-, fag- og støttemiljøer avgir årlig en rapport som synliggjør hvordan risikostyringen og intern kontroll innenfor deres ansvarsområder er gjennomført (Lederbekreftelsen).

Hensikten med den årlige lederbekreftelsen er å:

- Gi styret og konsernledelsen en oppsummering av gjennomføringen av internkontrollen og risikostyring.
- Kartlegge konsernets styrker og svakheter innen internkontroll og risikostyring, slik at nødvendige forbedringstiltak kan iverksettes.
- Legge grunnlaget for et aktivt engasjement og forståelse rundt internkontroll og risikostyring blant ledere på alle nivå i konsernet.

Rapporteringen skal benyttes aktivt i en lederutviklingsprosess, som skaper økt forståelse for viktigheten av god risikostyring og kvalitet. For IT-området (informasjonsteknologi) brukes COBIT-rammeverket (Control Objectives for Information and Related Technology) som grunnlag for intern kontroll og risikostyring.

COBIT er et rammeverk som skal sikre helhetlig styring og kontroll innenfor tre sentrale områder:

- Interne og regulatoriske krav og kontroller.
- Tekniske problemstillinger og utfordringer.
- IT-risiko

Rammeverket forener anerkjente IT-standarder og beste praksis med øvrige overordnede og strategiske mål.

Nina Moe Gundersen og Gunn Tove Buaas, rådgivere i Skien.

Ingeborg Skaalen Berg, Rådgiver
Bærekraft og Ahmed Ghassan
Chaer, Rådgiver Porsgrunn.

Egenkapitalbeviset

SpareBank 1 Sørøst-Norge har to eiergrupperinger: eiere av de børsnoterte egenkapitalbevisene (eierandelskapital) og den samfunnseide kapitalen (grunnfondskapital). Ved årsskiftet utgjorde egenkapitalbevisene 60,7 prosent (eierandelsbrøken) av bankens egenkapital, mens 39,3 prosent var samfunnseid.

Eierandelskapitalen til SpareBank 1 Sørøst-Norge utgjorde 2.101 mill. kroner per utgangen av året fordelt på 140.098.561 egenkapitalbevis, hvert pålydende 15 kroner. Bankens egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs, og antall eiere per 31.12.2022 var 5.961 (5.929). Av bankens eiere er 99,1 (98,8) prosent norske eiere, herav er ca 59 (54) prosent av sparebankstiftelsene ref. kapit-telet egenkapitalbeviset.

I note 41 finnes en oversikt over egenkapitalbevis eid av bankens ledere og tillitsvalgte. Tabellen nedenfor

inneholder informasjon over de 20 største eierne, samt endringen i deres beholdning det siste året. Endringene i antall bevis for sparebankstiftelsene skyldes fusjon mellom SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Modum per 1. april 2022. Det ble da utstedt 21.408.644 nye egenkapitalbevis herav 12.887.149 til Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Modum og 8.521.495 egenkapitalbevis til øvrige eiere i SpareBank 1 Modum. Det innebar at ett egenkapitalbevis i SpareBank 1 Modum ble byttet med ca. 2,223 egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge.

Eiere	31.12.2022	31.12.2021	Endring antall siste år
SPAREBANK 1 STIFTELSEN BV	24 141 356	24 141 356	0
SPAREBANKSTIFTELSEN TELEMARK	18 910 174	18 910 174	0
SPAREBANKSTIFTELSEN SPAREBANK 1 MODUM	18 444 646		18 444 646
SPAREBANKSTIFTELSEN NØTTERØY-TØNSBERG	10 925 503	10 925 503	0
SPAREBANKSTIFTELSEN HOLLA OG LUNDE	10 273 723	10 273 723	0
VPF EIKA EGENKAPITALBEVIS	3 951 495	3 838 504	112 991
SPESIALFONDET BOREA UTBYTTE	2 907 433	2 456 235	451 198
BRANNKASSESTIFTELSEN MIDT-BUSKERUD	2 863 998		2 863 998
PARETO INVEST NORGE AS	2 608 539	1 771 308	837 231
KOMMUNAL LANDSPENSJONSKASSE GJENSIDIGE	1 377 645		1 377 645
LANDKREDITT UTBYTTE	950 000	1 100 000	-150 000
CATILINA INVEST AS	912 032	912 032	0
WENAASGRUPPEN AS	907 432	907 432	0
MELESIO INVEST AS	886 937	928 150	-41 213
SANDEN EQUITY AS	707 494	707 494	0
AARS AS	684 737	534 737	150 000
FORETAKSKONSULENTER AS	621 230	621 230	0
SKOGEN INVESTERING AS	605 000	520 000	85 000
BABORD AS	421 266	421 266	0
HAUSTA INVESTOR AS	420 000	420 000	0
Sum 20 største eiere	103 520 640	79 389 144	24 131 496
Andel av eierandelskapitalen	74 %	67 %	

Egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge

Lovbestemmelsene for egenkapitalbevis trekker opp rammer som i store trekk ligner de som gjelder for aksjer i forretningsbanker.

Lover og forskrifter

Bankens utstedte egenkapitalbevis reguleres av finansforetakslovens kapittel 10. Børsnoterte egenkapitalbevis inngår ikke i noen av de norske aksjeindeksene, men er med i en egen indeks for egenkapitalbevis (OSEEX Egenkapitalbevis indeks).

Årlig utbytte på egenkapitalbevisene kan utdeles av årsoverskuddet i henhold til selskapsregnskapet for siste regnskapsår. Utbyttets størrelse foreslås av bankens styre og vedtas av representantskapet. Utbyttet kan ikke settes høyere enn det som er forenlig med forsiktig og god forretningskikk under tilbørlig hensyn til tap som måtte være inntruffet etter regnskapsårets avslutning, eller som må påregnes å ville inntreffe.

Dagens skatteregler innebærer at utbyttebetaling blir beskattet. Grunnlaget for beskatningen er utbyttet i prosent fratrullet en fast prosent, det såkalte skjermingsfradraget.

Egenkapitalbeviset som egenkapitalinstrument

Egenkapitalbevis er et egenkapitalinstrument som sparebanker bruker for å skaffe seg egenkapital. Det har store likheter med aksjer. Forskjellen knytter seg først og fremst til eiendomsretten til egenkapitalen og til innflytelsen i de styrende organer. Avkastningen av egenkapitalbevis er todelt, et årlig kontantutbytte og kursutviklingen på egenkapitalbeviset. Eierandelskapitalen er sikret ved eventuelle tap i banken ved at den har prioritet foran sparebankens fond.

Eier og utbyttepolitikk

Egenkapitalbevisene velger 9 (37,5 prosent) av de 24 representantene til bankens representantskap. Det vises for øvrig til bankens prinsipper for eierstyring.

SpareBank 1 Sørøst-Norge har som mål å oppnå resultater som gir god avkastning på bankens egenkapital. Dette skal sikre eierne en langsiktig, stabil og konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og kursstigning på egenkapitalbevisene. Det vises for øvrig til bankens utbyttepolicy som omtales under bankens prinsipper for eierstyring (ref. kapittel 3.2.0).

Årsoverskuddet vil bli fordelt mellom eierandels- og grunnfondskapitalen i samsvar med deres andel av bankens egenkapital. SpareBank 1 Sørøst-Norge legger til grunn at minimum 50 prosent av eierkapitalens andel av årsoverskuddet utbetales som kontantutbytte. For å opprettholde en stabil eierbrøk over tid skal som hovedregel utbyttemidler tilsvarende minimum 50 pro-

sent av grunnfondskapitalens andel av årsoverskuddet tilføres SpareBank 1 Stiftelsen BV, Sparebankstiftelsen Telemark-Grenland og Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Modum.

Ved fastsettelse av utbyttens nivå skal konsernets soliditet hensyntas - herunder forventet resultatutvikling i en normalisert markedssituasjon, fremtidig kapitalbehov, eksterne rammevilkår, konsernets mål og strategiske planer.

Resultat etter skatt per egenkapitalbevis konsern for 2022 ble 4,27 (4,94) nok av morbank resultat etter skatt. Basert på bankens utbyttepolitikk foreslår styret å utbetale et utbytte på 2,60 (2,50) nok per egenkapitalbevis for 2022 totalt 364 (297) mill. kroner.

Med utgangspunkt i konsernets meget gode soliditet selv etter ordinært utbytte til egenkapitalbevisene og gaver tilordnet samfunnskapitalen, vil styret foreslå overfor representantskapet at styret gis en fullmakt til å kunne dele ut et tilleggsutbytte til bankens egenkapitalbevisere og gaver til allmennyttige formål dersom den økonomiske situasjonen tillater dette. Tilleggsutbytte foreslås på inntil kroner 1,50 per egenkapitalbevis tilsvarende 210 mill. kroner. Styret vil vurdere om det er grunnlag for utbetaling av eventuelt tilleggsutbytte/gaver i løpet av tredje kvartal 2023.

Finanskalender for 2023

- Ex- utbytte dato: 31. mars
- 1. kvartal 10. mai
- 2. kvartal 10. august
- 3. kvartal 30. oktober

Utbytte siste 5 årene

År	Utbytte nok	Kurs 31.12 nok	Direkte avkastning
2018	2,95	35,60	8,3 %
2019	2,42	39,60	6,1 %
2020	1,90	41,30	4,6 %
2021	2,50	65,40	3,8 %
2022	2,60	55,00	4,7 %

Informasjon til markedet

En oversiktlig, lett forståelig og rettidig informasjon underbygger tillitsforholdet mellom eiere, styret og ledelsen og sørger for at bankens interessegrupper har en løpende mulighet til å vurdere og forholde seg til banken samtidig. Bankens retningslinjer for investor-kommunikasjon legger derfor vekt på en utstrakt dialog med bankens ulike interessegrupper der åpenhet, forutsigbarhet og gjennomsiktighet settes i fokus. Banken legger videre vekt på at korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om bankens utvikling og resultater skal skape tillit overfor investormarkedet. Informasjon til markedet formidles gjennom kvartalsvise delårsrappor-

ter og investorpresentasjoner. Alle kvartalsrapporter og presentasjoner finnes på bankens nettside.

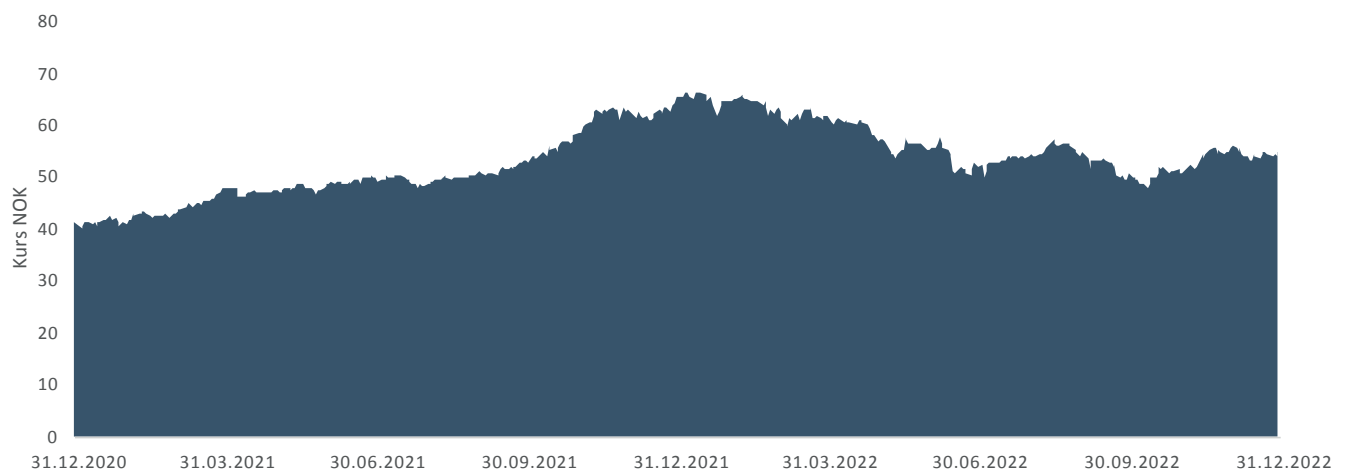
Børsnotering

Bankens egenkapitalbevis er fritt omsettelige verdipapirer og er tatt opp til notering på Oslo Børs. Egenka-

pitalbevisene er registrert i Verdipapirsentralen (VPS). Egenkapitalbevisene har tickerkode SOON.

En nærmere spesifisering av egenkapitalbevis er gitt i note 40 og 41.

Kursutvikling siste 2 årene

Isabell Tangerud og
Mergim Shala, rådgivere
i Skien.

Virksomhetsredegjørelse

SpareBank 1 Sørøst-Norge er et regionalt finanskonsern for Sørøst-Norge med et bredt utvalg av finansielle tjenester, forsikring, regnskap og eiendomsmegling. Ett hovedmål er å være den foretrukne banken for privatpersoner og små- og mellomstore bedrifter i markedsområdet.

Gjennom å levere personlig, tilpasset rådgivning og knallgode brukeropplevelser skaper vi unike kundefordeler, i de kanalene kundene foretrekker. Konsernet har 21 kontorer i Vestfold, Telemark og Buskerud og vi legger stor vekt på være tilstede for våre kunder som den personlige regionbanken.

Sørøst-Norge er et attraktivt marked som tiltrekker seg nye innbyggere. Videre kjennetegnes markedet av diversifisert industri og en stor offentlig sektor. Rammevilkårene for å drive et bankkonsern er med andre ord gode og gjennom 180 år med sparebanktradisjoner er konsernet godt posisjonert i regionen.

Året 2022 har vært preget av fusjon. SpareBank 1 Modum ble fusjonert med Sparebank1 Sørøst-Norge 1.4.2022. Det bidro til å forsterke kundegrunnlaget og vår tilstedeværelse i Buskerud. Samtidig styrker det vår ambisjon om å bli en av de mest attraktive arbeidsplassene innen bank og finans i Sørøst-Norge. Gjennom fusjonen legger vi til rette for økt lønnsomhet.

I løpet av året har konsernstrategi 2025 blitt revidert og oppdatert, og endelig ble konsernets banktjenester og IT systemer fra de tre bankene (SpareBank 1 BV, Sparebanken Telemark og SpareBank 1 Modum) slått sammen til ett gjennom en vellykket teknisk fusjon i oktober 2022.

Konsernet har beholdt markedsposisjonene innenfor både person- og bedriftsmarkedet gjennom fusjonsårene og opprettholdt god kundetilfredshet. Samtidig har konsernet skapt økte resultater som kommer kunder, ansatte, eiere og samfunnet til gode. Det er bl.a. betydelige midler som konsernets største eiere, 5 stiftelser, gir tilbake til lokalsamfunnet. Sammen skaper

vi verdier for de som bor og lever i vårt markedsområde.

Personmarkedet

SpareBank 1 Sørøst-Norge har en sterk markedsposisjon i Vestfold og Telemark og Buskerud. Den nyfusjonerte banken leverte også i 2022 gode økonomiske resultater.

Vi skal fortsatt være relasjonsbanken som møter kundene i den foretrukne kanalen – enten digitalt, eller fysisk på ett av våre 21 kontorer. Noen av kvalitetselementene kundene scorer oss høyt på er responstid og opplevelsene ved fysiske møter med rådgiver. Første desember endret vi våre åpningstider for drop-in slik at vi kan sette av mer tid til de gode rådgivningssamtalene.

Kampen om kundene er stor. I tillegg til å ha konkurransedyktige priser på boliglån, tror vi på å møte kundene personlig. Tilbakemeldinger fra kunder bekrefter at de opplever det enkelt å ta kontakt med oss. Å ha en lokal forankring står sterkt i vår strategi.

Kundene setter pris på våre gode digitale tjenester. SpareBank 1 har Norges beste og mest brukervennlige digitalbank, og vi er tilgjengelige for kundene hver dag frem til kl. 24 via kundesenteret.

Konsernet ser det som en viktig oppgave å bidra til at hver enkelt kunde har en trygg og god personlig økonomi. Vi er stolte av å kunne si at en stor andel av våre kunder har bufferkonto, og opp mot 25 prosent av våre boliglånskunder sparer regelmessig i fond. Vi registrerer også at en stadig økende andel av yngre kunder er gode sparere. Etterspørselen etter fond som har fokus på bærekraft øker kraftig.

SpareBank 1s utvalgte er en ny fondspakke for kunder som ønsker å spare langsiktig i aksjefond. Denne ble lansert i midten av november og har blitt godt tatt imot av kundene våre, 75 prosent av nye kunder velger fondspakken. Fondspakken består av tre utvalgte fond satt sammen i en egen pakke med fond fra SpareBank 1 og ODIN, to globale og ett norsk fond. «Kanskje Norges enkleste måte å starte fondssparing på» Pakken passer for kunder som ønsker å spare i minst 10 år, forventer høy avkastning, vil spre risiko og ha fond som har fokus på bærekraft.

Interessen for bærekraft i markedet er sterkt økende, og bærekraft er en integrert del av konsernets virksomhet. Volumet av grønne boliglån har økt fra 298 mill. kroner per 31.12 2021 til 1,7 mrd. kroner per 31.12 2022.

Mer om dette i Bærekraftskapittelet, under ansvarlige utlån

Bedriftsmarkedet

Etter fusjonen med Sparebank 1 Modum er vi nå blitt en relativ stor bedriftsbank i regionene Telemark, Vestfold og Buskerud. På bedriftsområdet (BM) har vi nå i overkant av 26 mrd til utlån og ca. 14 tusen kunder. Vi har brukt en del av året på å integrere og samkjøre det som etter hvert er blitt ca. 100 medarbeidere innenfor bedriftsområdet. Alle ledere i BM har eksempelvis deltatt i et lederutviklingsprogram, hvor bl.a. «sosial trygghet» har vært tema.

Vi har laget og innført ny kredittpolicy og kredittstandarder – for å stå bedre rustet til innføring av AIRB standarden som banken snart vil søke om. Tilsvarende har vi brukt siste del av 2022 på å samkjøre og oppgradere arbeidet med antihvitvask (AML), samt innført nytt CRM system for alle avdelinger i BM.

Den tekniske fusjonen i oktober sluttførte arbeidet med fusjonen av de tre bankene, og var en viktig forutsetning for å samle oss til en bank. Vi er nå klar for å se fremover og angripe markedet som den regionale lokalbanken som vi ønsker å være i våre tre regioner. Våre ambisjoner for fremtiden er store.

I ettertid kan vi se at vårt interne fokus i 2022 ble stort. Mye av dette var nødvendig, men har gått ut over posisjonen vår i markedet. Kredittveksten var så vidt positiv med ca. 1 prosent, og dette er lavere enn det vi ønsker. Økonomisk klarte vi oss imidlertid bra og leverte inntekter på 90 mill over budsjettene våre. For 2023 planlegger vi imidlertid for å ta markedsandeler, og budsjetterer med en vekst litt over den generelle kredittveksten i regionene våre.

Det er gjort et stort løft for å integrere bærekraft i vårt arbeid og rådgivning, og er blant temaene i flertallet av kundemøtene i dag.

Vi har vurdert fysisk klimarisiko til panteobjekter innen eiendom for alle nye låneengasjementer over 5 mill. kroner.

Se mer om dette i Bærekraftskapittelet, vedlegget «Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen»

Slutten av 2022 ble for øvrig preget av den generelle negative trenden i makrobilde i Norge. Vi har enda ikke sett store utslag i negativ kundedadferd, men forventer at noen bransjer vil slite. Som de fleste banker er vi relativt store på næringseiendom, men føler vi har god kontroll på porteføljen. På de fleste eiendommer har vi lave belåningsgrader, og mange har klausuler om at denne skal være nedadgående. For øvrig er vi lite eksponert i de bransjer som vi mener er mest utsatt for dårlige tider - som handels- og restaurantbransjen.

For 2023 vil vi konsentrere oss om det vi kan gjøre noe med. Det betyr at vi opprettholder fokuset på kvalitet i kundeporteføljen, samt kvalitet i vårt interne arbeid. Samtidig følger vi spent med på det som skjer i samfunnet. Vi tror regionen vår vil klare seg bra – på tross av tøffere tider.

Antall aktive
privatkunder i 2022

137.398

Antall nye privatkunder

4.000

Antall kunder med verdipapir

31.756

Antall aktive
bedriftskunder i 2022

13.847

Antall nye bedriftskunder

1.233

Forretningsutvikling

SpareBank 1 Sørøst-Norge jobber kontinuerlig med å tilpasse konsernets virksomhet til kundenes forventninger, ny teknologi og et konkurransebilde som stadig er i endring. I tillegg kan endrede rammevilkår skape nye forretningsmuligheter.

Endringskondisjon

Arbeidet med å etablere en felles konsernstrategi, er en av øvelsene for å se på viktige trender som kan påvirke bank/finans de neste årene. Fremtiden er gjerne usikker og langtidsplanlegging likeså. Derfor er det viktig at konsernet har evne til å omstille og utvikle seg raskt til stadig skiftende omgivelser. Å ha evne til stadig å møte nye krav og endringer er kanskje de viktigste ferdighetene fremover. Vi kaller det endringskondisjon. Derfor er konsernet opptatt av å legge til rette for læring og utvikling for å beholde og utvikle dyktige medarbeidere. Verdierne "Kraft" og "bevegelse" signaliserer dette.

Sammen skaper vi verdier

SpareBank 1-bankene samarbeider på tjenesteutvikling gjennom SpareBank 1 Utvikling AS. Det bidrar til skalafordeler som kommer kunder og eiere til gode.

SpareBank 1 Sørøst-Norge skal bevare særpreget som en lokal og personlig regionbank, samtidig som vi er i front på digitale tjenester som gjør hverdagen til kundene enklere og bedre. I 2022 har SpareBank 1-alliansen samlet seg om større løft innenfor områder som sparing, finansiering, data og CRM. Etablering av nye fond under SpareBank 1-merkevaren ble lansert på slutten av året.

Digitalbank

Norske bankkunder er svært opptatt av en god digitalbank, og i økende grad er dette en driver av kunderelasjonene. Kundeundersøkelser viser at tilfredsheten med vår digitalbank er svært høy. I 2022 har vi synliggjort hvordan Norges mest personlige mobilbank virker fra innsiden. Nyttige innovative tjenester er ett av fire kundeløfter.

SpareBank 1 Regnskap

Konsernet har vært aktive pådrivere og deltakere i arbeidet med å styrke vår posisjon i det konkurranseutsatte markedet for enkle regnskapssystemer for SMB-bedriftene. Vi har hatt et todelt fokus mellom sluttkundeopplevelsen og regnskapsførers opplevelse av økonomisystemet. Regnskap Norge har en årlig undersøkelse, der vårt regnskapsprogram (Uni Micro) har gått fra en 9. plass på listen, til en 2. plass med en stor forbedring i opplevd enkelthet og kvalitet. I tillegg har konsernet og alliansen utviklet kategorien bank+regnskap. Gjennom å tilby alt på ett sted gjør vi hverdagen

enklere for våre bedriftskunder. I 2022 er det levert grunnleggende tekniske forbedringer slik at det tar nå kun et par minutter for bankkunder å etablere SpareBank 1 Regnskap med avstemte bankdata ved første pålogging i økonomisystemet.

Data og innsikt

Et viktig strategisk satsingsområde er arbeidet med å bli data- og innsiktsdrevet. Det handler om å gjøre data enkelt, bredt og raskere tilgjengelig for bruk i beslutninger i kundedialog. God innsikt om kundene er avgjørende for å lykkes som Norges beste relasjonsbank. I 2022 har organisasjonen jobbet med å etablere nye segmenteringsmodeller og betjeningskonsepter. I tillegg fortsetter arbeidet med å styrke kundedialogen med bruk av data og innsikt. Rådgivere får bl.a. tilgjengeliggjort relevante initiativ gjennom CRM-systemet, mens de fleste relevante initiativ er automatiserte basert på kundehendelser.

Videre er virksomhetsstyringen styrket gjennom bruk av Microsoft Power BI. Dette arbeidet ble startet i 2022 og vil fortsette i 2023.

Zurf

Konsernet stimulerer utvalgte vekstselskaper i regionen gjennom akseleratorprogrammet Zurf. De seks selskapene som har vært gjennom programmet har til sammen hatt en omsetningsvekst på 76 mill. kroner og bidratt til 25 nye arbeidsplasser. Programmet er utvidet fra å gjelde Modum til å inkludere Buskerud. Opptak av nye selskaper skjedde på slutten av året.

Se også Bærekraft, underkapittelet «Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling».

Bærekraft

Gjennom året har konsernet utviklet Konjunktur Sørøst (konjunktursorost.no), et verktøy som gir lokal statistikk, artikler og analyser om nærings- og samfunnsutviklingen i vårt markedsområde. Konjunktur Sørøst har fått mye positiv oppmerksomhet blant kunder og presse.

Se også Bærekraft, underkapittelet "Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling".

Konsernet har videre utviklet et eget opplæringsprogram knyttet til bærekraft som er skreddersydd for hver avdeling. Ekspertene i FNs miljøprogram anerkjente vårt kompetanseløft som «ledende eksempel». I 2023 vil kurspakkene bli solgt til andre banker i SpareBank 1-alliansen.

Se for øvrig kapittelet om «Våre medarbeidere», side 155.

SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1-alliansen ble etablert i 1996, i kjølvannet av bankkrisen tidlig på 90-tallet. Samlet er den Norges nest største finansgruppering, målt i forvaltningskapital. SpareBank 1-alliansen består i dag av 13 selvstendige sparebanker, som alle er fullverdige leverandører av finansielle produkter og tjenester til privatpersoner, bedrifter og organisasjoner i sine lokalk markeder rundt om i Norge.

Formålet med SpareBank 1-alliansen er å sikre den enkelte banks selvstendighet, regionale forankring, lønnsomhet og soliditet, gjennom å dele utviklingskostnader, oppnå stordriftsfordeler og bygge kritisk kompetanse. SpareBank 1-alliansen har i dag totalt ca. 8.900 ansatte, hvor rundt 1.700 er tilknyttet SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Utvikling DA med datterselskaper.

SpareBank 1 Sørøst-Norges deltagelse i alliansen ivaretas gjennom eierskapet i Samarbeidende Sparebanker AS (SamSpar AS) og Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA (SamSpar Utvikling DA). Bankens eierandeler i disse to selskapene per utgangen av året var henholdsvis 30 prosent og 44,2 prosent.

Det er 13 regionale og lokale SpareBank 1-banker som er partnere i alliansen

13 regionale og lokale SpareBank 1-banker er partnere i alliansen

SpareBank 1
SR-BANK

SpareBank 1
SMN

SpareBank 1
NORD-NORGE

SpareBank 1
ØSTLANDET

SpareBank 1
GUDBRANDSDAL

SpareBank 1
HALLINGDAL VALDRES

SpareBank 1
NORDMØRE

SpareBank 1
RINGERIKE HADELAND

SpareBank 1
LOM OG SKJÅK

SpareBank 1
SØRØST-NORGE

SpareBank 1
SØRE SUNNMØRE

SpareBank 1
HELGELAND

SpareBank 1
ØSTFOLD-ÅKERSHUS

SamSpar-bankene

SpareBank 1

Eier- og selskapsstruktur i SpareBank 1-alliansen

Organisering av samarbeidet

Samarbeidet i alliansen er organisert gjennom de to felleseide selskapene SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Utvikling DA med datterselskaper, og gjennom en rekke andre selskaper som er direkte eid av de 13 bankene. Det er selskapene innenfor SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Utvikling DA som utgjør grunnsteinen i samarbeidet, selskapene som betegnes som Alliansesamarbeidet.

SpareBank 1 Gruppen AS

SpareBank 1 Gruppen AS er morselskapet til 5 datterselskaper som alle utvikler og leverer produkter til alliansebankene, som igjen tilbyr disse til kunder i sine lokalk markeder. Et deleid selskap på 49 prosent LOFavor AS utvikler og leverer produkter til LOs forbund og forbundsmedlemmer gjennom fordelsprogrammet LOFavor.

SpareBank 1 Utvikling DA

SpareBank 1 Utvikling DA leverer forretningsplattformer og felles forvaltnings- og utviklingstjenester til alliansebankene. Selskapet bidrar til felles aktiviteter som gir bankene stordrifts- og kompetansefordeler. Selskapet eier og forvalter også alliansens immaterielle rettigheter under felles merkevarenavn: SpareBank 1.

SpareBank 1 Forvaltning AS

SpareBank 1 Forvaltning ble etablert i 2021. SpareBank 1 Forvaltning representerer en kraftsamling på spare- og investeringsområdet og en vesentlig styrking av kundetilbudet for hele SpareBank 1-alliansen. Selskapet er direkte eiet av SpareBank 1-alliansen og LO med Forbund. Bankens eierandel i SpareBank 1 Forvaltning per utgangen av 2022 er på 6,7 prosent.

SpareBank 1 Forvaltning bestod ved inngangen til 2022 av morselskapet SpareBank 1 Forvaltning AS og datterselskapene ODIN Forvaltning AS, SR-Forvaltning AS, SpareBank 1 Kapitalforvaltning AS og SpareBank 1 Verdipapirservice. I november 2022 fikk SpareBank 1 Forvaltning AS konsesjon som verdipapirforetak. Samtidig ble det gjennomført en fusjon mellom SpareBank 1 Forvaltning AS og datterselskapene SpareBank 1 Kapitalforvaltning, SpareBank 1 Verdipapirservice og av SR-Forvaltning. Fondsforvaltningsvirksomheten i SR-Forvaltning ble på samme tidspunkt fusjonert inn i ODIN Forvaltning – som nå forvalter to fondsserier – ODIN fond og SpareBank 1 fond.

SpareBank 1 Forvaltning hadde ved utgangen av 2022 til sammen 120 ansatte og drøye 125 mrd. kroner under forvaltning.

Sparebankstiftelsene

SpareBank 1 Sørøst-Norge har en klar ambisjon om å være en attraktiv regionbank for Sørøst-Norge, med sterk lokal tilstedeværelse i tråd med sparebanktradisjonene. Et tett og godt samarbeid med sparebankstiftelsene er viktig for å underbygge dette. Sparebankstiftelsene har en viktig samfunnsrolle, og bidrar til lokal verdiskaping i hele vårt markedsområde. Stiftelsene er også en viktig egenkapitalkilde for banken dersom det oppstår kapitalbehov for konsernet i fremtiden.

SpareBank 1 Sørøst-Norge ønsker å ta en aktiv rolle i de fremtidig forventede strukturendringer innenfor sparebanksektoren. I forbindelse med fusjoner mellom sparebanker har konsernet vært opptatt av å etablere lokale sparebankstiftelser som et viktig ledd i å bevare kapitalen der den er bygd opp. I forbindelse med fusjonen mellom Sparebanken Telemark og Holla og Lunde Sparebank i 2012 ble det opprettet to sparebankstiftelser: Sparebankstiftelsen Telemark - Holla og Lunde og Sparebankstiftelsen Telemark-Grenland. Tilsvarende ble SpareBank 1 Stiftelsen BV og Sparebankstiftelsen Nøtterøy-Tønsberg etablert i 2017 som følge av fusjonen mellom SpareBank 1 BV og SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg. I forbindelse med fusjonen med SpareBank 1 Modum i 2022 ble det etablert en ny sterk sparebankstiftelse: Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Modum.

Våre fem stiftelser skal sikre at den kapitalen banken har bygd opp over nesten 200 år, forblir i de områder den er skapt. Sparebankstiftelsene sikrer at sparebank-

tradisjonene videreføres på en god måte, og er ikke minst langsiktige og stabile eiere for banken.

Stiftelsene deler hvert år ut betydelige gaver til blant annet lokale organisasjoner, idrettslag og kulturinstitusjoner – og vektlegger gaver til barn og unge i sine respektive lokalområder. Det stilles ingen krav eller forventninger fra stiftelsene til gavemottakerne om gjenytelser knyttet til gaveutdelingene.

Gjennom 2022 delte de fem sparebankstiftelsene ut gaver til allmennyttige formål på til sammen 100 mill. kroner innenfor vårt markedsområde. Gjennom konsernets utbyttepolitikk tilføres sparebankstiftelsene betydelige beløp. Sparebankstiftelsene har gjennom 2022 hatt et godt samarbeid med konsernet, og som gir SpareBank 1 Sørøst-Norge et svært godt utgangspunkt for profilering som en sterk og viktig lokalbank for vekst og aktivitet i våre lokalsamfunn.

Sparebankstiftelsenes egne nettsider og sosiale kanaler oppdateres jevnlig med aktuelle nyheter. Banken deler også nyheter og gode historier knyttet til gaveutdelinger på sine nettsider og i sosiale flater.

Våre medarbeidere

Hver enkelt medarbeider i SpareBank 1 Sørøst-Norge er verdifull, og vi mener motiverte og fornøyde ansatte er den viktigste ressursen for å skape en konkurransedyktig virksomhet. Gjennom menneskene som jobber hos oss har vi kraft til utvikling, og når vi sammen beveger oss fremover skaper det trygghet, mestring og motivasjon.

Attraktiv arbeidsplass

Gjennom fusjonen mellom SpareBank 1 Sørøst-Norge og Sparebank 1 Modum i 2022 har vi har stått fast ved vår ambisjon om å være en attraktiv arbeidsplass for de nå nærmere 650 ansatte. Grunnstenene i en attraktiv arbeidsplass er for oss arbeidsglede, kulturbygging, læring og utvikling, samhandling på tvers, fleksibilitet i arbeidshverdagen, og fokus på bærekraft.

Arbeidsgiverattraktivitet (employer branding) er stadig viktigere i dagens konkurranseutsatte marked hvor det er både utfordrende å tiltrekke seg talenter og beholde god arbeidskraft. Hvordan vi kommuniserer det som nettopp gjør oss til en attraktiv arbeidsplass, er et område vi har jobbet målrettet med videreutvikle. I 2022 har vi inngått et samarbeid med en ekstern leverandør for å utvikle en strategi for arbeidsgiverattraktivitet.

Som en del av attraktiv arbeidsplass inngår arbeidet med å utvikle en sunn bedriftskultur og her er arbeidet med ledelse sentralt. Gjennom 2022 er det gjennomført lederutviklingsprogram for alle ledere i hele konsernet. Hensikten med lederutviklingsprogrammet er blant annet å skape psykologisk trygghet slik at våre ledere kan bidra til mer fornøyde ansatte og økte prestasjoner. Psykologisk trygghet bidrar til bedre samhandling og øker sannsynligheten for å oppnå strategiske mål. Lederutviklingsprogrammet vil fortsette i 2023.

I påvente av en ny medarbeiderundersøkelse som vil bli implementert i 2023, har vi i 2022 valgt å sende ut flere mindre pulsmålinger til ansatte med tema arbeidsglede. Vi så en økning i score fra 7,3/10 til 7,6/10 gjennom året, som vi mener er et godt utgangspunkt for videre arbeid med kultur.

Figur 1: Grunnstenene i attraktiv arbeidsplass

I 2022 har vi rekruttert mange nye medarbeidere. En god start er viktig for en nyansatt og vil prege både opplevelsen av inkludering, engasjement og resultater over tid. Vi har derfor utformet et mer profesjonelt og prosessstyrt onboardingsløp for nyansatte medarbeidere og nye ledere, og har blant annet tatt i bruk nye verktøy som skal bidra til dette.

Vi mener fleksibilitet er en viktig del av å være en attraktiv arbeidsplass. Fleksible ordninger fremmer bedre balanse mellom jobb og privatliv, og har blitt en hygienefaktor for både dagens og morgendagens medarbeidere. Bedre tilrettelegging øker også muligheten for at medarbeidere kan stå lenger i arbeid, og medarbeidere kan ta sin del av omsorgsarbeidet på hjemmebane samtidig med økt ansvar på arbeidsplassen. Vi har i 2022 derfor valgt å videreføre tidligere ordning om fleksibelt arbeidssted til en formalisert hjemmekontor-

ordning med skriftlig avtale, som gir ansatte muligheten til å arbeide fra hjemmekontor inntil to dager i uken. I tillegg har vi fleksible arbeidstidsløsninger, kortere arbeidstid om sommeren, samt redusert arbeidstid for ansatte med barn i barnehage (første barnehageår).

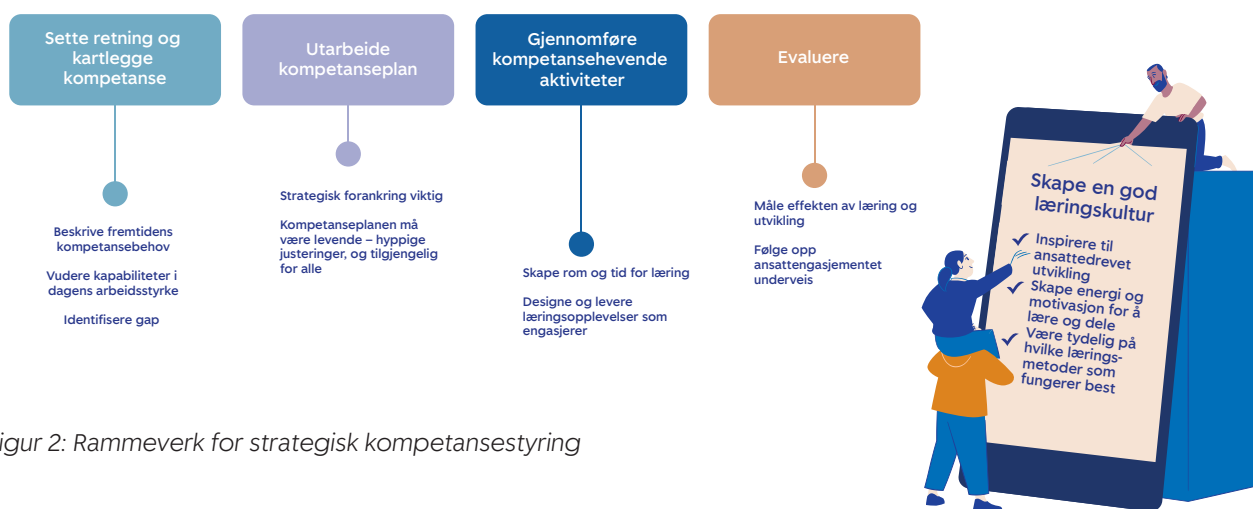
Fordi vi mener balanse mellom jobb og privatliv er viktig, tok vi del i et forskningsprosjekt med dette som tema. I samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge deltok vi for å lære mer om arbeidsrelatert helse i den hybride arbeidshverdagen. Prosjektet omhandlet metoder for jobbstitusjon og undersøkte om noen medarbeidere har bedre effekt av jobbstitusjon enn andre. Resultatene av forskningsprosjektet vil bli klare i 2023.

Kompetanse, utvikling og læring

Strategisk kompetansesetring

Faglig og personlig utvikling trekkes frem som en av de

viktigste faktorene for å bli oppfattet som en attraktiv arbeidsgiver. I tråd med strategiområdet Attraktiv arbeidsplass har derfor SpareBank 1 Sørøst-Norge i 2022 løftet kompetanse til et nytt strategisk nivå. For å lykkes med kompetanseutvikling jobber vi systematisk med et definert rammeverk. Høsten 2022 gjennomførte vi en kompetansekartlegging, hvor vi først beskrev fremtidens kompetansebehov. Deretter vurderte vi kapabiliteter i dagens arbeidsstyrke, og identifiserte gap. Denne kompetansekartleggingen vil fremover gjennomføres årlig. Arbeidet resulterer i en årlig kompetanseplan. Evaluering er en viktig del, hvor både læringsaktiviteter måles jevnlig, og metodikken evalueres årlig for å sikre læring videre. Ved å jobbe strategisk med kompetanseutvikling sikrer vi at vi har den kompetansen som trengs for å dekke nåværende og fremtidige behov. Arbeidet med kompetanse tar utgangspunkt i vedtatt strategi og overordnede mål.

Figur 2: Rammeverk for strategisk kompetansesetring

Ansvar for egen læring

For å kunne bevege oss i takt med kontinuerlige endringer i samfunnet rundt oss, kundebehov og digitalisering, er vi opptatt av at hver enkelt av oss tar ansvar for egen læring og aktivt søker kunnskap selv. Vi er også opptatt av å bruke metoder som gir best mulig læring. Derfor ønsker vi alltid at læringsløpene vi utvikler skal være tett knyttet opp mot arbeidshverdagen. Den mest verdifulle læringen skjer ved å utføre arbeidsoppgaver - learning-by-doing.

Bransjekrav rådgivning

SpareBank 1 Sørøst-Norge er medlem i Finansnæringsen Autorisasjonsordninger (FinAut) som innebærer at rådgiverne våre er autorisert innenfor fagområdet sitt. Bransjekravene til FinAut setter føringer for kompetansekrav innen rådgivningen vår, både via selve autorisasjonsløpet og gjennom årlige kompetanseoppdateringer. Vårt systematiske arbeid med autorisasjoner dokumenterer at våre rådgivere har oppdatert og gyldig kompetanse innenfor eget fagområde.

Figur 3: FinAut ordninger vi er del av

Mål	100 % av ansatte som er underlagt FinAut's autorisasjonskrav skal ha gjennomført obligatorisk kompetanseoppdatering		
Måleparameter	Gjennomføringsgrad i %		
Måloppnåelse	2022	2021	2022
	✓ 100 %	✓ 100 %	✓ 100 %

Utvalgt læringsløp 2022: Bærekraft

SpareBank 1 Sørøst-Norge er godt i gang med et stort kompetanseløft på bærekraft, som skal løpe gjennom hele strategiperioden mot 2025. Fra bærekraftsstrategien heter det at «alle ansatte skal bli trygge på bærekraft i sin arbeidshverdag.» Gjennom risikovurderinger har det kommet tydelig frem at medarbeiderne våre mener de trenger mer kompetanse på bærekraft – for å redusere risikoen på sitt område, men også for å utnytte mulighetene, eller hjelpe kunden å gjøre det samme.

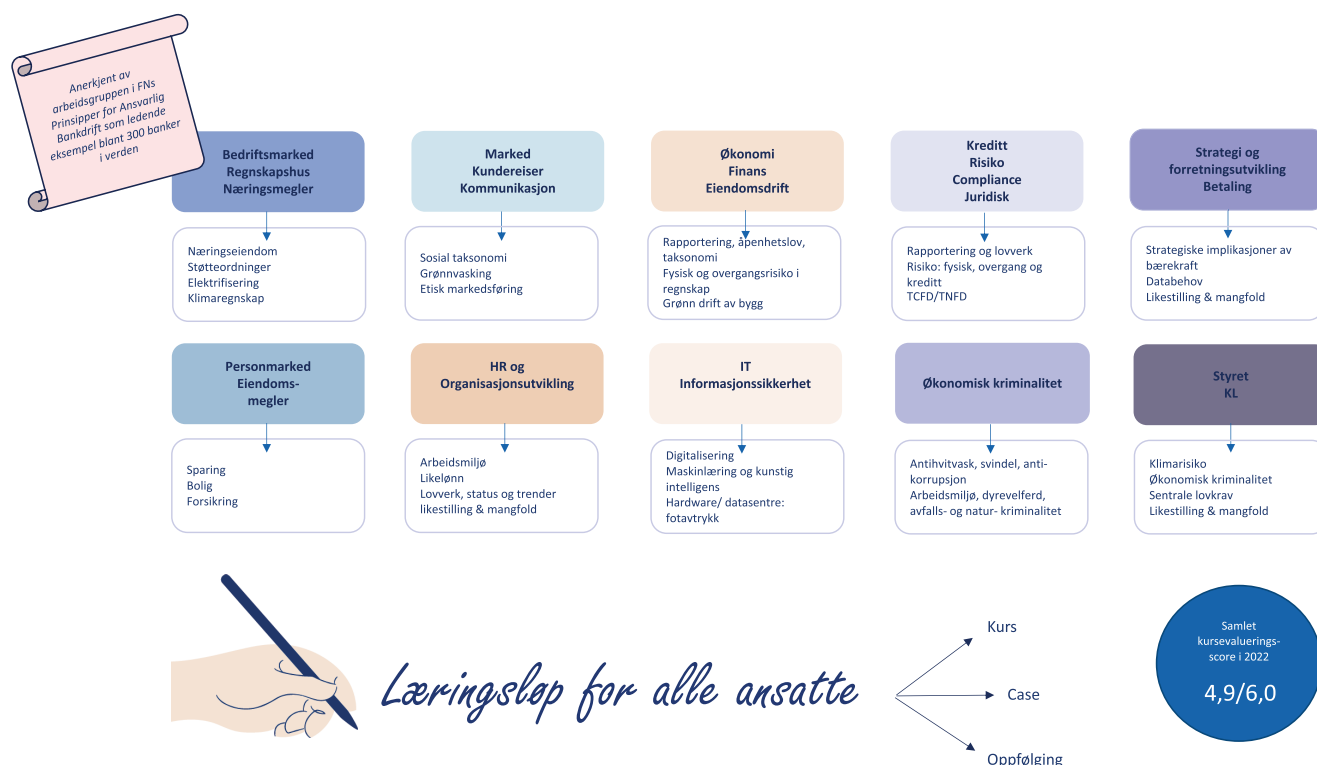
I løpet av 2022 har vi gjennomført en stor bolk av det grunnleggende kursopplegget, som består av foredrag fra eksterne eksperter, diskusjoner og case. Hvert område har fått sitt skreddersydde kursopplegg i form av fysiske heldagssamlinger for å lære mer om hva bærekraft betyr for dem i deres rolle. Læringsløpet vil fortsette i 2023. Utviklingen på bærekraftsområdet skjer så raskt at det vil fylles på med mer kompetanse flere ganger underveis i strategiperioden mot 2025, i form av webinarer, digitale case og samarbeid på tvers.

Figur 4: Målene i bærekraftsstrategien

Ansatte vil i sin arbeidshverdag få verdifull læring ved å jobbe med faktiske bærekraftsrelaterte case. Opplegget utviklet av SpareBank 1 Sørøst-Norge har blitt anerkjent av blant annet arbeidsgruppen i FNs Prinsipper for Ansvarlig Bankdrift som ledende eksempel blant mer enn 300 banker i verden.

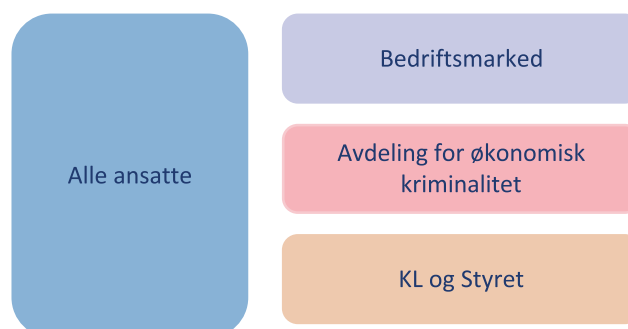
Mål	90 % av ansatte i hovedmålgruppen skal ha deltatt på kompetanseløft bærekraft i 2022
Måleparameter	Deltakelsesgrad i %
Måloppnåelse	87 %

Figur 5: Kompetanseløft bærekraft 2022-2023

Utvalgt læringsløp 2022: Antihvitvasking

Antihvitvasking er det andre av to områder vi har viet mye tid til i 2022 når det kommer til kompetanseutvikling. Regulatoriske krav og endringer i risikobildet har ført til at dette har blitt satt høyt opp på agendaen. Kompetanseløftet på antihvitvaskingsområdet høsten 2022 har vært skreddersydd til ulike målgrupper, og har blant annet bestått av webinarer med eksterne foredragsholdere, e-læringer og diskusjonscase.

Figur 6: Kompetanseløft antihvitvasking 2022

Mål	95 % av ansatte i målgruppen skal ha gjennomført obligatorisk kompetanseløft på antihvitvasking i 2022
Måleparameter	Gjennomføringsgrad i %
Måloppnåelse	✓ 96 %

Likestilling, mangfold og inkludering

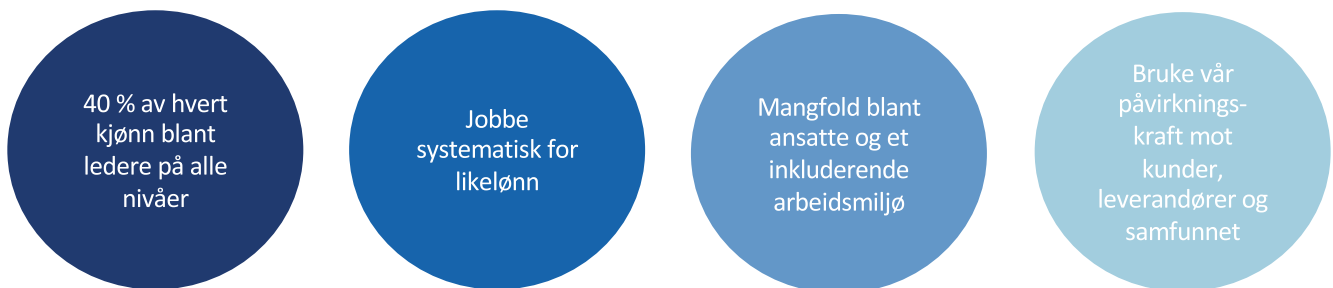
Sammen skaper vi verdier. Visjonen vår er ledestjernen i alt vi gjør. Vi verdsetter mangfold blant våre ansatte og mener dette gir oss bedre forutsetninger for å skape verdier for våre kunder og lokalsamfunnet vi er en del av. For oss handler mangfold om mer enn etnisk bakgrunn, kjønn, alder, seksuell legning og funksjonsevne. Mangfold er summen av ulike personligheter med forskjellig bakgrunn, erfaring, kultur, evner, perspektiver og interesser. Mangfoldige team skaper innovasjon og

utvikling, og setter oss i bedre i stand til å forstå våre kunders behov og gi gode kundeopplevelser.

Det er viktig for oss at våre ansatte respekterer tanken om likeverd og like muligheter og bidrar aktivt til et inkluderende arbeidsmiljø. Vi legger vekt på at alle skal kunne være seg selv, føle tilhørighet og ha plass i et fellesskap, og mener dette skaper psykologisk trygghet og er kjernen i et inkluderende arbeidsmiljø. I SpareBank 1 Sørøst-Norge arbeider vi aktivt for å frem-

me likestilling og hindre diskriminering. Les mer om vårt systematiske arbeid og rapportering i tråd med aktivitets- og redegjørelsesplikten i kapittelet «Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering». Å være samfunnsengasjert er en av pilarene i bære-

kraftstrategien vår. Oppsummert ser vi derfor på arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering som en integrert del av samfunnsansvaret vårt og en mulighet til å påvirke positivt ut over egen virksomhet.

Figur 7: Overordnede målsetninger mot 2025

Hva har vi gjort i 2022?

I 2022 har vi lagt grunnmuren for arbeidet vårt med likestilling, mangfold og inkludering, og vi har etablert et internt rammeverk for å sikre at vi jobber systematisk. Les mer om dette i kapittelet «Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering.» Nylig utarbeidet policy beskriver vårt syn på likestilling, mangfold og inkludering og setter retning for arbeidet vårt på dette området. Fokuset på forankring i organisasjonen og integrering av policyen i interne prosesser vil bli videreført i 2023.

Vi har fått på plass flere milepæler som vi er stolte av. Signeringen av Kvinner i Finans Charter i desember 2022 er en av disse. Formålet til Kvinner i Finans Charter om å bidra til å øke andelen kvinner i ledende posisjoner i finansnæringen er noe vi stiller oss bak. Internt har vi satt oss et mål om å ha 40 prosent av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer. Dette ansvarliggjør oss på en god måte og sørger for fremdrift mot målet vi har satt oss. Vi har også prioritert deltakelse i Female Future – NHOs nasjonale lederutviklingsprogram for kvinnelige talenter.

2022 har også vært preget av kartlegging og analysearbeid. Vi har undersøkt hele belønningsområdet og avdekket enkelte områder som skal settes på agendaen for 2023. Blant annet ser vi at kvinner totalt sett er underrepresentert på ledernivåer i SpareBank 1 Sørøst Norge, og kvinner tjener også mindre enn menn. Kjønnforskjellene i lønn er likevel mindre på ledernivå enn på medarbeidernivå. Vi har gjennomført risikovurderinger for å identifisere risikoer for diskriminering og hindre for likestilling. I risikovurderingene har det vært bred involvering i organisasjonen. Funnene i både lønnskartlegging og risikovurderinger vil være førende for tiltak vi iverksetter i handlingsplanen for 2023, med de overordnede målsetningene som bakteppe.

En kompetansebasert rekrutteringsprosess innebærer å utarbeide en tydelig kravprofil allerede i behovsanalysen med definerte kompetanser, kunnskaper og ferdigheter som er viktige for rollen. Kravprofilen legger grunnlaget for en tilpasset stillingsannonse, strukturerte intervjuer og testing, som har som mål å evaluere kandidatens ferdigheter på en mest mulig objektiv måte. Kompetansebasert rekruttering skal sikre at vi ikke rekrutterer basert på magefølelse og kjemi, og reduserer risikoen for ubevisst diskriminering i rekrutteringsprosesser. I 2022 har vi revidert rekrutteringsstrategien vår til å inneholde en kompetansebasert tilnærming i alt fra jobbanalyse, til annonsering, testing og strukturerte intervjuer. Vi mener dette er et steg i riktig retning for å rekruttere mer mangfold. Vi har hatt et særlig fokus på stillingsannonsene våre, og jobbet tett med både markedsavdelingen og rekrutterende ledere for å tilpasse ordbruk og kvalifikasjonskrav. Dette har vært et interessant arbeid, og vi mener språk og kommunikasjon eksternt spiller en viktig rolle i å tiltrekke oss mangfold. Ved å jobbe tett med lederne våre øker vi bevisstheten rundt mangfold og hvilken verdi dette kan gi i teamene. I 2023 ønsker vi å videreutvikle kompetansebasert rekruttering ved blant annet å innføre mangfoldsvurdering av teamet hos rekrutterende leder som del av jobbanalysen i rekrutteringsprosesser. Mangfoldsvurderingen skal sikre at vi er bevisste på hva som behøves for å komplementere teamet, både med tanke på kompetanse og erfaring, men også kjønn, alder, etnisitet, bakgrunn, personlighet og perspektiver.

Et annet viktig skritt som kan bidra til større mangfold internt og sikre inkludering er å øke mangfoldskompetansen blant medarbeiderne våre. Dette er derfor noe vi ønsker å sette på agendaen for 2023. Vi skal utvikle en egen modul (e-læring) for mangfold og inkludering

for alle ansatte, og innarbeide temaene som del av lederutviklings- og medarbeiderskapsprogrammet vårt. Den nye medarbeiderundersøkelsen som vil tas i bruk i 2023 vil gi oss muligheten til å måle opplevelsen av mangfold og inkludering internt, noe vi tror vil bli svært verdifullt for å kunne arbeide enda mer målrettet med disse temaene.

Helse, miljø og sikkerhet

Det jobbes systematisk med HMS-arbeid i konsernet, primært gjennom Samarbeidsutvalget (SAMU) hvor arbeidsmiljøutvalget (AMU) som har et operativt fokus på HMS-arbeidet, inngår. I forbindelse med fusjonen mellom SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Modum ble et nytt Samarbeidsutvalg (SAMU) og Arbeidsmiljøutvalg (AMU) konstituert. SAMU/AMU-møter er også gjennomført etter oppsatt plan.

Hovedfokus har vært på forebyggende tiltak for å sikre at sykefraværet forblir lavt. For 2022 var samlet sykefravær for konsernet på 5,1 prosent. Dette er en oppgang fra 2021, hvor sykefraværet lå på 4,3 prosent. Det jobbes aktivt med oppfølging og tilrettelegging av langtidssykemeldte. Konsernet samarbeider med bedriftshelsetjenesten hvor fokus er på forebyggende arbeid, et godt arbeidsmiljø, trivsel og helsefremmende arbeidsplasser, blant annet ergonomi og tilrettelegging av kontorarbeidsplassen til den enkelte ansatte. Vi tilbyr også de ansatte behandlingsforsikring, som skal sikre rask tilgang til behandling i det private helsevesen. I tillegg gir psykologisk førstehjelp tilgang til psykologkontakt innen 24 timer dersom ansatte blir utsatt for en plutselig og uforutsett hendelse. Vi mener også at fysisk aktivitet er et viktig forebyggende tiltak for fysisk og psykisk helse, og gir derfor støtte til trening. Fysio-

terapi og kiropraktor inngår også i denne støtteordningen. Det er i 2022 ikke registrert noen skader knyttet til arbeid.

Godtgjørelse til ansatte

Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge, vedtatt av representantskapet 22. mars 2022, og gjelder som utgangspunkt for alt av utbetaling av godtgjørelser i 2022. SpareBank 1 Modum er etter fusjon med SpareBank 1 Sørøst-Norge 1. april 2022 omfattet av gjeldende policy. Når det gjelder variabel lønn, er resultatbaserte belønningsordninger avvirket i 2022. Eventuell overskuddsdeling er den eneste ordningen som er aktuell dersom bankens resultater er ekstraordinært gode, bl.a. i forhold til andre banker vi sammenligner oss med, samt ved hendelser som for medarbeiderstaben har betydd en arbeidsinnsats over lang tid utover det som kan forventes. En vellykket spareordning i egenkapitalbevis er gjennomført i 2022 og vil bli videreført.

Analyse av hele belønningsområdet er gjennomført for å ha kunnskap om forskjeller/ulikheter mellom de tre fusjonerte bankene, i tillegg til å ha innsikt i hvordan vi ligger an i forhold til sammenlignbare banker. Analysen gir et godt grunnlag for videre arbeid med belønningsområdet som strategisk virkemiddel. Gjennomførte tiltak innen belønningsområdet i 2022 har gitt verdifull innsikt som vil være utgangspunkt for videre arbeid mot strategiske mål.

Rapport om godtgjørelse til ledende personer (Lederlønnrapport) og Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge er vedlagt årsrapporten.

STRATEGISK FORANKRING:

RETNINGSLINJER

- Bærekraftstrategi og bærekraftspolicy
- Policy likestilling, mangfold og inkludering

DELMÅL I BÆREKRAFT-STRATEGIEN

- 2.1 Kompetanseløft i bærekraft
- 2.4 Likestilling, mangfold og inkludering

TILTAK

- Fullføre fysiske kurs og fortsette læringsløp for alle ansatte som gir de detaljert innsikt i bærekraft knyttet til deres fagområde.
- Økt fokus på likestilling, mangfold og inkludering i konsernet.

GRI 401-1, 2, 3, 404-1,2,3, 405-1,2, 406

Fns GC 1-3, 6

SDG 8.3, 8.5

LDL § 26a

ANSVARLIG AVDELING

- HR Organisasjonsutvikling

OPPLÆRING

- Økt bevissthet rundt bærekraft via blant annet risikoworkshop og prosjekt
- Kompetanseløft om sosial bærekraft; håndtering av likestilling og mangfold, arbeidsmiljø

ESRS

S1-1 - 1-7, S1-9 – 1-11, 1-13, 1-14, 1-16

SFDR PAI 12

Leonora Ademi
Rådgiver i Sandefjord

Bærekraft i SpareBank 1 Sørøst-Norge

Innhold

1	Bærekraft i SpareBank 1 Sørøst-Norge	164
2	Ansvarlige utlån	172
3	Ansvarlig rådgivning	178
4	Arbeid mot økonomisk kriminalitet	182
5	Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling	185
6	Etisk markedsføring	187
7	Bærekraft i fondsforvaltning	189

VEDLEGG

1	EU-taksonomien	194
2	Vesentlige negative påvirkninger (Principal Adverse Impacts, PAI)	200
3	Klimarisiko, TCFD	202
4	Naturreisiko, TNFD	209
5	Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen	215
6	Klimagassutslipp i eget hus (energi og klimaregnskap)	221
7	Klimagassutslipp i utlånsporteføljen	231
8	Klimagassopptak i skog	236
9	Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, redegjørelse for aktsomhetsvurderinger	238
10	Interessentdialog	243
11	GRI Indeks	245
	Uavhengig revisors attestasjonuttalelse om SpareBank 1 Sørøst-Norges Bærekraftsrapport 2022	251

Bærekraft i SpareBank 1 Sørøst-Norge

I over 160 år har SpareBank 1 Sørøst-Norge hatt en viktig rolle som lokal støttespiller og bidratt til at lokalsamfunn har levd videre. Med nærhet til kundene og god lokalkunnskap skal banken bidra til verdiskaping og bærekraftig utvikling i vårt markedsområde i Vestfold og Telemark samt i nedre del av tidligere Buskerud fylke. SpareBank 1 Sørøst-Norges ambisjon er å merkbart forsterke vår positive og redusere vår negative påvirkning på mennesker, miljø og samfunn.

PRB
5.1-3

SpareBank 1 Sørøst-Norge har løftet frem bærekraft som ett av syv prioriterte strategiområder. Etter etableringen av SpareBank 1 Sørøst-Norge (tidligere SpareBank 1 BV, Sparebanken Telemark og SpareBank 1 Modum) ble bærekraftstrategien oppdatert, og den trer i kraft fra

2023. Bærekraftstrategien, som dekker hele konsernet, fra bank via forsikring og eiendomsmegling til regnskaps tjenester, har tre hovedpilarer; ansvarlig, samfunnsengasjert og klimaoffensiv.

Det er satt fem overordnede mål:

Beskrivelse av konsernmålet 2025	Mål	Status 2022	FNs bærekraftsmål
Kompetanseløft - Ansatte i SB1 Sørøst-Norge skal være trygge på at de kan nok om bærekraft til å gjøre jobben de gjør - Konsernet har lagt en plan for videre utvikling av kompetansen mot 2025 for å takle fremtidens krav	90 % deltagelse	87 % deltagelse	
Bærekraftig eksponering* - Konsernet skal øke volumet av grønne eksponeringer «Grønn» inkluderer både bærekraft og compliance - Tilsvarende mål for PM og BM, og kredittstrategiske mål på eiendom	25 mrd. nok**	14 mrd. nok**	
Klimaoffensiv Konsernet skal redusere klimagassutslippene per enhet verdiskaping fra driften og utlånsporteføljen med 7% årlig fra nivået i 2019	7 % per år reduksjon i drift og utlån	26,5 % reduksjon i drift og utlån siden 2019	
Likestilling, mangfold og inkludering* - Innen 2025 skal det være minst 40 % av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer - Vi skal jobbe systematisk for likelønn, ha mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø, og vi skal bruke vår påvirkningskraft mot kunder, leverandører og samfunnet. Ansaret dedikeres til en i konsernledelsen.	40 % av hvert kjønn blant ledere i 2025	41 % kvinnelige ledere	
Samfunnsengasjert I 2025 er Konjunktur Sørøst den ledende kilden til kunnskap, data og analyser om næringsutvikling i markedsområdet, og de største utfordringene næringslivet møter fremover	Ledende kilde	Lansert nettsiden Konjunktur Sørøst	

*På målekortet til konsernsjef.

**Inkluderer volumer til kredittforetak.

Overordnet status på konsernmål 2022:**Kompetanseløft**

- Holdt 10 heldagskurs for ulike avdelinger, med 87 prosent deltagelse og tilbakemeldingsscore på 4,9 av 6
- Kursene vil bli lagt som obligatoriske i kompetanseplan for resterende 13 prosent
- De fleste av søsterbankene i SpareBank 1-alliansen ønsker kursene

Bærekraftig eksponering

- Av bankens likviditetsportefølje er ca 430 mill. kroner investert i grønne obligasjoner, som utgjør 5,0 prosent av totalen per utgangen av 2022.
- Økt volumet av grønne boliglån fra 298 mill. kroner til 1.7 mrd. kroner
- Startet et prosjekt for å minske energi- og ressursbruken fra arealene vi eier og leier.

Klimaoffensiv

- Totale klimagassutslipp fra utlån og drift var på 275.461 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e) i 2022, ned 9,2 prosent i absolutte tall fra basisåret 2019, og ned 26,5 prosent i karbonintensitet.

Likestilling, mangfold og inkludering

- 41 prosent kvinnelige ledere i 2022 på konsernnivå
- Utarbeidet policy for likestilling, mangfold og inkludering
- Skrevet under Kvinner i Finans Charter

Samfunnsengasjert

- Lanserte Konjunktur Sørøst, en nettside fylt med data, innsikt og kunnskap om 17 lokale steder i Sørøst-Norge, og gjennomførte undersøkelser av folks og bedrifters økonomiske forventninger i hele markedsområdet

Se rammeverket under for detaljert beskrivelse av bærekraftstrategien.

Ansvarsfordeling

Bærekraft er 1 av 7 strategiske fokusområder i konsernstrategien, som revideres årlig og behandles av styret. I tillegg følger styre og konsernledelse opp bærekraftsmål og tiltak kvartalsvis gjennom balansert målstyring. Bærekraft er konkretisert på målekortet for alle avdelinger, både på leder- og ansattnivå, og er derfor blant faktorene som påvirker godtgjørelse. Risikorapportering på bærekrafts- og klimarisiko er inkludert i regulær risikorapportering til konsernledelse og styret. Se vedleggene «Klimarisiko» og «Naturrisiko» for utdypende informasjon. Vi belyser også risiko og muligheter knyttet til våre viktigste temaer i delkapitlene.

I 2022 ble det etablert et bærekraftråd for å koordinere satsingen på bærekraft og sikre gjennomføring av planlagte tiltak. Rådet består av representanter fra 17 ulike avdelinger, med blant annet leder for Compliance, kredittsjef person- og bedriftsmarked og leder Økonomisk Kriminalitet, samt leder for datterselskapene EiendomsMegler 1 og Regnskapshuset. Rådet ledes av Leder Bærekraft. Det holdes månedlige møter og rådet har hatt fem møter siste halvår i 2022.

Vårt arbeid med bærekraft er forklart i rammeverket under. Se også vår bærekraftpolicy på våre nettsider for flere detaljer om vårt bærekraftsarbeid, og for hvorfor vi har valgt å fokusere ekstra på fem av FNs bærekraftsmål.

Rammeverket for vårt bærekraftsarbeid

SpareBank 1 Sørøst-Norges ambisjon er å «Merkbart forsterke vår positive, samt redusere vår negative, påvirkning innen miljø, sosiale forhold og selskapsstyring (ESG)», i henhold til FNs prinsipper for ansvarlig bankvirksomhet (Principles for Responsible Banking (PRB)).

SpareBank 1 Sørøst-Norge har valgt seg ut bærekraftsmål 8, 9, 11, 13 og 16

Sammenheng mellom FNs bærekraftsmål, med delmål, og SpareBank 1 Sørøst-Norges egne mål, med delmål i vår bærekraftstrategi

	MÅL	DELMÅL	FNs BÆREKRAFTSMÅL
BÆREKRAFTSTRATEGI SPAREBANK 1 SØRØST-NORGE	ANSVARLIG Vi skal forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet	1.1 Forebygge og avdekke hvitvasking og terrorfinansiering 1.2 Forebygge svindel mot kundene 1.3 Håndtere personvern 1.4 Etterleve sanksjonsregelverket 1.5 Ansvarlig drift utover det som er pålagt 1.6 Bli rådgiveren til kunden på bekjempelse av økonomisk kriminalitet 1.7 Ta samfunnsansvar (dele kunnskap)	 16.4 16.5
	SAMFUNNSENGASJERT Vi skal ta sosiale og miljømessige hensyn i vår drift	2.1 Kompetanseløft i bærekraft 2.2 Dele kunnskap via Konjunktur Sørøst 2.3 Satse på samfunnsansvar med stiftelsene 2.4 Likestilling, mangfold og inkludering 2.5 Bli spare- og boliglanskundens rådgiver på bærekraft 2.6 Trekantsamarbeid BM/PM/EM1 om bærekraftige bygg 2.7 Hjelpe SMB-kunden å skaffe offentlig støtte og vinne anbud 2.8 Gründersatsing (prosjektstøtte, priser, garantier) 2.9 Rådgi kunden om sosial bærekraft	 8.3 8.5 9.3 9.4 11.a 13.a
	KLIMAOFFENSIV Redusere egne utslipp, og hjelpe kundene å gjøre det samme	3.1 Tiltak for bærekraftig drift 3.2 Involvere de ansatte i klimatiltak 3.3 Hjelpe boligkunden å unngå klimarisiko og spare energi 3.4 Solcellefinansiering 3.5 Bli kundens rådgiver i omstillingen: fornybar-finansiering, klimaregnskap, elektrifisering, sirkulærøkonomi, energisparing 3.6 Hjelpe kunden å unngå klima- og naturrisiko	 11.b 13.1 13.a

SpareBank 1 Sørøst-Norges viktigste bærekrafttemaer i 2022

VESENTLIGHETSANALYSE gjennomført i 2022

Områder hvor SpareBank 1 Sørøst-Norge har størst mulighet for å forsterke positiv – og redusere negativ påvirkning

Påvirkningsanalyse oppdatert 2022

POSITIV PÅVIRKNING	NEGATIV PÅVIRKNING
Ressurser og tjenester som er tilgjengelige, oppnåelige og har god kvalitet	Ressurser og tjenester som er tilgjengelige, oppnåelige og har god kvalitet
Arbeidsplasser	Sirkularitet
Artsmangfold og økosystemer	Klimastabilitet

Rammeverket er et verktøy for å sikre at vårt arbeid med bærekraft er sammenhengende og fullstendig.

Konsernets policyer og retningslinjer Bærekraftstrategi og bærekraftpolicy

Rammeverk:

GRI, FNs bærekraftsmål, FNs PRB, FNs GC, TCFD, TNFD, Miljøfyrtårn, PCAF, Grønnvaskingsplakaten, Kvinner i Finans Charter

Sentrale lovverk:

Regnskapsloven §3-3a-c, Åpenhetsloven, Klimaloven, Lov om bærekraftig finans (offentliggjøringsforordningen og EU-taksonomien), Likestillings- og diskrimineringsloven

Vi tar del i den globale dugnaden

SpareBank 1 Sørøst-Norge tar del i den globale dugnaden for å oppnå bærekraftsmålene innen 2030 og Parisavtalen. Det er viktig for banken å støtte bærekraftsarbeidet i finanssektoren og andre sektorer, samtidig som vi kvalitetssikrer eget arbeid.

PRB 1.2

FNs BÆREKRAFTSMÅL

SpareBank 1 Sørøst-Norge skal understøtte FNs bærekraftsmål, som er verdens felles arbeidsplan for en bærekraftig framtid. Banken har plukket ut fem bærekraftsmål vi har vesentlig mulighet til å påvirke i positiv retning, og/eller risiko for å påvirke i negativ retning: mål 8, 9, 11, 13 og 16.

FNs GLOBAL COMPACT

Banken har vært tilsluttet FNs Global Compact siden 2019. Global Compact er verdens største initiativ for næringslivets samfunnsansvar. I vedlegget «GRI-Indeks» viser vi hvordan vi leverer på Global Compacts 10 prinsipper.

FNs PRINSIPPER FOR ANSVARLIG BANKDRIFT

Banken signerte prinsippene for ansvarlig bankdrift (Principles for Responsible Banking; PRB) da de ble etablert i 2019. Der forpliktet vi oss til å tilpasse vår strategi til bærekraftsmålene og Parisavtalen, og analysere vår (positive og negative) påvirkning innen bærekraft. Vi har markert avsnittene i årsrapporten som viser hvordan vi følger opp prinsippene (se også vedlegget «GRI-indeks»).

OECDs RETNINGSLINJER FOR AKTSOMHETSVURDERINGER

Banken bruker veilederen for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv aktivt, spesielt i utlån mot bedriftsmarkedet.

GLOBAL REPORTING INITIATIVE (GRI)

Banken har for 2022-rapporteringen oppdatert til GRI-standarden som kom i 2021. GRI er den internasjonalt ledende standarden for bærekraftsrapportering.

GRØNNVASKINGSPLAKATEN

Banken signerte i 2022 grønnvaskingsplakaten. Vi stiller oss bak punktene i plakaten og gjør vårt ytterste for å følge prinsippene i vår markedsføring og kommunikasjon.

ring og kommunikasjon.

KVINNER I FINANS CHARTER

Banken signerte i 2022 Kvinner i Finans Charter, hvor vi forplikter oss til å øke andelen kvinner i ledende posisjoner. Vi har satt oss et mål om å ha 40 prosent av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer.

MILJØFYRTÅRN

SpareBank 1 Sørøst-Norge er miljøfyrtårnsertifisert. Dette miljøledelsessystemet brukes for å redusere og rapportere på vår miljøinnsats, inkludert våre klimagassutslipp. Se vår rapportering i vedlegget «Energi- og klimaregnskap 2021».

PARTNERSHIP FOR CARBON ACCOUNTING FINANCIALS (PCAF)

Banken ble med i PCAF i 2022, et globalt partnerskap mellom finansinstitusjoner som arbeider for å få tilgang på data om, og rapportere på klimagassutslipp i porteføljen.

«TASK FORCE ON CLIMATE-RELATED FINANCIAL DISCLOSURES» (TCFD) og

«TASK FORCE ON NATURE-RELATED FINANCIAL DISCLOSURES» (TNFD)

SpareBank 1 Sørøst-Norge rapporterer på klima- og naturrisiko i tråd med anbefalingene til TCFD og TNFD. Dette hjelper oss til å forstå risikoer og muligheter innen klima og natur.

VITENSKAPSBASERT MÅL

SpareBank 1 Sørøst-Norge har satt seg et vitenskapsbasert mål, i tråd med UNEP Finance Initiatives Emissions Gap Report, om å redusere karbonintensiteten til både driften og utlånporteføljen med 7 prosent/år, uten slutt punkt, med 2019 som basisår. Det støtter bærekraftsmål 13 og Norges mål under Parisavtalen om å redusere utslippene med 55 prosent fra 1990-nivå innen 2030, og Klimalovens mål om 90-95 prosent reduksjon innen 2050.

Våre viktigste temaer innen bærekraft

God dialog med interessenter og ansatte peker ut retningen for bærekraftsarbeidet i SpareBank 1 Sørøst-Norge. Basert på vesentlighetsanalyse, påvirkningsanalyse og interne risikovurderinger på bærekraftsområdet fokuserer vi på følgende temaer:

PRB
4.1

Interessentdialog

Gjennom året har dialogen med interessenter pekt ut hvilke temaer innen bærekraft banken bør fokusere på. Les mer om dialogen vår med interessenter i vedlegget «Interessentdialog».

Interessentkart

SpareBank 1 Sørøst-Norge oppdaterte sin vesentlighetsanalyse i 2022. I samarbeid med FNs Global Compact inngikk vi et samarbeid med Universitetet i Oslo; fire studenter fra det nyopprettede faget «Bærekraftlaboratoriet» gjennomførte vesentlighetsanalysen.

Gjennom en omfattende interessentdialog bestående av dybdeintervjuer og spørreundersøkelse kartla vi hvilke temaer våre eksterne og interne interessenter mente påvirker oss mest, og hvilke temaer vi har størst påvirkning på. EUs bærekraftsdirektiv, CSRD, legger vekt på dobbel vesentlighet, som innebærer at konsernet både rapporterer på hvilken påvirkning vi har på samfunnet og interessenter, samt hvordan bærekraftte-

maer påvirker vår drift og langsiktige verdiskaping. Vesentlighetsanalysen pekte på områder der konsernet kan forsterke sin positive påvirkning, og på risikoområder der konsernet bør redusere sin negative påvirkning. De mest vesentlige temaene i analysene var samlet sett:

- Samfunnsansvar og næringsutvikling
- Ansvarlig utlåns- og investeringsvirksomhet
- Ansvarlig rådgivning (etikk og antikorrupsjon, personvern, data- og informasjonssikkerhet og etterlevelse)
- Utvikling av ansatte og ledere
- Bekjempe økonomisk kriminalitet

PRB 2.1

Påvirkningsanalyse

Som del av arbeidet med å følge opp FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift oppdaterte konsernet sin påvirkningsanalyse i 2022. Analyseverktøyet utviklet av finansinitiativet til FNs Miljøprogram (UNEP FI) ble benyttet. Banken har virksomhet kun i Norge (Vestfold og Telemark og nedre del av tidligere Buskerud fylke), og analysen er gjort på bankens største forretningsområder: personmarkedet (ca 75 %) og bedriftsmarkedet (ca. 25 %).

Analysen viser at konsernet har størst positiv påvirkning på områdene:

- Ressurser og tjenester som er tilgjengelige, oppnåelige og har god kvalitet (finansielle tjenester og boliger)

- Arbeidsplasser
- Artsmangfold og økosystemer (habitat, arter, jord, luft, vann)

Analysen viser at konsernet har størst negativ påvirkning på områdene:

- Ressurser og tjenester som er tilgjengelige, oppnåelige og har god kvalitet (finansielle tjenester og boliger)
- Sirkularitet (avfall og ressursintensitet)
- Klimastabilitet

Hvordan vi jobber med å forsterke vår positive påvirkning og redusere vår negative påvirkning er forklart i de neste delkapitlene og relevante vedlegg.

Våre viktigste temaer oppsummert

Videre vil rapporten se nærmere på hvordan vi jobber med våre viktigste temaer innen bærekraft (kapittel 3.8 «Våre medarbeidere» kan du lese mer om blant annet vårt arbeid med kompetanseutvikling og likestilling, mangfold og inkludering). Vi vil vise hva vi har gjort i 2022, hva vi vil jobbe med videre, og risikoene og mulighetene vi ser på området. Alle områdene er strategisk forankret med ansvar, retningslinjer, opplæring, mål i bærekraftstrategien og tiltak. Dette blir vist i grønn figur i slutten av hvert tema.

Figuren kobler også vårt arbeid med bærekraft til relevante GRI-standarder (GRI), FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift (PRB), FNs Global Compact (FNs GC), FNs bærekraftsmål (SDG), Miljøfyrtårn, artikler i EU-taksonomien, samt vesentlige negative påvirkninger (Principal Adverse Impacts, PAI) under offentliggjøringsforordningen (Sustainable Finance Disclosure Regulation, SFDR).

Vi vil også referere til utkast til europeiske standarder for rapportering på bærekraft (ESRS)¹ under EUs direktiv for bærekraftsrapportering (CSRD) der dette er relevant. ESRS-referansene skal leses som veiledning for lesere som leter etter relevant informasjon, ikke som bevis på at vi etterlever alle krav for den enkelte standard. Siden standardene ikke er vedtatt, kan referansene bli endret ved senere rapportering. Direktivet er først påbudt for banken å følge for vår 2024-rapportering, så forberedelsene vil fortsette fremover.

Vi rapporterer på konsolidert basis, inkludert datterselskapene våre, på tilsvarende måte som øvrig årsrapportering. Fusjonen mellom SpareBank 1 BV (overtagende bank) og Sparebanken Telemark til SpareBank 1 Sørøst-Norge i 2021, samt fusjonen mellom SpareBank 1 Sørøst-Norge (overtagende bank) og SpareBank 1 Møndum påvirker de siste rapporteringsårene. Vi endrer ikke historiske tall på grunn av fusjon for å sikre konsistens med annen rapportering.

Vedlegget «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, redegjørelse for aktsomhetsvurderinger» dekker leverandørkjede. Vedleggene «EU-taksonomien», «Vesentlige negative påvirkninger (Principal Adverse Impacts, PAI)», «Klimarisiko, TCFD», «Naturrisiko, TNFD», «Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen», «Klimagassutslipp i utlånsporteføljen» og «Klimagassopptak i skog», dekker nedstrøms verdikjede (kunder), de resterende (i tillegg til deler av «EU-taksonomien») dekker kun bankens drift. Vi har ikke holdt tilbake informasjon på grunn av intellektuell eiendomsrett, men enkelte initiativer innen forretningsutvikling som er under forhandling vil bli presentert i senere rapportering. I rapporten betyr kort sikt 0-1 år, mellomlang sikt 1-5 år og lang sikt mer enn 5 år.

¹ ESRS 1 seksjon 6.4, BP-1, BP-2, GOV 1-3, SBM 1-3, IRO-1, DC-M, DC-T, E1-3 og S1-2 er berørt i introen til bærekraftskapittelet.

Leonora Ademi og Jørgen Berg Andersen, Rådgivere i Sandefjord.

Ansvarlige utlån

Bankens kjernevirksomhet er å gi lån til personkunder og bedriftskunder. Ansvarlige utlån er en sentral del av bankens samfunnsoppdrag. Det er viktig for banken å være pådriver for bærekraftig utvikling hos våre kunder.

Bankens rolle i konsernets plan for å oppnå netto nullutslipp i 2050 gjennom 7% årlig reduksjon i karbonintensitet, er en tydelig satsing på utlån til renovering både mot person- og bedriftsmarkedet, med gunstige vilkår for renovering og mindre attraktive betingelser for lite energieffektive bygg uten en klar plan for renovering. Slik blir vi kundens rådgiver i omstillingen til sirkulærøkonomi. Våre eiendomsめglere og rådgivere i person- og bedriftsmarkedet har gjennomgått detaljerte kurs om bærekraft i boliger og næringseiendom. De la særlig vekt hvordan renovering reduserer vår

negative påvirkning innenfor både klima, ressursbruk og avfall (gjennom lavere energibruk og dermed lavere utslipp, samt reduksjon av avfall ved renovering i stedet for riving).

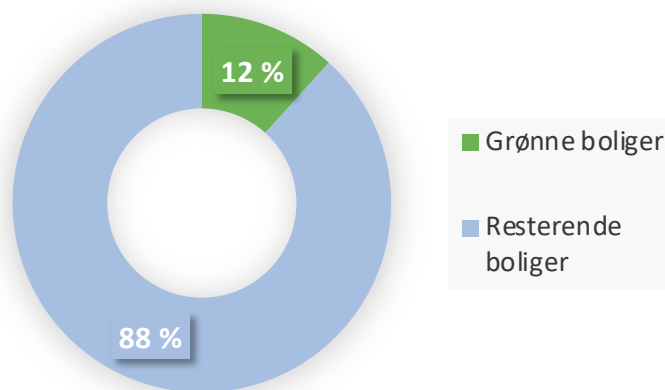
Personmarkedet

Satsingen mot personmarkedet (PM) er knyttet til bærekraftsmål 8 og 13. Vår påvirkningsanalyse for personmarkedet sier at vi har størst mulighet for positiv påvirkning og størst risiko for negativ påvirkning innen:

POSITIV PÅVIRKNING	NEGATIV PÅVIRKNING
Ressurser og tjenester som er tilgjengelige, oppnåelige og har god kvalitet	Ressurser og tjenester som er tilgjengelige, oppnåelige og har god kvalitet
	Likhet og rettferdighet
	Sirkularitet
	Klimastabilitet

Grønt boliglån: Fokus på renovering og sirkularitet

Vi tilbyr grønt boliglån til med gunstigere rentevilkår for nybygde og eksisterende boliger med energiklasse A og B, og boliger som i utgangspunktet har lavere energiklasse, men oppgraderes slik at de oppnår en forbedring på minimum to energiklasser (30% prosent redusert energiforbruk). I tillegg lanserte vi i 2022 grønt lån til energiltak, opp til 0.5 mill. kroner. Ved utgangen av 2022 hadde vi samlet utlånsvolum på 1,7 mrd kroner (en kraftig økning fra 298 mill kroner i 2021) til grønne boliglån. Andel boliger som kvalifiserer under det grønne obligasjonsrammeverket utgjorde 11.7 prosent av det totale utlånsvolumet i personmarkedet 2022.² Boligene fordeler seg som vist i diagrammet.

* Boliger med mulig høy klimarisiko er ikke fjernet fra datagrunnlaget. Fritidsboliger er inkludert. Inkluderer kun boliger som er panteobjekter i personmarkedet, ikke bedriftsmarkedet.

²Inkludert volumer hos SpareBank 1 Boligkreditt.

Produkter med sosial profil

Vi utnytter vår mulighet til positiv påvirkning innen boforhold og arbeid ved å tilby produkter og tjenester med sosial profil som gir økonomiske fordeler for kunder:

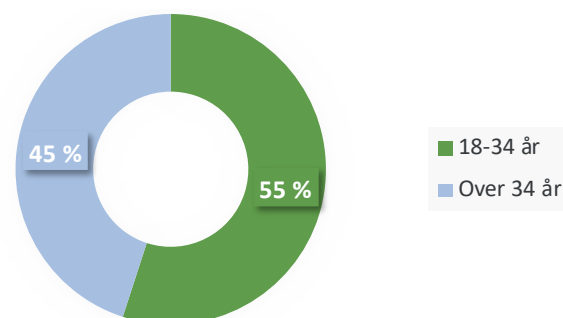
- LOfavør depositumslån ung er et tilbud til unge kunder som ønsker seg inn på leiemarkedet
- Boliglån ung og LOfavør Boliglån ung er rabatterte produkter som skal hjelpe unge boligkjøpere inn på boligmarkedet
- LOfavør førstehjemslån er våre rimeligste lån til kjøp av første bolig, uansett alder
- Lån lønnsгарantifondet LO er et lån til boliglånsrente dersom bedriften kunden jobber i skulle gå konkurs, i påvente av utbetaling fra lønnsгарantifondet
- LOfavør konfliktlån er et lån med boliglånsrente til kunder som havner i langvarig arbeidskonflikt i forbindelse med tariffoppgjør

Bedriftsmarkedet

Ansvarlige utlån til bedrifter er en av konsernets kjernevirksomheter, og det området hvor vi har størst mulighet for påvirkning til bærekraftig utvikling og omstilling. Vår risikovurdering og påvirkningsanalyse sier at vi har størst mulighet for positiv påvirkning og størst risiko for negativ påvirkning innen bransjene der utlånsvolumet vårt er størst: eiendomsutleie og eiendomsprosjekter. Innen klima og miljø gjelder dette begge bransjer, mens sosial bærekraft (menneske- og arbeidsrettigheter) på byggeplassen og i leverandørkjeden er vår potensielt viktigste negative påvirkning innen sosial bærekraft (for flere detaljer, se vedlegget «Grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold»). Dette er også en viktig risiko i andre bransjer som bygg og anlegg, driftsselskaper, transport og

Utlånsforskriften gjør det mulig å ha en fleksibilitetskvote på antall kunder som bryter med enkelte krav i forskriften (betjeningsevne, gjeldsgrad og belåningsgrad). Unge førstegangskjøpere blir ofte prioritert inn i denne kvoten. I 2022 ble 55 prosent av kvoten brukt til unge mellom 18 og 34 år det utgjorde 0,9 mrd kroner. Dette er en økning fra 49 prosent fra 2021.

Fleksibilitetskvote aldersfordeling

landbruk – som alle har mange små og mellomstore bedrifter. Disse bransjene har også overgangsrisiko på nokså kort sikt knyttet til myndighets- og kunde krav om nullutslippsløsninger. Disse eksponeringene håndteres imidlertid i stor grad via objektsfinansiering og leasing gjort via SpareBank 1 Finans Midt-Norge (der SpareBank 1 Sørøst-Norge eier 14,5 prosent).

I 2021 pekte to områder seg ut i vår påvirkningsanalyse for bedriftsmarkedet, delvis i lys av dette: klimastabilitet og blomstrende små- og mellomstore bedrifter (for mer om sistnevnte, se «Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling» under). For disse områdene viser vår oppdaterte påvirkningsanalyse at vi har størst mulighet for positiv påvirkning og størst risiko for negativ påvirkning innen:

Bedriftsmarked: Klimastabilitet

POSITIV PÅVIRKNING	NEGATIV PÅVIRKNING
Naturkatastrofer	Energi
Artsmangfold og økosystemer	Andre sårbare grupper
Ressursintensitet	Sosioøkonomisk konvergens

Bedriftsmarked: Blomstrende små og mellomstore bedrifter

POSITIV PÅVIRKNING	NEGATIV PÅVIRKNING
Arbeidsplasser	Ressursintensitet
Sektormangfold	Avfall
Sosioøkonomisk konvergens	

Hva ble gjort i 2022

Vi skal være trygge og kompetente rådgivere for kunden i den grønne omstillingen: fornybar-finansiering, klimaregnskap, elektrifisering, sirkulærøkonomi og energisparing. Vi skal hjelpe kunden å unngå klima- og naturrisiko og rådgi kunden om sosial bærekraft. Derfor har vi:

- Utviklet et spesialtilpasset kurs om bærekraft i næringseiendom som er obligatorisk for alle rådgivere i bedriftsmarkedet. Utvalgte bedriftsmarkedsrådgivere og rådgivere i regnskapshuset har i tillegg fått et spesialutviklet kurs om støtteordninger innen bærekraft. Her bygget vi også kompetanse på kriterier for strømsøtte, samt lånegarantiordninger til strømintensive virksomheter, der banken har fått tildelt 42,5 mill. kroner i utlånsramme.
- Hatt egne kundemøter med deltagelse fra Bærekraftsavdelingen om risiko, muligheter og tiltak innen bærekraft med 14 bedriftskunder i 2022.
- Fokus har vært større kunder i bransjer der vi har stor eksponering (eiendom utleie og eiendomsprosjekter; bransjer med risiko og kapital til å omstille seg (oljeservice, drivstoff); bransjer vi trenger å lære mer om risikobil-

det i, samt kunder i bransjer med muligheter.

- Oppfølging av Åpenhetsloven har vært tema for kunder som dekkes eller påvirkes vesentlig av loven, og vi har informert kundene om hvordan EU-taksonomien kan på-

virke dem. Bærekrafttemaer er nå integrert i dialogen i en vesentlig andel av møter rådgivere har med andre bedriftskunder.

- Gjort aktsomhetsvurdering (i en ESG-modul) i alle nye lånesaker og refinansieringer hvis engasjementet er over 5 mill. kroner.
- Kartlagt og dokumentert fysisk klimarisiko for alle nye og refinansierte lån, og begynt dialogen om tiltak med enkelte kunder med stor risiko.
- Vurdert fysisk klimarisiko til panteobjekter innen eiendom for alle nye låneengasjementer over 5 mill. kroner.
- Klima-stresstestet bankens eksponering mot inntekter fra utslippsintensive bransjer, samt overgangsrisiko og fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen. Overordnet eksponering var meget lav.

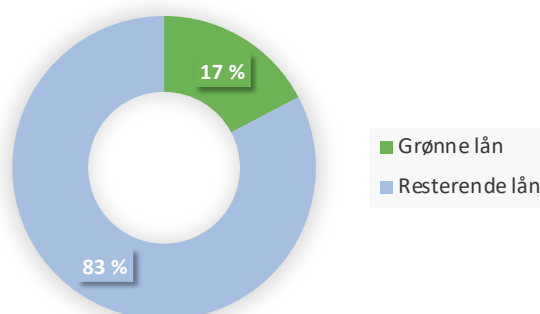
Vi har aktivt jobbet for å redusere bærekrafts- og klimarisiko i vår utlånsportefølle:

- Vi har blitt medlem av Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF), et globalt partnerskap mellom finansinstitusjoner, og bruker nå PCAFs verktøy for å rapportere på klimagassutslipp i næringslån.
- Vi har bevisstgjort både bankens rådgivere og

kundene om hva Åpenhetsloven og EU-taksonomien innebærer, gjennom egne nyhetsbrev og presentasjoner i samarbeid med næringsforeninger. Her har vi lagt vekt på hvordan lovkravene ikke kun rammer bedrifter som må rapportere, men også har konsekvenser for mindre bedrifter hvis de deltar i anbud, søker offentlig støtte, trenger investorer, leverer til store kunder/partnere, eller trenger banklån.

- Vi har tilbudt bedre lånevilkår til næringseiendom som er energieffektiv, har lav fysisk klimarisiko og/eller er miljøsertifisert, og vi får byggkontrollør til å sjekke at store prosjekter tar sosiale forhold og styring seriøst.

Andel grønne bedriftslån

Grønt rammeverk

SpareBank 1 Sørøst-Norge hadde ved utgangen av 2022 utstedt grønne obligasjonslån på 2,6 mrd. nok. Rammeverket er i tråd med ICMA Green Bond Principles, er vurdert i lys av EU-taksonomien, og ambisjonen er å følge EU Green Bond Standard. Det inkluderer:

- Grønne boliger og næringsbygg
- Fjernvarme
- Fornybar energi
- Bærekraftig produksjon og teknologi (for å stimulere omstilling i eksisterende industri samt innovative teknologiselskaper i tråd med EU-taksonomiens miljømål)

EU-taksonomien

Gjennom EU-taksonomien definerer EU hvilke økonomiske aktiviteter som er bærekraftige, for å sette retningen for investorer og bedrifter mot netto nullutslipp i 2050 og oppnåelse av en rekke miljø- og sosiale mål. Hensynet til EU-taksonomien har vært viktig i utformingen av bankens bærekrafts- og kredittstrategi. Gjennom Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren, som trådte i kraft 01.01.2023, vil banken bli pålagt å rapportere i hvilken grad våre aktiviteter er bærekraftige i henhold til EU-taksonomien. Andelen av bankens totale eksponering som møter taksonomi-

681

kunder er vurdert i ESG-modulen

kravene vil trolig påvirke hvor mye reservekapital vi må sette av for lånene vi gir, og dermed påvirke lønnsomheten vår. Selv om kundene våre er for små til å ha plikt til å rapportere under taksonomien, vil de møte dokumentasjonskrav både fra oss, investorer, store kunder, og hvis de søker om statlige tilskudd. Se vår kartlegging av hva som er dekket og tilpasset EU-taksonomien i vedlegget «EU-taksonomien».

Veien videre

Øke vår grønne eksponering for å nå målet om 7 prosent årlig reduksjon i karbonintensiteten til utlånsporteføljen, posisjonere oss overfor kravene i EU-taksonomien, og redusere bærekraftsrisiko:

- Konsernet skal øke sin grønne eksponering fra 14 mrd. nok ved utgangen av 2022 til 25 mrd. nok innen utgangen av 2025.
- Vi vil prioritere å bidra til oppgradering av eksisterende eiendommer i vår utlånsportefølje, og vil være mer restriktive til å innvilge nye lån til energi-ineffektive eiendommer.
- SpareBank 1 har nylig lansert en egenutviklet modul for vurdering av bærekraft i næringslån. Bankens leder for bærekraft har spilt en viktig rolle i dette arbeidet. Modulen inkluderer generelle spørsmål både innenfor miljø/klima, sosiale forhold og selskapsstyring, samt spesifikke spørsmål for bransjene banken har størst eksponering i. Spørsmålene og bransjescoringen skiller tydeligere mellom høy og lav risiko.
- Byggeår og tilgjengelig energimerke skal være kartlagt for hele eiendomsporteføljen
- Fysisk klimarisiko skal være vurdert for hele eiendomsporteføljen i lys av andre risikofaktorer.
- Vi vil oppdatere stresstest av vår portefølje etter felles metodikk i SpareBank 1-alliansen.
- Vi skal kartlegge hvilke ytterligere aktiviteter banken har i bransjene dekket av alle seks miljømål i EU-taksonomien som er i tråd med taksonomikriteriene
- Banken skal begynne å bærekraftvurdere også eksisterende lån og større kunder med annen eksponering enn kreditt.
- Regnskapshuset skal utvikle og tilby klimaregnskap som produkt
- Fortsette læringsløpet på bærekraft. Mulige temaer er sosial bærekraft i kunderelasjonen, sirkulærøkonomi, og BREEAM-In-Use.

Risiko og muligheter

Personmarked

Bankens boliglånsportefølje er relativt gammel (ca. 90% bygget før 2012). Mange av disse boligene er renoverte allerede; likevel er det et betydelig potensial for å bidra til mer energieffektive boliger og økt grønn eksponering for banken, gjennom dialog med kunder om renovering. Dette er også sentralt for å redusere vår

negative påvirkning innen sirkularitet (jfr. påvirkningsanalysen): Renoveres et bygg i stedet for å rive det, unngås både avfall fra rivingen og nybygget. Strømkrisen vil antagelig gjøre disse samtalene mer vanlige, og enklere enn før. På samme måte vil samtalene om klimatilpasning (drenering, overvannsløsninger etc.) bli vanligere hvis fysisk klimarisiko melder seg, i form av flomregn etc. Begge typer samtaler krever imidlertid mye kompetanse hos rådgiver, om hvilke løsninger som bedrer energieffektiviteten tilstrekkelig innenfor en rimelig kostnad.

Forsikring er en forutsetning for at boligeieren skal håndtere risikoen for ekstremvær, og koblingen vil trolig bli enda viktigere for oss som långiver. Også på andre områder er det utfordringer og muligheter mot personkunder innen forsikring. I dag skrotes for mange brukbare forsikringsobjekter fordi det ikke anses som mulig å reparere dem. Vårt skadeforsikringsselskap, Fremtind, dreier nå fokus mot gjenbruk og reparasjon i skadesaker: en skadet bil kan nå vrakes først hvis skadene beløper seg til 80% av verdien til bilen, mot 60% tidligere.

Balansen mellom miljømessig og sosial ansvarlighet vil bli krevende fremover, og skriker etter innovative løsninger. Det vil for eksempel være naturlig å rette oss mer inn på finansiering av nullutslippsbiler fremover for å nå taksonomi- og klimamål, men de er det velstående kunder som har råd til. Det samme gjelder nye, energieffektive hus, og klimatilpasningstiltak. Generelt er sjansen større for at de av våre kunder som er unge eller har lav inntekt, eier eldre og mindre energi-effektive boliger. For å redusere denne sosiale bærekraftsrisikoen har vi introdusert grønt lån til energitiltak, som gjør det enklere å gjøre mindre investeringer. I tillegg kvalifiserer nå oppgradering tilsvarende to energiklasser til grønt renoveringslån, og ikke kun oppgradering til energiklasse C, slik kravet var tidligere.

Bedriftsmarked

Banken har relativt lav overgangsrisiko, blant annet grunnet meget lav eksponering mot de mest karbonintensive bransjene (se vedlegget «Klimagassutslipp i utlånsporteføljen»). Men våre låntagere innen eiendomsutleie kan møte økte kundekrav om miljøsertifiserte, energieffektive og fleksible bygg, i kjølvannet av strømkrisen og endringene i arbeidslivet under COVID-19.

Hendelser relatert til klimaendringer og overgangsrisiko gjør at utbyggere får økte kostnader og forsinkelser. Industri- og varehandelskunder kan oppleve de samme vanskene. Konkret økte energi- og dermed råvareprisene bl.a. fordi det ikke var nok vann i Rhinen til å frakte kull, og fordi atomkraftverk i Frankrike måtte stenge fordi kjølevannet var for varmt. Kostnader og forsinkelser skyldtes høye priser på kraft, gass og utslippskvoter,

nedstenging av europeisk industri som følge av kostnadene, og krav til klimavennlige materialer.

Aktører innen bygg og anlegg og transport har møtt overgangsrisiko knyttet til økte priser på fossilt drivstoff hvis disse ikke har vært reflektert i kontrakter. Det samme gjelder myndighetskrav om nullutslippsløsninger, og usikre teknologialternativer (el, biodrivstoff, hydrogen). Enkelte kunder har også objekter på steder med høy fysisk klimarisiko.

God dialog og rådgivning som balanserer både risikoene, kostnadene og mulighetene ved mulige løsninger (f.eks. renovering og klimatilpasning av bygg, egenproduksjon av fornybar energi, eldre kjøretøy og maskiner) vil bli stadig viktigere.

Se mer informasjon om bærekrafts- og klimarisikoer i vedlegget «Klimarisiko, TCFD». Se beskrivelse av panteobjekter med mulig fysisk klimarisiko i vedlegget «Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen».

Vi har utarbeidet varslingsrutiner for bærekrafts- og klimarisikohendelser. Se vår bærekraftspolicy på våre nettsider for mer informasjon.

Vår kredittpolicy og bærekraftspolicy sier at vi ikke skal gi lån til

- Kjøp eller refinansiering av næringsbygg med energimerke F eller G, eller som er eldre enn 2012 og mangler energiattest, med mindre det foreligger en konkret plan om renovering til minimum energiklasse E.
- Selskaper som bevisst eller uaktsomt:

- Har spesielt høy risiko for, eller konkrete mistenkte tilfeller av, alvorlig miljøskade, eller mangler økonomisk evne til å gjennomføre nødvendige miljøtiltak og til å etterleve miljømessige pålegg
- Har som sin hovedvirksomhet å bidra til økt eller mer effektiv utvinning av fossile brensler, eller transport og lagring av fossile brensler (med unntak av lån som bidrar til omstilling hos eksisterende kunder som har slik virksomhet)
- Driver utvinning av, eller kraftproduksjon basert på, fossile brensler termisk kull, oljesand, eller atomkraft, eller vannkraftproduksjon som ikke tilfredsstiller prinsippene til World Commission on Dams
- Driver lobbyvirksomhet rettet mot å svekke en nødvendig omstilling til et lavutslippssamfunn i tråd med Norges mål gjennom Klimaloven og verdens mål gjennom Parisavtalen
- Benytter tømmer fra aktører som driver med ulovlig tømmerhogst, salg av ulovlig hogd tømmer eller avskoging, eller ødelegger tropiske regnskoger, fjerner primærskog eller fredede skoger (High Conservation Value Forests)
- Handler med dyre- og plantearter som bryter med internasjonale regler for handel med truede dyr og planter, eller som truer bestander av rødlistede arter
- Har virksomhet i områder som allerede har vannmangel, eller der slik virksomhet ville ha kommet i konflikt med lokalsamfunnets behov

- Eksporterer våpen eller komponenter eksklusivt beregnet til bruk i våpen, til områder med systematiske og grove krenkelser av menneskerettigheter, utbredt korrupsjon, eller borgerkrig
- Er involvert i utvikling, testing, produksjon, lagring, eller transport av kontroversielle våpen eller komponenter eksklusivt beregnet på slike våpen, herunder klasevåpen, antipersonellminer, atomvåpen, kjemiske våpen og biologiske våpen
- Har spesielt høy risiko for, eller konkrete mistenkte tilfeller av, korrupsjon, hvitvasking eller terrorfinansiering, herunder kunder som ikke har tilfredsstilt våre dokumentasjonskrav om reelle rettighetshavere eller midlenes opprinnelse.
- Driver utvinning/produksjon av kryptovaluta
- Produserer tobakk eller komponenter eksplisitt beregnet på slike produkter

- Har spesielt høy risiko for, eller konkrete mistenkte tilfeller av, grove og systematiske krenkelser av menneske- og arbeidstakerrettigheter.
- Produserer pornografisk materiale

STRATEGISK FORANKRING:

RETNINGSLINJER

- Bærekraftstrategi og bærekraftspolicy
- Kredittpolicy

ANSVARLIG AVDELING

- BM
- PM
- Bærekraft

MÅL I BÆREKRAFTSTRATEGIEN

- 2.1** Kompetanseløft i bærekraft
- 2.5** Bli spare- og boliglanskundens rådgiver på bærekraft
- 2.6** Trekantsamarbeid BM/PM/EM1 om bærekraftige bygg
- 2.7** Hjelp SMB-kunden å skaffe offentlig støtte og vinne anbud
- 2.9** Rådgj Kunden om sosial bærekraft
- 3.3** Hjelp boligkunden å unngå klimarisiko og spare energi
- 3.4** Solcellefinansiering
- 3.5** Bli kundens rådgiver i omstillingen: fornybarfinansiering, klimaregnskap, elektrifisering, sirkulærøkonomi, energisparing
- 3.6** Hjelp kunden å unngå klima- og naturrisiko

TILTAK

- Øke våre grønne eksponeringer for å nå målet om 7% årlig reduksjon av karbonintensiteten til utlånsporteføljen og redusere bærekraftsrisiko
- Aktivt jobbe for å redusere bærekrafts- og klimarisiko i vår utlånsportefølje

OPPLÆRING

- Kompetanseløft: bærekraft i næringseiendom og boliger, og støtteordninger.
- Fordypningsøkt i antihvitvask for BM

ESRS

E2-1, E3-1, E4-2, E4-3, E5-2, E5-3, S2-1, DC-P, DC-A

GRI 201-2, FS7, FS8, FS10, FS11. 404-2,3

PRB 1.1, 2.2-4, 3.1-2, 6.1

FNs GC 1, 2, 4-9

SDG 8.3, 9.2, 9.3, 9.4, 11a), 16.4

MILJØFYRTÅRN 2066-70, 2072

EU-TAKSONOMI §3, §10-17

Ludvig Skogvold Goplen, Leder
Digital Salg Bedriftmarked og
Leila Konjic, Rådgiver i Drammen

Ansvarlig rådgivning

Rådgivning er kjernevirksomheten til SpareBank 1 Sørøst-Norge, og vi skal behandle kunder og samarbeidspartnere på en ansvarlig, tillitvekkende og etisk måte. Tillit hos kunder, investorer og andre interessenter i samfunnet er viktig for oss som bank og vår rådgivning skal bygge opp under bankens strategi og vårt samfunnsansvar.

Hva ble gjort i 2022

Personvern

SpareBank 1 Sørøst-Norge håndterer store mengder personopplysninger som en del av daglig drift. Dette gjelder både personopplysninger om kunder og om egne medarbeidere. I de prosesser og oppgaver SpareBank 1 Sørøst-Norge utfører er det viktig å ivareta den registrertes personvern og håndtere personopplysninger på en god og sikker måte, i tråd med personvernregelverket. Dette vil skape tillit hos kunder, medarbeidere, samarbeidspartnere, eiere og tilsynsmyndigheter, og kunne skape nye forretningsmuligheter.

Den overordnede målsettingen for alt arbeid med personvern i SpareBank 1 Sørøst-Norge er derfor gjennom en systematisk og risikobasert tilnærming å:

- Ivareta de registrertes personvern og sikre om-dømmet til SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1-alliansen gjennom korrekt håndtering av personopplysninger

- Understøtte forretningsdriften ved at banken til enhver tid har kontroll på sin behandling av personopplysninger
- Sikre etterlevelse av personopplysningsloven og EUs personvernforordning (GDPR), øvrig personvernregelverk og relevante bransjenormer

I 2022 har vi:

- Skilt ut arbeidet med personvern i egen avdeling (var tidligere under Compliance), hvor avdelingen har det overordnede ansvaret for å ivareta fagområdet personvern.
- Forbedret behandlingsoversikten, som beskriver bankens håndtering av personopplysninger.
- Økt bevissthet rundt fildeling gjennom kort webinar og e-læring for ansatte
- Innført årlig slettekampanje av unødige e-poster, som både reduserer risikoen for at sensitiv informasjon lagres for lenge eller kommer på avveie samt reduserer klimagassutslipp

9

Antall personvern-avvik
meldt til Datatilsynet

0

Antall pålegg eller
sanksjoner fra Datatilsynet

Etikk og god forretningsskikk

Konsernets virksomhet er avhengig av tillit fra kunder, offentlige myndigheter og samfunnet for øvrig. Konsernets medarbeidere skal opptre på en forutsigbar måte, ha høy etisk standard og vise respekt for konsernets tradisjon som en lokalt forankret sparebank. Det er utarbeidet etiske retningslinjer for konsernet, som er tilgjengelige på bankens nettsider. Etikk ligger som en del av kompetanseplanen for alle ansatte. Våre medarbeidere skal gi faglig og ansvarlig rådgivning og ikke bryte etiske retningslinjer. Vi aksepterer ingen form for handlinger som kan oppfattes som bestikkelser, korrupsjon eller forsøk på å påvirke saksbehandlingen på en utilbørlig måte. Alle ansatte skal unngå habilitetsproblemer eller interessekonflikter, og beslutninger og adferd skal bygge opp under bankens strategi og vårt samfunnsansvar.

Vår visjon, «sammen skaper vi verdier» skal bidra til en bedrifts- og forretningskultur som legger vekt på å skape verdier sammen med kundene våre, de ansatte, eierne våre og ikke minst for og med lokalsamfunnet. Styret har godkjent vår policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk, som gjelder for alle i konsernet. Ledere skal til enhver tid vurdere ansattes etterlevelse av policyen. Administrerende direktør signaliserer i innledningen til policyen hvordan den enkelte ansatte har et eget ansvar for å følge den.

Konsernet har ikke incentiver som motvirker god forretningsskikk. Morbank har ingen bonusordning, men en åpning for overskuddsdeling med alle ansatte. Gjennom vårt medlemskap i Finans Norge følger vi finansnæringens etikkplakat. Den forplikter oss til å unngå incentivsystemer som fremmer kortsiktig tenkning. Etikkplakaten forplikter oss også til å ta hensyn til alle våre interessenter, spre kunnskap om personlig økonomi til kunder, ha åpen og ansvarlig forretningsdrift, bidra til sunn konkurranse, samt følge opp eventuelle brudd med bransjestandarder. Viktige temaer innen forretningsskikk behandles regelmessig i styret og ledelsen og på lavere ledernivåer.

Banken har varslingskanaler både internt og eksternt (beskrevet i egen standard for varslings av kritikkverdige forhold) hvor man anonymt kan varsle om bekymringer, utfordringer og kritikkverdige forhold (også innen bærekraft), inkludert om potensielt uetisk eller ulovlig oppførsel som kan være med på å skade konsernets omdømme eller finansielle situasjon. Ingen varsler er mottatt i 2022.

De etiske retningslinjene forplikter alle ansatte i konsernet til å følge gjeldende konkurranselovgivning. Banken er også opptatt av at samarbeidet med andre aktører i SpareBank 1-alliansen ikke skal hindre fri markeds konkurranse. Det er derfor utarbeidet en policy for å

håndtere konkurranselovgivningen i slike tilfeller. Den gjelder både direkte samarbeid med andre SpareBank 1-banker; felles eie av selskaper (direkte, via SpareBank 1 Utvikling, via SpareBank 1 Gruppen eller via SamSpar); og samarbeid om innkjøp, produkt- og tjenesteutvikling (både via SpareBank 1 Utvikling og SamSpar).

I 2022 har vi:

- Utarbeidet policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk, som ble styregodkjent i oktober 2022. Policyen inkluderer beskyttelse for varslere, og forplikter banken til å bidra til å undersøke og etterforske potensielle brudd på god forretningsskikk (inkludert korrupsjon eller bestikkelser) umiddelbart, uavhengig og objektivt.
- Alle medarbeidere får opplæring i etikk regelmessig, gjennom nanolæringer. Autoriserte kunderådgivere får grundigere og oftere opplæring.

0

Antall kjente tilfeller
av korrupsjon

Data- og informasjonssikkerhet

SpareBank 1 Sørøst-Norge jobber kontinuerlig med å sikre våre tjenester og systemer slik at våre kunder og ansatte skal kunne bruke tjenestene på en sikker måte. Vi jobber risikobasert med temaet og gjennomfører sårbarhetsanalyser og risikovurderinger på et overordnet nivå årlig.

Blant de største truslene banken har identifisert er:

- Ransomware via feks løsepengevirus, enten direkte mot banken eller mot bankens leverandører.
- Phishing-kampanjer mot bankens ansatte eller ansatte hos leverandører, samt mot bankens kunder.
- Negative effekter som resultat av den geopolitiske situasjonen, som for eksempel økt mengde med DDOS-angrep og aktører som bedriver avansert spionasje.

SpareBank 1 Sørøst-Norge har økt både våre tekniske tiltak, men jobber også med å styrke vår sikkerhetskultur og kompetanse på området for å gjøre oss bedre rustet i kampen mot digitale angrep.

I 2022 har vi blant annet:

- Etablert egen avdeling for Informasjonssikkerhet som jobber kontinuerlig for konfidensialitet, tilgjengelighet og integritet.
- Gjennomført 6 e-læringskurs, i henhold til vår opplæringsplan for informasjonssikkerhet. Kursene finnes i vår sikkerhetshåndbok «Sikkerhet på vår måte», med følgende temaer:
 - Sikkerhetskulturundersøkelsen 2022
 - Årlig gjennomføres det en sikkerhetskulturundersøkelse blant våre ansatte. Resultatet av undersøkelsen danner blant annet grunnlag for neste års kompetansehevende tiltak.
 - Erfaringer fra phishing-test
 - Har du kontroll på mobilen din?
 - Løsepengeangrep: Kan det skje oss?
 - Beskytt passordene dine
 - Situasjonen i Europa er svært spent
 - Cybertrusler mot SpareBank 1 i 2022
- I tillegg til e-læringskursene og sikkerhetskulturundersøkelse gjennomføres det tester av ansattes sikkerhetskultur, dette kan for eksempel være phishingtest.

Etterlevelse og åpenhet

Etterlevelse av lovverk og retningslinjer samt åpenhet er en forutsetning for å bevare SpareBank 1 Sørøst-Norges integritet og tillit fra kunder, samarbeidspartnere og samfunnet. Vi skal alltid kunne gjøre rede for våre beslutninger og handlinger, og hvilke avgjørelser og dokumentasjon som ligger til grunn. Vi oppfordrer også våre kunder og samarbeidspartnere til åpenhet og etterlevelse av lovverk og rutiner.

I 2022 har vi:

- Rapportert status på etterlevelse av regelverk (herunder eventuelle avvik) kvartalsvis til styret og konsernledelsen
- Gjennomført risikovurderinger på bærekraft med fagmiljøer for å belyse risikoer og muligheter. Følgende fagmiljøer har deltatt:
 - Bedriftsmarkedet, personmarkedet, regnskapshuset, intern drift, økonomi og finans, eiendomsmegling, innskudd- og plassering, HR og organisasjonsutvikling, verdipapirhandel og formuesforvaltning, marked og kundereiser, kommunikasjon og forsikring.
 - Øvrige fagmiljøer har egne risikovurderinger hvor bærekraft er inkludert (eksempelvis økonomisk kriminalitet og risikostyring).

Likestilling, mangfold og inkludering

SpareBank 1 Sørøst-Norge skal jobbe aktivt for likestilling, mangfold og inkludering både i egen virksomhet og ovenfor kunder og samarbeidspartnere. Les mer om vårt arbeid i egen virksomhet under «Våre med-

arbeidere». Det eksterne perspektivet er vel så viktig som det interne. Som en betydelig finansaktør har SpareBank 1 Sørøst-Norge stor påvirkningskraft, og vi skal bruke denne kraften til å påvirke våre kunder, leverandører og samarbeidspartnere i positiv retning. Vi skal stille krav til likestilling, mangfold og inkludering til de største aktørene vi jobber med, og fremme likestilling blant våre kunder gjennom produkter og tjenester vi leverer.

Banken vil ha medarbeidere som reflekterer og rådgir samfunnet den er en del av uavhengig av kulturell bakgrunn, etnisitet og religion og kjønn. Vi har nulltoleranse for diskriminering, både på arbeidsplassen og mot kunder, samarbeidspartnere og samfunnet ellers.

I 2022 har vi:

- Utarbeidet policy for likestilling, mangfold og inkludering
- Gjennomført risikovurderinger med rådgivere og ledere i personmarkedet og bedriftsmarkedet for å belyse risikoer innen likestilling og mangfold i rådgivning og i våre produkter og tjenester

Veien videre

- Alle ansatte skal sette seg inn i policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk.
 - Ved nyansettelser må alle ansatte lese og signere policyen.
- Internkontroller på bærekraftaspekter. Mål om kvartalsvise møter mellom avdelingene Compliance og Bærekraft.
 - Blant områdene som følges opp: kvaliteten på bærekraftvurdering av lån i bedriftsmarkedet, i lys av kredittstrategi, bærekraftpolicy, grønt obligasjonsrammeverk, samt regelverk som Åpenhetsloven og EU-taksonomien
- Risikovurderinger ved implementering av nye IKT-produkter og -tjenester.
- Klargjøre fordelingen av ansvaret for arbeidet med, og sette tiltak for, likestilling, mangfold og inkludering mot kunder og samarbeidspartnere.
- Alle ansatte skal gjennomføre opplæringsprogram på informasjonssikkerhet.
- Oppdatere styrende dokumenter for å dokumentere etterlevelse av kravene i EUs direktiv om bærekraftrapportering (CSRD).

Risiko og muligheter

Ansvarlig rådgivning som inngir tillit, er vesentlig for SpareBank 1 Sørøst-Norge. Både i daglig drift og forretningsutvikling er det nødvendig å behandle kundenes og de ansattes personopplysninger på en forsvarlig måte. Finansbransjen er kontinuerlig utsatt for nye korrupsjonsmetoder. Økt og tettere samarbeid med blant annet SpareBank 1- alliansen, aktører i verdikjeden

og andre i finansbransjen vil styrke vår kompetanse og redusere risiko knyttet til nye korrupsjonsmetoder. Likebehandling av kunder kan være en utfordring for bank og finans; bedrifter startet av kvinner får sjeldnere finansiering, og det har vært påstander om at det er vanskeligere å få boliglån i Norge for folk med minoritetsbakgrunn. Noen grupper er digitalt ekskludert fordi

de mangler BankID eller Vipps, det fysiske banklokalet kan være vanskelig å komme til. Hvis vi kan utmerke oss med likebehandling kan vi bli attraktive for disse gruppene. Også overfor våre næringskunder kan vi sette søkelyset på å redusere utenforskap. Det støtter lokal næringsutvikling og skaper arbeidsplasser.

STRATEGISK FORANKRING:

RETNINGSLINJER

- Policy for forebygging og håndtering av interne misligheter
- Policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk
- Policy for håndtering av interessekonflikter
- Policy for godtgjørelse
- Policy for personvern
- Policy for eierstyring og selskapsledelse
- Policy for egnethetsvurdering
- Policy for habilitetsspørsmål
- Standard for varsling av kritikkverdige forhold
- Bærekraftpolicy

ANSVARLIG AVDELING

- Compliance
- HR

MÅL I BÆREKRAFTSTRATEGIEN

- 1.3 Håndtere personvern
- 1.4 Ansvarlig drift utover det som er pålagt
- 2.1 Kompetanseløft i bærekraft
- 3.1 Tiltak for bærekraftig drift
- 3.2 Involvere de ansatte i bærekrafttiltak

TILTAK

- Bærekraft- og klimarisikovurderinger
- Internkontroller kvartalsvis på bærekraft
- Søkelys på sosial bærekraft i kunderelasjon

OPPLÆRING

- Alle ansatte: Nanolæringer om informasjonssikkerhet, e-læringskurs om personvern
- Alle rådgivere autorisert via Finansnæringens Autorisasjonsordninger (FinAut) gjennomfører årlig kompetanseoppdateringer på sine fagområder, samt i etikk og god skikk
- Alle ansatte i Risk og Compliance skal bli trygge på bærekraftskrav, retningslinjer, lovverk og risikoer
- Rådgivere: kurs i sosial bærekraft i kunderelasjon

GRI 205-2,3 og 418-1
404-2,3

PRB 5.1, 5.2

FNs GC 2, 10

SDG 16,5

ESRS G2-1, 2 GOV 1-3,
G2-2, G2-4

Arbeid mot økonomisk kriminalitet

Bærekraftstrategien løfter arbeid mot økonomisk kriminalitet frem som en stor del av vårt arbeid for å drive ansvarlig. Vi ønsker å ta et ansvar ut over det som er lovpålagt: vi har både kompetanse, ressurser, mulighet til positiv påvirkning, og behov for å redusere risiko innen svindel, hvitvasking og terrorfinansiering.

Økonomisk kriminalitet er et samfunnsproblem som rammer både enkeltpersoner og næringslivet. Kriminaliteten som rammer finanssektoren blir stadig mer kompleks, og bankens innsats for å forebygge og avdekke kriminalitet blir viktigere.

Finansnæringen generelt har en sentral samfunnsfunksjon og utgjør en viktig del av den kritiske infrastrukturen i Norge. Uten fungerende betalingssystemer vil samfunnsmaskineriet stoppe opp. Banken er bevisst over sitt samfunnsansvar og jobber kontinuerlig for å forebygge og begrense muligheten til å utnytte vårt tjenestetilbud til kriminelle formål. Dette arbeidet knyttes opp mot bærekraftsmål 16, delmål 16.4, om å redusere ulovlige finans- og våpenstrømmer samt bekjempe alle former for organisert kriminalitet.

Bankens avdeling for økonomisk kriminalitet er delt inn

i to hovedansvarsområder: arbeid mot hvitvasking og terrorfinansiering, og kundesikkerhet og svindel.

Bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering

Hvitvasking av penger er en forutsetning for de fleste former for kriminalitet, fra ulovlig våpenhandel og narkotika til menneskesmugling og terrorisme. Setter vi en stopper for hvitvasking bidrar vi derfor til å skape tryggere samfunn og tillit til det finansielle system.

Hva ble gjort i 2022?

- I 2022 så vi en markert økning i antall transaksjoner som ble flagget og fullførte saker under arbeid. Flagginger kommer fra Kontanter i Butikk og bankens antihvitvaskings-klient.
- Vi har gjennomført risikovurderinger og iverksatt tiltak for å redusere identifiserte risikoer, inkludert vurdering av sanksjonsrisiko knyttet til Ukraina-konflikten.

Tall per 31.12.2022:

Antall flagginger		Antall fullføre kundekontroller		Antall innsendte mistenkelige transaksjoner	
2021	2022	2021	2022	2021	2022
Ca. 14 000	Ca. 21 000	675	1 291	100	325

Arbeidet har blitt mer treffsikkert det siste året: Mens hver 140. flaggede transaksjon ble sendt inn til Økokrim som mistenkelig i 2021, ble hver 64. flaggede transaksjon sendt inn i 2022.

Bekjempelse av svindel og bedragerier

Svindel og bedrageri kan være rettet mot offentlig så vel som privat sektor. I offentlig sektor kjennetegnes dette ofte ved utnyttelse av tillitsbaserte støtteordninger, herunder offentlige trygde- og subsidieordninger. I tillegg kommer skatte- og avgiftsunndragelser. Bedrageri mot private kan deles inn i bedrageri mot privatpersoner eller mot næringsaktører/bedrifter. Dette er en utbredt kriminalitetsform som kan ha store konsekvenser for dem som rammes. Flere saker viser at midler som stammer fra bedrageri brukes til å finansiere annen form for kriminalitet, eksempelvis hvitvasking av penger.

Hva ble gjort i 2022?

- En betydelig økning i antall svindelsaker i 2022 ble registrert

- Etablerte formelt samarbeid mellom kundesenter og økonomisk kriminalitet knyttet til kundedialog, herunder faste månedlige møter
- Forbedret/videreutviklet verktøy for saksbehandling, samt standard for innmelding av svindelsaker for kunder
- Effektiviserte saksbehandlingsprosesser
- Holdt foredrag om svindel og risiko på to sponstreff for ca. 20 lokale idrettslag

Det var en betydelig økning i antall svindelsaker i 2022. Det er per nå ikke mulig å identifisere eksakte tall for svindel. Dette kommer dels av at de tre nylig fusjonerte bankene hadde ulike systemer for registrering av data, samt at svindelofrene ofte blir svindlet i flere kanaler. En svindelsak kan dermed bestå av reklamasjoner på VISA, kredittkort, nettbank og VIPPS. Basert på innsamlede data estimerer vi likevel følgende tall for 2022:

Estimerte tall knyttet til svindelsaker eks kortsvindler

Antall behandlede svindelsaker eks kortsvindler	197
*Potensielt tap f.eks. rene kortsvindler	9 487 000
**Reddet	6 220 000
Tap som bæres av kunden	2 833 000
Tap som bæres av banken	434 000

* Potensielt tap er summen av de transaksjoner som ble overført ut av banken i forbindelse med svindelen, inkl. kort og VIPPS.

** Reddet er de pengene som banken har fått tilbakeført fra mottakende virksomheter ifm. svindelen.

Svindelsaker som kun inkluderer kort

Antall behandlede svindelsaker med kort	723
Samlet tap kortsvindler	5 449 530
Tap som bæres av banken	1 877 000
Tap som bæres av kunden	1 805 615
Tap som bæres av kortselskapene	1 767 914

Veien videre

SpareBank 1 Sørøst-Norge vil fortsette å forbedre rutiner og etterlevelse, gjennom:

- Bruk av gode digitale verktøy ved mottak og behandling av svindelsaker
- Økt og tettere samarbeid med blant annet SpareBank 1-alliansen og tverrfaglig samarbeid internt i banken
- Økt informasjonsarbeid mot kunder, marked og internt
 - Foredrag om økonomisk kriminalitet
 - Opplæring internt (6–8 digitale kurs og fysiske besøk på kontorer minst årlig)
- Videreutvikling av saksbehandlingsverktøy og innsamling av data for å forbedre det statistiske grunnlaget
- Ytterligere styrket satsing i arbeidet mot økonomisk kriminalitet ved blant annet å øke bemanningen fra 9 til 11 årsverk. Disse to årsverkene tiltrer tidlig på nyåret 2023.

Risiko og muligheter

Risikoen ved å ikke bekjempe økonomisk kriminalitet er å bryte lovkrav og redusert omdømme for banken hos kunder og i samfunnet ellers. SpareBank 1 Sørøst-Norges arbeid mot økonomisk kriminalitet bidrar til finansiell stabilitet, reduserer faren for hvitvasking og terrorfinansiering og beskytter bedrifter og enkeltmennesker mot svindel og bedragerier. Ny finansavtalelov og avsagte høyesterettsdommer vil påvirke hvordan bankene vil behandle og vurdere sakene.

STRATEGISK FORANKRING:

RETNINGSLINJER

- Policy for antihvitvask og terrorfinansiering

ANSVARLIG AVDELING

- Økonomisk kriminalitet

MÅL I BÆREKRAFTSTRATEGIEN

- 1.1** Forebygge og avdekke AHV og terrorfinansiering
- 1.2** Forebygge e-bedrag
- 1.4** Ansvarlig drift utover det som er pålagt
- 1.5** Bli rådgiveren til kunden på bekjempelse av økonomisk kriminalitet
- 1.6** Ta samfunnsansvar (dele kunnskap)
- 1.7** Ta samfunnsansvar (dele kunnskap)
- 2.1** Kompetanseløft i bærekraft

TILTAK

- Økt fokus på bruk av digitale verktøy
- Tett samarbeid med SpareBank 1-alliansen
- Informasjonsarbeid internt og eksternt: foredrag, opplæring m.m.

GRI SB1SON-1, 205-1,2,3, 404-2,3

PRB 5.1

FNs GC 2, 10

SDG 16.4

SFDR PAI 11

ESRS G2-3

EU-TAKSONOMI §3(c), §18

OPPLÆRING

- Webinar for alle ansatte i antihvitvask
- Fordypningsøkter Økonomisk kriminalitet
- Rollebaserte e-læringer gjennom året

Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling

SpareBank 1 Sørøst-Norge skal være den personlige regionbanken som gir verdi til lokalt næringsliv, folk og samfunn. Lokal tilstedeværelse med god kompetanse på rådgivning og kjennskap til lokalområdene er viktige drivere for valg av bank – og for et langsiktig, godt kundeforhold.

Lokalt engasjement

Sparebankstiftelsene er bankens fem største eiere. De bidrar til positiv utvikling i eget lokalmiljø gjennom å dele ut deler av bankens overskudd til allmenntilgode formål. Dette kommer lag og foreninger over hele regionen til gode gjennom støtte til initiativ og prosjekter som fremmer bolyst, gode oppvekstmiljø og mangfoldig aktivitet innen blant annet kultur, idrett og frivillighet. Sparebankstiftelsene bidrar også med gavetildelinger som fremmer positiv samfunnsutvikling på områder som blant annet forskning, kunnskapsformidling og næringsutvikling.

Utvikling av lokale bedrifter

Vi skal bygge en større, sterkere og mer konkurransekyktig SMB-bank, og styrke posisjonen som Norges beste bank for små og mellomstore bedrifter («Bedriftsløftet»). Vestfold og Telemark har hatt lavere vekst i antall arbeidsplasser enn landet ellers de siste ti årene, det samme gjelder viktige kommuner i vårt markedsområde i Nedre Buskerud, som Kongsberg og Drammen. Både utviklingen av regionen, og veksten til banken, er avhengig av at denne trenden endrer seg. Næringsutvikling kan også være en viktig driver til redusert utenforskap. Vestfold og Telemark har den største andelen utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak i landet, og problemet er størst i den delen av Telemark banken er størst i. Problemet er også vesentlig i Nedre Buskerud.

Bedriftene under 20 ansatte står for nesten 1/3 av arbeidsplassene både i Vestfold og Telemark og i Buskerud, høyere enn de fleste andre deler av landet. En stor andel av nye arbeidsplasser kommer også i de minste bedriftene, både i oppstarts- og vekstbedrifter. I tråd med prinsippene for ansvarlig bankdrift vil vi derfor gjøre følgende for å styrke SMBene og bidra til arbeidsplasser og inkludering i markedsområdet vårt:

- øke våre bedriftskunders innvilgede søknader om tilskudd, lån og garantier fra det offentlige med 5% i 2023 sammenlignet med 2022.
- øke bedrifters bruk av Konjunktur Sørøst (besøk på nettsider og deltagelse på arrangementer) med 10% i 2023 sammenlignet med 2022.

Volum og andel av næringslån til mikro-SMBer:*

Antall kunder	Utlån (mrd nok)	% av totale næringslån
11.352	17,8	77,4

* 0-10 ansatte og max 2mEUR (21.907mnok etter kurs pr 31.12.22) saldo på utlån/kreditt

Hva ble gjort i 2022?

- Vi lanserte Konjunktur Sørøst. Denne kontinuerlig oppdaterte nettsiden deler lokale data, artikler og analyser med næringsliv, myndigheter og andre interesserte om utviklingen 17 steder i Vestfold, Telemark, og Nedre Buskerud. Temaene dekker et bredt spekter innenfor demografi, arbeid og økonomi, varehandel, boligutvikling og miljø. I tillegg har Konjunktur Sørøst gjort forventningsundersøkelser der bedrifter og husstander på hvert av disse stedene har blitt spurt om økonomiske forventninger de neste 12 månedene. Basert på den samme forventningsundersøkelsen presenterte banken også Bærekraftbarometeret for Sørøst-Norge, som tok temperaturen på bærekraftarbeidet blant bedriftene i regionen. Bankens har presentert de lokale resultatene fra forventningsundersøkelsene i næringsforeninger og på lokale konferanser i hele markedsområdet.
- Vi styrket nettverket vårt blant oppstartsmiljøer i regionen:
 - Akseleratorprogrammet ZURF, finansiert av banken, har i 2022 hjulpet 3 nye bedrifter å skape ytterligere verdier, flere lokale arbeidsplasser og ta ut sitt fulle potensial.
 - Vi har rekruttert 3 nye vekstbedrifter til ZURF-programmet i 2023, og utvidet det til å omfatte ikke bare Modum, men hele Drammensregionen.
 - En ny avtale er underskrevet med Industriuka i Grenlandsområdet.
 - Gründere i markedsområdet har fått vår støtte gjennom samarbeid med flere gründermiljøer, inkludert Kongsberg Innovasjon, Buskerud Næringshage, Gründerhuset by Drammen Works, Gründeriet i Sandefjord, Kobben i Horten og Gründerhuset HI5 i Tønsberg.
 - Våre regnskapsførere og rådgivere mot bedriftsmarkedet har fått et dedikert dagskurs om offentlige støtteordninger med eksterne

foredragsholdere fra Enova, Innovasjon Norge, NEFCO og Eksportfinans.

- Propelljakt for lokale ungdomsbedrifter har blitt gjennomført i samarbeid med Ungt Entreprenørskap, der bedriftene fikk tilbakemelding på forretningsideene sine.
- Vi er en aktiv deltaker i "Vekst i Kongsberg", et prosjekt som skal sørge for vekst i Teknologibyen Kongsberg frem mot 2030.
- Vi har signert en samarbeidsavtale med Kirkens Bymisjon i Drammen.
- Flere av stiftelsene har lansert et konsept for «Breddegaver», et lavterskel gavekonsept.

- Stiftelsene har etablert #Julegiver, et julegavekonsept der mottaker bruker pengene som mottas til å gjøre ting for andre; sårbare grupper o.l.
- Banken bidro til at SpareBank 1 Stiftelsen BV og Sparebankstiftelsen Telemark-Grenland samarbeidet om å delfinansiere opprettelsen av lokalkontorer for FNs Global Compact i henholdsvis Kongsberg og Grenland. Hensikten er å hjelpe små og mellomstore bedrifter (SMBer) å håndtere omstillingsutfordringer innen bærekraft.
- Sparebankstiftelsene delte i 2022 ut 100,9 mill. kroner til kunst, kultur, idrett og humanitært arbeid:

Veien videre

Konsernet vil ha fokus på lokal næringsutvikling og lokalt samfunnsansvar blant annet ved å:

- Fortsette ZURF-programmet med 3 nye bedrifter og se på flere muligheter for vekst og synergier for lokal næringsutvikling som følge av programmet.
- Bidra aktivt i utviklingen av et kompetansetilbud til SMBer i samarbeid med FNs Global Compact.
- Bidra med kurs og propelljakt for lokale ungdomsbedrifter i samarbeid med Ungt Entreprenørskap.
- Delta aktivt i gründermiljøer via lokale avtaler, hvor vi tilbyr vår kompetanse til oppstartsmiljøer
- Inngå en samarbeidsavtale med Vestfold Investornettverk, et samarbeidsprosjekt mellom gründerhusene i Vestfold og Telemark og Tenden Advokatfirma
 - Bidra til å gjøre regionen mer attraktiv for oppstart-/vekstselskap
 - Veilede gründere, og bære bindeledd mellom gründere og lokale investorer
- Koordinere vår satsing på samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge (USN) innenfor bærekraftig regional utvikling og kompetanseutvikling

Risiko og muligheter

At tre banker har blitt til én, i et av de raskest voksende områdene i landet, er åpenbart en mulighet til å gjøre kraftfulle løft for lokal bo- og næringsutvikling. Særlig er mulighetene betydelige i samarbeid med stiftelsene som eier banken; som følge av fusjonene har de mer kapital enn før. Muligheten for tettere samarbeid med USN burde også være god, når bankens markedsområde er nær identisk med USNs.

Samtidig er lokal tilstedeværelse sentralt for konsernet fremover. Overgangsfasen etter en fusjon kan gi negative oppslag og kundeflukt hvis vi prater om å være lokale, men er fraværende når det teller. Vi må vise med handling, for eksempel ved satsing på gründere, at vi faktisk er lokale og tenker lokalt, og ikke bare skal bli en stor regionbank.

Det kan også bli utfordrende å sette tøffe energi- og miljøkrav til kundene våre. I ytterste konsekvens kan slike krav gå på tvers av det lokale samfunnsansvaret til konsernet, ved at personkunder ikke klarer å beholde huset, eller biler vrakes mye tidligere fordi et nytt alternativ har kommet på banen.

STRATEGISK FORANKRING:

RETNINGSLINJER

- Bærekraftspolicy
- Policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk

ANSVARLIG AVDELING

- Marked
- BM
- Bærekraft

MÅL I BÆREKRAFTSTRATEGIEN

- 1.6** Ta samfunnsansvar (dele kunnskap)
- 2.1** Kompetanseløft i bærekraft
- 2.2** Dele kunnskap: Konjunktur Sørøst
- 2.3** Satse på samfunnsansvar med stiftelsene
- 2.7** Hjelpe SMB-kunden blant annet ved å skaffe offentlig støtte og vinne anbud
- 2.8** Gründersatsing (prosjektstøtte, priser, garantier)

TILTAK

- Gründersatsing
- Lansere konjunkturbarometeret Konjunktur Sørøst
- Rådgi små- og mellomstore bedrifter om støtteordninger

OPPLÆRING

- Bedriftsrådgivere og regnskapsførere har fått kompetanseløft i støtteordninger som er relevante for henholdsvis oppstartsbedrifter, modne vekstbedrifter og etablerte selskaper i omstilling.

GRI 404-2,3

FNs GC 7-9

SDG 8.3, 8.5, 9.2, 9.4, 11 a), 13 a)

ESRS S3-5, S3-6

Etisk markedsføring

Våre produkter og tjenester skal markedsføres på en etisk og forsvarlig måte. For SpareBank 1 Sørøst-Norge er det viktig at produkter og tjenester er lette å forstå, slik at kunden enkelt kan oppdatere seg og ta de rette beslutningene.

Vi skal unngå grønnvasking ved å ikke markedsføre produkter som bærekraftige om de ikke er det. I tillegg er vi opptatt av at våre samarbeidspartnere (sponsorat, arrangement o.l.) jobber i henhold til vår bærekraftspolicy, og tar hensyn til miljø, sosiale forhold og ansvarlig drift.

Hva ble gjort i 2022?

- Ny sponsorstrategi er vedtatt i konsernet, hvor bærekraftspolicyen er spesifikt omtalt
- Sponsoravtaler ble oppdatert for å sikre at samarbeidet er i tråd med vår bærekraftspolicy
- Sammen med eierne våre (stiftelsene) har vi bidratt til å utvikle konseptet for breddegaver og #julegiver-konseptet som stift-

telsene finansierer. Vi bistår med praktisk gjennomføring.

- I samarbeid med klubber har vi lagt til rette for arrangementet «Byttehelg» i Drammen og Skien
- Grønnvaskingsplakaten ble signert
- Bruken av gaver og giveaways i forbindelse med arrangementer er redusert for å begrense miljøfotavtrykket vårt
- Risikoworkshop på bærekraftsrisiko er gjennomført
- Banken har tatt initiativ til mer presis bruk av bærekraftspåstander på SpareBank 1-nettsidene som omhandler fond med fokus på bærekraft, samt bærekraftmerking av fond.

Det er ikke rapportert om brudd på regelverk og retningslinjer for produkt- og tjenesteinformasjon og merking i 2022.

Veien videre

- Kompetanseutvikling innen bærekraft for ansatte i markedsavdelingen skal gjennomføres i februar 2023
- Kunderettede aktiviteter på grønne/bærekraftige lån
- Integrering av grønne/bærekraftige låneprodukter i kampanjer/aktiviteter
- Inngå avtale som aktivitetspartner via Like Muligheter til Odds Ballklubb Kvinner
- Aktivt arbeide under temaet «Ja til brukt» sammen med SpareBank 1 nasjonalt – fokus på aktiviteter som «Byttehelg» og «Skibanken»

Risiko og muligheter

Markedet forventer at markedsføringen vår er ansvarlig. Markedsføring som bidrar til reduserte utslipp,

lavere miljøbelastning og gode sosiale forhold er derfor viktig for å opprettholde et godt omdømme, slik at kundene våre og markedet fortsatt har tillit til oss. Det er økende oppmerksomhet rundt grønnvasking fra myndighetssiden, og risikoen for bøter kan øke med nye direktiver for å styrke forbrukerrettighetene (Moderniseringsdirektivet og direktivet om styrket forbrukervern i det grønne skiftet). Risikoen er trolig størst i situasjoner der banken må forventes å ha mer informasjon enn kunden, og kunden derfor må stole på informasjonen vi gir. Samtidig kan markedsarbeidet være bankens lyttepost hos kundene, og bidra til produkt- og tjenesteutvikling på bærekraftområdet. Kundene ønsker å gjøre en innsats for å være miljøvennlige og sosialt ansvarlige; er vi gode på markedsføring hjelper vi dem på vei.

STRATEGISK FORANKRING:

RETNINGSLINJER

- Bærekraftspolicy
- Policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk

MÅL I BÆREKRAFTSTRATEGIEN

- 1.5 Ansvarlig drift utover det som er pålagt
- 1.7 Ta samfunnsansvar (dele kunnskap)
- 2.1 Kompetanseløft i bærekraft

TILTAK

- Integrering av bærekraft i markedsføringskampanjer og i merkevarearbeidet
- Sponsorstrategi skal hensynta bærekraft
- Integrering av grønne/bærekraftige låneprodukter i kampanjer/aktiviteter
- Inngå avtale som aktivitetspartner via Like Muligheter til Odds Ballklubb Kvinner

GRI 203-1 og 417-1,2,3
404-2,3

FNs GC 2

SDG 8.3, 9.4, 13.3, 16.5

ESRS S4-1, S4-5, S4-6

ANSVARLIG AVDELING

- Marked
- Bærekraft

OPPLÆRING

- Bevissthet rundt temaet via blant annet risikoworkshop og prosjekt
- Kompetanseløft om bærekraft i markedsføring.

Bærekraft i fondsforvaltning

Våre kunder investerer betydelige midler i verdipapirfondene vi distribuerer. Vi har derfor mulighet til å påvirke fondene til å legge mer vekt på miljø, sosiale forhold og selskapsstyring (ESG) i sine investeringer.

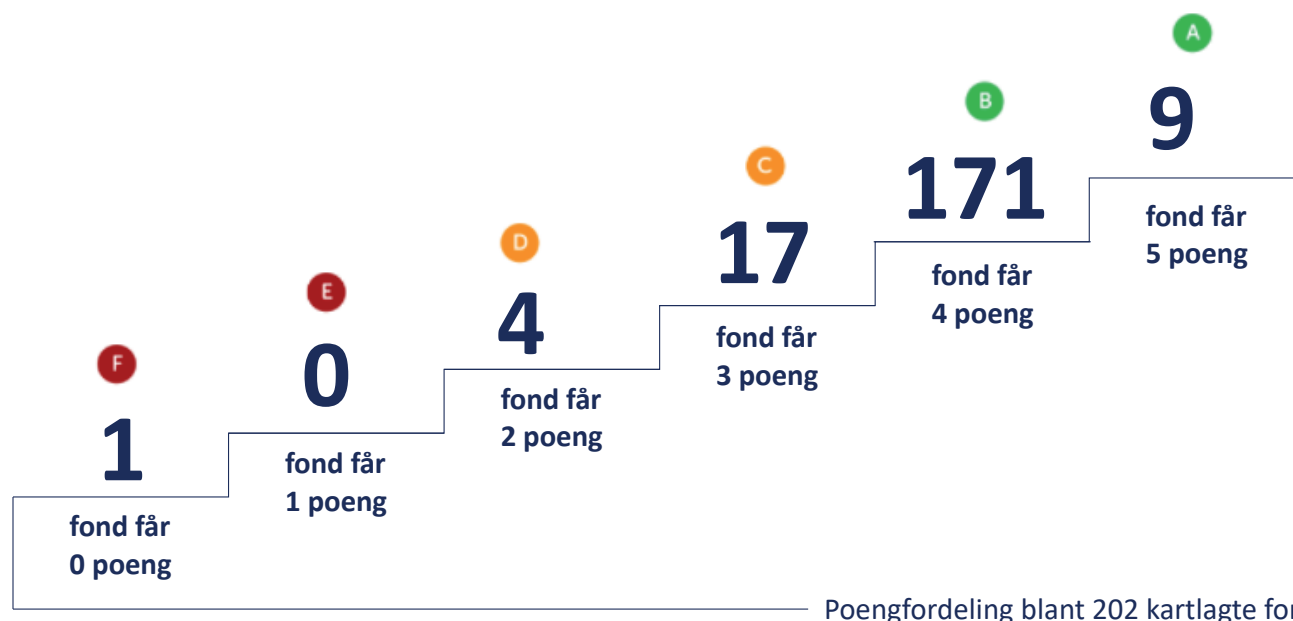
SpareBank 1 Sørøst-Norge følger SpareBank 1-alliansens retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond. Banken krever at forvaltere det inngås distribusjonsavtale med dokumenterer at de har bærekraftskrav til investeringene de gjør. SpareBank 1 vil tydelig merke hvilke fond som er, og ikke er, i tråd med våre retningslinjer. Fond som ikke er i tråd med våre krav blir stoppet for distribusjon og fond som ikke scorer på alle retningslinjer får dårligere score. Fondsforvalterne skal signere FNs prinsipper for ansvarlige investeringer og rapportere på hvordan de etterlever dem.

Hva ble gjort i 2022?

Vi ønsker å gjøre det lettere for kundene våre å velge verdipapirfond som er riktige for dem. Både når det kommer til avkastning, men også andre forhold som er relevante for samfunnet og kundene. Gjennom våre retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond har vi definert hva vi *oppfordrer til* at forvalterne av verdipapirfondene vi distribuerer skal gjøre innen bærekraft; hva vi *forventer* av dem; og hva vi *krever* av dem. Dersom en forvalter bryter med kravene og etter dialog med oss ikke endrer praksis, stopper vi distribusjonen av det aktuelle verdipapirfondet. Vi har i tillegg merket fondene basert på forventningene våre. Kort sagt forventer vi at fondsforvalterne er aktive eiere og ekskluderer selskap og sektorer for å sørge for en mer bærekraftig utvikling for selskapet isolert sett, men også for samfunnet og miljøet. Vi tror også dette er vik-

tig for at fondene skal gi våre kunder god avkastning. Alle fondsforvaltere må besvare et spørreskjema for å kartlegge fondenes ESG-forhold. Dette bestemmer poengscoren fondet får. Et fond kan få til sammen fem poeng på de tre kriteriene: negativ screening, positiv screening og aktivt eierskap. Fondene får deretter en karakter fra A til F, basert på hvor mange poeng som er oppnådd. Svarene hentes inn årlig og er med på å bestemme bærekraftscoren. I tillegg gjøres stikkprøver i etterkant for å sikre at fondene får riktig karakter. Fond med karakter A, B eller C (i 2022 var dette 197 fond, se figur under) møter våre minimumskrav innen bærekraft, og kan inkluderes blant våre anbefalte fond hvis de møter andre kriterier.

Vi oppdaterer scoringen av fondene årlig. Tabellen under viser fordelingen av karakterene.

Karakterutvikling fra 2021:

* Kun fond som har bærekraftige investeringer (positiv seleksjon) som sitt mandat kan få toppkarakter i vår merkeordning. Kun et fåtall fond har et slikt mandat. Fondene kan heller ikke være investert i olje og gass. Siden svært mange fond allerede får karakter B, men ikke har bærekraftinvesteringer som sitt mandat (positiv seleksjon), har de ingen positiv endring i sin score.

Karakterutviklingen per fond har vært positiv sammenlignet med året før. De aller fleste fondene får karakter B. Vi mener dette er fond som har en god tilnærming til miljø- og samfunnsmessige forhold med aktive porteføljeforvaltere.

Det samme fondet har fått karakter F både i 2021 og 2022. Dette fondet er det ikke mulig å kjøpe i noen av SpareBank 1-bankene. Fondet er fortsatt med i gjennomgangen for at vi skal kunne undersøke om det har forbedret seg.

For å få karakter A kan ikke et fond være investert i olje eller gass. I tillegg må fondet innfri alle SpareBank 1s forventninger, og ha bærekraftinvesteringer som formål. Vi har i løpet av året utvidet tilbudet av fond som har bærekraft som formål, fordi kundene etterspør dette.

- Det er like mange fond som har forbedret sin karakter fra C til B, som har redusert sin karakter tilsvarende.
- Kun én av fondsforvalterne (som forvalter 5 fond) oppgir at de ikke stemmer på generalforsamling.
- Samtlige forvaltere oppgir at de har signert FNs prinsipper for ansvarlige investeringer og rapporterer på etterlevelse.

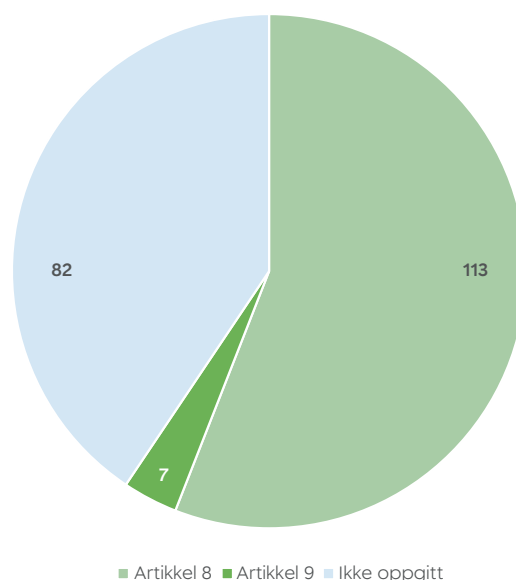
SpareBank 1 lanserte ESG-merking av fond i 2020. Merkingen viser hvordan selskapene har dokumentert det arbeidet de gjør med bærekraft gjennom ansvarlig eierskap, samfunnsnyttige investeringer eller eksklusjon. Grunnlaget for fondsmerkingen er en årlig analyse av alle 202 verdipapirfond SpareBank 1-alliansen distribuerer (ved utgangen av 2022 distribuerte SpareBank 1 Sørøst-Norge 174 fond). Tabellen under viser antall fond som tilfredsstilte de ulike kriteriene i undersøkelsen:

Screening	2021 285 fond totalt	2022 202 fond totalt
NEGATIV SCREENING, fondet investerer ikke i selskaper som:	2021	2022
Investerer i kontroversielle våpen	220	201
Investerer i våpen eller militært utstyr til restriktive land	204	199
Får vesentlige deler av sine inntekter fra termisk kull, eller som baserer vesentlige deler av sin virksomhet på termisk kull	200	193
Bidrar til alvorlig miljøskade	204	199
På et aggregert selskapsnivå fører til uakseptable nivåer av klimagasser	192	185
Er involvert i alvorlige brudd på menneskerettigheter	204	199
Er involvert i alvorlige brudd på individuelle rettigheter i krig og konflikt	200	196
Er involvert i grov korrupsjon	198	194
Investerer i tobaksproduksjon	198	187
POSITIV SCREENING	2021	2022
Fond som gjennomfører positiv seleksjon av selskaper basert på samfunnsnyttige ikke-finansielle forhold	7	9
AKTIVT EIERSKAP	2021	2022
Fond som i sitt aktive eierskap kommuniserer med selskapene om ESG	216	199
Fond som i sitt aktive eierskap kommuniserer med selskapene om ESG og stemmer på generalforsamlinger	216	197
Fond som rapporterer offentlig om hvordan aktivt eierskap utøves	216	199

Både retningslinjene for fond som anbefales og distribueres av SpareBank 1 og merkeordningen er revidert i 2022 i lys av kravene i offentliggjøringsforordningen (SFDR; Lov om bærekraftig finans, se kapittel «Ansvarlige utlån» for mer informasjon) og vedtatt i SPU i 2022. SpareBank 1 har valgt å beholde eksisterende merkeordning inntil det er klarere hvordan fondsforvalterne i praksis kategoriserer fondene sine. I vår oppfølging av fondsforvalterne undersøkte vi hvorvidt og hvordan de kategoriserer sine fond etter offentliggjøringsforordningen til EU. Totalt 120 fond kategoriseres innen Artikkel 8 (vektlegger miljømessige og sosiale aspekter) og Artikkel 9 (har bærekraftige investeringer som mandat).

Det har vært rettet mye kritikk mot at fond har klassifisert seg selv som Artikkel 9-fond med bærekraftinvesteringer som formål selv om de egentlig ikke tilfredsstiller kravene. Enkelte aktører har omklassifisert seg fra Artikkel 9- til Artikkel 8-fond. Blant fondene SB1-bankene distribuerer har kun fondet DNB Grønt Norden endret sin klassifisering fra Artikkel 9 til Artikkel 8.

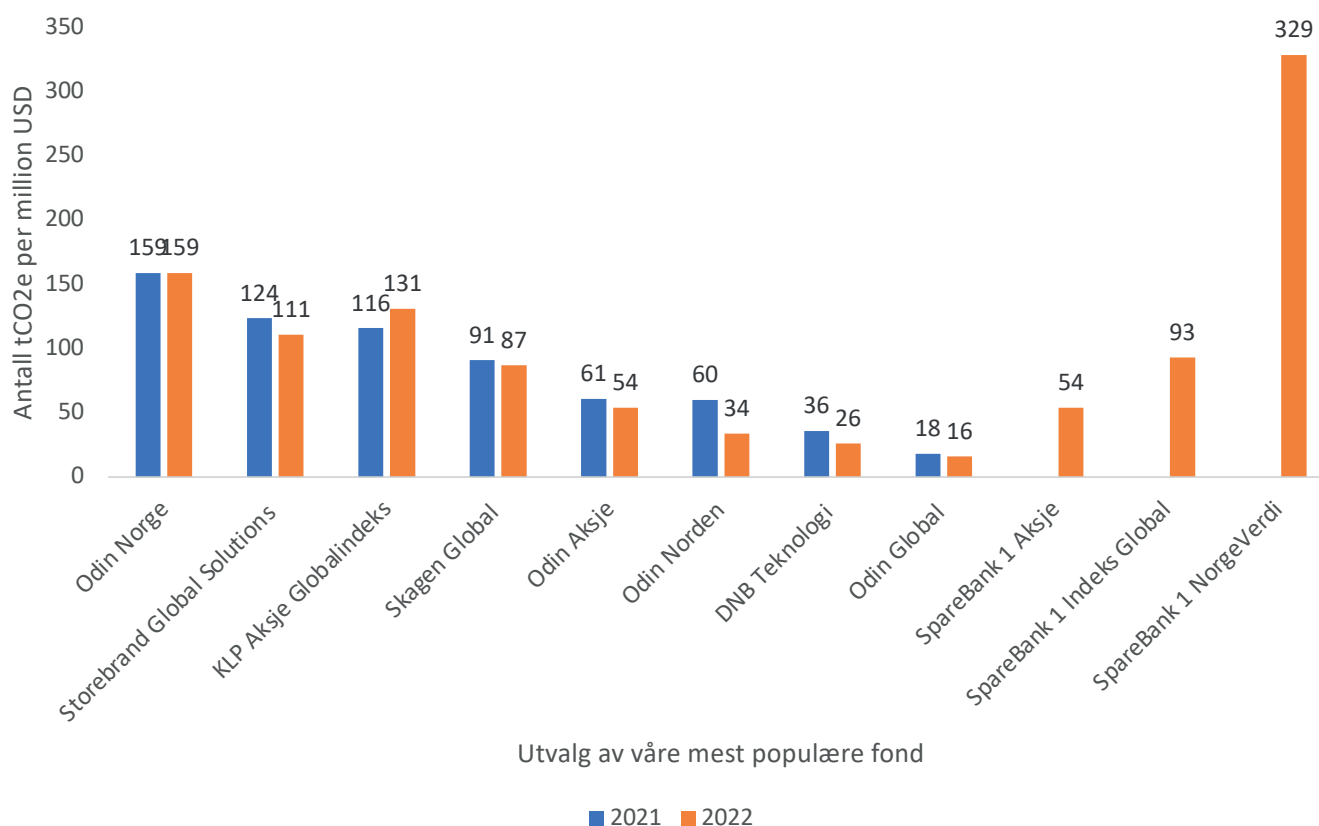
Antall fond kategorisert etter offentliggjøringsforordningen

En betydelig andel av verdipapirfondene banken distribuerer er fra ODIN, eid av SpareBank 1. Alle ODINs aksjefond er Artikkel 8-fond (Odin Aksje består av flere Odin-fond hvor alle er artikkel 8 eller 9). SpareBank 1-fondene er også artikkel 8. ODIN Bærekraft og Odin Sustainable Corporate Bond (nylansert) er unntak. Disse fondene har bærekraftige investeringer som mål, og vil derfor rapportere etter Artikkel 9 i SFDR. Investeringene knyttes opp mot miljømålene og de sosiale målene i EU-taksonomien.

SpareBank 1 har begynt dialogen rundt fondenes karbonintensitet med fondsforvalterne (se figur under). Vi har et betydelig fotavtrykk – og mulighet til å påvirke i positiv retning – både på klima, avfall og ressursbruk gjennom fondsmidlene vi forvalter på vegne av våre kunder, og karbonintensitet er én mulig samleindikator for slik påvirkning.

KARBONINTENSITET I UTVALGTE AV VÅRE FOND

Veien videre

- SpareBank 1 Utvikling vil i 2023 lansere et verktøy for investeringsrådgivere, som inkluderer spørsmål for å avklare kundenes bærekraftpreferanser, i lys av offentliggjøringsforordningen og EU-taksonomien og MiFID II.
- Revidering av SpareBank 1 Sørøst-Norges rutiner for investeringsrådgivning slik at vi informerer kunden om bærekraftsrisiko i investeringer, og investeringsrisiko i bærekraftsinvesteringer, før kunden investerer.
- Årlig gjennomgang av fond, inkludert deres rapportering av grønn andel i tråd med EU-taksonomien og såkalte Principal Adverse Impacts (PAI), og oppdatering av SpareBank 1s retningslinjer og merkeordning i lys av disse erfaringene.

Risiko og muligheter

Det er økende etterspørsel etter fond med en tydelig bærekraftprofil, og banken har mulighet til å påvirke til bærekraftige investeringer. Men utviklingen setter krav til at våre rådgivere gir kunden balanserte råd. Konvensjonelle fond kan ha bærekraftsrisiko, men samtidig kan det være risikabelt å investere i dedikerte «bærekraftfond» fordi de har et begrenset investeringsunivers. En risiko knyttet til slike investeringer er mangel på informasjon og gode data for å klassifisere noe som bærekraftig. Det er viktig at vi unngår «grønnvasking» i informasjonen vi gir om verdipapirfond som har fokus på bærekraft. Det er krevende for både oss som distributør og kundene våre å vite hvilke aktiviteter og investeringer som er å regne som bærekraftige. Dette er også et tema som opptar forbrukermyndighetene; villedende informasjon kan etter hvert innebære både omdømmerisiko og bøter.

STRATEGISK FORANKRING:

RETNINGSLINJER

- Retningslinjer for bærekraftig distribusjon og anbefaling av verdipapirfond

ANSVARLIG AVDELING

- Sparing og plassering

MÅL I BÆREKRAFTSTRATEGIEN

- 2.1 Kompetanseløft i bærekraft
- 2.5 Bli spare- og boliglånskundens rådgiver på bærekraft

TILTAK

- Lansere et verktøy for investeringsrådgivere i lys av offentliggjøringsforordningen og EU-taksonomien og MiFID II.
- Årlig gjennomgang av fond

GRI FS10 og FS11
404-2,3

FNs GC 1-2, 4-8

SFDR §3(2), §6(2)

SDG 8.3, 9.4, 13 a),
16.4

MILJØFYRTÅRN
2065, 2069,
2070, 2071, 2072

OPPLÆRING

- Kompetanseløft knyttet til krav for investeringsrådgivere i tråd med Offentliggjøringsforordningen (SFDR) ble gjennomført i 2022
- Opplæring i bruk av verktøy for investeringsrådgivere

ESRS

E1-2, E1-9 E2-1, E3-1 E4-2,
E5-1 S2-1, S3-1

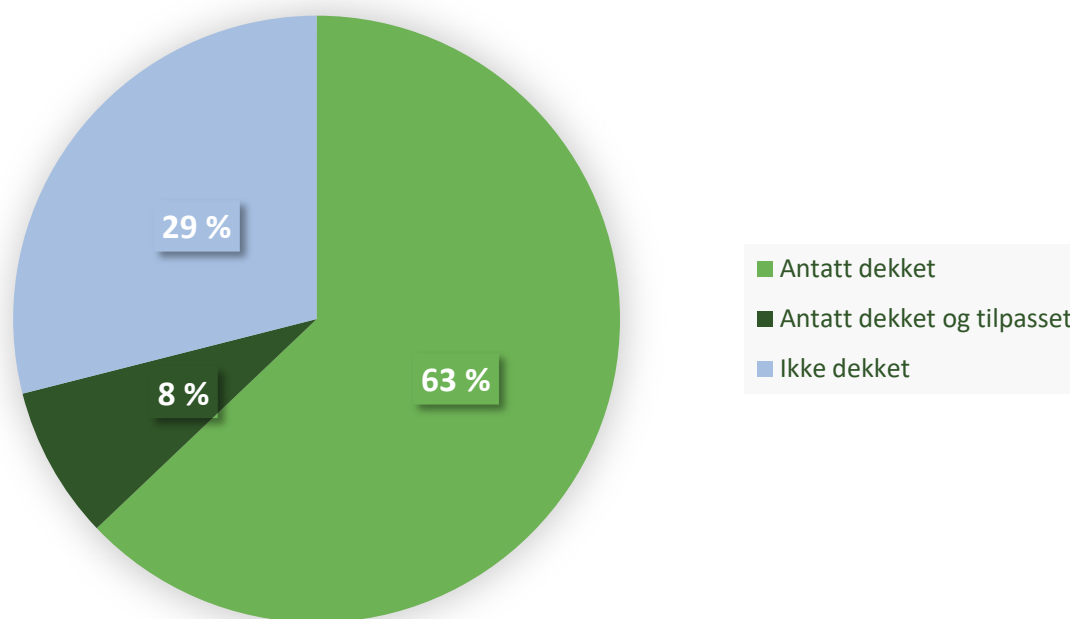
Vedlegg 1 - EU-taksonomien

Lov om bærekraftig finans, som setter taksonomien ut i livet i Norge, har trådt i kraft. En bærekraftig aktivitet bidrar vesentlig til å oppnå ett av seks miljømål (redusere utslipp, klimatilpasning, sirkulærøkonomi, redusere forurensning, bidra til rent vann og rent hav, eller bevare arts mangfold) samtidig som den ikke skader de andre miljømålene vesentlig. I tillegg må aktiviteten møte sosiale minstestandarder og tilfredsstille bransjens minimumskriterier.

Banken har kartlagt utlån i person- og bedriftsmarkedet samt bankens likviditetsinvesteringer og vesentlige andre investeringer som er hhv antatt dekket ("eligible") under de delegerte rettsaktene for klimamålene i EUs klassifiseringsforordning (EU-taksonomien), og antatt tilpasset EU-taksonomien ("aligned"). Dette må imidlertid

betraktes som et pågående arbeid. Flere aktiviteter vil kvalifiseres både under miljømålene som i dag har definerte tekniske kriterier, og under de fire andre miljømålene, og enkelte aktiviteter vil antagelig diskvalifiseres basert på mer nøyaktig informasjon om kriterier.

Andel av vår balanse* som antas dekket av (eligible) og tilpasset (aligned) EU-taksonomiens miljømål 1 (redusere klimagassutslipp) og 2 (klimatilpasning)

*Total balanse inkluderer følgende aktiviteter i teller: finansielle selskaper, rapporteringspliktige selskaper, lån til husholdninger. Følgende aktiviteter i nevner: Ikke-finansielle selskaper uten rapporteringsplikt under NFRD, aktiviteter ikke inkludert, motparter utenfor EU/EØS, derivater og andre. Stater og andre ekskluderte eiendeler er ikke verken inkludert i teller eller nevner.

Grønn andel (Green Asset Ratio, GAR): Aggregert*

	Total brutto balanseført verdi (mrd NOK)	Antatt dekket (mrd NOK)	Antatt tilpasset (mrd NOK)
Aktiviteter inkludert i teller			
Finansielle selskaper	10.129	6.119	711
Rapporteringspliktige selskaper (NFRD)	0	0	0
Husholdninger	51.340	46.243	6.077**
Sum	61.469	52.363	6.788
Aktiviteter kun inkludert i nevner			
Aktiviteter ikke inkludert	4.800	0	0
Ikke-finansielle selskaper uten rapporteringsplikt under NFRD	16.724	16.724	3.977**
Motparter utenfor EU/EØS	0	0	0
Derivater & andre	191	0	0
Sum	21.715	16.724	3.977
Totale eiendeler inkludert i teller og/eller nevner	83.184	69.087	10.765
Aktiviteter ikke inkludert i teller eller nevner			
Stater	2.048	0	
Andre eiendeler ekskludert	4.316	0	
SUM	6.363		
Total balanse	89.547	69.087	
1) Antatt dekket (%) 2) Estimert grønn andel		1) 63 %	2) 8,2 %

*Ingen aktiviteter er pr i dag kvalifisert under klimatilpasnings-målet, og forskjellen i kvalifiserende NACE-koder for de to målene er ubetydelig. Tabellen er derfor dekkende også for målet om utslippsreduksjoner. ** Aktiviteter som har vesentlig fysisk klimarisiko og ikke har gjort tilstrekkelige tiltak er ikke ekskludert. Se vedlegget «Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen» for detaljer.

Forklaring

Finansielle selskaper

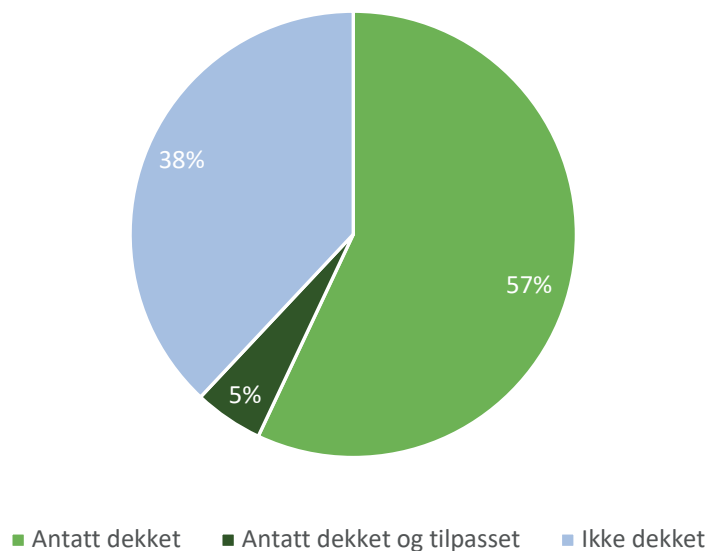
Total brutto balanseført verdi for finansielle selskaper inkluderer likviditetsportefølje unntatt statsgaranterte papirer, samt hhv aksjer og eierinteresser. Kolonnen «Antatt dekket» viser aktiviteter som antas være dekket av taksonomiens to miljømål. For finansielle selskaper omfatter dette likviditetsinvesteringer i OMFer, samt balanseført verdi av hhv SB1 Boligkreditt og SB1 Finans Midt-Norge, som antas dekket i sin helhet av taksonomiens to første miljømål. For SB1 Næringskreditt antas det at den andelen av vår balanseførte eierpost som ikke er taksonomikvalifiserende, heller ikke er dekket av taksonomien. Kolonnen «Antatt tilpasset» beskriver aktiviteter som antas kvalifisere under de tekniske kriteriene for et av taksonomiens klimamål. For finansielle selskaper gjelder dette taksonomikvalifiserende andeler av balanseførte eierposter i hhv SB1 Boligkreditt, SB1

Næringskreditt og SB1 Finans Midt-Norge (SB1FMN). For kredittforetakene er taksonomikvalifiserende andel satt lik andelen taksonomikvalifiserende av totale utlån banken har overført hvert av kredittforetakene. For SB1FMN er taksonomikvalifiserende andel lik andelen bokført saldo for el(vare)biler utgjorde av total forvaltning per 31.12.2022.

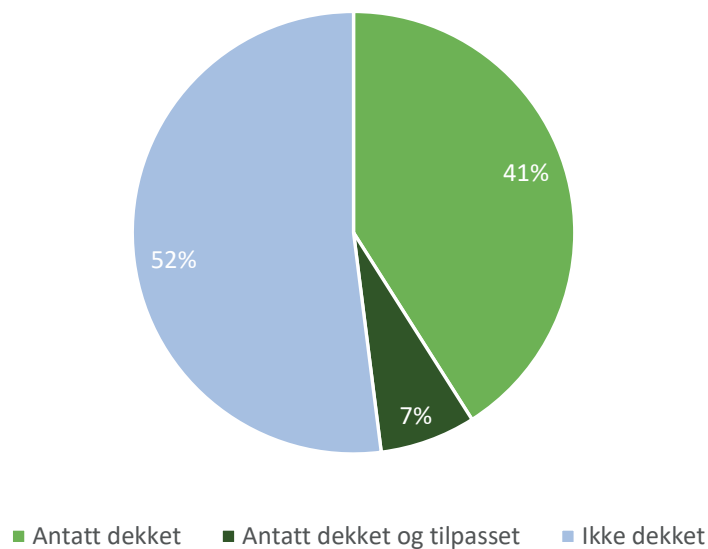
Ytterligere kartlegging vil gi flere aktiviteter som antas dekket og tilpasset. For eksempel er konsernets relative andel av SB1FMNs eierandel i mobilitetsselskapet Flex ikke inkludert her, eller vår eiermessige andel av f.eks. BN Banks dekkede og tilpassede aktiviteter.

Andelen «ikke dekket» i figurene under vil dermed kunne bli redusert.

Andel av likviditetsporteføljen antatt dekket og antatt tilpasset EU-taksonomien

Andel av eierinteresser antatt dekket og antatt tilpasset EU-taksonomien

Rapporteringspliktige selskaper

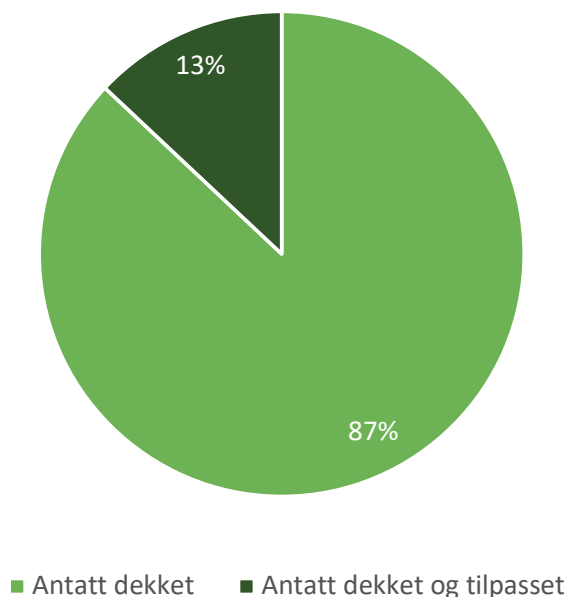
Ingen av våre lånekunder i bedriftsmarkedet er oss kjent rapporteringspliktige (i tråd med EUs Non-Financial Reporting Directive) pr idag.

Husholdninger

Total brutto balanseført verdi for husholdninger viser totale utlån på egen bok til personmarkedet (dvs eksklusive SB1 Boligkreditt). Boliglån antas dekket av

taksonomien i sin helhet. Volumet som antas tilpasset taksonomien utgjøres av boliger som i) har byggeår 2012-20, ii) er bygget før 31.12.2020 og har energimerke A eller B, iii) er bygget 2021- og tilfredsstiller taksonomien tekniske kriterier, iv) er renoverert til minst 30% redusert energibruk (2 energiklasser opp), v) klimatilpassede boliger.

Andel av boliglånsporteføljen antatt dekket og antatt tilpasset EU-taksonomien

Aktiviteter kun inkludert i nevneren og ekskluderte aktiviteter

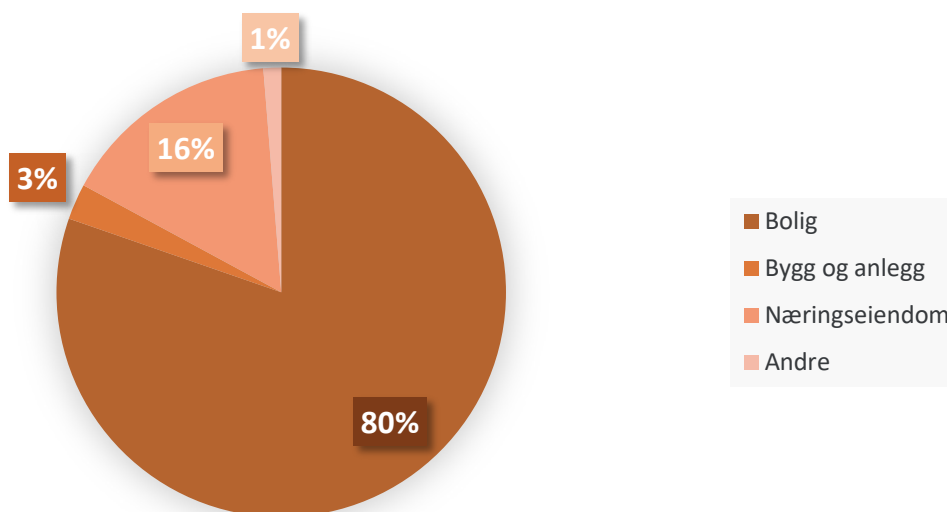
Aktiviteter kun inkludert i nevneren i den grønne brøken inneholder i) aktiviteter i næringslånsporteføljen som hhv ikke er, og er, registrert med en NACE-kode som dekkes av klimamål 1 eller 2 (hhv «Aktiviteter ikke inkludert» og «Ikke-finansielle selskaper uten rapporteringsplikt under NFRD»). Den vesentligste andelen av antatt kvalifiserende objekter er energieffektive boliger og næringseiendommer. Kriteriene for hvilke objekter som kvalifiserer er vurdert av en uavhengig tredjepart, Cicero Shades of Green, som del av arbeidet med

grønt obligasjonsrammeverk i 2021.

Eksponering i likviditetsporteføljen mot stat er fratrasket bankens investeringer i statsgaranterte grønne obligasjoner.

«Andre aktiviteter ekskludert» inkluderer hhv kontanter og fordringer på sentralbanker; utlån til/fordringer på kredittinstitusjoner med/uten avtalt løpetid; varige driftsmidler; goodwill; utsatt skattefordel; og andre eiendeler. Banken har ingen tradingportefølje.

Volum i vår utlånsportefølje som antas dekket av EU-taksonomiens klimamål

* Andre inkluderer: Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting; forretningsmessig tjenesteyting; undervisning; helse- og sosialtjenester; kulturell virksomhet, underholdning og fritidsaktiviteter; annen tjenesteyting; elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning; vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet; transport og lagring; Informasjon og kommunikasjon; jordbruk, skogbruk og fiske; og industri.

METODE

Analysen av hvilke av bankens aktiviteter som er dekket ("eligible") under de delegerede rettsaktene for klimamålene i EU-taksonomien tar utgangspunkt i :

- hvilke finansielle instrumenter banken har eksponering i
- hvilke av sektorene som er dekket som vi har eksponering i via disse finansielle instrumentene
- hvilke økonomiske aktiviteter i de eksponerte sektorene banken har eksponering i hvilke kunder banken har innenfor disse sektorene, og hvorvidt disse er rapporteringspliktige under taksonomiforordningen
- hvorvidt en aktuell aktivitet møter minst ett teknisk kriterium for minst ett av de to miljømålene som det hittil er vedtatt tekniske kriterier for (reduksjon av klimagassutslipp og klimatilpasning).

VEIEN VIDERE

- **Kartlegge gjenværende eierposter** knyttet til aktiviteter dekket av og/eller tilpasset taksonomien vil kartlegges som forberedelse til rapportering for 2023.
- **Følge opp kredittstrategiske måltall** knyttet til energiklasse og klimarisiko for person- og bedriftsmarkedet. Bedrede lånevilkår gis også til både nye og eksisterende boliger som kvalifiserer under taksonomien.
- **Utnytte potensialet under taksonomien for omstillingsaktiviteter** både innen bolig/eiendom, bygg og anlegg, transport og industri. Eksisterende norsk lovgivning kan gjøre det enklere å vise at et lån som bidrar vesentlig til å oppnå ett miljømål i Norge ikke skader andre miljømål eller har betydelig sosial slagside. Men svært få nye bygg i vårt markedsområde møter i dag kravene EU-taksonomien setter, og endringene vil trolig komme for større bygg i toppsegmentet i Oslo-området først. Det vil derfor bli krevende å utvikle en portefølje av nybygg som kvalifiserer under EU-taksonomien. Derfor blir finansiering av renovering av eksisterende bygg viktig.
- **Koble klimarisiko- og taksonomidata:** Tettere kobling av data om antatt tilpassede utlån til boliger og næringseiendom med data om panteobjekter med vesentlig fysisk klimarisiko, for å kvalitetssikre det estimerte volumet. Panteobjekter med vesentlig klimarisiko er pr i dag ikke ekskludert fra estimatet over aktiviteter som er tilpasset EU-taksonomien (se vedlegget "Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen" for mer detaljer).
- **Kvalitetssikre antagelser om begrenset vesentlig**

skade og begrenset utfordring knyttet til sosiale minstestandarder: Fordi norsk lovgivning er streng på de fleste miljøområder er trolig behovet begrenset for å nedjustere volumet på grunn av skade på andre miljømål. Risikoen for nedjustering fordi aktiviteter bryter sosiale minstestandarder vurderes også som begrenset: Banken gjør en bærekraftvurdering av både kunden og det aktuelle lånet, og har ytterligere rutiner for sjekking av kunder knyttet til risikoen for økonomisk kriminalitet.

• **Følge policy-utviklingen i EU.** Det som hittil er kjent om hvilke aktiviteter som kan defineres som skadelige under EU-taksonomien, tyder på at banken har svært begrenset eksponering mot slike aktiviteter, og at disse i stor grad er ekskludert i vår kredittpolicy.

• **Kartlegging av lån** som er dekket av, og tilpasset til, de fire siste miljømålene i taksonomien.

Vedlegg 2 - PAI-rapportering

PAI (Principal Adverse Impact) er en rapporteringsstandard for investorer under Offentliggjøringsforordningen, på engelsk kalt SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation). Hensikten med rapporteringen er å samle data om bedrifters viktigste negative påvirkninger. Informasjonen under er ment for investorer som ønsker informasjon om

SpareBank 1 Sørøst-Norge. Det er rapportert etter beste evne og med nåværende tilgang på data. Det refereres til kapitler i årsrapporten, nettsider eller rapporter hvor man kan finne mer informasjon. Rapporteringen gjelder for hele konsernet.

Kategori		Indikator	Måleenhet	SpareBank 1 Sørøst-Norges rapportering	Utdypende informasjon og referanse
Utslipp	1	Klimagassutslipp	Scope 1 klimagassutslipp (tCO ₂ e)	26	Se årsrapport, vedlegget "Klimagassutslipp i eget hus"
			Scope 2 klimagassutslipp (tCO ₂ e)	105	Se årsrapport, vedlegget "Klimagassutslipp i eget hus"
			Scope 3 klimagassutslipp (tCO ₂ e)	275329	Inkluderer hhv scope 3-utslipp fra drift (se årsrapport, vedlegget "Klimagassutslipp i eget hus") og utlånsportefølje (vedlegget "Klimagassutslipp i utlånsporteføljen").
			Totale klimagassutslipp (tCO ₂ e)	275461	Inkluderer driftsutslipp (scope 1-3, samt estimerte utslipp fra porteføljen av bolig- og næringslån.
	2	Karbonavtrykk	Karbonavtrykk	275461	Lik totalt klimagassutslipp, ettersom beskrivelsen her gjelder hele aksjeverdien.
	3	Karbonintensitet	tCO ₂ e/mill kr inntekt	108,71	Se årsrapport, vedlegget "Klimagassutslipp i utlånsporteføljen". NB! Nevneren er inntekt (netto renteinntekter, provisjonsinntekter, og andre inntekter), ikke utlån. Brukes utlån er intensiteten betydelig lavere. For karbonintensitet til de viktigste verdipapirfondene vi distribuerer, se bærekraftkapittel i årsrapport, underkapittel "Bærekraft i fondsforvaltning"
	4	Fossilt brensel		Konsernet er ikke involvert i produksjon av fossil kraft, energi eller brensler, og låner heller ikke ut til nye kunder i denne sektoren. Hvis et verdipapirfond investerer i selskaper som får vesentlige deler av sine inntekter fra termisk kull, eller som baserer vesentlige deler av sin virksomhet på termisk kull, bidrar til alvorlig miljøskade eller på et aggregert selskapsnivå fører til uakseptable klimagasser vil fondet få lavere bærekraftscore, og risikerer å ikke inkluderes blant bankens anbefalte fond.	Bærekraftpolicy, s 19. Bærekraft-kapittel i årsrapport, underkapitlene "Ansvarlige utlån" og "Bærekraft i fondsforvaltning".
	5	Ikke-fornybar energiforbruk og produksjon		Produksjon: Se forrige punkt. Forbruk: Så godt som 100% av fysisk levert strøm i Norge var fra fornybar kraft i 2022 (1.6% fra varmekraft, hvorav ca 40% er fornybar).	Konsernet kjøper opprinnelsesgarantier for sitt energiforbruk. Kontorene SB1 Modum bragte inn i SB1 Sørøst-Norge vil innlemmes i ordningen fra 2023.
	6	Energiforbruksintensitet	GWh per million NOK	0,001783741	Energiforbruk 4,528 GWh/(netto renteinntekt 1.619.000.000 + netto provisjonsinntekter og andre inntekter 915.000.000)
Biologisk mangfold	7	Negativ påvirkning på biologisk mangfold		Konsernet har ikke virksomhet i eller nær biodiversitets-sensitiv områder. Det gis ikke lån til selskaper som i) har spesielt høy risiko for, eller konkrete mistenkte tilfeller av, alvorlig miljøskade, eller mangler økonomisk evne til å gjennomføre nødvendige tiltak og til å etterleve miljømessige pålegg; ii) benytter tømmer fra aktører som driver med ulovlig tømmerhogst, salg av ulovlig hogd tømmer eller avskoging, eller ødelegger tropiske regnskoger, fjerner primærskog eller fredede skoger (High Conservation Value Forests); iii) handler med dyre- og plantearter som bryter med internasjonale regler for handel med truede dyr og planter, eller som truer bestander av rødlistede arter. Hvis et verdipapirfond investerer i selskaper som bidrar til alvorlig miljøskade, vil fondet få lavere bærekraftscore, og risikerer å ikke inkluderes blant bankens anbefalte fond.	Bærekraftpolicy, s 17 og 19. Bærekraft-kapittel i årsrapport, underkapitlene "Ansvarlige utlån" og "Bærekraft i fondsforvaltning".

Kategori		Indikator	Måleenhet	SpareBank 1 Sørøst-Norges rapportering	Utdypende informasjon og referanse
Vann	8	Utslipp til vann	Tonn utslipp til vann.	Konsernet har ikke direkte utslipp til vann, og gir ikke lån til selskaper som driver vannkraftproduksjon som ikke tilfredsstiller prinsippene til World Commission on Dams eller har virksomhet i områder som allerede har vannmangel, eller der slik virksomhet ville ha kommet i konflikt med lokalsamfunnets behov. Hvis et verdipapirfond investerer i selskaper som bidrar til alvorlig miljøskade eller uakseptable nivåer av klimagasser, vil fondet få lavere bærekraftscore, og risikerer å ikke inkluderes blant bankens anbefalte fond.	Bærekraftpolicy, s. 14 og 17. Bærekraft-kapittel i årsrapport, underkapitlene "Ansvarlige utlån" og "Bærekraft i fondsforvaltning".
Avfall	9	Farlig og radioaktivt avfall	Tonn farlig avfall og radioaktivt avfall.	Konsernet genererer ikke farlig avfall eller radioaktivt avfall, og gir ikke lån til selskaper som har spesielt høy risiko for, eller konkrete mistenkte tilfeller av, alvorlig miljøskade. Hvis et verdipapirfond investerer i selskaper som bidrar til alvorlig miljøskade, vil fondet få lavere bærekraftscore, og risikerer å ikke inkluderes blant bankens anbefalte fond.	Bærekraftpolicy, s- 9, 15 og 19. Bærekraft-kapittel i årsrapport, underkapitlene "Ansvarlige utlån" og "Bærekraft i fondsforvaltning".
Sosiale og arbeidstakerrettigheter	10	Brudd på FNs Global Compact (UNGC)-prinsipper og OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak	Involvering i brudd på UNGC-prinsippene eller OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak.	Konsernet er medlem av FNs Global Compact, og er ikke kjent med brudd på prinsippene til FNs Global Compact eller OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak.	https://unglobalcompact.org/what-is-gc/participants/137431
	11	Mangel på prosesser og verktøy for å overholde FNs Global Compacts prinsipper og OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak	Retningslinjer for å overvåke overholdelse av UNGC-prinsippene eller OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak eller klage-/klagebehandlingsmekanismer for å håndtere brudd på UNGC-prinsippene eller OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak.	Konsernet har interne og eksterne varslingskanaler. Følgende retningslinjer sikrer at vi overvåker overholdelse av UNGC-prinsippene og OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak: • Policy for bærekraft • Policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk • Policy for håndtering av interessekonflikter • Policy for forebygging og håndtering av interne misligheter • Policy for egnethetsvurdering • Policy for godtgjørelse • Policy for personvern • Policy for eierstyring og selskapsledelse • Standard for varsling av kritikkverdige forhold • Grønnvaskingsplakaten • Miljøfyrtårn-sertifisering • Retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond • Retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft i likviditetsporteføljen • Policy for likestilling og mangfold • Policy for forebygging og håndtering av interne misligheter • Policy for kredittrisiko for hhv PM og BM • Policy for innkjøp (kommer i 2023)	Bærekraftpolicy, s. 8. Linker til policyer som er eksternt tilgjengelige: https://www.sparebank1.no/nb/sorost/om-oss/barekraft/retningslinjer-og-rammeverk.html . Medlemskap UNGC: https://unglobalcompact.org/what-is-gc/participants/137431 .
	12	Ujustert lønnsforskjell mellom kjønnene	Gjennomsnittlig ujustert lønnsgap mellom kjønn.	Kvinnerns lønn i % av menns: 82% blant medarbeidere og 91% blant ledere.	Kapittelet "Våre medarbeidere" i årsrapport og vedlegg "Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering".
	13	Styrets kjønns-mangfold	Forhold mellom kvinnelige og mannlige styremedlemmer uttrykt i prosent av alle styremedlemmer.	44,40 %	https://www.sparebank1.no/nb/sorost/om-oss/om-banken/ledelse/styret.html
	14	Eksposering for kontroversielle våpen	"Involvering i produksjon eller salg av kontroversielle våpen (antipersonellminer, klaseammunisjon, kjemiske våpen og biologiske våpen)."	Konsernet er ikke involvert i produksjon eller salg av kontroversielle våpen, og gir heller ikke lån til selskaper som er det. Hvis et verdipapirfond investerer i selskaper som produserer/selger kontroversielle våpen, vil banken stoppe nysalg av fondet.	Bærekraftpolicy, s. 14. Bærekraft-kapittel i årsrapport, underkapitlene "Ansvarlige utlån" og "Bærekraft i fondsforvaltning".

Vedlegg 3 - Klimarisiko (TCFD-indeks)

Banken rapporterer på klimarisiko i tråd med anbefalingene til Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). Dette hjelper oss til å bedre forstå våre risikoer og muligheter på klimaområdet.

Virksomhetsstyring

STYRETS INNSIKT I KLIMARELATERTE RISIKOER OG MULIGHETER

Styret har i 2022 økt sin rolle og innsikt i klimarisiko, som har vært tema på 7 styremøter (kvartalsmessig risikorapportering, revidering av strategi, årsrapportering, samt revidering av bærekraftpolicy).

Styret har i 2022:

- Godkjent ny konsernstrategi, der bærekraft er ett av de overordnede strategiske målene, og ligger i bunn for strategien for hhv person- og bedriftsmarkedet.
 - Godkjent ny bærekraftstrategi (2023–2025) (se «Strategi» under), og revidert bærekraftpolicy. Revidering skjer årlig, og må godkjennes av styret.
 - Godkjent bærekraftsmål, inkludert mål om å redusere utslippene i drift og utlån med 7%/år pr krone tjent, samt tiltak for å gjennomføre strategien.
 - Godkjent endringer i kredittpolicy for å hensynta klimarisiko, samt inkludering av ytterligere bærekraftsaspekter i policy for innskudds- og plasseringsområdet.
 - Ført tilsyn med arbeidet på klimarisiko. Årlig statusrapport for bærekraft er i styrets faste møteplan. Det samme er årlig lederbekreftelse, pilar 3-rapportering og årsrapport for styring og kontroll der klimarisiko er inkludert. Risikorapportering der disse temaene er integrert, og status for tiltak i strategien, er begge på sakslisten hvert kvartal, sammen med oppfølging av målekortet til hver avdeling, hvorav flere inkluderer egne KPIer knyttet til klimarisiko.
 - Startet et spesialtilpasset læringsløp på bærekraft som løper ut strategiperioden til 2025, med et kursopplegg om klima- og miljøaspektene innen bærekraft, der trusler og muligheter for forretningsmodellen i et 10-årsperspektiv i lys av bankens eksponering var et eget diskusjonstema.
- Se vår bærekraftpolicy for utdypende forklaring om styrets rolle. For mer informasjon om prosess for kvantifisering av klimarisiko, se punkter om stresstesting i avsnittene om hhv Strategi og Risikostyring under.

LEDELSENS ROLLE I VURDERINGEN OG HÅNDTERINGEN AV KLIMARELATERTE RISIKOER OG MULIGHETER

Konsernledelsen har satt de overordnede ambisjonene og har vært tett på arbeidet i 2022:

- Konsernledelsen forhåndsbehandlet alle styresakerne over, og følger samme læringsløp som styret.
- Konsernledelsen har også fått presentert, og diskutert, forretningsmuligheter innen bærekraft som separat agendapunkt.
- Et bærekraftsråd har blitt etablert, der operativt ansvarlige for gjennomføring av klima- og bærekraftstrategien i ulike avdelinger, inkludert ledere der det er relevant, møtes månedlig for koordinering og overvåking av status.
- Leder for bærekraft leder en egen enhet med fagansvar for bærekraft. Han leder også bærekraftsrådet, og har ansvaret for å innarbeide klimarisiko i risikostyring, i samarbeid med leder for risikostyring.

Strategi

HVILKE KLIMARELATERTE RISIKOER OG MULIGHETER VIRKSOMHETEN HAR IDENTIFISERT PÅ KORT, MEDIUM OG LANG SIKT

Banken har i 2022 oppdatert vurderingen av klimarisikoer og -muligheter som del av strategiarbeidet, basert på estimerte utslipp og karbonintensitet per bransje, data om fysisk klimarisiko og energieffektivitet for bankens panteobjekter innen næring og boliger. Vi kan være utsatt for klimarisiko både gjennom utlån til bedriftsmarkedet, boliglån til personmarkedet, verdipapirfondene vi distribuerer, og gjennom vår likviditetsportefølje.

Generelt har banken lav karbonrelatert kreditteksponering sammenlignet med mange andre banker i Norge og utlandet. Vi har ikke direkte eksponering mot utslippsintensive bransjer som shipping, fiskeri, havbruk eller fossil energiproduksjon (kun indirekte via et lite fåtall engasjementer innen oljeservice og drivstoffsalg), og har liten eksponering mot landbruk. Det bør sikre god tilgang på funding videre, vi bør være en attraktiv

partner for andre banker, og vi bør være en attraktiv arbeidsplass for bevisste ansatte.

Totale estimerte utslipp og karbonintensitet fra eiendom, bygg og anlegg, der vi har 3/4 av vårt utlånsvolum, er svært lave. Men de er likevel signifikante om den delen av verdikjeden som er inkludert i bransjene transport, varehandel, skogbruk, industri og tjenesteyting tas med. Vår karbonrelaterte kreditteksponering er størst mot boliglån. Det er naturlig siden boliglån utgjør storparten av bankens totale utlånsportefølje. Også likviditetsporteføljen har eksponering mot boliglån og næringseiendom. Basert på PCAF-estimer er bankens karbonrelaterte kreditteksponering i næringslån størst mot jordbruk (41%), tross beskjedne utlånsvolumer (2.5%).

Vår analyse forteller oss blant annet at vår utlånsportefølje:

- På mellomlang sikt (1–5 år) har overgangsrisiko knyttet til økte CO₂-avgifter, kundekrav om nullutslipp og teknologisk overgang til nullutslippsdrift i flere bransjer vi enkeltvis har liten eksponering mot, men som samlet utgjør en viktig andel av næringslånsporteføljen: bygg og anlegg, transport, drivstoffsalg, driftsselskaper og landbruk.
- På mellomlang sikt har vesentlig overgangsrisiko mot et fåtalls enkeltkunder innen industri som er sårbare for økte strøm- og kvotepriser, enten fordi de ikke klarer å hente igjen kostnadene i økte priser mot kunde eller fordi leverandørene deres stenger ned virksomheten på grunn av for høye priser på energi og/eller klimakvoter.
- På mellomlang sikt har vesentlig overgangsrisiko, men også store muligheter for positiv påvirkning, innen eiendom (både boliger, prosjekter og utleie). Høye strømpriser har økt bevisstheten rundt strømkostnader i energisløsende bygg og boliger. EU vedtar snart direktiver som krever renovering av de 15% minst energieffektive byggene, antagelig senest 2030, og lignende krav for boliger senest 2033. Krav til solceller vil fases inn både for næringsbygg og boliger i samme periode. Det er uklart om, og når, kravene vedtas i Norge, og reprising av lån er mulig siden refinansiering skjer nokså ofte. Men dette er likevel en vesentlig risiko når mange lån som inngås i dag, til bygg med lav energieffektivitet og ingen egen energiproduksjon, vil ha lengre løpetid enn 7-10 år.
- På mellomlang og lang sikt (1–10 år) har begrenset fysisk klimarisiko, selv om et lite segment har indikasjon på høy klimarisiko (se vedlegget «Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen»)
- På lang sikt (6–10 år) har overgangsrisiko knyttet til reutleie eller salg av næringsbygg vi låner ut til på grunn av teknologiutvikling og markedsendring (hvis vår låntager leier ut et bygg av dårlig teknisk kvalitet, leietager ikke ønsker å fornye leiekontrakten, og vår låntager ikke har råd til å oppgradere bygget slik at

det tilfredsstiller mulige leietageres klimakrav).

- På lang sikt (10+ år) kan ha større fysisk klimarisiko, hvis boliger eller næringseiendommer er lokalisert på steder med økt risiko for regnflom, stormflo, kvikkleire, skred eller ras, og situasjoner eller hendelser som oppstår ikke dekkes av låntagers forsikring.

Overgangsrisikoen både innen eiendom og elektrifisering er trolig størst i byer og større kommuner. Både nullutslippskrav og kundekrav om miljøsertifisert, energieffektiv eiendom vil trolig være tydeligere (og komme tidligere) her. Det samme gjelder regnflom; grønne områder som tar unna vannmassene ved styrtregn er oftere bygget ned i byer. Vårt markedsområde har imidlertid totalt sett relativt lav fysisk klimarisiko i internasjonal sammenheng.

Vi har begynt (se tiltak i neste avsnitt) å utforske forretningsmuligheter innen finansiering, og nye partnere som kan hjelpe kunden i klimaomstillingen. Banken tilbyr grønne lån til nye, eksisterende og renoverte boliger med høy energieffektivitet, som vi på sikt mener vil bidra til å redusere risiko i utlånsporteføljen. Vi ser også potensiale for økt etterspørsel etter grønne innskudd og bærekraftig fondssparing.

HVILKEN PÅVIRKNING KLIMARELATERT RISIKO OG -MULIGHETER HAR PÅ VIRKSOMHETENS DRIFT, STRATEGI OG FINANSIELLE PLANLEGGING

Bærekraft er valgt ut som ett av konsernets syv satsingsområder. Ett av bærekraftmålene SpareBank 1 Sørøst-Norge har valgt å fokusere særskilt på i sin strategi, er mål 13: Stoppe klimaendringene. Den ene av de tre hovedpilarene i konsernstrategien for bærekraft er å være klimaoffensiv og hjelpe kundene bli det. Bærekraft er også integrert i strategiene for person- og bedriftsmarkedet. I bedriftsmarkedet er det planlagt kommersielle satsinger med fokus på bærekraft inn mot to spesifikke bransjer med tilhørende resultatmål, samt salgsmål for klimaregnskap.

I tråd med FNs prinsipper for ansvarlig bankvirksomhet, som banken har signert, inkluderer bærekraftstrategien tiltak for å hjelpe personmarkeds- og bedriftskunder i klimaomstillingen. Dette inkluderer en tung satsing på kompetanse hos rådgivere mot person- og bedriftsmarkedet for å gjøre dem bedre i stand til å rådgive kundene om risiko på klimaområdet (spesielt innen eiendom, og bransjer med overgangsrisiko knyttet til elektrifisering).

Det satses på samarbeid med partnere inn mot henholdsvis renovering og klimatilpasning av boliger og næringsbygg. Vi vil også utnytte det voksende kravet om klimaregnskap for SMBer til å tilby dette via vårt regnskapshus.

Andre konkrete tiltak for oppfølging i bærekraftstrategien inkluderer satsing på finansiering av nullutslippskjøretøy og maskiner; solcellefinansiering for boliger og næringsbygg; og planlagt satsing på samarbeid på tvers av relevante avdelinger i banken langs verdikjeden for grønne bygg og boliger. «Trekantsamarbeidet» skal inkludere finansiering og megling av grønne næringsbygg, megling av boliger i disse byggene, og salg av grønne boliglån knyttet til disse boligene.

Et annet viktig tiltak i bærekraftstrategien er å integrere klimahensyn i virksomhetsstyringen gjennom klimabudsjetter for de viktige delene av virksomheten. Dette er sentralt i finansiell planlegging.

Etter de nylige fusjonene har konsernet satt i gang en vurdering av eide og leide eiendommer. Klimahensyn er integrert i vurderingen, gjennom prinsipper om å redusere arealbruk, unngå riving, sortere avfall under renovering, unngå unødig transport, tilrettelegge for klimavennlig pendling, kreve fossilfri byggeplass, og vurdere egen energiproduksjon. Nye og renoverte lokaler skal møte kravene i EU-taksonomien der det er hensiktsmessig. Løsningene som velges skal ta høyde for store endringer i bruksmønster, for å forlenge levetiden til lokalene.

SpareBank 1 Sørøst-Norge måler karbonrelatert kreditt-eksponering, inkluderer klima som del av kredittprosessen, stiller krav til klima i lån til bolig og næringsbygg, og utsteder regelmessig grønne obligasjoner. Vi agerer dermed i stor grad i tråd med målene for banker i Veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen, som skal nås innen 2030.

ULIKE SCENARIERS MULIGE PÅVIRKNING PÅ VIRKSOMHETENS DRIFT, STRATEGI OG FINANSIELLE PLANLEGGING (INKLUDERT ET 2°C-SCENARIO)

Arbeidet med scenarioanalyser er påbegynt. Vi har så langt brukt enkle scenarier bygget på scenarier fra Network for Greening the Financial System (se under); ett med relativt høy overgangsrisiko på kort sikt, men lavere fysisk klimarisiko i tråd med 2°C-målet («Ordnet»), ett med lav overgangsrisiko på kort sikt, men kraftig overgangsrisiko på noe lengre sikt, samt høyere fysisk klimarisiko (et 3°C-scenario) («Uordnet»), og et scenario uten overgangsrisiko, men med ditto kraftigere fysisk klimarisiko (et 4°C-scenario) («Varm verden»). Disse er valgt for å få frem bredden i mulige påvirkninger fra både overgangsrisiko og fysiske klimarisikoer innenfor ulik tidshorisont.

I 2022 har scenariene blitt videreutviklet i arbeidet med klimastresstesting av bankens eksponering mot fysisk klimarisiko, samt inntekter fra/utlån til karbonintensive bransjer.

Eiendomsprosjekter i figuren under inkluderer boliger, og eiendomsutleie inkluderer boligutleie/boligsalg. Kategorien fossile kjøretøy/maskiner er også relevant for private kjøretøy/maskiner.

SpareBank 1-bankene samarbeider om å utvikle bransjeledende stresstesting av klimarisiko. Banken deltar i dette arbeidet. Forprosjektet som vil levere forslag til metodikk og utforming, pågår. Endelig forslag vil presenteres og godkjennes i mars 2023. Utviklingen av stresstester vil bygge på eksisterende modeller i alliansen. Data og forutsetninger på klimarisiko vil hentes både internt og eksternt. Arbeidet vil pågå i 2023.

BRANSJER SCENARIER	EIENDOMSPROSJEKTER	EIENDOMSUTLEIE	FOSSILE KJØRETØY/MASKINER (TRANSPORT, BYGG & ANLEGG, LANDBRUK, DRIFTSSKAP)
ORDNET	Høyere karbonpris gir økt materialkostnad. Miljøstandarder, forskrifter og kunder krever sikker energitilgang, egen energiproduksjon og nærhet til kollektivknutepunkter . Krav til sirkulær byggeprosess, utslippsfri anleggsplass og energieffektive bygg med lavkarbonmaterialer øker kostnadene.	Høyere karbonpris og klimakrav i byggeprosessen gir dyrere bygg, høyere leie, og derfor potensielt færre kunder. Endrede kundepreferanser (romløsninger, energieffektivitet, miljøsertifisering) øker drifts- og vedlikeholdskostnad. Krav: eldre bygninger må rehabilitere ; øker kostnader.	Lovkrav gir rask omstilling til el-drift, økte kostnader . Restverdi på fossile kjøretøy/maskiner faller. Små aktører avhengige av offentlige oppdrag rammes. Høyere karbonpris/kostnad for utslipp. Endrede kundepreferanser øker press for el/hydrogen/bio for større maskiner/kjøretøy
UORDNET	Lav karbonpris på kort sikt, øker deretter raskt; øker materialpriser. Krav til nye typer teknologi/materialer i bygningen medfører økte kostnader. Myndighetene bruker sterke virkemidler for å snu utviklingen; bransjen klarer ikke innfri eller det koster svært mye. Omdømmerisiko for kunden (og banken) hvis kunden ikke tilpasser seg regulatoriske krav. Erstatningskrav pga. miljøpåvirkning.	Få krav initielt, men deretter bruker myndighetene sterke virkemidler for å snu utviklingen; bransjen klarer ikke innfri eller det koster svært mye. Endrede kundepreferanser og myndighetskrav gir bortfall av kundegrupper. Forbud mot bruk av tekniske løsninger f.eks. fyring, materialer etc. medfører økte kostnader. Omdømmerisiko hvis man ikke tilpasser seg regulatoriske krav.	Få krav initielt, særlig til større maskiner/kjøretøy, men deretter bruker myndighetene sterke virkemidler for å snu utviklingen; bransjen klarer ikke innfri eller det koster svært mye. Endrede kundepreferanser og myndighetskrav gir bortfall av kundegrupper. Påbud om nullutslippskjøretøy/maskiner krever raske, store investeringer.
VARM VERDEN	Ekstremvær og naturrisiko gjør utbygging vanskelig og usikkert, og stiller tøffere krav, som igjen øker kostnader. Sterke klimaendringer : Ustabile/dyre leveranser av materialer (tørke, sykdommer, sosial uro, krig). Prosjekter i områder med (snø)aktiviteter som bortfaller blir mindre attraktive. Begrenset reiseaktivitet pga. belastning på infrastrukturen.	Ekstremvær og naturrisiko gjør utbygging vanskeligere, gir færre utleieobjekter. Sterke klimaendringer , grunnlaget for (snø)aktiviteter bortfaller. Begrenset reiseaktivitet eller hindringer pga. belastning på infrastrukturen. Vedlikeholdskostnader øker kraftig pga. ekstremvær.	Ekstremvær skader veier og ladeinfrastruktur, og hindrer leveranser av komponenter til kjøretøy. Naturskade gir flere oppdrag for maskinentreprenører.

Risikostyring

VÅRE PROSESSER FOR Å IDENTIFISERE OG VURDERE KLIMARELATERTE RISIKOER

På overordnet nivå og operasjonell risiko

Viktige eksponeringer innen klimarisiko for banken er våre utlån til person- og bedriftsmarkedet, likviditetsporteføljen vår, samt verdipapirfondene vi investerer i på vegne av våre kunder. Viktige styringsdokumenter i prosessen for å identifisere klimarelaterte risikoer er derfor risikostrategi, kredittstrategi inklusive kredittstrategiske måltall, retningslinjer for bærekraft i likviditetsforvaltningen, samt retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond.

Banken anser overgangsrisiko som viktigere enn fysisk klimarisiko på kort sikt, og overgangsrisiko blir viktigere i det generelle risikobildet til banken, om enn fra et lavt utgangspunkt.

Vi vurderer klimarisiko årlig. I 2022 identifiserte og vurderte egne arbeidsgrupper slike risikoer på hvert av konsernets sentrale virksomhetsområder (personmarked, bedriftsmarked, finans, sparing og plassering, betaling, Regnskapshuset, Eiendomsmegler 1 og Z eiendom, HR, marked, forsikring, kommunikasjon, økonomi og drift). Områder med høy risiko følges opp med tiltak i etterkant, integrert i bærekraftavdelingens tiltaksplan og i compliance- og risikostyringsavdelingens oppfølgingssystem.

Som del av vårt arbeid for å følge FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift gjennomfører vi en påvirkningsanalyse for konsernet. Den oppdaterte analysen for 2022 viste at bankens mest vesentlige negative påvirkning var innenfor

- Ressurser og tjenester som er tilgjengelige, oppnåelige og har god kvalitet (finansielle tjenester og boliger)
- Sirkularitet (avfall og ressursintensitet)
- Klimastabilitet

Banken er Miljøfyrtårn-sertifisert etter bransjereglene for bank og finans (kontorene til tidligere Sparebanken Telemark skal miljøfyrtårnsertifiseres i 2023, sammen med nytt hovedkontor, som del av resertifisering av resten av kontorene). Banken lager eget klimaregnskap for hele konsernet, og planlegger i 2023 å integrere dette i virksomhetsstyringen (se avsnitt om finansiell planlegging over). Banken opplever derfor å ha kontroll på den operasjonelle risikoen knyttet til klima.

I utlånsporteføljen

Risiko og compliance-avdelingen har i samarbeid med leder for bærekraft gjort en overordnet risikoanalyse av fysisk klimarisiko og overgangsrisiko for bransjene i

vår utlånsportefølje. Inndelingen ble gjort etter tosifret NACE-kode. Dette har gitt oss en foreløpig oversikt over klimarisiko. Vi vurderer både fysisk klimarisiko og overgangsrisiko. Innen overgangsrisiko vurderer vi politisk og juridisk risiko, omdømmerisiko, markedsrisiko og klimadrevet teknologisk innovasjon. Vi kommer frem til klimarisiko ved å vurdere sannsynlighet, sårbarhet og eksponering.

Banken har anskaffet data på estimert fysisk klimarisiko (flom, stormflo, kvikkleire, skred, ras, snøskred) fra Norkart for alle panteobjekter (se eget vedlegg om fysisk klimarisiko), samt en kartklient hvor enkeltobjekter kan vurderes i forkant av innvilgelse. Kartløsningen gjør det også mulig å analysere klimarisiko som konsentrasjonsrisiko (risikoen for at en for stor andel av bankens eksponering er konsentrert i et lite geografisk område), og vurdere samvariasjon av klimarisikofaktorer på tvers av objekter. Dataene tas i bruk i klimastresstesting (f.eks. kan objekter med høy risiko/sårbarhet analyseres i lys av ulike scenarier hvor man justerer reduksjonsfaktor og øker lånets andel av pantets verdi (loan to value; LTV) for alle slike objekter).

Vi involverer kunderådgivere i risikoanalysene nevnt over. Slik får de mer kunnskap om temaet, samtidig som de bidrar med førstehåndskunnskap om kunden inn i analysen.

Banken tar nå i bruk en ny modell for vurdering av bærekraft i næringslån (se avsnitt om prosesser for å vurdere klimarelatert risiko, under).

På kundenivå

Dialog med kundene på personmarked og bedriftsmarked om klima- og bærekraftsrisiko og -muligheter er påbegynt. Vi begynte dialogen med relevante næringskunder i 2021, hadde bærekraftsmøter med ca. 20 kunder som er utsatt for eller ser muligheter knyttet til klimarisiko i 2022, og bærekraft er nå tema i svært mange møter med næringskunder.

Nye produkter/tjenester

Banken har implementert policy for nye og endrede produkter, løsninger og prosesser. I rutineene er det obligatorisk for produkteier å besvare konkrete kontrollspørsmål knyttet til klimarisiko før lansering av nye produkter, prosesser og tjenester. Dette gjelder både for egenutviklede produkter, og produkter som banken mottar fra SpareBank 1 Utvikling. Alle nye verdipapirfond banken distribuerer ESG-merkes.

VÅRE PROSESSER FOR Å HÅNDTERE KLIMARELATERTE RISIKOER

Vi identifiserer, vurderer og håndterer klimarisiko på ulike nivåer og med ulike metoder:

- På overordnet nivå gjennom bankens prosess for å

vurdere sitt kapitalbehov (Internal Capital Adequacy Assessment Process; ICAAP), risikostrategi, øvrige styrende dokumenter mv.

- På detaljert nivå gjennom vurderinger som foretas ved kredittinnvilgelse, investeringsbeslutninger, produktutvikling mv.
- Løpende overvåking og kvartalsvis rapportering fra administrasjonen til styret og ledelsen.
- Gjennom grønt obligasjonsrammeverk, tredjepartsvurdert av Cicero Shades of Green i lys av EU-taksonomien, som skal bidra til å synliggjøre hvor stor andel av utlånsporteføljen som er grønn i tråd med internasjonale krav til grønne obligasjoner.

HVORDAN VÅRE PROSESSER FOR Å IDENTIFISERE, VURDERE OG HÅNTERE KLIMARELATERT RISIKO ER INTEGRERT I VÅR OVERORDNEDE RISIKOSTYRING

Klimarisiko er integrert i bankens system for å *identifisere* risiko på områder med vesentlig påvirkning:

- Hvis bærekraft- eller klimarisikoer identifisert gjennom risikoworkshops vurderes å være høye, inkluderes risikoen og planlagte tiltak i risiko-oppfølgningssystemet Betr.
- SpareBank 1 krever at forvaltere av fondene banken distribuere årlig besvarer et spørreskjema for å oppdatere deres bærekraftskåre. Fondene må avklare at de ikke investerer i virksomhet relatert til termisk kull; selskaper som medvirker til avskoging; eller selskaper som gjennom handlinger eller unnlatelser forårsaker uakseptable nivåer av klimagasser (vesentlig høyere utslipp, også per produsert enhet, enn sammenlignbare selskaper).
- Panteobjekters eksponering for fysisk klimarisiko blir kartlagt i alle låneengasjementer over 5mNOK i bedriftsmarkedet, og for boliglån med belåningsgrad over 80 % eller sikkerhetsverdi over 15mNOK. Høy risiko inntreffer hvis kartklient eller informasjon rådgiver har (besøk, fra kunde, eller lokalkunnskap) viser at Gnr/Bnr er utsatt for en eller flere av følgende risikoer, og at tiltak mangler:
 - Kvikkleire: Høy faregrad
 - Flom: 10- eller 20-årsflom
 - 20års stormflo
 - Både i snøskred- og steinsprangzone
 - Skredhendelser
 - Svært utsatt for andre typer fysisk klimarisiko, f. eks. tørke eller sterk vind

Deretter vurderes risikoen i relevante kontekster:

- Risikostyring er representert i hovedkredittutvalget, og inkluderes derfor i komplekse og store lånesaker.
- Bankens leder for bærekraft sitter i arbeidsgruppen som bistår spare- og plasseringsutvalget i SpareBank 1 i bærekraftvurderinger av verdipapirfond. Fond som ikke tilfredsstillter SpareBank 1s forventninger fordi de har høy klimarisiko, får en lav skåre i vår vurdering.
- Vurderingen i lånesaker med høy fysisk klimarisiko

skal adressere i) tiltak som kan redusere risikoen som er identifisert, ii) om risikoen er akseptabel for banken, iii) om risikoen bør prises høyere, og iv) om det bør stilles strengere krav til nedbetalingstid.

- Klimarisiko skal vurderes i alle næringslån. En egen modell for vurdering av slik risiko må brukes hvis engasjementet er over 5mNOK (10mNOK for eiendomsutleie og eiendomsprosjekter). Den krever svar på generelle spørsmål om fysisk klimarisiko og overgangsrisiko for alle bransjer, samt obligatoriske, spesifikke spørsmål for viktige risikobransjer for banken: eiendomsutleie, eiendomsprosjekter, maskinentreprenører, transport og landbruk. Bankens har deltatt aktivt i utforming av modellen, som er utviklet av SpareBank 1-alliansens Kompetansesenter for kredittmodeller, samt spørsmål som stilles til kunder i nøkkelbransjer. Modellen muliggjør integrering av klimarisiko i analyse av kredittrisiko etter hvert som data- og analysegrunnlaget blir tilstrekkelig.

Vi gjør følgende for å *håndtere* klimarisiko ved å redusere, overføre, akseptere eller kontrollere den:

- Vi tar inn klimarisiko i rutine for internkontroll, samt i risikovurderinger på andre områder enn bærekraft.
- Identifiseres det en høy bærekraft- eller klimarisiko i risikoworkshops vil det identifiseres tiltak i bankens kredittpolicy, kredittfaglige standarder og rutiner for å håndtere risikoen, eller nye tiltak må opprettes. Risikoen følges opp til neste risikoworkshop med egnet måling.
- Enheten for bærekraft har det faglige ansvaret for å bestemme hvorvidt og i hvilken grad en gitt klimarisiko er vesentlig, men ansvaret for å innarbeide slike vesentlighetsbetraktninger i risikostyring og gi dem korrekt prioritet i lys av andre risikoer ligger hos leder for risikostyring i samarbeid med leder for bærekraft.
- Akseptabel nedbetalingstid for næringsbygg er differensiert etter energiklasse og belåningsgrad. Bygg med lav energieffektivitet, eller som ikke har energiattest, kan bli nektet lån. Men vi tilbyr gunstige lånevilkår for renovering av slike bygg hvis kunden ønsker det. Dette kan redusere både risikoen for at eiendommen ikke blir leid ut eller får en lav salgsverdi, og vår karboneksponering.
- Verdipapirfond som får en lavere skåre enn C (der A er høyeste og F laveste skåre) på grunn av høy klimarisiko, vil ikke bli anbefalt våre kunder. De vil også fremstå med slik lav skåre i bærekraftmerkingen av fond på våre nettsider.

Mål

BEREGNINGER OG MÅL VI BRUKER FOR Å VURDERE KLIMARELATERTE RISIKOER OG MULIGHETER

Banken bruker følgende måleparametre for å vurdere risikoer og muligheter innen bærekraft og klimarisiko:

- Klimagassutslipp pr enhet verdiskaping fra henholdsvis drift og utlånsportefølje
- Utslipp per panteobjekt i boliglånsportefølje
- Karbonintensitet og utslipp per bransje i bedriftsmarkedsportefølje (bruker tilnærmingen til Partnership for Carbon Accounting Financials, PCAF)
- Andel panteobjekter i hhv person- og bedriftsmarkedsporteføljen det er indikasjon på at er utsatt for vesentlig fysisk klimarisiko
- Andel av likviditetsporteføljen investert i verdipapirer tilpasset EU-taksonomien
- Volum av utstedte grønne obligasjoner
- Andel av utlånsporteføljen i person- og bedriftsmarkedet som er hhv dekket og antatt tilpasset EU-taksonomiens klimamål
- Andel ansatte som har fått opplæring i klimarisiko og -muligheter relevant for jobben de gjør
- Andel av innvilgede lån i person- og bedriftsmarkedet som antas være tilpasset EU-taksonomiens klimamål
- Andel av utlånsporteføljen i person- og bedriftsmarkedet med hhv energimerke A/B; energimerke F/G; og som ikke har data på verken byggeår eller energimerke
- Volum av grønne boliglån (som får vår beste rente)
- Enkelte bransjer og aktiviteter er ekskludert fra å få lån på grunn av ekstra høy klimarisiko

Vi bruker miljøledelsessystemet Miljøfyrtårn, og vår miljøsertifisering (samt vår bærekraftsrapportering) blir eksternt verifisert. Vi har iverksatt kriteriene for bank og finans for kredittgiving, finansiering, obligasjoner, spareprodukter/plassering av kundenes innskudd og forvaltning av virksomhetens egne midler. Vi rapporterer på disse kriteriene i årsrapporten for 2022. I tråd med bank- og finanskriteriene til Miljøfyrtårn evaluerer vi mål, tiltak og eksklusjoner årlig.

Vår bærekraftpolicy har flere detaljer om våre mål og tiltak innen klimarisiko.

KLIMAGASSUTSLIPP (SCOPE 1-3), OG RELATERT RISIKO

For klimaregnskap for Scope 1–3 (unntatt utslipp hos våre leverandører, fra våre utlån, og fra fondsporteføljen): Se årsrapport, vedlegget «Klimagassutslipp i eget hus». For scope 3, utlånsporteføljen, se årsrapport, vedlegget «Klimagassutslipp i utlånsporteføljen».

Fordi vi kun videreformidler fond fra andre leverandører, har vi foreløpig ikke beregnet utslipp fra vår fondsportefølje. Vi har imidlertid innhentet data om totale Scope 1 og Scope 2-utslipp samt andre relevan-

te parametere (f.eks. karbonintensitet) fra 143 av 202 verdipapirfond SpareBank 1 distribuerer, og arbeider for at SpareBank 1 bruker dataene i bærekraftvurdering av fondene fremover (se kapittel «Bærekraft i fondsforvaltning»).

Vi har ikke beregnet utslipp hos våre andre leverandører. Vesentlighets- og påvirkningsanalysene sier dette er et lite vesentlig område for oss, og en svært høy andel av leverandørrelasjonene, inkludert de største, håndteres sentralt av SpareBank 1 Utvikling.

MÅL VI BRUKER FOR Å HÅNDTERE KLIMARELATERT RISIKO OG MULIGHETER, SAMT MÅLOPPNÅELSE

- Konsernet har som mål å redusere karbonintensiteten (klimagassutslipp pr mill i inntekt) med 7 %/år fra 2019-nivå, og tilsvarende for utlånsporteføljen, for å bidra med vår andel av Norges mål om å redusere utslipp med 50–55 % innen 2030 og 90–95 % innen 2050. Karbonintensiteten er redusert med 26.5% 2019-2022. Se årsrapport, vedleggene «Klimagassutslipp i eget hus» og «Klimagassutslipp i utlånsporteføljen» for estimerte utslipp i drift og utlånsportefølje samt karbonintensitet i 2022; informasjon om hvilke utslipp som er inkludert i scope 3; samt fremskrivninger. De viktigste tiltakene for å nå det årlige målet finnes i vedlegget «Klimagassutslipp i eget hus» og delkapittelet «Ansvarlige utlån». Vedlegget «Klimagassutslipp i utlånsporteføljen» gir oversikt over karbonintensitet og utslipp per bransje i bedriftsmarkedsporteføljen, samt utslipp per panteobjekt i boliglånsporteføljen.
- Vi har et mål om at maksimalt 0.5% av panteobjekter i bedriftsmarkedsporteføljen og 5% i porteføljen til personmarkedet skal ha indikasjon på at de er utsatt for vesentlig fysisk klimarisiko. Målet er et kredittstrategisk måltall og har derfor ikke en definert tidshorisont. Pr 31.12.2022 var status hhv 0.99% og 4.2%. Vedlegget «Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen» viser hva som ligger til grunn for målene, og hvordan de skal følges opp. For mer om hvordan målene skal nås, se avsnitt over, om integrering av prosesser for å vurdere klimarelatert risiko i vår risikostyring.
- Konsernet har et mål om 25 mrd nok i grønne eksponeringer innen utgangen av 2025. Per 31.12.2022 var status 14 mrd nok. Andel av innvilgede lån i personmarkedet per 31.12.2022 som antas være tilpasset EU-taksonomiens klimamål var 11.7%. Ingen innvilgede lån i bedriftsmarkedet er til motparter med rapporteringsplikt, derfor kvalifiserer ikke disse lånene under taksonomien. Imidlertid antas 16.8% (inkludert både egen bok og kredittforetak) å være tilpasset de andre kravene i EU-taksonomien. For detaljer om utlånsporteføljen i person- og bedriftsmarkedet som er hhv dekket og antatt tilpasset EU-taksonomiens klimamål, se vedlegget «EU-taksonomien».
- Vårt mål er at 5 % av likviditetsporteføljen skal være investert i verdipapirer tilpasset EU-taksonomien

innen 2022 (mål for etterfølgende år vil bli bestemt i 2023). Status for grønn likviditetsportefølje per 31.12.2022 var 5% av totalporteføljen (0.427 mrd. nok), og det var utstedt 2.62 mrd. nok i grønne obligasjoner.

- Vårt mål er at 90% av relevante ansatte skal ha fått opplæring i klimarisiko og -muligheter relevant for jobben de gjør. Pr 31.12.2022 var status over 93%. For detaljer, se kapittelet «Våre medarbeidere».
- 13% av byggene i utlånsporteføljen i personmarkedet hadde 31.12.2022 energimerke A/B eller byggeår 2012-20 (mål: mer enn 11.18%), 8% har F (mål: under 11.05%), 13% G (mål: under 15.73%), 21% mangler både byggeår og energimerke (mål: under 40%). For bedriftsmarkedet er status hhv 18% (mål: minst 14%), 2%

(mål: under 4.25%), 5% (mål: under 6.16%) og 33% (mål: under 66.3%). Målene er satt ut fra antatte endringer som følge av at en større andel data blir tilgjengelig, men vil trolig revideres i 2023 fordi de er nådd. Målene er kredittstrategiske måltall og har derfor ikke en definert tidshorisont.

- Volum av grønne boliglån (som får vår beste rente) pr 31.12.2022 var 1.7 mrd. nok. Se kapittelet «Ansvarlige utlån» for detaljer.
- Banken har ikke mottatt lånesøknader fra bransjer/aktiviteter som er ekskludert fra å få utlån på grunn av klimarisiko i 2022. For oversikt over bransjene, se kapittelet «Ansvarlige utlån».

Vedlegg 4 - Naturrisiko (TNFD-indeks)

Konsernet rapporterer på naturrisiko i tråd med anbefalingene til Task Force on Nature-related Financial Disclosures (TNFD). Dette hjelper oss til å bedre forstå våre risikoer og muligheter.

Virksomhetsstyring

STYRETS INNSIKT I NATURRELATERTE RISIKOER OG MULIGHETER

Bærekraft er 1 av 7 strategiske fokusområder i konsernstrategien, som revideres årlig og behandles av styret. I tillegg følger styret opp bærekraftsmål og -tiltak kvartalsvis gjennom balansert målstyring. Risikorapportering på bærekraftsrisiko, inkludert naturrisiko, skjer som del av regulær risikorapportering til konsernledelse og styret.

Styret har godkjent bærekraftstrategien for perioden 2022–2025, hvor det å hjelpe næringskunder å håndtere naturrisiko ble løftet frem som et viktig tema. For å øke styrets kunnskap om bærekraft ble det i 2022 startet et læringsløp som vil gå gjennom strategiperioden til 2025. Første del inkluderte en beskrivelse av utfordringene knyttet til naturrisiko, forklarte miljømålene i taksonomien som er relevant for naturrisiko, samt hvordan en aktivitet ikke er tilpasset taksonomien hvis den skader andre miljømål vesentlig.

Styrets arbeid med å diskutere muligheter knyttet til naturrisiko er ikke påbegynt.

LEDELSENS ROLLE I VURDERINGEN OG HÅNDTERINGEN AV NATURRELATERTE RISIKOER OG MULIGHETER

Konsernledelsen har godkjent revidert bærekraftstrategi, følger opp bærekraftsmål og -tiltak kvartalsvis gjennom balansert målstyring, og deltar i samme læringsløp som styret.

Hovedkredittutvalget, som inkluderer medlemmer fra konsernledelsen, har håndtert flere lånesaker i 2022 som involverte naturrisiko. Her har konsernets enhet for bærekraft blitt involvert og kommet med sine innspill. Ledelsens arbeid med å diskutere muligheter knyttet til naturrisiko er ikke påbegynt.

Strategi

HVILKE NATURRELATERTE AVHENGIGHETER, PÅVIRKNINGER, RISIKO OG MULIGHETER KONSERNET HAR IDENTIFISERT PÅ KORT, MEDIUM OG LANG SIKT

De største naturrisikoene anses å være innenfor næringslån til eiendomsprosjekter og byggelån til personkunder. Disse utgjør en stor del av bankens totale utlånsportefølje. De har også et stort naturfotavtrykk, både fordi de kan plasseres i uberørt natur og fordi byggeprosessen og -materialene avhenger av materialer og ressurser fra naturen.

Følgende risikoer er identifisert innen ulike tidsrammer:

Kort til mellomlang sikt (0–5 år)	○ Bortfall av naturtjenester knyttet til energi har ført til økte kostnader for norske lånekunder og bedrifter. Dette kan vedvare over tid og redusere vekst i både person- og bedriftsmarkedet. ○ Omdømmerisiko som følge av økt mediefokus på natur etter FNs naturavtale i 2022, f.eks. hvis banken distribuerer og anbefaler verdipapirfond som investerer i selskaper som påvirker naturen svært negativt. ○ Noe økt eksponering mot utsatte segmenter som landbruk og hyttebygging etter fusjon med SpareBank 1 Modum. Segmentene utgjør fortsatt en beskjeden andel av bankens totale portefølje.
Lang sikt (5–10 år)	○ Økt risiko for avslag og tregere prosess for godkjenning av prosjekter i skogs- eller landbruksområder i kommende planperioder, fordi kommuner tar økt hensyn til naturrisiko grunnet forpliktelser under naturavtalen og EU-taksonomien. Bedriftskunder som har fått finansiering av banken til prosjekter som ikke er ferdig regulert, kan møte problemer. ○ Omdømmerisiko knyttet til finansiering og megling av hytteprosjekter i sårbare områder dersom våre kunder ikke overholder kommunale krav, eller lokalbefolkningen opplever lokale naturverdier som truet. ○ Naturskade i konsernets markedsområde, som kommunenes kloakkutslipp, kan forhindre videre utvikling. ○ Endringer i lokale økosystemer kan medføre akutt eller kronisk naturrisiko. Det kan skje i vårt markedsområde, men effekten av endringer andre steder kan også være stor: Et barkebilleangrep i Canada førte i 2021 til økte priser på trevirke i Europa og Norge, og gjorde våre kunders eiendomsprosjekter dyrere, fordi aktører fra USA måtte handle i Europa. Kronisk risiko som vannmangel kan igjen bidra til å øke strømprisene i Norge, og gjøre landbruk vanskeligere og dyrere. ○ Lån til bedrifter avhengige av naturressurser som på lang sikt kan bli vernet kan utgjøre en risiko. ○ Krav om erstatning eller fjerning av bygg kan oppstå der skadet eller vernepliktig natur må restaureres. Restaurering av natur er et punkt i FNs naturavtale. For eksempel utgjør ikke hytteprosjekter en engangsskade på naturen, men kan være en påkjenning på lokale økosystemer over tid, spesielt i områder for truede arter.

HVILKEN PÅVIRKNING NATURELATERT RISIKO OG MULIGHETER HAR PÅ KONSERNETS DRIFT, STRATEGI OG FINANSIELLE PLANLEGGING

Vår bevissthet om naturrisiko som en finansiell risiko er økende, og hensynet til naturrisiko har siden 2022 vært en del av konsernets bærekraftstrategi. Naturrisiko vil kunne påvirke ulike områder av konsernets drift, strategi og planlegging. Bærekraftstrategien inkluderer derfor en satsing på kompetanse om naturavhengig-

het, eksponering mot naturrisiko, og naturrelaterte muligheter. Avdelingene for risiko, compliance, juridiske spørsmål og kreditt har hatt en detaljert gjennomgang av temaet som del av sitt læringsløp på bærekraft, i tillegg til styret og konsernledelsen, bedriftsrådgiverne, samt avdeling for strategi og forretningsutvikling. Det vil inkluderes i læringsløpet ut strategiperioden til 2025, for alle relevante avdelinger. Arbeidet med TNFDs anbefalinger vil være et riktig steg videre for å bevisstgjøre konsernet om risikoer skapt av endringer i naturen.

ULIKE SCENARIERS MULIGE PÅVIRKNING PÅ KONSERNETS DRIFT, STRATEGI OG FINANSIELLE PLANLEGGING

Konsernets bærekraftstrategi fokuserer på å utnytte potensialet for solceller i både person- og bedrifts-markedet, samt å hjelpe kunden utnytte potensialet for energieffektivisering. Nødvendigheten av en slik satsing vil øke ytterligere i et scenario med økt oppvarming, på grunn av økt risiko for bortfall av naturtjenester knyttet til energi, både i Norge (tørrår og dermed lav vannkraftproduksjon) og i Europa (for varmt kjølevann til atomkraftverk, manglende vannføring på Rhinen for kulltransport til kullkraftverk).

I 2022 signerte Norge FN's naturavtale, som har som mål å stanse den globale naturkrisen. Avtalen inkluderer blant annet punkter om 100 % bærekraftig bruk av natur, og 30 % vernet natur innen 2030. Et scenario med rask oppfølging av Norges avtaleforpliktelser kan resultere i overgangsrisiko for våre kunder.

Med stor eksponering mot eiendomsprosjekter, inkludert hytteprosjekter, er vi eksponert mot risikoen for at kommuner kan stramme inn utbygging som følge av økte statlige krav om vern av natur. Aktører som allerede har innhentet nødvendige tillatelser til sine eiendomsprosjekter kan dermed oppleve en verdiknning av disse eiendommene, og dermed lavere risiko for banken som långiver. For kunder i tidlige faser av prosjekter kan det oppstå betydelig overgangsrisiko i form av vern av nye områder og/eller krav om arealnøytralitet. Ønsket om arbeidsplasser og skatteinntekter gjør at kommuner kan godkjenne prosjekter som ikke burde blitt gjennomført. Med mindre banken er kompetent og streng nok kan vi derfor ende opp med å ta inn prosjekter som viser seg å være risikable, eller som kategoriseres som skadelige i EU-taksonomien.

HVILKEN INTERAKSJON KONSERNET HAR MED SÅRBARE ELLER VIKTIGE ØKOSYSTEMER, ELLER OMRÅDER MED VANNMANGEL

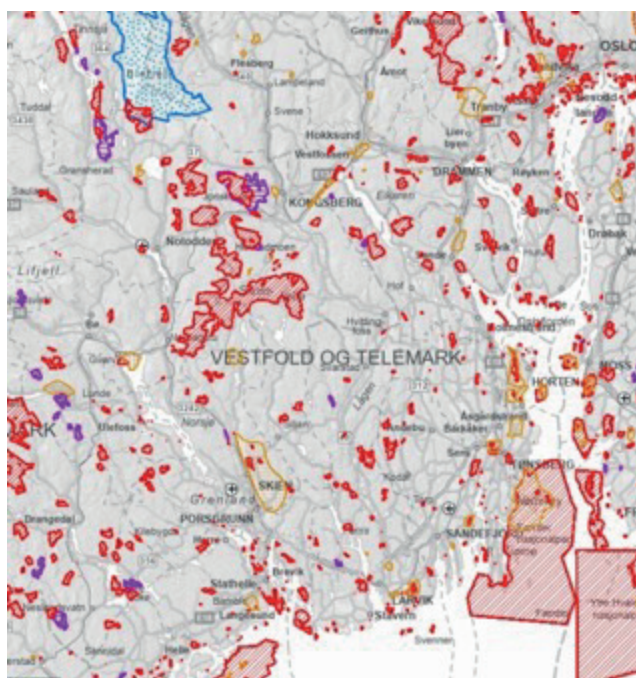
I vårt markedsområde finnes det en rekke truede arter av nasjonal forvaltningsinteresse. Det finnes også villreinområder hvor spesielle hensyn må tas. I nye og pågående prosjekter er disse økosystemene viktige å ta hensyn til, i tråd med FN's naturavtale.

Som kartutsnittet fra Miljødirektoratet viser, har både Buskerud og Vestfold og Telemark fylkeskommune flere nåværende og foreslåtte naturvernområder, og andre truede arter og økosystemer, som må tas i betraktning ved utbygging.

Gjennom verdipapirfondene er vi eksponert i andre geografiske områder enn vårt eget. Fondene vi distribuerer kan ha investert i selskaper som overutnytter

vannressurser og andre naturressurser, og/eller er kritisk avhengig av disse ressursene uten å reflektere det i sin strategi i tilstrekkelig grad.

Norge er på global skala ikke utsatt for vannmangel. Vi er derimot bevisst konsekvensene tørkeperioder og ekstrem nedbør kan ha for natur og verdiskapning avhengig av natur lokalt. Spesielt landbrukskunder er utsatt for risiko relatert til endringer i nedbørsmengder. Mangel på vann og nedbør kan også ha konsekvenser for elektrifisering, og bedrifter som er avhengig av strømforsyning i sin produksjon (se forrige underkapittel).

Risikostyring

HVORDAN VI IDENTIFISERER OG VURDERER NATURRELATERTE AVHENGIGHETER, PÅVIRKNINGER, RISIKO OG MULIGHETER

På overordnet nivå og operasjonell risiko

Viktige eksponeringer innen naturrisiko for banken er våre utlån til person- og bedrifts-markedet, likviditetsporteføljen vår, samt verdipapirfondene vi investerer i på vegne av våre kunder. Viktige styringsdokumenter i prosessen for å identifisere naturrelaterte risikoer er derfor risikostrategi, kredittstrategi inklusive kredittstrategiske måltall, retningslinjer for bærekraft i likviditetsforvaltningen, samt retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond.

Gjennom 2022 har konsernet identifisert og vurdert potensiell naturrisiko på følgende måte:

- Risikoworkshops gjennomføres jevnlig for å identifisere potensielle risikoer med alle avdelingene i konsernet. Naturrisiko og dens relative viktighet i lys av andre risikoer har vært et tema i workshopene.
- Modulen for bærekraftvurdering av næringslån har inkludert et spørsmål om naturrisiko. I 2023 begynner rådgivere i bedriftsmarkedet å ta i bruk en ny modul for å vurdere nye utlån, med mer detaljerte spørsmål om temaet. Svar på spørsmål vil resultere i en skåre, som vil være med på å avgjøre om lånesøknaden blir godkjent. Dersom nåværende eller potensielle kunder ikke har naturrisiko integrert i sine prosjekter kan de dermed risikere å få sine lånesøknader avslått. Rådgivere i bedriftsmarkedet vil også gjennom denne modulen ha håndtering av naturrisiko som en større del av sin arbeidshverdag, fordi de må slå opp i kartløsningen Naturbase for alle lån over 10mNOK til eiendomsprosjekter. Naturrisiko er her inkludert gjennom følgende spørsmål i modulen:
 - *Eiendomsprosjekter:*
 - I hvilken grad er prosjektet tilpasset sirkulærøkonomi (minst mulig avfall; resirk; ombruk; fleksibelt design for lang levetid på bygget?)
 - Er prosjektet lokalisert i, eller svært nær, et område med spesielt sårbar natur/dyreliv?
 - Er prosjektet lokalisert i en myr eller et våtmarksområde?
 - Har virksomheten systemer for å hindre at materialene som brukes i byggeprosjektet har medvirket i avskoging?
 - *Landbruk:*
 - Relativt til bransjen generelt, i hvilken grad antas kunden å være sårbar for fremtidige reguleringer fra myndighetene eller bransjen? (overgangsrisiko knyttet til klimaendringene) Eksempel; gjødslingsdirektivet
 - Har gården en godkjent skogbruksplan? Hvis ja; Er skogforvaltningen sertifisert i tråd med PEFC eller FSC? Er deler av din skog vernet?
- Det har blitt samlet inn data på estimert fysisk klimarisiko fra Norkart for alle bankens panteobjekter. En innsynsklient har også blitt opprettet, hvor enkeltobjekter kan vurderes i forkant av innvilgelse. Innsynsklienten kan også gi en oversikt over konsentrasjonsrisiko.
- En påvirkningsanalyse har blitt gjennomført som viser et stort ressursavtrykk tilknyttet bolig- og næringsseiendommer. Der dette har vist seg tydeligst hittil er prosjekter tilknyttet hytteutbygging, fordi prosjektene kombinerer hensyn til habitater med utslippsrisiko tilknyttet utbygging i myr.

Vi har ikke kartlagt eksponering av porteføljen for andre naturrelaterte finansielle risikoer.

VÅR PROSESS FOR Å HÅNDTERE NATURRELATERTE AVHENGIGHETER, PÅVIRKNINGER, RISIKO OG MULIGHETER

Vi identifiserer, vurderer og håndterer naturrisiko på ulike nivåer og med ulike metoder:

- På overordnet nivå gjennom bankens prosess for å vurdere sitt kapitalbehov (Internal Capital Adequacy Assessment Process; ICAAP), risikostrategi, øvrige styrende dokumenter mv.
- På detaljert nivå gjennom vurderinger som foretas ved kredittinnvilgelse, investeringsbeslutninger, produktutvikling mv.
- Løpende overvåking og kvartalsvis rapportering fra administrasjonen til styret og ledelsen.
- Gjennom grønt obligasjonsrammeverk, tredjepartsvurdert av Cicero Shades of Green i lys av EU-taksonomiens miljømål, som skal bidra til å synliggjøre hvor stor andel av utlånsporteføljen som er grønn i tråd med internasjonale krav til grønne obligasjoner.
- Kompetanseløftet beskrevet i avsnittet over, om påvirkningen naturrelatert risiko og muligheter har på konsernets drift, strategi og finansielle planlegging
- Gjennom prosesser for å avgjøre distribusjon av, og regelmessig vurdere produktkvaliteten til, verdipapirfond. Det er et krav om at fond ikke investerer i selskaper som skader UNESCOs verdensarvsteder, medvirker til tap av globalt truede arter og tap av viktige økosystemer, medvirker til avskoging, medvirker til alvorlig forurensning, eller på annet vis bidrar til alvorlig miljøskade. Les mer i bærekraftkapittelet i årsrapport, delkapittel «Bærekraft i fondsforvaltning».

I tiltaksplanen for 2023 er det planlagt å vurdere naturrisiko i utlån, foreslå tiltak, og kartlegge verktøy som kan bedre risikovurderingen for nåværende og fremtidige eiendomsprosjekter. Det vil i kartleggingen bli lagt vekt på viktige og sårbare økosystemer.

Ved å i større grad ta i bruk karttjenester kan vi unngå prosjekter med vesentlig klima- og naturrisiko.

HVORDAN PROSESSENE FOR Å IDENTIFISERE, VURDERE OG HÅNDTERE NATURRELATERT RISIKO ER INTEGRERT I VÅR OVERORDNEDE RISIKOSTYRING

Naturrisiko er integrert i bankens system for å identifisere risiko på områder med vesentlig påvirkning:

- Hvis naturrisikoer identifisert gjennom risikoworkshops vurderes å være høye, inkluderes risikoen og planlagte tiltak i risiko-oppfølgningssystemet Betr.
- SpareBank 1 krever at forvaltere av fondene banken distribuerer årlig besvarer et spørreskjema for å oppdatere deres bærekraftsskåre (se avsnitt over for beskrivelse av spørsmål)
- Låneengasjementers eksponering for naturrisiko blir kartlagt i alle låneengasjementer over 5mNOK i bedriftsmarkedet.

Deretter vurderes risikoen i relevante kontekster:

- Risikostyring er representert i hovedkredittutvalget, og inkluderes derfor i komplekse og store lånesaker.
- Bankens leder for bærekraft sitter i arbeidsgruppen som bistår spare- og plasseringsutvalget i SpareBank 1 i bærekraftvurderinger av verdipapirfond. Fond som ikke tilfredsstiller SpareBank 1s forventninger fordi de har høy naturrisiko, får en lav skåre i vår vurdering.
- Naturrisiko skal vurderes i alle næringslån. En egen modell for vurdering av slik risiko må brukes hvis engasjementet er over 5mNOK (10mNOK for eienomsutleie og eiendomsprosjekter). Den krever svar på generelle spørsmål om naturrisiko for alle bransjer, samt obligatoriske, spesifikke spørsmål for viktige risikobrancher for banken: eiendomsprosjekter og landbruk. Banken har deltatt aktivt i utforming av modellen, som er utviklet av SpareBank 1-alliansens Kompetansesenter for kredittmodeller, samt spørsmål som stilles til kunder i nøkkelbransjer. Modellen muliggjør integrering av naturrisiko i analyse av kredittrisiko etter hvert som data- og analysegrunnlaget blir tilstrekkelig.

Vi gjør følgende for å håndtere naturrisiko ved å redusere, overføre, akseptere eller kontrollere den:

- Identifiseres det en høy naturrisiko i risikoworkshops vil det identifiseres tiltak i bankens kredittpolicy, kredittfaglige standarder og rutiner for å håndtere risikoen, eller nye tiltak må opprettes. Risikoen følges opp til neste risikoworkshop med egnet måling.
- Enheten for bærekraft har det faglige ansvaret for å bestemme hvorvidt og i hvilken grad en gitt naturrisiko er vesentlig, men ansvaret for å innarbeide slike vesentlighetsbetraktninger i risikostyring og gi dem korrekt prioritet i lys av andre risikoer ligger hos leder for risikostyring i samarbeid med leder for bærekraft.
- Verdipapirfond som får en lavere skåre enn C (der A er høyeste og F laveste skåre) på grunn av høy naturrisiko, vil ikke bli anbefalt våre kunder. De vil også fremstå med slik lav skåre i bærekraftmerkingen av fond på våre nettsider.

HVORDAN VI IDENTIFISERER KILDER TIL VERDISKAPNING SOM KAN FORÅRSAKE NATURRELATERTE AVHENGIGHETER, PÅVIRKNING, RISIKO OG MULIGHETER

Potensielle og eksisterende kunder blir vurdert i forhold til naturrisiko, og kan bli ekskludert dersom det forekommer aktiviteter med slike utfordringer. Se underkappittelet «Ansvarlige utlån» i årsrapporten for detaljer om aktiviteter og bransjer vi ikke gir lån til grunnet naturrisiko.

Konsernet har på ulike områder relatert til naturrisiko sett muligheter: Det diskuteres forretningsmuligheter

innen karbonlagring mot kunder innenfor skog og jordbruk. Banken har oppstartsselskaper i utlånsporteføljen som driver med reduksjon av klimagassutslipp, klimatilpasning og reduksjon av plastavfall i havet. Et større fokus på klima og natur blant kunder kan bli en mulighet for banken hvis vi tilbyr naturvennlige fond.

Det grønne rammeverket til banken har en egen kategori som heter bærekraftig produksjon og teknologi, ment for å fange opp muligheter som kan kvalifisere under de av miljømålene i EU-taksonomien som ikke er knyttet til klima.

HVORDAN VI INKLUDERER INTERESSENER, INKLUDERT RETTIGHETSHOLDERE, I VURDERING OG RESPONS PÅ NATURRELATERTE AVHENGIGHETER, PÅVIRKNINGER, RISIKO OG MULIGHETER

I våre utlån er vi eksponert mot eiendomsprosjekter. Sammenlignet med mange andre land er inkludering av interessenter godt institusjonalisert i Norge, som del av vanlig saksbehandling av byggeprosjekter.

Når Spare- og plasseringsutvalget i SpareBank 1-alliansen innhenter svar på spørreskjemaet til verdipapirfond (se over) gir det mulighet til interaksjon med forvaltere om bærekrafttemaer. Det samme gir kundemøter, både dem bærekraftenheten deltar i, og møter bedriftsrådgivere tar på egenhånd.

I vår nylig gjennomførte vesentlighetsanalyse rangerte eksterne interessenter «Håndtering av naturrisiko» som mindre viktig for konsernet enn interne interessenter. Selv om temaet ikke skåret høyest, fikk det høyere skåre enn f.eks. «Håndtering av fysisk klimarisiko». I vår oppdaterte påvirkningsanalyse er artsmangfold og økosystemer blant de tre områdene konsernet der har størst mulighet for positiv påvirkning.

Mål

BEREGNINGER OG MÅL VI BRUKER FOR Å VURDERE NATURRELATERTE RISIKOER OG MULIGHETER, I TRÅD MED STRATEGI OG RISIKOHÅNTERINGSPROSESSER

Banken har følgende planer for inkludering av beregninger på naturrisiko og -muligheter (i tillegg til eksisterende beregninger og rapportering knyttet til klimagassutslipp og fysisk klimarisiko (se årsrapport-vedleggene «Klimagassutslipp i eget hus» og «Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen»):

- Karbonlagring i skog som en del av klimaregnskapet
- Arealbruk per person i eiendomsporteføljen

BEREGNINGER OG MÅL VI BRUKER FOR Å VURDERE OG HÅNTERE AVHENGIGHETER AV OG PÅVIRKNINGER PÅ NATUR

Enkelte bransjer og aktiviteter er ekskludert fra å få lån på grunn av ekstra høy naturrisiko, se underkapittel «Ansvarlige utlån» i årsrapporten, samt bærekraftpolicy.

Vi vil jobbe med konkretisering av beregninger og måleparametere. Både for utlån og verdipapirfond er tilfanget av data begrenset. Avhengig av erfaringene med bruk av ny modell for bærekraftvurdering av næringslån kan det bli aktuelt å måle andel utlån til eiendomsprosjekter eller bygging av boliger i eller ved skogs- landbruks- eller verneområder.

MÅL VI BRUKER FOR Å HÅNTERE NATURRELATERTE AVHENGIGHETER, PÅVIRKNINGER, RISIKO OG MULIGHETER, SAMT MÅLOPPNÅELSE

- Banken har ikke mottatt lånesøknader fra bransjer/aktiviteter som er ekskludert fra å få utlån på grunn av naturrisiko i 2022. For oversikt over bransjene, se kapittelet «Ansvarlige utlån».
- I 2023 vil det bli vurdert om skåre på relevante

spørsmål i ESG-modulen bør bli et måltall for naturrisiko for eiendomsprosjekter og/eller lån til landbruk.

HVORDAN ER MÅLSETNINGENE I HÅNTERING AV NATUR OG KLIMA TILPASSET HVERANDRE, MED AV-VEININGER

En viktig målsetning for banken er å øke andelen av utlånsporteføljen som kvalifiserer under de to klimamålene under EU-taksonomien. For å kvalifisere kreves det at aktiviteten ikke gjør vesentlig skade på andre miljømål, inkludert naturmålene.

I avklaringen av rollen landbruk skal ta fremover i strategien til person- og bedriftsmarkedet vil det være viktig å balansere i) kommersielle hensyn med ii) det høye klimafotavtrykket til flere landbruksaktiviteter, og iii) sårbarheten andre typer aktiviteter innen jord- og skogbruk har mot tørke og annet ekstremvær.

Vedlegg 5 - Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen

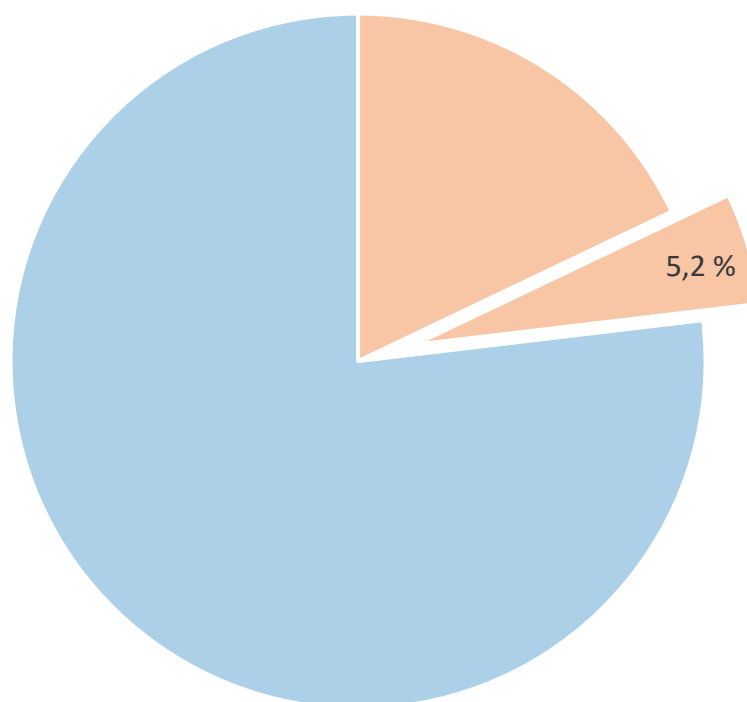
Vi skal aktivt jobbe for å redusere bærekraft- og klimarisiko i vår utlånsportefølje. Vi har derfor anskaffet data på fysisk klimarisiko (flom, stormflo, kvikkleire, skred, ras, snøskred) for alle panteobjekter og begynt kartleggingsarbeidet.

Vårt markedsområde har totalt sett relativt lav fysisk klimarisiko i internasjonal sammenheng. Det er likevel viktig for banken å identifisere vesentlig fysisk klimarisiko for å kunne hjelpe våre lånekunder å redusere sin – og dermed vår – risiko.

Banken har analysert alle panteobjekter i person- og bedriftsmarkedet i lys av risiko- og sårbarhetsdata fra

NVE. Dataene er levert samlet av Norkart. Våre rådgivere bruker en kartklient basert på de samme dataene og vurderer fysisk klimarisiko i alle låneengasjementer over 5mNOK (bedriftsmarkedet) og 15mNOK eller over 80% belåningsgrad (personmarkedet). Figuren under viser objekter med indikasjon på vesentlig fysisk klimarisiko i vår utlånsportefølje (dette må ikke forveksles med faktisk risiko, se utdyping under figuren).

Objekter med indikasjon på fysisk klimarisiko*

- Indikasjon på vesentlig fysisk klimarisiko (hhv med- og uten flom-aktsomhetsområde). Det lille kakestykket viser objekter uten flom-aktsomhetsområde.
- Ingen indikasjon på vesentlig fysisk klimarisiko

*Objektene kan ha vesentlig fysisk klimarisiko. Vi vil analysere objekter i faresoner for å kartlegge faktisk risiko, men vil ikke inkludere objekter kun omfattet av aktsomhetsområder, da slike områder er modellestimer uten hensyn til lokale forhold.

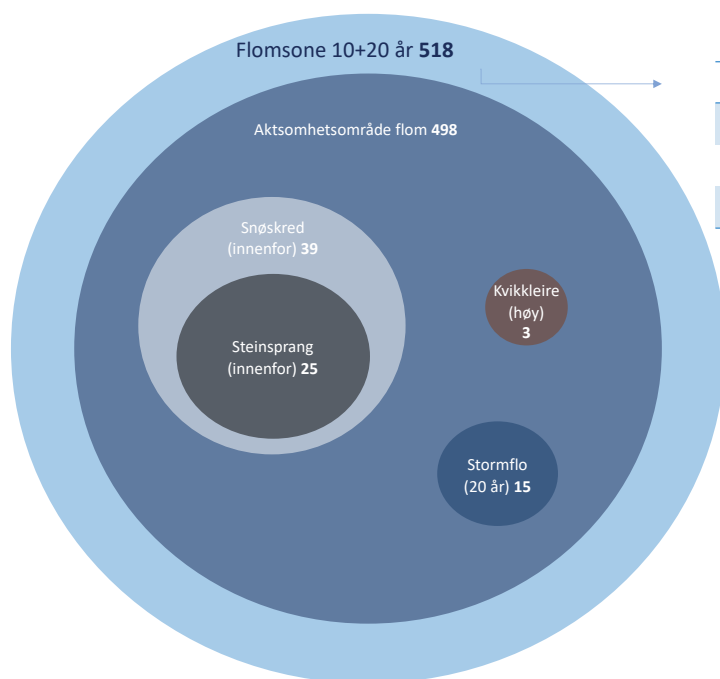
Ca. 5,2 % av panteobjektene i bankens i portefølje hadde per 31.12.2022 indikasjon på vesentlig fysisk klimarisiko (uten å være lokalisert i flom-aktsomhetsområde). De treffer innen én av klimarisikoene/risiko-kombinasjonene som anses som vesentlige:

- Utsatt for 10- eller 20-årsflom
- Innenfor både snøskred- og steinsprangssone
- Høy faregrad for kvikkleire
- Utsatt for 20 års stormflo
- Utsatt for skredhendelser

Det er kontrollert for overlap mellom risikohendelser.

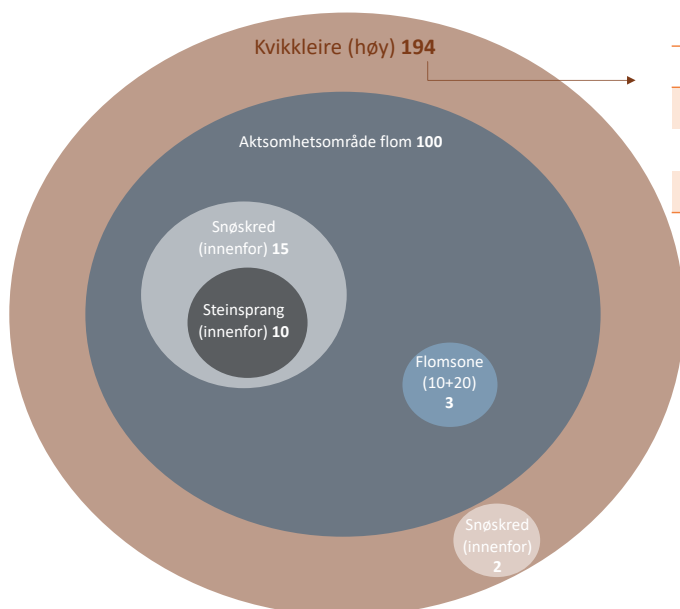
Vesentlig fysisk klimarisiko kan også oppstå på måter det er vanskelig å skaffe data for å dokumentere per i dag, fordi disse i stor grad er av midlertidig karakter. De mest åpenbare eksemplene er ekstrem tørke og sterk vind.

Flomsone 10 + 20 år

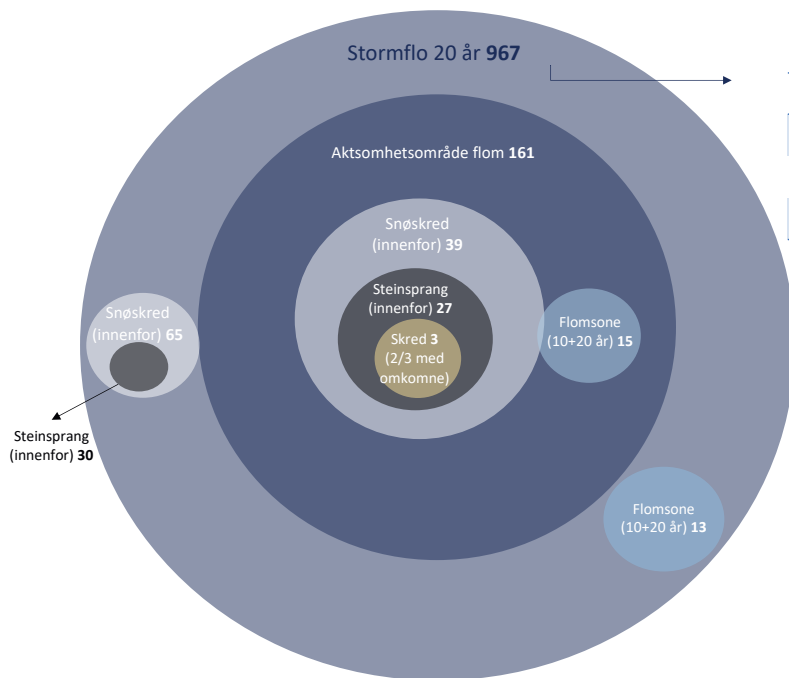
	Bolig og fritidseiendom	Næring	Landbruk /fiske	Annet/ ukjent
Firma	17	22	0	34
Privat	194	4	39	90
Ukjent/ annen	84	13	0	21

Høy fare for kvikkleire

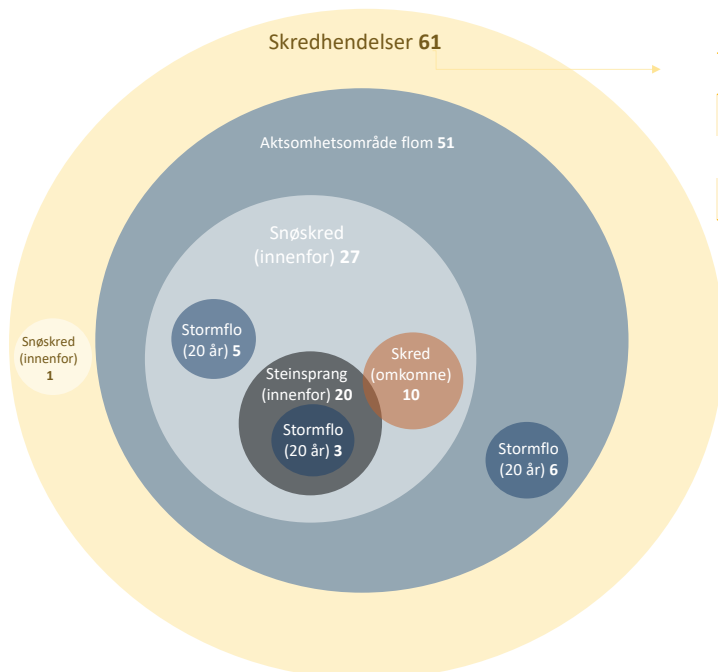
	Bolig og fritidseiendom	Næring	Landbruk /fiske	Annet/ ukjent
Firma	6	1	0	1
Privat	94	0	27	48
Ukjent/ annen	17	0	0	0

Stormflo 20 år

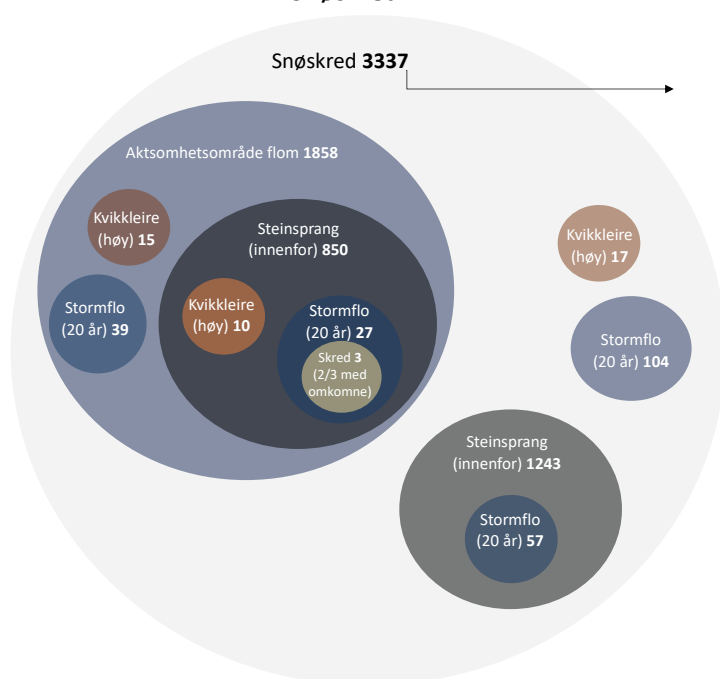

	Bolig og fritidseiendom	Næring	Landbruk /fiske	Annet/ ukjent
Firma	27	18	1	58
Privat	465	2	65	157
Ukjent/ annen	148	3	0	23

Skredhendelser

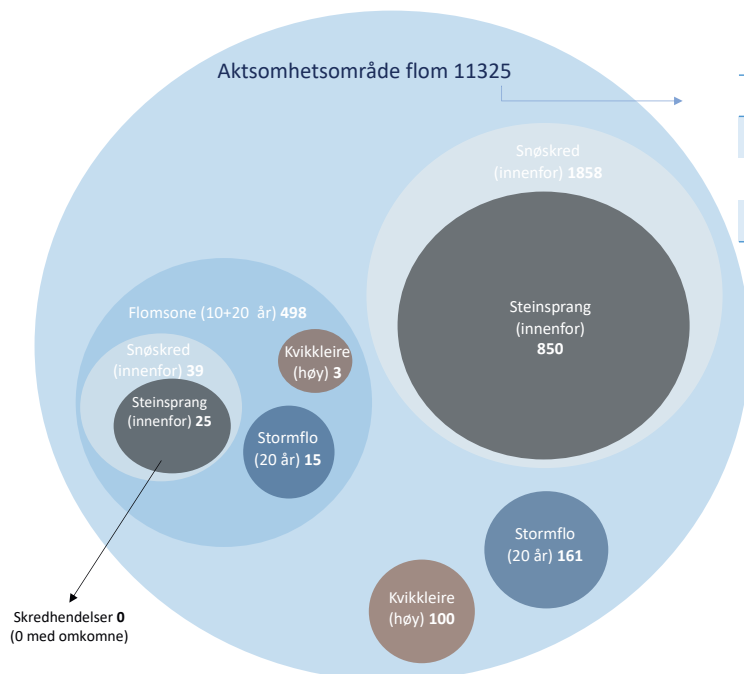

	Bolig og fritidseiendom	Næring	Landbruk /fiske	Annet/ ukjent
Firma	0	0	0	2
Privat	12	0	28	16
Ukjent/ annen	2	0	0	1

Snøskred*

*Alle objekter i steinsprangsonen er inkludert

	Bolig og fritidseiendom	Næring	Landbruk /fiske	Annet/ ukjent
Firma	45	22	1	47
Privat	1204	5	874	1071
Ukjent/ annen	57	2	0	9

Aktsomhetsområde for flom

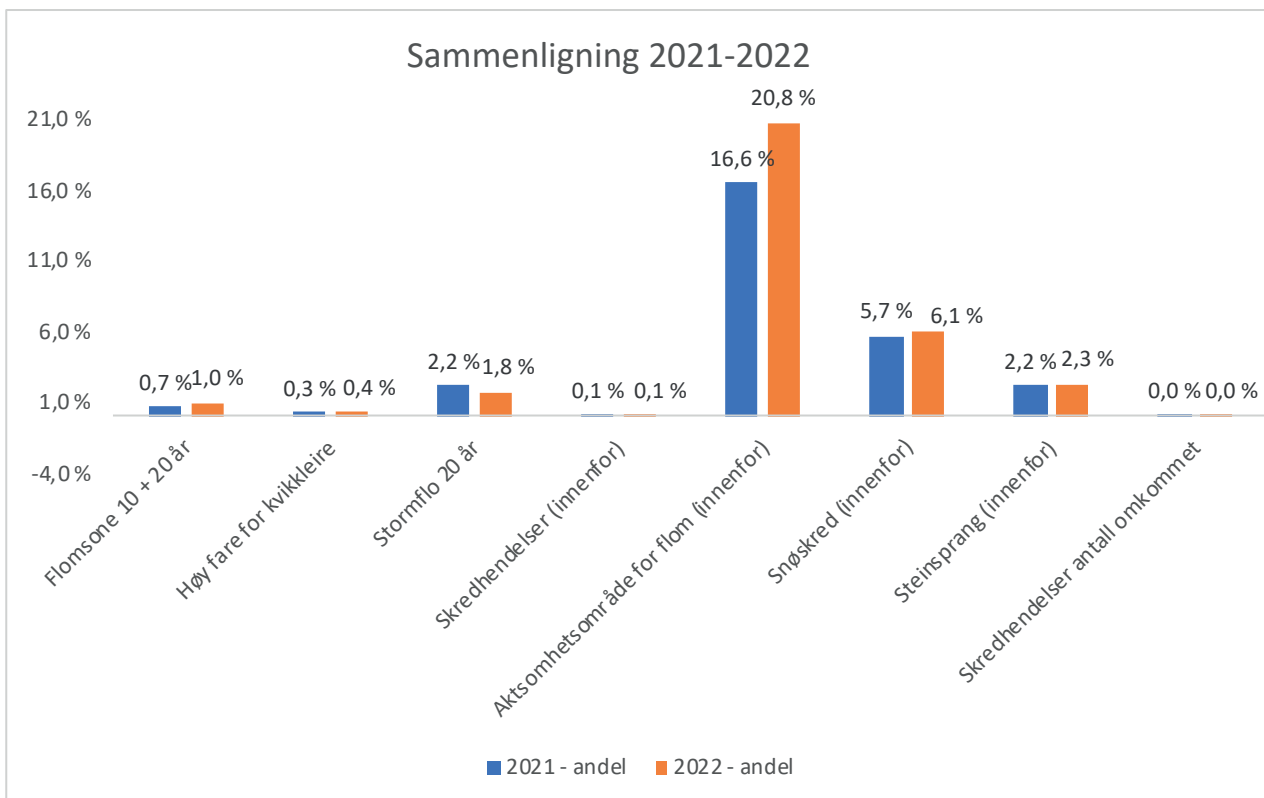
	Bolig og fritidseiendom	Næring	Landbruk /fiske	Annet/ ukjent
Firma	290	271	16	330
Privat	4572	31	1698	2585
Ukjent/ annen	1049	45	0	438

Sammenlignet med fjoråret

For 2022 har vi inkludert porteføljen til tidligere SpareBank 1 Modum i datagrunnlaget. Dette forklarer mesteparten av endringen i antall objekter. I tillegg har vi foretatt noen mindre justeringer i metodikk som gjør at datagrunnlaget som ble presentert i årsrapport 2021 ikke er direkte sammenlignbart. I grafen under har vi sammenlignet årets tall med tallene for 2021 basert på metodikk for 2022.

Andelen objekter som har indikasjon på vesentlig fysisk klimarisiko, men som ikke er lokalisert i et flom-aktsomhetsområde, er omtrent uendret på ca. 5,2 %. Både

antall og andel objekter lokalisert i aktsomhetsområde for flom har økt i 2022 sammenlignet med 2021. I tillegg har andelen objekter som både har indikasjon på vesentlig fysisk klimarisiko og som er lokalisert i et flom-aktsomhetsområde, økt fra 19,2 % til 23,1 %. Dette har sammenheng med at en høyere andel (ca. 30%) av panteobjektene i kommunene i markedsområdet til tidligere SpareBank 1 Modum er lokalisert i et flom-aktsomhetsområde sammenlignet med resten av porteføljen. Antallet objekter lokalisert i aktsomhetsområde for snøskred har også økt, men endringen i andel av totalen er betydelig mindre.

Videre har vi sett på eierforhold til objektet og kategorisert disse i hhv. person- og bedriftsmarkedet (PM og BM). I førstnevnte inngår objekter kategorisert som privat, i sistnevnte inngår objekter kategorisert som henholdsvis firma og ukjent. En stor overvekt av landbruks- og fiske-eiendommer kategoriseres som private.

Det må antas at det drives næringsvirksomhet på en andel av disse eiendommene. Andelen objekter som har indikasjon på vesentlig fysisk klimarisiko, men som ikke er lokalisert i flom-aktsomhetsområde, er 4,20 % for PM og 0,99 % for BM i 2022. I 2021 var status 4,16 % for PM og 1,09 % for BM.

Presisering

Bygg som ligger i et aktsomhets- eller risikoområde vil ikke automatisk være utsatt for den indikerte risikoen, og risikoen trenger ikke å være så høy som angitt. Byggeier kan ha gjort tiltak (for eksempel drenering), bygget kan være plassert på en del av tomta som ikke er utsatt for risiko, eller det kan være andre detaljer i lokal topografi som gjør at bygget ikke er utsatt. Datakildene som er brukt inneholder også i noen grad en blanding av faredata og aktsomhetsdata, hvor sistnevnte dekker svært mange områder med lav risiko (se under for mer detaljer).

I den grad et panteobjekt er utsatt for reell fysisk klimarisiko vil dette kun være en direkte risiko for banken i situasjoner eller hendelser forsikringen til låntager ikke dekker.

Motsatt kan det også være bygg utenfor risikosoner som er utsatt av årsaker kartdataene ikke fanger opp. For eksempel kan et bygg i et byområde få et overvannsproblem ved styrtregn hvis naturlige bekkeløp og grøntområder som tidligere tok unna vannmengdene, er havnet under asfalt.

Metode

Som et første forsøk på å indikere hva som er vesentlig fysisk klimarisiko er det gjort noen vurderinger av hvilke aktsomhets- og faresoner som skal inkluderes i analysen.

Objekter innenfor 10- og 20 års flomsone, samt 20 års stormflo, er inkludert. Dette tidsperspektivet er innenfor løpetiden til mange lån. Avhengig av resultater av mer detaljert kartlegging kan det være aktuelt å inkludere også objekter i 50-, 100- og 200 års flomsone. (Dette ville økt totalt antall objekter innenfor flomsone med hhv. 55, 100 og 776; nær alle disse objektene er også inkludert i flom-aktsomhetssone).

Det finnes både fare-, konsekvens- og risikodata for kvikkleire. Vi har foreløpig fokusert på faredata, fordi disse er ment å gi en indikasjon på sannsynlighet for hendelser. Konsekvens- og dermed også risikodataene er mer sekundære ettersom vårt fokus er på panteobjektet og ikke andre konsekvenser den analysen dekker. Avhengig av resultater av videre undersøkelser kan det likevel være relevant å inkludere kvikkleiresoner i høyere risikoklasser (4 og 5).

Aktsomhetsområder for hhv. snøskred, steinsprang og flom er inkludert i analysen, men er såpass generelle (se under) at de har begrenset interesse for vurdering av risiko. Vurdert i sammenheng med andre parametere (jfr. figurene over) kan de imidlertid synliggjøre objekter som er lokalisert i flere ulike fare- og aktsomhetsområder. De må dermed antas å ha større risiko totalt sett. Dette gjelder bl.a. data om skredhendelser og omkom-

ne knyttet til slike hendelser, som baserer seg på data om mer enn 50 000 slike hendelser, og rapporteres inn av mange ulike samfunnsaktører.

Aktsomhetsområder indikeres automatisk basert på en grov terrengmodell (25 x 25 m; mer detaljert for jord- og flomskred) ut fra kjennetegn ved terrenget (f.eks. helning på terrenget for snøskred, og helning/geologi for steinsprang). Den vil ikke alltid fange opp særegenheter ved en spesifikk adresse, og tar ikke hensyn til lokalt klima eller vegetasjonsforhold. Det er ikke gjort feltarbeid for å avgrense områdene basert på lokale faktorer (f.eks. skog, terrengdetaljer, utførte sikrings tiltak o.l.). Derfor vil for store områder bli inkludert i aktsomhetsområdene. Aktsomhetssonen for snøskred rommer for eksempel områder uten nok nedbør i form av snø til at det er reell snøskredfare der.

De fleste kvikkleirefaresonene er basert på svært få undersøkelsesboringer. Kvikkleireskred er en risiko i områder som før har vært dekket av vann, der det er løsmasser og tilstrekkelig helning. Mange av disse områdene er ikke kartlagt i detalj. Ca. 18 % av våre panteobjekter er i områder som ikke er kartlagt.

Dataene for snøskred inneholder data fra datasettene «Snøskred aktsomhetsområde», «Snø- og steinsprang aktsomhetsområde» og «Skredfaresone». «Skredfaresone» inkluderer alle typer skred, bortsett fra sørpeskred.

Anvendelse av resultater

Dataene som ligger til grunn for analysen er kun egnet til å gi en overordnet oversikt over klimarisiko, og er ikke presise nok til å angi slik risiko for det enkelte panteobjekt. Vi vil kartlegge denne risikoen for de 5 % av objektene med indikasjon på vesentlig fysisk klimarisiko gjennom en kombinasjon av feltbesøk, interaksjon med kunde, og mer avanserte og presise kartverktøy. Vi vil starte med objektene som har sammenfall av flere vesentlige risikoer, inkludert risikoer utenfor bærekraftsområdet, og i lys av løpetiden til det aktuelle lånet.

Aktsomhetskartene fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) som er brukt i analysen (for flom, snøskred og steinsprang) har klare svakheter det er viktig å være klar over ved tolkning av resultatene. De er nasjonale oversiktskart som viser hvilke arealer som kan være utsatt for fare. Kartene er ikke ment for vurdering av en spesifikk adresse, men for å indikere hvor risiko bør vurderes nærmere. At et panteobjekt ligger innenfor en slik aktsomhetssone er derfor ikke i seg selv en bekreftelse på at objektet har en høy risiko. De kan heller ikke brukes som basis for å beregne sannsynlighet for hendelser.

Vedlegg 6 - Klimagassutslipp i eget hus

Energi- og klimaregnskap 2022

SpareBank 1 Sørøst-Norge jobber aktivt for å redusere klimaavtrykket fra driften, i tråd med vårt mål om 7 prosent årlig utslippsreduksjon per krone tjent. Vårt totale klimagassutslipp fra driften var på 297,6 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e) i 2022. Karbonintensiteten vår (våre utslipp per krone tjent) er redusert med 2,6 prosent fra 2021 til 2022, og redusert 49,7 prosent fra 2019 til 2022.

Banken er avhengig av innsatsfaktorer som inntil videre ikke har null utslipp. Gjenværende utslipp fra driften, samt eventuell differanse mellom oppnådde reduksjoner i låneporteføljen og målsetningen for det gjeldende året, kompenseres vi ved å kjøpe karbonkreditter* og opprinnelsesgarantier.**

Den vesentligste delen av utslippene knyttet til konsernets virksomhet er fra utlåns- og investeringsporteføljen vår. Det er imidlertid viktig for oss å redusere også

egne utslipp for å være en troverdig sparringspartner når vi jobber med lånekundene våre for å hjelpe dem å redusere sine utslipp. Energiforbruk til oppvarming og annen drift i byggene vi leier og eier er en vesentlig årsak til klimagassutslipp fra driften vår. Å redusere arealer og effektivisere energibruken på gjenværende arealer er derfor en viktig dimensjon i eiendomsprosjektet konsernet har satt i gang for å gå gjennom porteføljen av eide og leide arealer. Se oversikt over våre viktigste utslippskategorier 2019-2022:

Karbonkreditter*

Konsernet har kjøpt karbonkreditter for å kompensere for våre utslipp i 2021, og vil gjøre det samme i 2023 for 2022-utslippene. Karbonkreditter er målbare, verifiserbare utslippsreduksjoner fra sertifiserte klimatiltaksprosjekter. Disse prosjektene reduserer, fjerner eller unngår klimagassutslipp. De kan også ha andre positive effekter, for eksempel styrker de samfunn, beskytter økosystemer, gjenoppretter skoger eller reduserer avhengigheten av fossilt brensel. Vi har kjøpt karbonkreditter fra et 120 MW solprosjekt i Gujarat, India, solgt av Juniper Green Sigma Private Ltd. Prosjektet har fulgt et strengt sett med kriterier for å bli verifisert av uavhengige tredjeparter og er gjennomgått av et ekspertpanel hos karbonkreditt-standard Gold Standard, som har godkjent kredittene fra prosjektet. Etter at vi har kjøpt karbonkredittene, trekkes de permanent tilbake, slik at de ikke kan gjenbrukes.

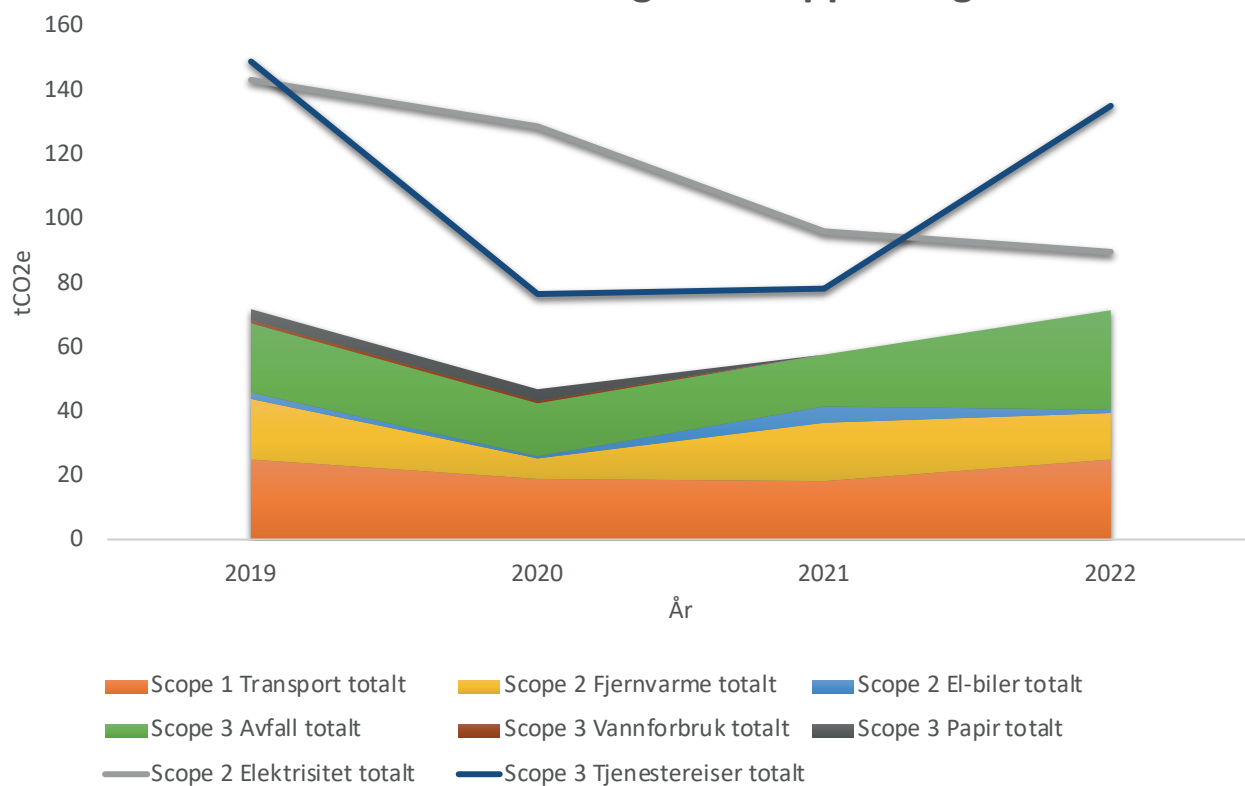
I tråd med vår tiltaksplan har vi undersøkt muligheten for å kompensere for våre gjenværende utslipp gjennom å bidra til prosjekter i vårt markedsområde. Dialogen med norske miljømyndigheter viste at konsernet ikke kan bruke utslippsreduksjoner fra slike prosjekter til å kompensere egne utslipp. Fordi utslippene er dekket av norske forpliktelser mot FN,

påstander om slike reduksjoner innebære dobbelttelling. Dessuten vil bidraget knyttet til vår kompensasjon være så beskjedent at det ikke vil kunne utløse ny aktivitet. Slik EUs kvotehandelssystem fungerer, vil frivillig kompensasjon av EU-kvoter fra aktører uten kvoteplikt heller ikke innebære reelle utslippsreduksjoner. Kjøp av karbonkreditter av høy kvalitet vurderes derfor å gi bedre klimaeffekt på kort sikt.

Opprinnelsesgarantier**

Opprinnelsesgarantier er en merkeordning for elektrisitet i Europa. Hensikten er todelt: for det første viser de strømkunden at en mengde kraft er produsert fra en bestemt energikilde. For det andre gir opprinnelsesgarantier et bidrag til å øke produksjonen av fornybar kraft, fordi kraftprodusenter som selger opprinnelsesgarantier får inntekter fra sin fornybare kraftproduksjon. SpareBank 1 Sørøst-Norge har opprinnelsesgarantier for strøm knyttet til 18 av 21 kontorsteder i konsernet. I forbindelse med samordning av leverandøravtaler etter fusjon forventer vi at alle våre kontorsteder vil være tilknyttet strøm med opprinnelsesgaranti i løpet av 2023.

Oversikt over våre viktigste utslippskategorier

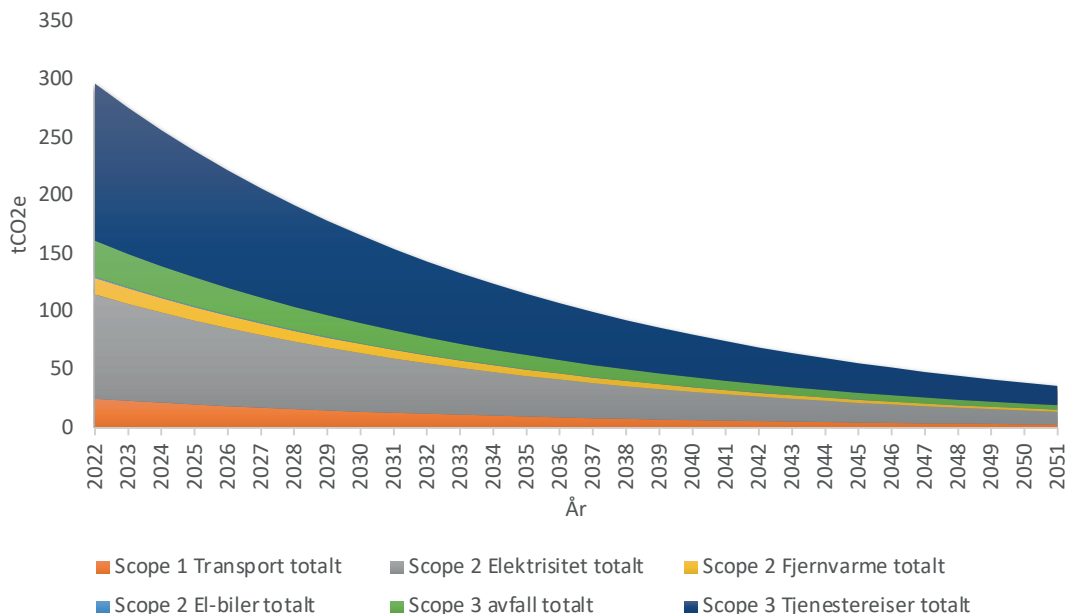
Hva ble gjort i 2022?

- Inkludert kontorene i tidligere Sparebanken Telemark og SpareBank 1 Modum inn i vår avtale med Foxway
 - Vi leverer vårt brukte IT-utstyr til Foxway som selger/gir det videre og bidrar til sirkulære IT-løsninger. I 2022 ble 23 prosent av utstyret resirkulert og 77 prosent gjenbrukt. Totalen levert utstyr tilsvarer 146 tCO₂ innspart.
- Gått fra å eie vårt IT-utstyr til å leie, i tråd med sirkulær tankegang i IT
- Vesentlige deler av datalagringen for Microsoft M365 til banken er flyttet fra Nederland til Norge i løpet av 2022. De fysiske strømløseveransene til denne datalagringen har dermed et lavere klimafotavtrykk
- Konsernet har bestemt mandat, tidslinje frem mot 2025, prioritering og budsjett for et prosjekt som går gjennom vår portefølje av eide og leide eiendommer. Bærekraft er ett av de grunnleggende prinsippene for prosjektet. Der slås det fast at energibruk, avfall og transport knyttet til byggene våre er de viktigste kildene til utslipp fra driften til konsernet. Derfor skal viktige eiendomsbeslutninger (renovering, kjøp, salg, leie) ta hensyn til konsernets mål om å redusere klimagassutslipp per enhet verdiskaping fra driften med 7 prosent årlig. Det er også konkretisert at dette innebærer følgende:
 - Redusere arealbruken
 - Renovere, ikke rive. Ved totalrenovering skal det etterstrebes at man møter kravene i EU-taksonomien, inkludert at energibruken reduseres med minst 30 prosent
 - Sortere avfall under renovering
 - Unngå unødig transport
 - Tilrettelegge for klimavennlig pendling
 - Kreve fossilfri byggeplass
 - Vurdere egen energiproduksjon (f.eks. sol)
 - Nye lokaler skal møte kravene i EU-taksonomien så langt det er mulig lokalt
 - Forlenge levetiden til lokalene, ved at viktige eiendomsbeslutninger skal ha tidshorisont på 10+ år, ta utgangspunkt i livsløpskostnader, og ta høyde for store endringer i bruksmønster

Veien videre

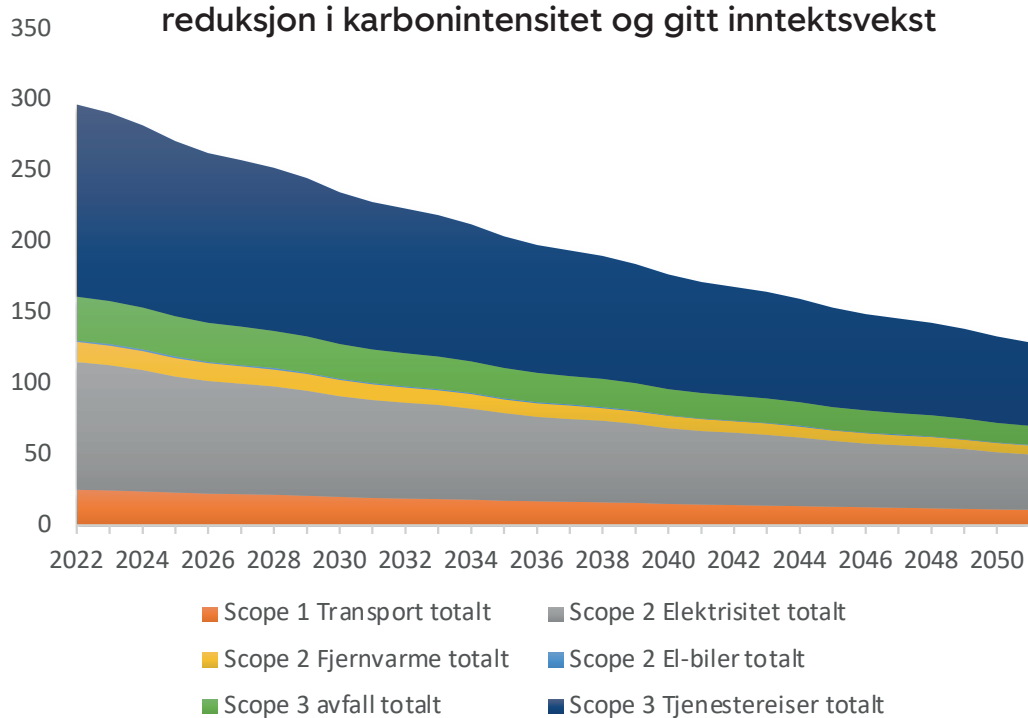
- Vi skal fortsette å jobbe aktivt for å redusere utslipp i intern drift:
- Kontorene i tidligere Sparebanken Telemark skal miljøfyrtårnsertifiseres i 2023
 - Kontorene i tidligere SpareBank 1 BV og SpareBank 1 Modum er sertifisert under de nye bank- og finanskriteriene til Miljøfyrtårn og skal resertifiseres i 2023.
 - Klimaregnskap skal inkluderes i virksomhetsstyringen.
 - Kartlegge og følge med på datamengden og -bruken så langt det lar seg gjøre i ulike datasentere for å få oversikt over utslippene, og følge opp datasenter-leverandørene og be om utslippsdata (samt gjøre bruk av tjenestene deres, som MS Sustainability Manager)
 - Mål om å ha minst mulig overlapp mellom leverandører, og dermed unødige utslipp fra dataleveranser, software eller tjenester, samt bedre sikkerheten og effektivisere driften
 - Flytte mer av databruken fra bakke (on-prem) til sky, og fra andre land til Norge. Dette kan medføre økte utslipp fra skylagring, men vil samtidig redusere avtrykket knyttet til egen (i hovedsak TietoEvry og SpareBank 1 Utvikling) fysisk serverkapasitet og backupservere, og korte ned responstiden.
 - Det vil imidlertid ikke være mulig å flytte alle skytjenester til Norge, blant annet fordi ikke alle tjenester tilbys i alle regioner.
 - Optimalisere ressursbruken knyttet til betalingstjenester ved å redusere papirbruk til forsendelser og vurdere økt standard levetid for bank- og kredittkort
 - Revidere vår reisepolicy i lys av klimamål og en mer hybrid hverdag (digitale møter, fleksibelt arbeidssted etc.)
 - Eiendomsprosjektet vil ha fokus på følgende områder av relevans for klimamålet til konsernet:
 - Redusere antall kvadratmeter konsernet disponerer pr. ansatt der m₂/ansatt er særlig høyt gjennom å effektivisere og, hvor aktuelt, frigjøre lokaler.
 - Redusere energiforbruk (med minst 30 prosent der det er hensiktsmessig). Det er identifisert 5-6 kontorsteder med høyt potensiale for energieffektivisering.
 - Renovering som bidrar til økt levetid på lokalene (materialbruk, utforming m.m.), evt. flytting til mer tidsriktige lokaler.

Utslippsfremskrivning i lys av mål om 7 prosent årlig reduksjon i karbonintensitet og gitt stabil inntekt

Basert på tonn CO₂-utslipp i våre viktigste utslippskategorier og en stabil inntekt (ikke vekst i inntekt) med en utslippsreduksjon på 7 prosent per år vil driftsutslippene våre reduseres kraftig mot 2050.

Utslippsfremskrivning i lys av mål om 7 prosent årlig reduksjon i karbonintensitet og gitt inntektsvekst

Basert på tonn CO₂-utslipp i våre viktigste utslippskategorier og inntektsvekst (estimert til 3-5 prosent årlig) med en utslippsreduksjon på 7 prosent per år vil driftsutslippene våre reduseres mot 2050.

Energi- og klimaregnskap 2022

Klimaregnskapet er en del av vedlegget "Klimagassutslipp i eget hus"

SpareBank 1 Sørøst-Norge får hjelp av CemasyS med å lage energi- og klimaregnskap. Hensikten med denne rapporten er å vise oversikten over organisasjonens klimagassutslipp (GHG-utslipp), som en integrert del av en overordnet klimastrategi. Et klimaregnskap er et viktig verktøy i arbeidet med å identifisere konkrete tiltak for å redusere sitt energiforbruk og tilhørende GHG-utslipp. Denne årlige rapporten gjør organisasjonen i stand til å måle nøkkeltall og dermed evaluere seg selv over tid.

Rapporten omfatter hele driften til SpareBank 1 Sørøst-Norge, konsern og filialer.

Informasjonen som benyttes i et klimaregnskap stammer både fra eksterne og interne kilder, og blir omregnet til tonn CO₂-ekvivalenter. Analysen er basert på den internasjonale standarden "A Corporate Accounting and Reporting Standard", som er utviklet av "the Greenhouse Gas Protocol Initiative" - GHG protokollen. Dette er den mest anvendte metoden verden over for å måle utslipp av klimagasser. ISO standard 14064-I er basert på denne.

Rapporteringsår, Energi og Klimagassutslipp

Utslippskilde	Forklaring	Forbruk	Enhet	Energi (MWh)	Utslipp tCO _{2e}	Utslippsandel
Transport total				108.9	25.2	8.5 %
Bensin		9,465.0	liter	91.7	22.1	7.4 %
DIESEL (NO)		1,457.0	liter	15.1	3.0	1.0 %
Stasjonær forbrenning total				54.2	0.9	0.3 %
Biodiesel (100%), ME, stasjonær		5,664.0	liter	54.2	0.9	0.3 %
Scope 1 total				161.1	26.1	8.8 %
El-biler total				38.7	1.0	0.3 %
Elbil Nordisk		203,695.0	km	38.7	1.0	0.3 %
Elektrisitet total				3,452.1	89.8	30.2 %
Elektrisitet Nordisk miks		3,452,100.0	kWh	3,452.1	89.8	30.2 %
Fjernvarmested total				1,037.8	14.3	4.8 %
Fjernvarme Norsk miks		1,037,756.0	kWh	1,037.8	14.3	4.8 %
Scope 2 total				4,528.6	105.1	35.3 %
Avfall total				-	31.0	10.4 %
Papiravfall, resirkulert		26,168.0	kg	-	0.6	0.2 %
Restavfall, forbrenning		59,549.0	kg	-	29.9	10.0 %
Treavfall, resirkulert		-	kg	-	-	-
Glassavfall, resirkulert		4,000.0	kg	-	0.1	-
Organisk avfall, resirkulert		8,230.0	kg	-	0.2	0.1 %
EE-avfall, resirkulert		9,910.0	kg	-	0.2	0.1 %
Plastavfall, resirkulert		1,981.0	kg	-	-	-
Tjenestereiser total				-	135.4	45.5 %
Flyreise, innenlands, inkl. RF		161.0	flyreiser	-	18.3	6.2 %
Flyreise, kontinental, inkl. RF		16.0	flyreiser	-	2.7	0.9 %
Km-godtgjørelse		660,871.0	km	-	112.8	37.9 %
Km-godtgjørelse, elbil		313,222.0	km	-	1.5	0.5 %
Scope 3 total				-	166.4	55.9 %
Total				4,689.6	297.6	100.0 %
KJ				16,862,619,796.0		

Markedsbaserte utslipp i rapporteringsåret

Kategori	Enhet	2022
Elektrisitet Sum (Scope 2) med Markedsbaserte beregninger	tCO _{2e}	99.3
Scope 2 Sum med Markedsbaserte strømberegninger	tCO _{2e}	114.7
Scope 1+2+3 Totalt med Markedsbaserte strømberegninger	tCO _{2e}	307.2

SpareBank 1 Sørøst-Norge hadde i 2022 et totalt klimagassutslipp på 297.6 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e). SpareBank 1 Sørøst-Norge hadde utslipp på 232.4 tCO₂e i 2021, som viser en økning i utslippene på 28.06% eller 65.2 tCO₂e. En viktig grunn til økningen i tillegg til normal drift etter Covid-19 det meste av 2022, er at SpareBank 1 Sørøst-Norge fusjonerte med SpareBank 1 Modum 1. april 2022. Dette har medført tre nye kontorer (Vikersund, Åmot og Hokksund), ytterlige leiearealer og eide arealer blant annet kontoret i Drammen, samt flere ansatte, som igjen fører til et høyere forbruk av strøm, antall km.kjøregodtgjørelse og forretningsreiser i 2022.

Scope 1:

Transport: Faktisk forbruk av fossilt brensel i selskapets kjøretøy (eide, leide og leaset). Forbruk av diesel og bensin står i 2022 for utslipp tilsvarende 25.2 tCO₂e. Dette er en økning på 7 tCO₂e sammenlignet med 2021.

Stasjonær forbrenning: Forbruk av stasjonær forbrenning i 2022 har et samlet utslipp på 0.9 tCO₂e. Det lave utslippet skyldes bruk av biofyringsolje.

Scope 2:

Elektrisitet: Målt forbruk av elektrisitet i leide lokaler/bygg. Tabellen viser klimagassutslipp fra elektrisitet utregnet med den lokasjonsbaserte utslippsfaktoren Nordisk miks. Nordisk miks er laget med et vektet gjennomsnitt av den svenske, norske, danske og finske faktoren basert på tall fra IEA. Norge er en del av et felles nordisk kraftmarked og det er dermed naturlig å velge Norden som en geografisk avgrensning da dette best representerer det kraftmarkedet Norge opererer i, iht GHG protokollen (se side 53 i Scope 2 Guidance for mer informasjon rundt lokasjonsbaserte utslippsfaktorer). Utslippsfaktoren er oppdatert fra IEA og er redusert fra 31 gCO₂e per kWh i 2021 til 26 gCO₂e per kWh i 2022, noe som tilsvarer en reduksjon på 16.1%. Utslipp fra elektrisitet tilsvarer 89.6 tCO₂e og utgjør 30.2 % av det totale utslippet for SpareBank 1 Sørøst-Norge. Utslippet fra elektrisitet ble redusert med 6.4 tCO₂e fra 2021.

***Markedsbasert elektrisitet har et utslipp på 99.3 tCO₂e i 2022. Utslippene kommer av at det er kjøpt inn opprinnelsesgarantier for alle lokasjoner unntatt kontorene til tidligere SpareBank 1 Modum (se tabell «Markedsbaserte utslipp i rapporteringsåret» for utslipp fra residualmiksen.*

Fjernvarme: Utslipp fra fjernvarme i 2022 tilsvarer 14.3 tCO₂e og tilsvarer 4.8% av det totale utslippet for SpareBank 1 Sørøst-Norge.

Scope 3:

Avfall: Totale utslipp fra generert avfall. Utslipp fra avfall er kalkulert frem til stadiet hvor avfallet defineres som en ny ressurs. For resirkulerte fraksjoner så betyr det transporten frem til gjenvinningsstasjonen. For forbrenning av avfall inkluderer dette både transport og forbrenningen. Totale utslipp fra avfall i 2022 er 31 tCO₂e. En stor andel av avfallet kommer fra renovering av nytt hovedkontor på Fokserød.

**Enkelteavfallskategorier vises med null i utslipp fordi de slipper ut mindre enn 0,1 tCO₂e. Utslippet blir fortsatt tatt med i totale utslipp, men beregningen syntes ikke i tabellen fordi det er veldig avt.*

Flyreiser: Totale utslipp fra flyreiser i 2022 er 21 tCO₂e. Flyreiser har hatt en økning fra 2021 grunnet mer normal drift etter to unormale år med Covid-19.

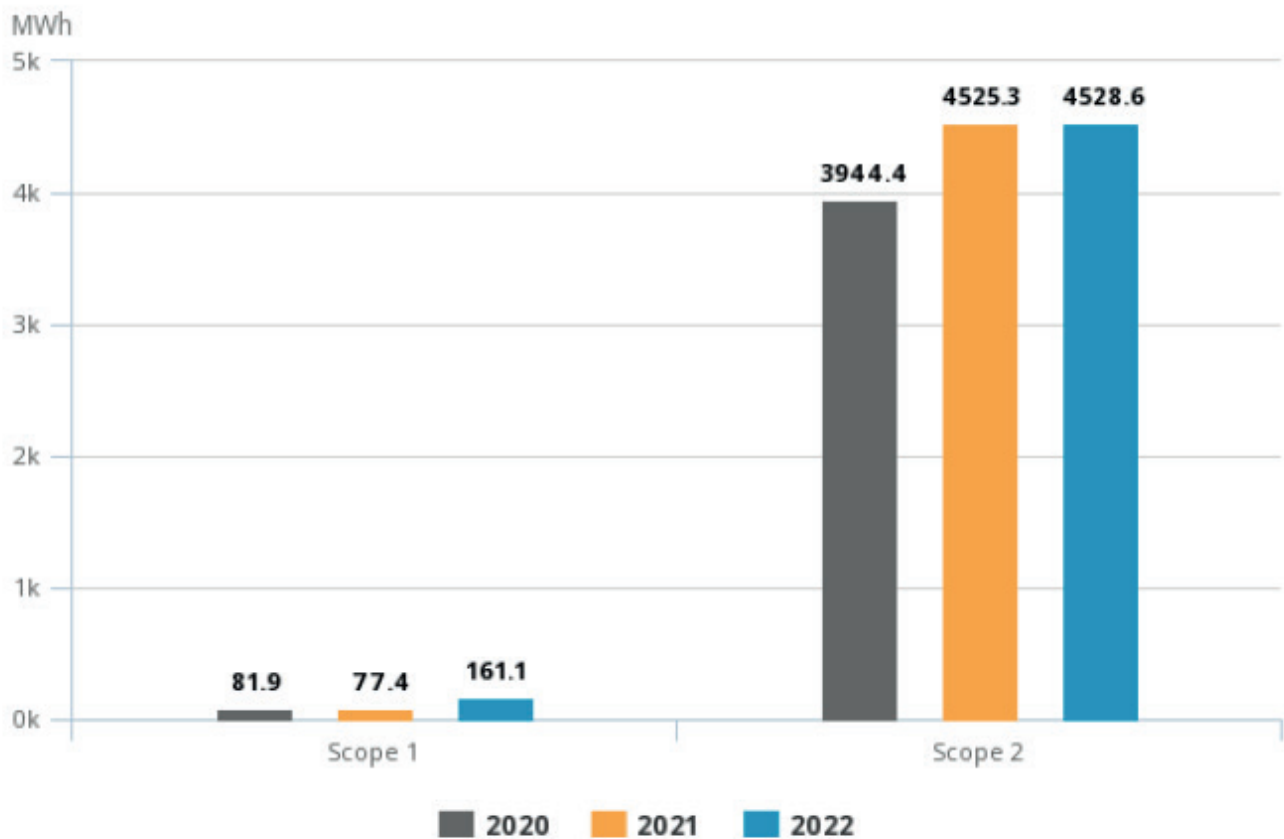
Km-godtgjørelse: I 2022 er det et totalt utslipp på 112.8 tCO₂e fra bensin/dieselbil og 1.5 tCO₂e fra elbiler som er en økning på 67.8% fra 2021. Økningen skyldes normal reiseaktivitet etter unormale år under Covid-19, reiseaktivitet knyttet til fusjon, og at nytt hovedkontor førte til lengre arbeidsreiser for en del ansatte.

Årlige klimagassutslipp

Kategori	Forklaring	2020	2021	2022	% endring fra forrige år
Transport total		19.1	18.2	25.2	38.2 %
Bensin		14.3	15.9	22.1	39.3 %
DIESEL (NO)		4.8	2.3	3.0	31.0 %
Stasjonær forbrenning total		-	-	0.9	-
Biodiesel (100%), ME, stasjonær		-	-	0.9	100.0 %
Scope 1 total		19.1	18.2	26.1	43.4 %
Elektrisitet total		129.0	96.2	89.8	-6.7 %
Elektrisitet Nordisk miks		129.0	96.2	89.8	-6.7 %
Fjernvarmested total		6.4	18.4	14.3	-22.1 %
Fjernvarme Norsk miks		6.4	18.4	14.3	-22.1 %
El-biler total		0.5	5.0	1.0	-79.8 %
Elbil Nordisk		0.5	5.0	1.0	-79.8 %
Fjernvarme generelt total		4.3	-	-	-
Varme avfallsforbr. 70% (Nordisk)		4.3	-	-	-
Scope 2 total		140.2	119.6	105.1	-12.2 %
Avfall total		16.7	16.3	31.0	89.6 %
Papiravfall, resirkulert		0.4	0.4	0.6	55.9 %
Restavfall, forbrenning		16.0	-	29.9	-
Restavfall, forbrenning	Inkluderer 420 kg isolasjon. 5200kg av restavfallet er fra renoveringsprosjekt	-	15.5	-	-100.0 %
Treavfall, resirkulert	Renoveringsprosjekt	-	0.1	-	-100.0 %
Glassavfall, resirkulert		-	-	0.1	216.5 %
Organisk avfall, resirkulert		0.1	0.1	0.2	75.2 %
EE-avfall, resirkulert		-	-	0.2	1,579.7 %
Plastavfall, resirkulert		-	-	-	40.8 %
Metallavfall, resirkulert		-	-	-	-100.0 %
Metallavfall, resirkulert	Komplekst jem. Renoveringsprosjekt	-	-	-	-100.0 %
Blandet avfall, resirkulert		0.1	-	-	-100.0 %
Gipsavfall, resirkulert	Renoveringsprosjekt	-	0.2	-	-100.0 %
Mineralullavfall, resirkulert	Renoveringsprosjekt	-	-	-	-100.0 %
Tjenestereiser total		76.5	78.2	135.4	73.1 %
Km-godtgjørelse		70.0	69.7	112.8	61.8 %
Km-godtgjørelse, elbil		0.2	0.4	1.5	255.0 %
Flyreise, kontinental, inkl. RF		1.4	-	2.7	100.0 %
Flyreise, interkontinental, inkl. RF		1.1	-	-	-
Train (NO)		0.2	-	-	-
Hotellovernatting, norden		1.2	-	-	-
Flyreise, innenlands, inkl. RF		2.3	8.1	18.3	126.8 %
Buss (NO)		0.1	-	-	-
Vannforbruk total		0.5	-	-	-

Kommunalt vann	0.5	-	-	-
Papir total	3.8	-	-	-
Andre innsatsfaktorer	kontorpapir (Eco-label)	0.7	-	-
Toalett papir (A1-4, B1, C4)	3.1	-	-	-
Scope 3 total	97.5	94.8	106.4	75.9 %
Total	258.8	232.4	297.8	28.0 %
Prosentvis endring	100.0 %	-9.5 %	28.0 %	

Årlig energiforbruk(MWh) Scope 1 & 2

Årlige markedsbaserte utslipp

Kategori	Enhet	2020	2021	2022
Elektrisitet Sum (Scope 2) med Markedsbaserte beregninger	tCO ₂ e	254.4	-	99.3
Scope 2 Sum med Markedsbaserte strømberegninger	tCO ₂ e	265.6	23.4	114.7
Scope 1+2+3 Totalt med Markedsbaserte strømberegninger	tCO ₂ e	382.1	136.2	307.2
Prosentvis endring		100.0 %	-84.4 %	125.5 %

Årlige nøkkeltall og klimaindikatorer

Navn	Enhet	2020	2021	2022	% endring fra forrige år
Scope 1 + 2 utslipp (tCO ₂ e)		159.3	137.9	131.2	-4.8 %
Totale utslipp(S1+S2+S3) (tCO ₂ e)		256.8	232.4	297.6	28.0 %
Totalt energiforbruk Scope 1+2 (MWh)		4,026.3	4,602.7	4,689.6	1.9 %
Sum energiforbruk per lokasjon (MWh)		3,944.4	4,525.2	4,528.6	0.1 %
Sum kvadratmeter(m ²)		24,692.6	25,266.5	30,871.0	22.2 %
Sum kWh/m ²		159.7	179.1	146.7	-18.1 %
kg CO ₂ e (s1+s2+s3)/årsverk		491.9	424.9	458.5	7.9 %
Total tCO ₂ e pr revenue (Scope 1+2+3)		-	-	113.5	100.0 %
Total tCO ₂ e kWh/Revenue		-	-	1,787,882.8	100.0 %
Total tCO ₂ e MWh/Revenue		-	-	1,787.9	100.0 %
Årsverk	antall årsverk	522.0	547.0	649.0	18.6 %
Omsetning	MNOK	-	-	2.6	100.0 %

Les hele vårt energi- og klimaregnskap og metodikken på våre nettsider.

Vedlegg 7 - Klimagassutslipp i vår utlånsportefølje

Verden, og Norge, står overfor omfattende utfordringer på grunn av klimaendringer. Parisavtalen, signert av omtrent alle FNs medlemsland, har som mål å begrense global oppvarming til «godt under» 2 °C sammenlignet med førindustriell tid. Det viktigste banken kan gjøre for å bidra, er å hjelpe lånekundene å redusere sine utslipp.

Banken har derfor som mål å redusere klimagassutslipp knyttet til utlånsporteføljen vår med 7 prosent per år per enhet verdiskaping, i tråd med et mål om netto null utslipp i 2050 (se kapittelet «Ansvarlige utlån»). Hvis vi ikke når målet skal vi årlig kjøpe klimakvoter av høy kvalitet for å kompensere differansen, eller hvis det er hensiktsmessig, investere et tilsvarende beløp lokalt for å redusere klimagassutslipp.

KARBONINTENSITET OG FREMSKRIVNING AV UTSLIPP

Vår karbonintensitet er regnet som totale utslipp i vår utlånsportefølje dividert med summen av netto renteinntekter, provisjonsinntekter og andre inntekter (inkludert fra datterselskaper).

Finansinntekter (utbytte og netto resultat fra eierinteresser i deleide selskaper, og verdiendringer på investeringer) er ikke inkludert. Disse inntektene varierer mye fra år til år, uavhengig av selve driften vår. Utslippene knyttet til disse finansinntektene er heller ikke inkludert.

Det er viktig å presisere at karbonintensiteten ville fremstått som betydelig lavere om man i stedet hadde tatt utgangspunkt i tonn CO₂e utslipp dividert med mill. kroner utlån, siden utlånsvolumet er betydelig større enn inntektene.

Estimert totalt CO₂ avtrykk for bankens utlånsportefølje:
275 163
tCO₂e

Estimert karbonintensitet:
108,71
tCO₂e/mill kr inntekt

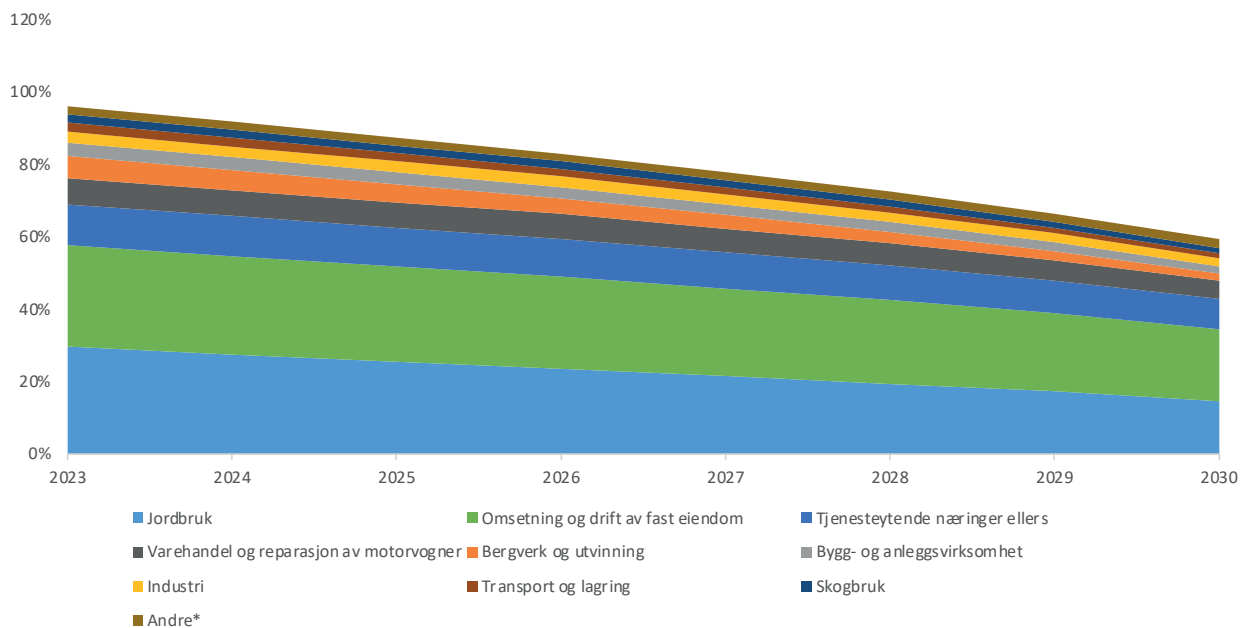
	2019*	2022*	% endring
Driftsutslipp scope 1-3 (tonn CO ₂ e)	255	298	16,6 %
Utslipp fra utlånsportefølje PM (tonn CO ₂ e)	218.880	191.764	-12,4 %
Utslipp fra utlånsportefølje BM (tonn CO ₂ e)	84.306	83.399	-1,1 %
SUM utslipp (tonn CO ₂ e)	303.441	275.461	-9,2 %
Netto renteinntekter (mill kr)	1.243	1.620	30,3 %
Netto provisjons- og andre inntekter (mill kr)	823	915	11,2 %
SUM inntekter (mill kr)	2.066	2.535	22,7 %
Karbonintensitet (tonn CO ₂ e/mill kr inntekt)	147,81	108,71	-26,5 %

*Proforma-regnskap. Finansinntekter er ikke inkludert.

2019-utslipp for PM og BM er estimert basert på utlånene til PM og BM i hhv SpareBank 1 BV, Sparebanken Telemark og SpareBank 1 Modum i 2019. For BM estimeres utslippene i 2019 basert på den faktiske porteføljen i 2019, og med samme utslippsfaktor som for 2022. For PM brukes utslippsfaktor 126gCO₂/kWh for 2019 og 111gCO₂/kWh for 2022.

Figuren under estimerer de samlede utslippene fra vår utlånsportefølje frem til og med 2030. Selv om alle sektorer er estimert til å redusere sine utslipp, er den antatte endringstakten mellom ulike sektorer svært forskjellig. Dette har både sammenheng med antatte reduksjonskostnader og barrierer i viktige sektorer, og at banken vektet sektorer strategisk ulikt. Vektingen er både knyttet til behov for reduksjon av utslipp, og til generell vekststrategi.

Fremskrivning av utslipp fra utlån

1. Boligporteføljen er her gitt tilsvarende utslippsfaktor som omsetning og drift av fast eiendom.
2. For utlånsvolum til jordbrukskunder er det trukket fra et anslag på den delen av utlånet som gjelder bolighus. Det forutsettes at bolighuset har en verdi på 3 mill kr og at lånene er på 60 % av markedsverdi (LTV).
3. Omsetning og drift av fast eiendom inkluderer eiendomsprosjekter.
4. Andre = Elektrisitet, gass, damp og varmtvannsforsyning; finansierings- og forsikringsvirksomhet; fiske og fangst; informasjon og kommunikasjon; og overnattings- og serveringsvirksomhet.

BEDRIFTSMARKED

Banken ble høsten 2022 medlem av Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF). Dette er derfor første gang banken offentliggjør estimerte utslipp fra næringslån beregnet i tråd med PCAF-metodikken. PCAF er et globalt partnerskap av finansinstitusjoner som samarbeider for å vurdere og offentliggjøre klimagassutslippene knyttet til lånene og investeringene sine på en enhetlig måte. Medlemskapet gir banken tilgang til standarder for måling og offentliggjøring

av utslipp i utlånsporteføljen, diskusjonsgrupper og relevante fora, samt detaljerte databaser med utslippsfaktorer til beregning av utslipp. Estimerte utslipp for bankens utlånsportefølje i bedriftsmarkedet i 2022 utgjør 83 399 tCO₂e. Tallet kan ikke sammenlignes direkte med fjorårets beregning. Den ble gjort med en annen metodikk, og uten SpareBank 1 Modum, som ble fusjonert inn i 2. kvartal 2022.

Estimert
CO₂-avtrykk
for bankens BM-
utlånsportefølje

83 399
tCO₂e

Bransje	Utlån mill kr morbank	Estimerte utslipp scope 1 og 2 tCO ₂ e	Datakvalitet	Karbonintensitet (tCO ₂ e utslipp per mill kr i utlån)
Tjenesteytende næringer ellers	1 976	12 622	4,5	6,4
Bergverk og utvinning	110	7 360	4,0	67,2
Bygg- og anleggsvirksomhet	2 411	4 048	4,5	1,7
El., gass, damp og varmtvannsforsyning	48	345	4,0	7,2
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	1 097	269	4,1	7,2
Fiske og fangst	24	214	4,7	0,2
Industri	413	3 473	4,2	8,4
Informasjon og kommunikasjon	211	184	4,6	0,9
Jordbruk*	584	34 426	3,0	59,0
Omsetning og drift av fast eiendom**	15 215	4 994	4,2	0,3
Overnatting og serveringsvirksomhet	160	1 336	4,5	8,3
Skogbruk	193	2 652	4,9	13,8
Transport og lagring	260	2 994	4,7	11,5
Varehandel og reparasjon av motortrøgner	915	8 482	4,5	9,3
Sum	23.616	83.399	4,3	3,5

*For utlånsvolum til jordbrukskunder er det i tabellen trukket fra et anslag på den delen av utlånet som gjelder bolighus. Det forutsettes at bolighuset har en verdi på 3 mill kr og at lånene er på 60 % av markedsverdi (LTV).

** Omsetning og drift av fast eiendom inkluderer eiendomsprosjekter.

METODE OG USIKKERHET

Estimerte utslipp er beregnet i tråd med PCAF-metodikken og inkluderer scope 1, direkte utslipp, og scope 2, indirekte utslipp knyttet til elektrisitet, damp, varme og kjøling. Andre indirekte utslipp knyttet til opp- og nedstrømsaktiviteter, scope 3, inkluderes ikke. Kvalitet på estimerte utslipp rangeres av PCAF-metodikken i datakvalitet 1-5, hvor 1 er best og 5 er lavest. Rangeringen er et resultat av treffsikkerhet og type grunnlagsdata. I bankens beregning er i hovedsak utslipp fra alle AS beregnet til datakvalitet 4, med en omsetningsbasert beregning der omsetning multipliseres med belåningsgrad og utslippsfaktor (land og bransje-/NACE(4 siffer) -spesifikk og tilpasset datakvalitet 4). NACE-koder er en europeisk standard for gruppering av næringer. Utslipp i enkeltpersonforetak og for personlig næringsdrivende er i hovedsak beregnet til datakvalitet 5. Her multipliseres utlån til kunden med en utslippsfaktor (land og bransje-/NACE(4 siffer)-spesifikk og tilpasset datakvalitet 5).

For jordbruk beregnes utslipp basert på en fysisk aktivitetsbasert beregning, datakvalitet 3. Her multipliseres antall dyr pr type og antall mål per type anvendelse av arealet for hver jordbrukskunde med belåningsgrad og utslippsfaktorer estimert på bakgrunn av en analyse fra Ruralis og Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), støttet av arealstatistikk fra NIBIO. Informasjon om antall dyr

pr type og antall mål per type anvendelse av arealet for hver enkel jordbrukskunde hentes fra Landbruksdirektoratets offentlige database med produksjons- og avlørsertilskudd til jordbruksforetak i 2021. Kvaliteten på dataene som ligger til grunn for beregningen er altså beskeden, men det er også andre usikkerhetsfaktorer. PCAF-utslippsfaktorene for ulike næringer er – med unntak av jordbruk – ikke tilpasset norske forhold. De kan derfor ha betydelig feilmargen. Mer nøyaktige utslippsfaktorer kan endre våre estimater, potensielt i stor grad. PCAFs estimater hviler dessuten på forutsetninger det er viktig å vite om. Utslippsfaktoren som velges for strøm har for eksempel svært mye å si for estimerte utslipp, spesielt for eiendom. Videre kan NACE-kodene som legges til grunn for kategorisering av det enkelte utlån, være utdaterte; de representerer den aktiviteten en virksomhet var mest involvert i på tidspunktet koden ble registrert.

PERSONMARKED

Estimert CO₂-avtrykk for boliglånporteføljen utgjør 191 796 tCO₂e, tilsvarende 4,17 tCO₂e per bolig. Estimerte utslipp for 2022 kan ikke sammenlignes med fjorårets beregning. Den ble gjort uten SpareBank 1 Modum, som ble fusjonert inn i 2. kvartal 2022, og ekskluderte ved en feil objekter som manglet både energiattest og byggeår.

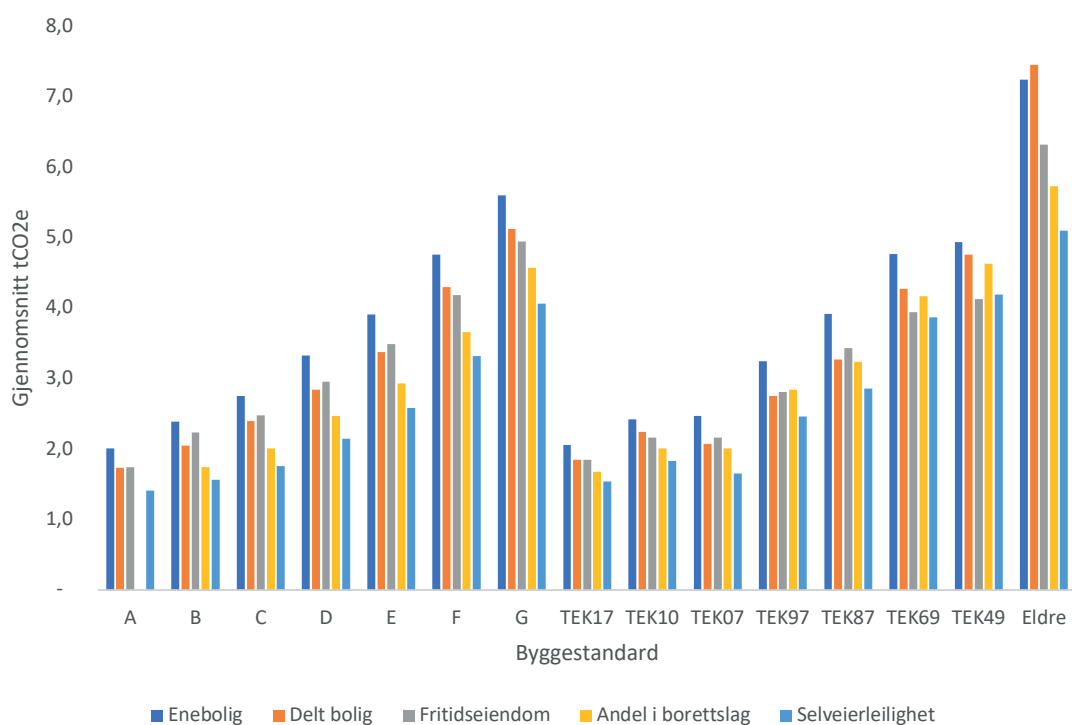
Estimerte klimagassutslipp fra vår boliglånsportefølje*

BYGGE-STANDARD	SNITT CO2e PER OBJEKT	TONN CO2e
A	1,57	310
B	2,00	3 060
C	2,34	5 667
D	2,82	7 693
E	3,49	12 534
F	4,36	17 781
G	5,23	37 494
TEK17	1,81	2 681
TEK10	2,16	3 620
TEK07	2,20	1 255
TEK97	3,00	8 009
TEK87	3,64	8 438
TEK69	4,57	25 370
TEK49	4,81	25 404
ELDRE	6,83	32 480
TOTALT	4,17	191 796

*Tabellen inkluderer andelsleilighet i borettslag, delt bolig (tomannsbolig eller rekkehus), enebolig, fritidseiendom og selveierleilighet. Den inkluderer ikke tomt, boligeiendom under oppføring, landbrukseiendom eller næringseiendom.

Estimerte klimagassutslipp fra vår boliglånsportefølje fordelt på boligtype

METODE

CO₂-avtrykket til bankens boliglånportefølje beregnes basert på antatt strømforbruk for boligen. For boliger vi har data om energiklasse for brukes denne som basis. Der dette ikke er tilfelle brukes byggeåret til boligen. Estimert energiforbruk per m² bruttoareal, som ligger til grunn for utregning av klimagassutslipp, er basert på verdier for hhv enebolig og leilighet. Kategorien «Enebolig» inkluderer også boliger kategorisert som fritidseiendom og delt bolig, mens selveierleilighet og andel i borettslag er i kategorien «Leilighet».

Boliger vi mangler både byggeår og energimerke for (52%), har vi kategorisert som følger: Eldre (12%), G (17%), TEK49 (12%), F (10%), TEK69 (12%), E (10%), TEK87 (5%), TEK97 (5%), D (5%), C (3%), TEK07 (0.5%), TEK10 (2%), B (3%), TEK17 (3.5%) og A (0%). Eldre bygg er gitt en høyere prosentandel fordi det er gjort analyser som viser at andelen slike bygg oftere mangler energimerke. Bygg med byggeår 2017- er også gitt en høyere andel; mange nybygg mangler energimerke, og vil typisk ikke bli energimerket før nåværende eier eventuelt skal selge dem.

111 gram CO₂-ekvivalenter (gCO₂e) per kWh, kalkulert av Multiconsult i tråd med Norsk Standard 3720:2018 «Metode for klimagassberegninger for bygninger», benyttes som beste estimat på klimagassutslippet for norske boliger. Dette baserer seg på en europeisk strøm-mix, og derfor et prinsipp om fri flyt av kraft på tvers av landegrenser i Europa, men justert for bioenergi og fjernvarme i norsk kontekst. Til sammenligning er siste tilgjengelige data for utslipp fra NVEs beregnede faktiske strømleveranser i Norge (2021) 11gCO₂e/ kWh. Anslaget om strømforbruk baserer seg på byggestandard og størrelse på boligen (BRA). Byggestandard

settes likt byggeår minus 2 år, fordi det erfaringsmessig tar rundt to år etter en ny byggestandard vedtas før nye hus med denne standarden bygges. Altså vil et hus bygd i 2010 klassifiseres som bygget etter TEK07 (byggteknisk forskrift fra 2007) og ikke TEK10.

Uttrekket korrigeres for doble oppføringer, sekundærboliger eller tilleggssikkerheter, samt for manglende og/eller misvisende dataregistreringer. Finansierungsgrad er ikke hensyntatt. Gjennomsnittlig byggeår i uttrekket er 1974 og gjennomsnittlig størrelse på boligen (BRA) er 164,9 kvm.

VEIEN VIDERE

Fordi metodikken er under utvikling er det sannsynlig at vi vil se til dels store variasjoner av måling av utslipp fra år til år. Banken vil fremover jobbe for å styrke kvaliteten i dataene som benyttes til beregningen:

- Vi vil følge arbeidet i PCAF videre. Ytterligere tilpasning av PCAF-metodikken til norske forhold vil gi mer korrekte estimater for utslipp i porteføljen av næringslån.
- Det vil også være naturlig å be de største utslipperne i bedriftsmarkedet om mer nøyaktige utslippsdata.
- Finans Norge har en dialog med relevante myndighetsorganer for å forenkle og forbedre dataene på NACE-koder for bedrifter. Dette vil gi mer presise estimater i porteføljen av næringslån.
- Vi vil arbeide for en felles tilnærming til estimering av utslipp i utlånsporteføljene for personmarked og bedriftsmarked. En utslippsfaktor for boliglån tilsvarende den som brukes av PCAF for bedriftsmarkedets porteføljen vil måtte inkludere utslipp knyttet til byggeprosessen.

¹ For jordbruk estimeres 2019-utslippene ved å anta samme relative fordeling og belåningsgrad som i 2022, kombinert med faktisk utlånsvolum i 2019.

² Klaus Mittenzwei og Anne Strøm Prestvik (2023) «Klimagassutslipp fra norsk jordbruk fordelt på areal, dyr og matproduksjon» <https://www.platonklima.no/wp-content/uploads/2022/02/Rapport-analyse-5-2022-Klimagassutslipp-fra-jordbruk-1.pdf>, Tabell 11, «Utslipp av jordbruksrelaterte klimagasser fordelt på aktivitetsnivå i norsk jordbruk (2018)».

³ Multiconsult (2023), DNB Green Buildings portfolio - impact assessment, side 11, https://www.ir.dnb.no/sites/default/files/Report_DNB_Green%20Residential%20Buildings_Impact_2022.pdf

⁴ <https://www.nve.no/energi/energisystem/kraftproduksjon/hvor-kommer-strommen-fra/>

Vedlegg 8 - Klimagassopptak og lagring i skog

I Norge tar skog og arealbruk opp klimagasser som tilsvarer nesten halvparten av de totale utslippene, og er dessuten et betydelig karbonlager.

OPPTAK AV CO₂ I SKOG

Vårt estimat av CO₂-opptak til vår portefølje av næringslån til skog kobler lån i næring 02/skog med oppført skogareal i NIBIOs database. Det tar som utgangspunkt at skogen i vår portefølje er representativ i forhold til Norges totale skogareal når det gjelder bonitet og CO₂-opptak. Det vil bl.a. si at alderen på skogen tilsvarer det norske snittet, og at fordelingen mellom produktiv skog, uproduktiv skog og skogkledt myr på skogarealene i bankens utlånsportefølje er som i landet ellers. Videre antar vi¹ at skogsjord i produktiv skog (75,5 prosent) tar opp 13,2 tCO₂/dekar, 12,8 tCO₂/dekar tas opp i uproduktiv skog (17,9 prosent), og 24 tCO₂/dekar i skogkledt myr (6,6 prosent). Karbonopptaket i biomassen i skogen, som utgjør ca. 29 prosent av karbonopptaket i skogsjorden, legges deretter til estimatet, noe som totalt gir et estimat på 16,8 tCO₂/dekar.

I tillegg estimeres skogarealer hos kunder med næringskode jordbruk etter samme tilnærming som over, basert på følgende antagelser:

- Kundene fordeles 50/50 mellom hhv. Vestfold og Telemark på den ene siden og Buskerud på den andre
- Hver kunde i Vestfold og Telemark har 550 mål skog² og 760 mål i Buskerud³

Totalt CO₂-opptak blir deretter justert for finansierungsgrad.

Totalt er 331 eiendommer med estimert 244 138 mål skog inkludert.

¹ Arne Grønland, Knut Bjørkelo, Gro Hylen og Stein Tomter (2010), CO₂-opptak i jord og vegetasjon i Norge: Lagring, opptak og utslipp av CO₂ og andre klimagasser, Bioforsk Rapport, Vol. 5, Nr. 162, <https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmlui/bitstream/handle/11250/2601534/Bioforsk-Rapport-2010-05-162.pdf>

² <https://www.statsforvalteren.no/contentassets/7293147da4d2403ea0879c8c1e766d84/rsk-vestfold-og-telemark-2019-2022.pdf>

³ https://www.statsforvalteren.no/siteassets/utgatt/fm-buskerud/dokument-fmbu/landbruk-og-mat/skogbruk/skogbruksplan/hovedplan_buskerud_2013-2023_oktober-2013.pdf

Kunder med næringskode skogbruk: Estimat			
Antall	Mål skog	CO ₂ -opptak totalt (tonn)	CO ₂ -opptak justert for finansieringsgrad (tonn)
53	62 048	104 283	41 988
Kunder med næringskode jordbruk: Estimat			
Antall	Mål skog	CO ₂ -opptak totalt (tonn)	CO ₂ -opptak justert for finansieringsgrad (tonn)
3 338	2 186 390	3 674 614	1 513 523
Estimat totalt CO ₂ -opptak fra skog i SB1 Sørøst-Norges utlånsportefølje			
Mål skog		CO ₂ -opptak totalt (tonn)	CO ₂ -opptak justert for finansieringsgrad (tonn)
2 248 438		3 778 897	1 555 511

LAGRING AV CO₂ I SKOG

Ifølge tall fra klimagassregnskapet for skog utarbeidet av NIBIO⁴ utgjorde lavlandsskogen i Norge i 2020 et samlet areal på 14 988 000 hektar (ha) og et karbonlager på 452 mill tonn CO₂. Dette tilsvarer 30,16 tCO₂/hektar. Tabellen nedenfor viser den beregnede karbonlagringen våre utlån til skog representerer. Vi antar at vår skogportefølje har tilsvarende fordeling mellom tresorter som porteføljen til vår søsterbank SpareBank 1 Østlandet⁵.

Areal (ha)	CO ₂ -lagring per ha (tonn)	Total CO ₂ -lagring i skogaktiva (tonn)	Total CO ₂ -lagring justert for finansieringsgrad (tonn)
24 414	30,16	736 320	303 092

⁴ <https://www.skogbruk.nibio.no/klimagassregnskapet-for-norske-skoger>

⁵ Multiconsult (2022), SpareBank 1 Østlandet Green Portfolio Impact Assessment 2022, https://www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/ostlandet/omoss/investor/Rapporter2022/Green/Multiconsult-Impact-Assessment-Report-SpareBank1-Ostlandet_2022.pdf, Tabell 16.

Vedlegg 9 - Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger 2022

SpareBank 1 Sørøst-Norge har et ansvar for å ivareta arbeidstaker- og menneskerettigheter, miljø og samfunn i eget hus og i alle våre leverandørkjeder.

Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022. Loven pålegger SpareBank 1 Sørøst-Norge å offentliggjøre informasjon om hvordan konsernet håndterer menneske- og arbeiderrettighetsutfordringer i driften sin, overfor forretningspartnere, og i leverandørkjeden.

Vi har utarbeidet en rutine og etablert et åpenhetsråd som er ansvarlig for å svare opp innsynsforespørsler. Åpenhetsrådet består av representanter fra bærekraft, kommunikasjon, compliance og juridisk. Det er utpekt faglig ansvarlige for ulike typer henvendelser. Vi har ikke mottatt innsynsforespørsler i 2022.

Denne redegjørelsen inngår i årsrapporten for konsernet for 2022, og godkjennes derfor av styret. Resultatene vil også kommuniseres til styret som del av årlig rapportering på bærekraft.

HVA BLE GJORT I 2022?

EGET HUS

I vår bærekraftpolicy, vår policy for likestilling, mangfold og inkludering samt vår policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk har vi nedfelt at vi ikke skal medvirke til brudd på menneske- og arbeidstakers rettigheter. Disse *retningslinjene* gjenspeiles også i vår personal- og lederhåndbok.

Vi kartlegger og vurderer jevnlig arbeidsmiljøet gjennom arbeidsmiljøundersøkelser og medarbeidersamtaler for å involvere og ivareta medarbeidere. Gjennom vårt arbeid med aktivitets- og redegjørelsesplikten gjennomfører vi årlige analyser og risikovurderinger på likestillings- og diskrimineringsområdet. Les mer om vårt arbeid og våre tiltak for å hindre diskriminering og ivareta menneske- og arbeiderrettigheter i kapittelet «Våre medarbeidere» og vedlegget «Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering». Denne årlige rapporteringen sikrer *overvåking av gjennomføring og resultater av tiltak*. Kartleggingen fungerer også som en arena for *kommunikasjon med berørte ansatte*. Arbeidsmiljøutvalg som inkluderer verneombud og tillitsvalgte håndterer i tillegg løpende utfordringer på området.

Vi forholder oss til diskrimineringslovgivningen og arbeidsmiljølovens krav til et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Skulle det skje brudd på policyer og retningslinjer har vi rutiner for håndtering av bekymringsmeldinger og varsling av kritikkverdige forhold.

Les mer i kapittelet «Våre medarbeidere» i årsrapporten.

BEDRIFTSKUNDER

Vår bærekraftpolicy samt vår policy for kredittrisiko inneholder retningslinjer for hvilke bransjer og aktiviteter vi ikke kan gi finansiering til, og flere av kravene tar sikte på å forhindre brudd på menneske- og arbeidsrettigheter (se delkapittel «Ansvarlige utlån» i årsrapport). Vår kartlegging og vurdering viste at vi gjennom vår drift har en risiko for å bidra til brudd på menneske- eller arbeidsrettigheter gjennom aktiviteter vi gir finansiering til (jfr Åpenhetslovens § 4 b). Store bedrifter og børsnoterte selskaper er dekket av Åpenhetsloven. De må vurdere risikoen for brudd på menneske- og arbeidsrettigheter i egen drift, leverandørkjeden og hos samarbeidspartnere, og kan kreve at underleverandørene deres følger den. Hvis våre kunder ikke følger loven, uansett om de er dekket direkte eller indirekte, kan dette derfor utgjøre en kredittrisiko for oss. Vi har derfor gjennomført følgende tiltak:

- Vi informerte kunder som kunne bli truffet direkte eller indirekte av Åpenhetsloven, før den trådte i kraft, for å forberede dem på lovkravet. Vi har også hatt informasjonsmøte med bedriftsrådgivere slik at de vet hva som treffer kundene direkte eller indirekte.
- Vi krever at byggkontrollør skal sjekke forhold knyttet til sosial bærekraft i eiendomsprosjekter med engasjementsstørrelse over 10mNOK
- Følgende spørsmål har nå blitt inkludert i modulen for bærekraftvurdering av næringslån i SpareBank 1:
 - I hvilken grad har bedriften kjennskap til og ret-

ningslinjer for brudd på menneske- og arbeiderrettigheter, for egen drift og i leverandørkjeden? Er retningslinjene kommunisert til underleverandører?

- I hvilken grad har bedriften gjort aktsomhetsvurderinger og gjennomført tiltak for å håndtere risiko for brudd på menneske- og arbeidsrettigheter, i egen drift og i leverandørkjeden?
- I hvilken grad overholder bedriften aktivitets- og redegjørelsesplikten sin innen likestilling og mangfold? (gjelder virksomheter > 50 ansatte).

Modulen/spørsmålene må brukes i alle innvilgelsesser med debitorengasjement fra og med kr 5 mill (for næringsbygg og eiendomsprosjekter er grensen inntil videre kr 10 mill). 681 vurderinger ble gjort i 2022. En vurdering gjort i modulen gis en gyldighetsperiode, slik at det legges opp til jevnlig overvåking av gjennomføring og resultater, og kommunikasjon med berørte kunder. Det er juridisk uklart hvorvidt vi om långiver har noe indirekte ansvar for gjenoppretting og erstatning som følge av kunders eventuelle brudd på Åpenhetsloven.

Les mer om ansvarlighet i utlån i bærekraftkapittelet, delkapittel «Ansvarlige utlån».

INVESTERINGER

Våre kunder investerer betydelige midler i verdipapirfondene vi distribuerer. SpareBank 1 Sørøst-Norge følger SpareBank 1-alliansens retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond. Disse signaliserer en forventning om at fondsforvalterne vi har distribusjonsavtale med ikke investerer i selskap som

- er involvert i alvorlige brudd på menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter eller Genèvekonvensjonene, og har dette nedfelt i egne retningslinjer.
- medvirker til, eller er ansvarlig for, alvorlige krenkelser av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner
- selger våpen til stater i væpnede konflikter som benytter våpnene på måter som utgjør alvorlige og systematiske brudd på folkeretten.

Banken krever at forvaltere det inngås distribusjonsavtale med, dokumenterer at de har bærekraftskrav til investeringene de gjør. Fondsforvalterne skal signere FNs prinsipper for ansvarlige investeringer og rapportere på hvordan de etterlever dem. Årlig gjøres det en kartlegging og vurdering av alle verdipapirfond som distribueres av SpareBank 1, blant annet knyttet til menneske- og arbeidsrettigheter.

Kartleggingen resulterer i følgende tiltak: SpareBank 1 bærekraftsmerker fond basert på i hvilken grad de opptrer i tråd med krav og forventninger i ovennevnte retningslinjer. Fond som ikke er i tråd med våre krav blir stoppet for nysalg. Dette har skjedd med enkelte fond. Fond som ikke scorer på alle krav og forventninger, får dårligere score.

At prosessen gjentas årlig, og støttes av ytterligere stikkprøver, sikrer overvåking av gjennomføring og resultater, og kommunikasjon med berørte fond. Tabellen under viser antall fond som tilfredsstilte de ulike kriteriene i undersøkelsen i 2022:

Screening	2021 285 fond totalt	2022 202 fond totalt
NEGATIV SCREENING, fondet investerer ikke i selskaper som:	2021	2022
Investerer i kontroversielle våpen	220	201
Investerer i våpen eller militært utstyr til restriktive land	204	199
Får vesentlige deler av sine inntekter fra termisk kull, eller som baserer vesentlige deler av sin virksomhet på termisk kull	200	193
Bidrar til alvorlig miljøskade	204	199
På et aggregert selskapsnivå fører til uakseptable nivåer av klimagasser	192	185
Er involvert i alvorlige brudd på menneskerettigheter	204	199
Er involvert i alvorlige brudd på individuelle rettigheter i krig og konflikt	200	196
Er involvert i grov korrupsjon	198	194
Investerer i tobakksproduksjon	198	187
POSITIV SCREENING	2021	2022
Fond som gjennomfører positiv seleksjon av selskaper basert på samfunnsnyttige ikke-finansielle forhold	7	9
AKTIVT EIERSKAP	2021	2022
Fond som i sitt aktive eierskap kommuniserer med selskapene om ESG	216	199
Fond som i sitt aktive eierskap kommuniserer med selskapene om ESG og stemmer på generalforsamlinger	216	197
Fond som rapporterer offentlig om hvordan aktivt eierskap utøves	216	199

Verdipapirfondene skal, i henhold til Lov om bærekraftig finans, klassifisere seg som enten Artikkel 6 (uten spesifikke bærekraftsmål eller -faktorer), Artikkel 8 (bidrar til å fremme bærekraftsmål), eller Artikkel 9 (har bærekraftige investeringer som formål). Her inngår sosiale bærekraftsaspekter som menneske- og arbeidsrettigheter.

Den enkelte fondsforvalter er ansvarlig for at SpareBank 1s kunder til enhver tid har korrekt bærekraftsinformasjon om det aktuelle fondet. Dersom det avdekkes brudd på menneske- eller arbeidstakerrettigheter i en bedrift som ett av fondene vi tilbyr våre kunder, har investert i, vil vi bruke vår mulighet til å påvirke fondstilbyderen til å treffe nødvendige tiltak overfor det aktuelle selskapet, inkludert *gjenoppretting* eller *erstatning* der dette er påkrevd.

Les mer om hvordan vi vurderer og følger opp våre fondsforvaltere i delkapittelet «Bærekraft i fondsforvaltning».

SPONSORATER

Aktører vi sponser yter en tjeneste tilbake, gjennom å bidra til å styrke merkevaren vår. De må derfor anses å være konsernets forretningspartnere. Sponsorstrategien til konsernet gir retningslinjer for slikt samarbeid, og konkrete bærekraftskriterier som brukes til å kartlegge og vurdere sponsormuligheter.

Vi har gjort konkrete tiltak: To mottakere av våre sponsormidler i 2022 har hatt en annen sponsor med aktiviteter og holdninger til menneske- og arbeidsrettigheter som bryter med vår bærekraftpolicy. Vi har bedt dem avslutte samarbeidet med den aktuelle sponsoren for at vi skal fortsette som sponsor.

Vi vil kommunisere håndteringen av negative konsekvenser i dette vedlegget, samt i kapittelet «Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling» i årsrapporten. Der finnes flere detaljer om vårt sponsorarbeid.

INNkjøp

Storparten av SpareBank 1 Sørøst-Norges innkjøp skjer via SpareBank 1 Utvikling (SB1U). SB1Us avtaler med leverandører av varer og tjenester består til dels av SB1Us egne avtaler og allianseavtaler som bankene/selskapene benytter. Avdeling for Allianseinnkjøp inngår leverandøravtaler på vegne av alliansen og følger opp bærekraftsrisiko relatert til disse. *Retningslinjer* og ansvarlighet knyttet til menneske- og arbeidsrettigheter er derfor forankret i hhv SB1Us anskaffelsesstrategi (utarbeidet av Allianseinnkjøp), i standard vedlegg om bærekraft/retningslinjer for bærekraft i innkjøp, i handlingsplan for bærekraftige anskaffelser i SpareBank 1-alliansen, samt i bankens egen policy for innkjøp (under utarbeidelse).

SpareBank 1 Sørøst-Norge forventer av sine leverandører og forretningspartnere at de har et bevisst forhold til bærekraftsrisiko i sin egen virksomhet og leverandørkjede, samt at de aktivt og målrettet jobber for å redusere negativ påvirkning på klima, miljø og sosiale- og forretningsetiske forhold. Vi stiller derfor krav til leverandører om at de har retningslinjer innen bærekraft, og at disse skal omsettes til handling. Hensyn til klima, miljø og sosiale- og forretningsetiske forhold har blitt integrert ytterligere i både innkjøp og utkontraktering i 2022.

SB1U har gjort en risikobasert utvelging av innkjøpskategorier og enkeltleverandører for ytterligere kartlegging og vurdering basert på følgende kriterier:

- Størst risiko for negativ påvirkning av miljø, sosiale- og forretningsetiske forhold
- Størst volum i omsetning
- Kjernevirksomhet
- Størst påvirkningsmulighet for å redusere risiko for negativ påvirkning av miljø, sosiale- og forretningsetiske forhold

Følgende innkjøpsområder ble valgt ut og prioritert for oppfølging i 2021-2022:

- Kontormøbler
- IT-systemer
- IT-hardware
- Konsulent- og bemanningsselskaper

Leverandøroppfølging 2019-2022 oppsummert

Måleparameter 249 eksisterende leverandører	Mål	Resultat			
		2019	2020	2021	2022
Risikovurdering av leverandører	249	249			
Oppfølging av leverandører med økt risiko	91	16	91		
Leverandører for ytterligere oppfølging	43 (48)				
Dybdeundersøkelser, antall leverandører	12			6	12
Leverandører med avtalt forbedring	n/a				6
Leverandører med oppsagt avtale	0				0
Breddeundersøkelse, leverandører som svarte	36				18

DYBDEUNDERSØKELSER

SB1U prioriterte dybdeundersøkelse av 12 av leverandørkjedene fremfor å ta for seg bredden av porteføljen. Oppfølgingen av de 12 leverandørene fokuserte på etterlevelse av Åpenhetsloven og deres arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i egne leverandørkjeder. Oppfølgingen ble gjennomført som kombinasjon av skriftlige dybdeundersøkelser og 1:1-møter. For å danne et overordnet bilde av det samme hos resten av leverandørene med høyere risiko, ble det igangsatt en breddeundersøkelse mot 36 leverandører.

Leverandører innen IT-hardware og IT-systemer svarte på en spørreundersøkelse og ble fulgt opp med 1:1 møter. Med leverandører for kontormøbler, samt konsulent- og bemanningsselskaper ble det gjennomført kun 1:1 møter. Spørsmålene handlet om:

- Mål og strategier for bærekraftsarbeidet
- Prosesser for leverandøroppfølging
- Praktisk handling overfor leverandører, inkludert evt. funn av faktisk risiko
- Arbeidet med åpenhetsloven

Funn ved første kontakt:

- Alle leverandørene hadde mål og strategier på plass
- De fleste hadde prosesser for leverandøroppfølging
- Færre la frem handlingsplaner/funn av faktisk risiko på lett tilgjengelig måte
- De fleste arbeidet med åpenhetsloven, mens noen var lite eller helt ukjente med loven

Resultat etter oppfølging:

- Betydelig forbedring i arbeidet med åpenhetsloven for flere leverandører
- Flere styrket sin praktiske leverandøroppfølging
- Flere leverandører meldte at oppfølgingen ga dem kunnskap og motivasjon til å arbeide med bærekraft

Resultatene fra dybdeundersøkelsene er presentert i tabellen under.

Måleparameter for 12 leverandører	Mål: alle svarer tilfredsstillende	Resultat ved undersøkelse	Resultat etter avtalt forbedring
Mål og strategier for bærekraft	12	11	12
Prosess for leverandøroppfølging	12	10	12
Praktisk leverandøroppfølging	12	8	12
Igangsatt arbeid med åpenhetsloven	12	6	12

BREDDEUNDERSØKELSE

Breddeundersøkelsen ble gjennomført i en webbasert surveymodul der 36 leverandører måtte svare på spørsmål om de har strategi og mål for selskapets bærekraftsarbeid, retningslinjer for sine leverandører, samt om arbeidet med åpenhetsloven. 18 leverandører svarte; resten vil bli fulgt opp i 2023. Svarene fra breddeundersøkelsen viser at de fleste

har strategi og mål for selskapets bærekraftsarbeid, og noen færre har prosess for leverandøroppfølging. Vel halvparten av leverandørene som svarte har utført eller påbegynt arbeidet med aktsomhetsvurderinger.

Tabellen under viser resultatene fra breddeundersøkelsen.

Nr.	Spørsmål	Svar		
		JA	NEI	DELVIS
1	Har dere strategi og mål for selskapets bærekraftsarbeid?	17	1	NA
2	Har dere etablert en prosess for bærekraftoppfølging av selskapets underleverandører, inkludert rutine for avvikshåndtering?	13	5	NA
3	Gjelder åpenhetsloven for din virksomhet?	17	1	NA
4	Har dere utført aktsomhetsvurdering i henhold til åpenhetsloven?	3	7	8

LOKALE INNKJØP

Når det gjelder egne leverandører har vi satt beløpskriterier og identifisert risikobransjer, og prioritert leverandører å følge opp basert på en gjennomgang av beløp pr leverandør.

Gjennom en risikobasert tilnærming er det satt noen kriterier som utløser behov for oppfølging:

1. Leverandøren har ikke en avtale med SpareBank 1-alliansen, og håndteres derfor ikke av Allianseinnekjøp
2. Stort beløp totalt (siste regnskapsår) og en forventning om vesentlig volum også fremover. Terskel på 1 mill kroner.
3. Stort enkeltbeløp, evt anbud, over 500.000 kroner, og avtaler det er overveiende sannsynlig at blir langvarige og vil akkumulere seg til over 1 mill kroner over tid.
4. Risikobransje:
 - Kontormøbler
 - IT-systemer
 - IT-hardware
 - Konsulent- og bemanningsselskaper
 - Hotell, restaurant og servering
 - Bygg- og anlegg
 - Transport
 - Idrettslag

For ytterligere undersøkelser må en leverandør tilfredsstille kriterium 1 + 4, + enten kriterium 2 eller 3.

Blir vi kjent med brudd på menneske- eller arbeidstakerrettigheter hos en av våre leverandører vil vi arbeide

mot den aktuelle leverandøren for om mulig å sikre at leverandøren gir de som har blitt rammet gjenoppretting og erstatning der dette er påkrevd.

VEIEN VIDERE

- SB1U vil følge opp leverandører som ikke svarte på breddeundersøkelsen i 2022, samt leverandører med avtalte forbedringer.
- SB1U vil gjennomføre nye undersøkelser for flere leverandører/kategorier. SpareBank 1 Sørøst-Norge vil søke å påvirke dette arbeidet, for eksempel ønsker vi å undersøke ISS.
- Alle nye leverandører vil bli vurdert med tanke på bærekraft, både gjennom kvalifikasjonskrav, kontraktsskrav og tildelingskriterier.
- Ferdigstille innkjøpspolicy for SpareBank 1 Sørøst-Norge med kriterier (inkludert bærekraft) og anbudsterskler for lokale innkjøp.
- Følge opp egne leverandører som tilfredsstiller kriteriene som utløser behov for oppfølging.
- Støtte lokal næringsutvikling ved å informere lokale leverandører, inkludert leverandører til eventuell renovering av konsernets eiendommer, om Åpenhetslovens aktsomhetskrav knyttet til arbeidstakerrettigheter og menneskerettigheter, og være en trygg og sikker kunde for dem.

Les mer om veien videre videre knyttet til eget hus, investeringer, spons og kunder i bærekraftkapittelet i årsrapporten.

¹ Bedrifter som møter to av følgende tre vilkår: salgsinntekt 70 mill kroner, balansesum på 35 mill kroner, og i gjennomsnitt 50 årsverk i regnskapsåret.

Vedlegg 10 - Interessentdialog

God dialog med våre interessenter kan hjelpe oss i arbeidet med å forsterke vår positive og redusere vår negative påvirkning på mennesker, miljø og samfunn.

Oversikten viser utdrag fra vår dialog med interessentene i 2022. Våre mest vesentlige interessentdialoger er markert i grønt. Disse interessentgruppene påvirker oss mest i vårt arbeid med bærekraft, samtidig som vi har stor påvirkningskraft i deres arbeid med bærekraft.

HVEM OG HVOR	HVA
KUNDER • Kunde- og markedsundersøkelser • Kundemøter • Bærekraftsvurderinger (aktsomhetsvurdering) i utlån til bedrifter • Konjunktur Sørøst • Foredrag, webinarer, seminarer og sosiale medier.	• Hvordan konsernet og virksomheten oppfattes av kundene våre, kunders behov og ønsker til produkter og tjenester. • Informasjon ut til kunder om sammenslåing (SpareBank 1 Modum ble en del av SpareBank 1 Sørøst-Norge 1. april 2022) • Kundetilfredshet personmarked (fra 77 i 2021 til 75 i 2022) • Kundetilfredshet bedriftsmarked (fra 69 i 2021 til 71 i 2022) • Gode digitale løsninger, ansvarlig rådgivning, og lokal tilstedeværelse • Undersøkelser av forventningene til fremtiden hos bedrifter og husstander 17 steder i Sørøst-Norge • Nyhetsbrev til kundene om EU-taksonomien, Åpenhetsloven og strømstøtte
ANSATTE • Opplæring, kurs og nanolæring • Agenda bærekraft, to uker med webinarer og klimakonkurranse • Nyansattsamling • Medarbeidersamtale • Organisasjonsundersøkelser • Samarbeid med fagforeninger • Avdelingsvise bærekraft-møter • Risikoworkshoper på bærekraft med ulike avdelinger • Heldagskurs om bærekraftstemaer knyttet til hver avdeling • Bærekraftsråd	• Bærekraft treffer alle ansatte i deres arbeidshverdag og involvering, forankring og kunnskapsdeling er avgjørende for å nå bankens mål og ha god dialog med kundene om bærekraftstemaer. • Behov for løpende kompetanseheving på bærekraft • Felles, god kultur etter sammenslåing av bankene • Likestilling, mangfold og inkludering blant ansatte • Få ansattes perspektiv på bærekraftsrisiko og -muligheter
EIERE OG INVESTORER • Informasjonsmøter, investorpresentasjoner, temapresentasjoner • Representantskapsmøte • Børsmeldinger og års-/kvartalsrapporter • Nettsider	• Bærekraft er i økende grad et tema i møte med eiere og investorer. Hvordan bærekraft påvirker bl.a.: Økonomiske resultater, kredittkvalitet, strategisk retning, avkastning på egenkapitalbeviset, utbytte, resultater på scoringer og ratinger.
STIFTELSE • Møter • Maildialog	• Nye muligheter som følge av fusjon, behov for å forstå forskjeller og likheter i stiftelsenes arbeidsform • Dialog om kompetanseløft mot kunder, mulig samarbeid med USN • Delfinansiering av lokalkontorer for FNs Global Compact (se under) • Samarbeid med Telemarksforskning om videreutvikling av konjunkturbarometer for Sørøst-Norge
MYNDIGHETER • Finansdepartementet • Finanstilsynet, Datatilsynet • Innovasjon Norge (IN) • Bedriftshelsetjeneste • Klima- og miljødepartementet • Enova • NVE	• Drift • Spørsmål og rapportering vedrørende personvern og hvitvasking • Vekstgarantiordningen, og presentasjoner om måter IN kan hjelpe våre kunder på • Sykefravær, helsefremmende arbeid • Mulighet for å støtte nasjonale initiativ for å kompensere for bankens utslipp • Bankens ønske om en mer aktiv rolle fra myndighetene i oppfølging av energimerkeordningen

HVEM OG HVOR	HVA
MORGENDAGENS ANSATTE • Universiteter • Media • Sosiale medier (LinkedIn)	• Synlighet på karrieredager • Praksisplasser • Kommentarer på studentoppgaver • Stillingsutlysninger
DATTERSELSKAPER OG DELEIDE SELSKAPER • Møter • Maildialog	• Muligheter for økt samarbeid (Fremtind, SB 1 Finans Midt-Norge) • Åpenhetsloven (SB 1 Forsikring) • Offentliggjørings-forordningen (ODIN, SB 1 Forvaltning) • Bærekraftstrategi SpareBank 1 Regnskapshuset 1 Sørøst-Norge
SPONSORATER OG GAVEMOTTAKERE • Møter • Foredrag	• Forholdet mellom sponsorkontrakt og konsernets bærekraftpolicy • Kobling mellom gaveutdelinger og bærekraftsmål • Foredrag om økonomisk kriminalitet
LEVERANDØRER • Møter • Maildialog • Via forum i Alliansen	• Dialog rundt anbud • Oppfølging av retningslinjer innen bærekraft • Aktsomhetsvurderinger (se vedlegg «Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger»)
SPAREBANK 1 UTVIKLING, SPAREBANK 1 GRUPPEN OG SØSTERBANKER I SPAREBANK 1-ALLIANSEN • Møter i ulike fora, f.eks Bærekraftsforum, Spare- og plasseringsutvalget (SPU)	• ESG-temaer knyttet til enkeltelskaper og fond. • Oppdatering av ESG-retningslinjer og metodikk for bærekraftmerking av fond
RATINGBYÅR OG ANALYTIKERE • Møter • Maildialog • Vurderinger	• Orientering om konsernets bærekraftstrategi, med fokus på implikasjoner for kredittkvalitet. • Møte med Moodys, dialog rundt ESG-rating • Dialog med SustainAX om ESG-analyse av banken
KONKURRENTER • Ulike møteplasser med andre banker innen områder næringen i felleskap er opptatt av (via bl.a. Finans Norge)	• Rammevilkår for banknæringen • EU-taksonomien • Åpenhetsloven • Opplæringsbehov innen bærekraft • Dialog med NVE og Enova om energimerkeordningen • Naturrisiko
INTERESSEORGANISASJONER • Skriftlig og muntlig kommunikasjon med NGOer, f.eks.: Grønn Byggallianse, Zero, FNs Global Compact Norway (FNGCN), Regnskogfondet, UNEP FI, Finansforbundet, LO Finans, Fremtiden i våre hender	• Informasjon om mulighet for å søke om midler fra stiftelsene rettet spesifikt mot bærekrafttemaer • BREEAM og EU-taksonomien • FNGCN: Felles arrangement på Arendalsuka, diskusjoner om bidrag til oppstart av lokalkontorer i Kongsberg og Grenland
AKADEMIA • Universitetet i Sørøst-Norge (USN), Universitetet i Oslo (UiO) • Utdanningsmiljøer og skoler i markedsområdet • Møter og maildialog • Karrieredager	• Vår tilnærming til bærekraft • Våre erfaringer med bærekraftsatsingen • Hvordan en bedrift bør jobbe med bærekraft • Innspill til USNs strategi; student i praksisplass • Samarbeid med UiO via deltagelse i «Bærekraftlaboratoriet», et nytt fag FNs Global Compact er med på å starte.
MEDIA • Artikler • Intervjuer • Hjemmeside • Lokalt konjunkturbarometer, Konjunktur Sørøst, nettsiden: www.konjunktursorost.no	• Lansering av Konjunktur Sørøst, og lokale resultater av forventningsundersøkelser for bedrifter og husstander • Lokale artikler om globale og nasjonale problemstillinger på nettsiden til vårt konjunkturbarometer
SAMFUNNET ELLERS • Lokale næringsforeninger og bedriftsnettverk • Ulike konferanser • Gründermiljøer i markedsområdet • Studentsamskipnaden i Sørøst-Norge (SSN) • Diverse møtearenaer med idrettslag og foreninger	• Samarrangementer for lokal lansering av Konjunktur Sørøst • Koblingen mellom bærekraft og lokal næringsutvikling • Muligheter for samarbeid om konjunkturbarometeret for vårt markedsområde • Samarbeidsmuligheter med oppstartsmiljøer • Heve kunnskapen om økonomi blant unge med bl.a. skolebesøk • Dialog med SSN om klimaregnskap, økonomirådgivning til studenter, og samarbeid om å møte eventuelle felles utfordringer der vi har felles lokasjoner • Banken som lokal støttespiller, bidragsyter og inspirator

Vedlegg 11 - GRI Indeks

SpareBank 1 Sørøst-Norge rapporterer i tråd med rammeverket Global Reporting Initiative (GRI), ledende standard innen bærekraftsrapportering. GRI-retningslinjene består av prinsipper, veiledning og resultatindikatorer selskaper kan bruke til å måle og rapportere på økonomiske, miljømessige og sosiale forhold (se www.globalreporting.org for mer informasjon). Der det er relevant er konsernets GRI-rapportering koblet til rapportering på oppfølging av FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift (Principles for Responsible Banking; PRB), konsernets oppfølging av de ti prinsippene til FNs Global Compact (GC), samt bærekraftsmålene konsernet fokuserer spesifikt på (Sustainable Development Goals; SDG).

Generell informasjon

GRI-indikator	Beskrivelse	Principles for responsible banking (PRB)	FNs Global Compact	Bærekraftsmål	SpareBank 1 Sørøst-Norges rapportering 2022
1. Organisasjonen og dens rapporteringspraksis					
2-1	Detaljer om organisasjonen	PRB 1.1			Navn: SpareBank 1 Sørøst-Norge. Hovedkontor: Fokserødveien 12, 3241 Sandefjord. Banken driver kun virksomhet i Norge. Årsrapport, «SpareBank 1 Sørøst-Norge», «Konsernstrategi», «Konsernmål 2025» og «Om konsernet».
2-2	Enheter inkludert i organisasjonens bærekraftsrapportering				Årsrapport, note 1: «Generell informasjon» og note 29: «Eierinteresser i konsernselskaper, felles kontrollert virksomhet (FKV) og tilknyttede selskaper (TS)»
2-3	Rapporteringsperiode, hyppighet og kontaktperson				2022, årlig. Kontaktperson: jorund.buen@sb1sorost.no
2-4	Endring av historiske data fra tidligere rapporter				SpareBank 1 Modum ble en del av SpareBank 1 Sørøst-Norge fra 1. april 2022. Se årsrapport, note 4 «Sammenheng SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Modum 1. april 2022»
2-5	Gjeldende praksis for ekstern verifikasjon av rapporteringen				Rapporten er eksternt verifisert av KPMG.
2. Aktiviteter og ansatte					
2-6	Aktiviteter, verdikjede og andre forretningsforbindelser	PRB 1.1			Årsrapport SpareBank 1 Sørøst-Norge, kapittel "Konsernstrategi" og «Hovedtall». Kapittel "Årsregnskap 2022". Kapittel «Bærekraft: viktigste temaer», vedlegg «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold». Ingen vesentlige endringer fra i fjor.
2-7	Ansatte				Årsrapport, kapittel "Våre medarbeidere"
2-8	Arbeidere som ikke er ansatte				Per 31.12.2022 var det 17 vikarer i morbank fra bemanningsbyråer
3. Styling					
2-9	Styringsstruktur og sammensetning	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel "Virksomhetsredegjørelse" og «Eierstyring og selskapsledelse».
2-10	Nominering og utvelgelse av øverste beslutningsorgan				Årsrapport, kapittel "Virksomhetsredegjørelse" og «Eierstyring og selskapsledelse»: https://www.sparebank1.no/nb/sorost/om-oss/investor/virksomhetsstyring.html
2-11	Informasjon om styreleder				Årsrapport, kapittel "Virksomhetsredegjørelse", «Presentasjon av styret» og «Eierstyring og selskapsledelse»
2-12	Styrets og konsernledelsens oversikt over håndteringen av organisasjonens påvirkning	PRB 5.2			Årsrapport, kapittel «Styrende organer», "Eierstyring og selskapsledelse", kapittel «Bærekraft» og vedlegg "Klimarisiko" og «Naturrisiko». Se vår bærekraftspolicy.
2-13	Delegering av ansvar for å håndtere organisasjonens påvirkning	PRB 5.1			
2-14	Styrets rolle i bærekraftsrapporteringen				

3. Styring					
2-15	Interessekonflikter	PRB 1.1			Behandles i hvert styremøte + godtgjørelsespolitikk. Habilitet/interessekonflikter knyttet til verv/roller for 3 styremedlemmer er vurdert i 2022 – ingen avvik avdekket.
2-16	Varsling og bekymringsmeldinger				Vi har rutiner for varsling, policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk og standard for varsling av kritikkverdige forhold. Avvik: ingen
2-17	Styrets samlede kunnskap	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Presentasjon av styret».
2-18	Evalueringsav styrets ytelse				Evalueres årlig, foreligges valgkomiteen. Årsrapport, kapittel "Eierstyring og selskapsledelse"
2-19	Kompensasjonspolicy				Årsrapport, kapittel «Eierstyring og selskapsledelse»
2-20	Prosess for å ta beslutninger om avlønning				Blir besluttet i representantskapet (generalforsamlingen). Årsrapport, kapittel «Eierstyring og selskapsledelse»
2-21	Årlig total kompensasjonsratio				Årsrapport, kapittel «Eierstyring og selskapsledelse»
4. Strategiutforming og -utførelse					
2-22	Uttalelse om bærekraftsstrategi	PRB 1.2			Årsrapport, kapittel «SpareBank 1 Sørøst-Norge», uttalelse fra Konsernsjef Per Halvorsen.
2-23	Policyforpliktelser	PRB 5.2	GC 7 og 10	SDG 8 og 16	Årsrapport, kapittel 3 "Virksomheten", delkapittel 3.2.0 "Eierstyring og selskapsledelse" og 3.3 "Risikostyring og internkontroll". Se vår bærekraftspolicy.
2-24	Innarbeidelse av policyforpliktelser i aktiviteter og samarbeid med andre bedrifter				Årsrapport, kapittel «Bærekraft: Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling, bærekraft i fondsforvaltning», vedleggene «Klimarisiko, TCFD», «Naturrisiko, TNFD», «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold» og «Interessentdialog». Se vår bærekraftspolicy.
2-25	Prosesser for å utbedre negative påvirkninger	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel "Bærekraft"
2-26	Ordninger for å søke råd og sende bekymringsmeldinger				Vi har rutiner for varsling. Årsrapport, kapittel "Bærekraft: Ansvarlig rådgivning"
2-27	Etterlevelse av lover og reguleringer		GC 7 og 8	SDG 13.3 og 16.6	Årsrapport, kapittel "Risikostyring og internkontroll"
2-28	Medlemskap i bransjeorganisasjoner eller andre sammenslutninger			SDG 17	Finans Norge. Årsrapport, kapittel "Bærekraft", vedlegg "Interessentdialog"
Interessenter					
2-29	Tilnærming til interessent-samarbeid	PRB 4.1		SDG 17	Årsrapport, kapittel "Bærekraft", vedlegg "Interessentdialog"
2-30	Tariffavtaler	PRB 4.1		SDG 17	100 % av ansatte i banken, med unntak av konsernledelsen, er dekket av kollektive tariffavtaler
GRI 3					
3-1	Proessen for å avgrense vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel "Bærekraft: Rammeverket vårt, Våre viktigste temaer"
3-2	Liste over vesentlige temaer				
3-3	Håndtering av vesentlige temaer				

Spesifikk informasjon

Økonomi

Overordnet økonomisk rapportering

3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel "Konsernstrategi", "Eierstyring og selskapsledelse", "Bærekraft: Rammeverket og Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling" og vedlegg "Klimarisiko, TCFD"
-----	---------------------------------	---------	--	--	--

Økonomiske resultater

201-1	Direkte økonomisk verdi generert og distribuert			SDG 8.5 og 9.4	Årsrapport, kapittel. «Hovedtall» og kapittel "Årsregnskap 2022", delkapittel 2.1 «Resultatregnskap»
201-2	Finansielle konsekvenser og andre risikoer og muligheter som følge av klimaendringer	PRB 5.1	GC 7, 8 og 10	SDG 11.b og 13.3	Årsrapport, kapittel "Bærekraft: Ansvarlige utlån" og vedlegget «Klimarisiko, TCFD» og "Fysisk klimarisiko i vår utlånsportefølje" Rapporterer på risiko og muligheter som drivere for nytenkning og produkttilpasning, men ikke metode og finansielle beregninger.
201-3	Ytelsesbaserte forpliktelser og andre pensjonsordninger				Ikke vesentlig for banken.
201-4	Økonomisk bistand mottatt fra staten				Ikke vesentlig for banken.

Indirekte økonomisk påvirkning

203-1	Investeringer i infrastruktur og andre tjenester			SDG 8.3	Årsrapport, kapittel «Bærekraft: Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling». Det rapporteres på investeringer i andre tjenester (utdelinger fra stiftelsene, kundeutbytte, sponsorater mm.), ikke investering i infrastruktur.
203-2	Betydelige indirekte konsekvenser				Ikke vesentlig for banken. Se våre viktigste temaer i kapittel «Bærekraft: intro».

Økonomisk kriminalitet og anti-korrupsjon

3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Bærekraft: Arbeid mot økonomisk kriminalitet og Ansvarlig rådgivning
-----	---------------------------------	---------	--	--	--

Anti-korrupsjon

205-1	Transaksjoner som er risikovurdert		GC 10	SDG 16.5	Årsrapport, kapittel «Bærekraft: Arbeid mot økonomisk kriminalitet og Ansvarlig rådgivning» Ikke brutt ned på forretningspartnere og regional tilhørighet
205-2	Kommunikasjon og opplæring om policyer og prosedyrer knyttet til antikorrupsjon				
205-3	Bekreftede tilfeller av korrupsjon og korrigerende tiltak				

Økonomisk kriminalitet

SB1SON-1	Arbeid mot hvitvasking og terrorfinansiering	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel "Bærekraft" og vedleggene "Klimagassutslipp i eget hus (energi- og klimaregnskap)" og "Klimagassutslipp i utlånsporteføljen"
----------	--	---------	--	--	---

Miljø

Utslipp og etterlevelse av miljøregelverk

3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel "Bærekraft" og vedleggene "Klimagassutslipp i eget hus (energi- og klimaregnskap)" og "Klimagassutslipp i utlånsporteføljen"
-----	---------------------------------	---------	--	--	---

Utslipp

305-1	Direkte utslipp av klimagasser (Scope 1)		GC 7, 8 og 9	SDG 12.2, 12.6, 12.8, 13.3, 15.a og b	Årsrapport, kapittel «Bærekraft», vedleggene «Klimagassutslipp i eget hus (energi- og klimaregnskap)» og «Klimagassutslipp i utlånsporteføljen»
305-2	Indirekte utslipp av klimagasser knyttet til energiforbruk (Scope 2)				
305-4	Intensitet på klimagassutslipp				
305-5	Reduksjon av klimagasser				
305-6	Utslipp av ozonreduserende stoffer (ODS)				Ikke vesentlig. Se våre vesentlige temaer i kapittel «Bærekraft: Våre viktigste temaer»
305-7	Nitrogenoksider (NOX), svoveloksider (SOX) og andre betydelige luftutslipp				

Oppfølging av leverandører - miljø

3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Bærekraft: Bærekraft i fondsforvaltning», vedlegg «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold»
-----	---------------------------------	---------	--	--	--

Miljøvurdering av leverandører

308-1	Nye leverandører som er vurdert opp mot miljøkriterier		GC 7, 8 og 9	SDG 13.3	Årsrapport, kapittel «Bærekraft: Bærekraft i fondsforvaltning», vedlegg «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold».
308-2	Negativ påvirkning på miljø i leverandørkjeden og iverksatte tiltak				

Samfunn

Ansatte

3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Våre medarbeidere» og «Bærekraft: Våre viktigste temaer»
-----	---------------------------------	---------	--	--	--

Arbeidsforhold

401-1	Antall nyansettelser og turnover		GC 1 og 6	SGD 8.5, 8.8 og 16b	Årsrapport, kapittel «Våre medarbeidere», vedlegg «Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering».
401-2	Fordeler gitt til fulltidsansatte, men ikke til midlertidige eller deltidsansatte				Alle fast ansatte med 20% stilling eller mer har samme rettigheter og ansattégoder. Vikarer er kun tilsluttet pensjonsordning og yrkesskadeforsikring.
401-3	Foreldrepermisjon				Årsrapport, kapittel «Våre medarbeidere», vedlegg «Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering».

Opplæring					
404-1	Gjennomsnittlig antall timer med opplæring per år per ansatt				Ca. 17,1 timer gjennomsnittlig antall timer på kurs per ansatt i morbank (inkluderer alle gjennomførte kurs i læringsportalen, samt timer brukt på kompetanseløft bærekraft og kompetanseløft AHV).
404-2	Programmer for videreut-danning og overgangen til pensjonist-tilværelsen.			SDG 4.4, 4.7 og 8.5 SDG 4.4, 4.7 og 8.5 SDG 4.4, 4.7 og 8.5	Vi tilbyr studiestøtte til videre- og etterutdanning. Basert på studiets relevans knyttet opp mot jobbinnhold for den enkelte og konsernets fremtidige kompetansebehov, dekker bedriften 100 %- av kostander knyttet til studiet. Utvikling av formell kompetanse i konsernet blir blant annet ivaretatt gjennom tilknytning til flere bransjerelaterte autorisasjonsordninger. Vi har et eget lederutviklingspro-gram for alle lederne i konsernet. Ingen programmer for overgang til pensjonisttilværelsen.
404-3	Prosentandel av ansatte som har regelmessige medarbei-dersamtaler				92 % av alle ansatte i morbank gjennomførte medar-beidersamtaler i 2022. Tallet er noe lavt grunnet fusjon, omorganisering og bytte av leder i samme periode som medarbeidersamtaler ble gjennomført.
Mangfold og like muligheter					
405-1	Kjønssammensetning av styrende organer og ledelsen		GC 6	SDG 8.5 og 16b	Årsrapport, kapittel «Våre medarbeidere: likestilling, mangfold, og inkludering», vedlegg «Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering».
405-2	Lønnsforskjeller mellom menn og kvinner				
Ikke-diskriminering					
406-1	Antall tilfeller av diskrimi-ne-ring og korrigerende tiltak som er iverksatt		GC 1, 2 og 6	SDG 8.8 og 16.b	Ingen kjente tilfeller av diskriminering
Oppfølging av leverandører - sosialt					
3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, vedlegg «Menneskerettigheter og anstendi-ge arbeidsforhold»
Sosial vurdering av leverandører					
414-1	Nye leverandører som er vurdert opp mot sosiale kriterier		GC 1-6	SDG 12.6 og 16.6	Årsrapport, kapittel «Bærekraft: Bærekraftig fondsfor-valtning», vedlegg «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold».
414-2	Negativ påvirkning på sosiale forhold i leveran-dørkjeden og iverksatte tiltak				
Markedsføring og personvern					
3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Bærekraft: Ansvarlig rådgivning og Etisk markedsføring»
Markedsføring og produktmerking					
417-1	Krav til merking av produkt- og tjenester		GC 2	SDG 9.4, 12.6, 12.8, 13.3 og 16.5	Årsrapport, kapittel «Bærekraft: Etisk markedsføring»
417-2	Tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til informasjon og merking av produkter og tjenester				
417-3	Tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til kommunikasjon og markedsføring				

Personvern					
418-1	Dokumenterte klager angående brudd på kundenes personvern og tap av kundedata				Årsrapport, kapittel «Bærekraft: Ansvarlig rådgivning»
Produktansvar og aktivt eierskap					
3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Bærekraft: Ansvarlige utlån»
Produktansvar					
FS7	Pengeverdien av produkter og tjenester utviklet for å gi en spesifikk sosial fordel		GC 1	SDG 8.10, 9.4 og 12.6	Årsrapport, kapittel «Bærekraft: Ansvarlige utlån»
FS8	Pengeverdien av produkter og tjenester utviklet for å levere en miljømessig fordel		GC 8 og 9	SDG 9.4, 12.2, 12.6, 12.8, 13.3, 15a og b	
Aktivt eierskap					
FS10	Andel og antall selskaper i porteføljen som det rapporterende selskapet har samhandlet med om miljømessige eller sosiale forhold.		GC 8	SDG 8.10, 11.a, 12.6, 12.8, 13.3	Årsrapport, kapittel «Bærekraft: Ansvarlige utlån»
FS11	Andel av selskaper i investeringsporteføljen med positiv og negativ screening for miljø- og samfunnsmessige forhold		GC 1,2, 4-6 og 7		Årsrapport, kapittel "Bærekraft: Bærekraft i fondsforvaltning"

Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse om SpareBank 1 Sørøst-Norges Bærekrafttrapport 2022

KPMG AS
Postboks 7000 Majorstuen
Sørkedalsveien 6
0306 Oslo

Telefon +47 45 40 40 63
Internett www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til Styret i Sparebank1 Sørøst-Norge

Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse om Sparebank1 Sørøst-Norges Bærekraftsrapport 2022

Om attestasjonsoppdraget

Vi har blitt engasjert av styret i Sparebank1 Sørøst-Norge («selskapet») til å avgi en attestasjonsuttalelse om bærekraftsrapporten inntatt i selskapets årsrapport for året som ble avsluttet 31. desember 2022 («rapporten»). Informasjonen gjennomgått i rapporten dekker følgende kapitler:

- «Våre medarbeidere», side 155-161
- «Bærekraft i SpareBank1 Sørøst-Norge», side 162-193
- Vedlegg 2 til vedlegg 3, side 200-208
- Vedlegg 5 til vedlegg 7, side 215-235
- Vedlegg 9 til vedlegg 11, side 238-250
- Redegjørelse for arbeid med likestilling, mangfold og inkludering, side 262-268

Vi har utført attestasjonsoppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for at rapporten i alt det vesentlige er utarbeidet i samsvar med Global Reporting Initiative («GRI») Standards som angitt på side 168 i rapporten.

Omfanget av vårt arbeid omfatter ikke framtidige hendelser eller selskapets overholdelse av formål og oppnåelse av målsettinger og forventninger. Vårt arbeid omfatter heller ikke informasjon på nettsider som rapporten refererer til, med mindre dette er spesifisert i denne attestasjonsuttalelsen.

Konklusjon

Vår konklusjon er formet på bakgrunn av, og er underlagt, de forhold som er angitt i denne attestasjonsuttalelsen.

Etter vår mening er innhentet bevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Basert på utførte handlinger og innhentet bevis, er vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at rapporten ikke i alt det vesentlige er utarbeidet i samsvar med GRI Standardene som angitt på side 168 i årsrapporten.

Ledelsens ansvar

Styret og daglig leder («ledelsen») er ansvarlig for utarbeidelsen av rapporten, og for informasjonen i den, i samsvar med GRI Standarden som angitt på side 168 i årsrapporten.

© KPMG AS, a Norwegian limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

KPMG Confidential

Offices in:

Oslo	Elverum	Molde	Straume
Alta	Finnsnes	Tromsø	Tynset
Arendal	Hamar	Trondheim	Ulsteinvik
Bergen	Haugesund	Skien	Sandefjord
Bodø	Knarvik	Sandnessjøen	Alesund
Bryne	Kristiansand	Stavanger	
Drammen	Mo i Rana	Stord	

Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som de finner nødvendig for å kunne utarbeide en rapport som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Videre er ledelsen ansvarlig for å forhindre og avdekke misligheter, samt for å identifisere og sikre at selskapet overholder de lover og forskrifter som er relevante for selskapets aktiviteter.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene.

Vi anvender den internasjonale standarden for kvalitetskontroll (ISQC 1) og opprettholder følgelig et omfattende system for kvalitetskontroll, herunder dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og gjeldende lovmessige og regulatoriske krav.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å utføre et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, og avgi en konklusjon på grunnlag av de handlinger vi har utført.

Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag i samsvar med internasjonal attestasjonsstandard (ISAE) 3000 (revidert) – «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», utgitt av International Auditing and Assurance Standards Board. Denne standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt rapporten ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

Utførte handlinger

Et attestasjonsoppdrag innebærer forespørsler, hovedsakelig til personer som er ansvarlig for å utarbeide informasjonen i rapporten, samt analytiske kontrollhandlinger og andre hensiktsmessige handlinger. Utførte handlinger avhenger av vår forståelse av rapporten og andre omstendigheter ved oppdraget, og vår vurdering av hvilke områder det er sannsynlig at vesentlig feilinformasjon kan oppstå. Våre handlinger omfattet:

- Sammenlignet informasjonen i rapporten mot de relevante kriterier i GRI.
- En risikovurdering, inkludert et mediesøk, for å identifisere forhold som kan ha betydning for selskapet i rapporteringsperioden.
- Forespørsler til ledelsen for å opparbeide en forståelse av selskapets prosesser for å identifisere vesentlige forhold for selskapets sentrale brukergrupper.
- Intervjuer med ledelsen og utvalgte ansatte, om bærekraftstrategi og retningslinjer for vesentlige forhold, samt implementering av disse i virksomheten. Intervjuene ble utført både på konsernnivå og i enkelte forretningsområder.
- Intervjuer av utvalgte ansatte, både på hovedkontoret og forretningsområder, som er ansvarlige for å fremskaffe informasjonen i rapporten.
- Gjennomgang av et begrenset utvalg av relevant intern og ekstern dokumentasjon for å vurdere påliteligheten av rapporten.
- Sammenlignet informasjonen som er presentert i rapporten med tilsvarende informasjon i relevante underliggende kilder for å vurdere om all relevant informasjon i slike underliggende kilder er inkludert i rapporten.

- Lest informasjonen i rapporten for å vurdere hvorvidt den er i tråd med vår overordnede kjennskap til, og erfaring med selskapets bærekraftarbeid.
- Vurdert informasjonen i GRI indeksen som presentert i selskapets bærekraftrapport som vedlegg «GRI indeks» på side 245-250.

Handlingene som utføres på et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, varierer i type og tidspunkt fra, og er i mindre omfang enn, et attestasjonsoppdrag som skal gi betryggende sikkerhet. Følgelig er graden av sikkerhet som oppnås ved et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, betydelig lavere enn ved et attestasjonsoppdrag som skal gi betryggende sikkerhet.

Iboende begrensninger

Det foreligger en generell mulighet for at det oppstår feil og mangler som ikke avdekkes av internkontrollen knyttet til utarbeidelsen av rapporten. Vårt attestasjonsoppdrag er ikke utformet for å avdekke alle svakheter i denne internkontrollen. Våre handlinger er utført på utvalgte deler av dokumentasjonen som ligger til grunn for rapporten og handlingene er ikke utført gjennom hele rapporteringsperioden.

Oslo, 9. mars 2023
KPMG AS

Anders Sjöström
Statsautorisert revisor

Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge

Innhold

1	Formål	257
2	Rammeverk - Styring og kontroll av godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge	257
3	Overordnede føringer og myndighetskrav	257
4	Godtgjørelsesutvalg	257
5	Definisjon	258
6	Hvem omfattes	258
7	Risikoevne og risikovilje – styringsmodell, ansvar og roller	258
8	Rapportering	261
9	Vedlikehold	261
10	Henvisning	261

1. Formål

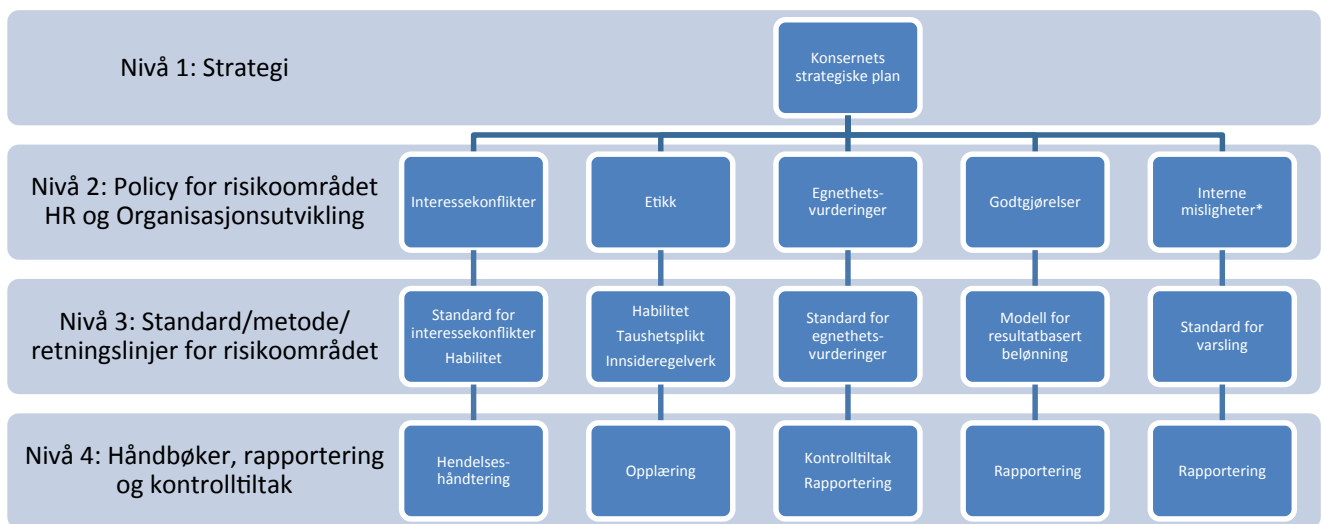
Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge (morbank) skal bidra til å opprettholde bankens konkurransekraft, tiltrekke og beholde relevant kompetanse, fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med bankens risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter.

En prestasjonsfremmende godtgjørelsesordning er et viktig strategisk virkemiddel. All belønning i SpareBank 1 Sørøst-Norge skal bidra til måloppnåelse og ønsket adferd.

Styret skal fastsette og sørge for at banken til enhver tid har og praktiserer retningslinjer og rammer for godtgjørelsesordningen. Godtgjørelsesordningen skal være i samsvar med bankens strategi, overordnede mål, økonomisk bæreevne, risikotoleranse og langsiktige interesser.

2. Rammeverk - Styring og kontroll av godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge

2.1. Overordnede styringsdokumenter

3. Overordnede føringer og myndighetskrav

Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge bygger i hovedsak på følgende instanser/lover som gir viktige føringer og prinsipper som må legges til grunn for god styring av godtgjørelse:

- Lov om finansforetak og finanskonsern
- Forskrift om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksforskriften)
- Lov om allmennaksjeselskaper
- Forskrift om retningslinjer og rapport om godtgjørelse for ledende personer
- Finanstilsynets rundskriv 2/2020 av 19.05.2020.

4. Godtgjørelsesutvalg

Foretak med flere enn 50 ansatte og foretak med forvaltningskapital over 5 mrd. kroner skal ha et eget godtgjørelsesutvalg oppnevnt av styret. Utvalget skal ha minst en representant for de ansatte og skal for øvrig bestå av hele eller deler av styret. Utvalget skal ha tilstrekkelige kunnskaper og erfaring med risikoanalyser for å kunne vurdere om godtgjørelsespolitikken er passende for banken.

Godtgjørelsesutvalget i SpareBank 1 Sørøst-Norge skal bestå av tre medlemmer; styrets leder, nestleder og et medlem valgt blant styrets ansattrepresentanter. Utvalget ledes av styrets leder.

Viser til Instruks for styrets godtgjørelsesutvalg.

5. Definisjon

Godtgjørelse omfatter alle fordeler en person mottar i kraft av sin stilling i banken.

Dette omfatter lønn og annen godtgjørelse i form av:

- basislønn
- naturalytelser
- bonuser
- tildeling av egenkapitalbevis, tegningsretter, opsjoner og andre former for godtgjørelse som er knyttet til egenkapitalbevis eller utviklingen av kursen på egenkapitalbevis i selskapet
- pensjonsordninger
- førtidspensjonsordninger
- etterlønsordninger
- alle former for variable elementer i godtgjørelsen, eller særskilte ytelser som kommer i tillegg til basislønn.

6. Hvem omfattes

Policy for godtgjørelse gjelder for alle ansatte i SpareBank 1 Sørøst-Norge morbank. Det stilles spesielle krav til godtgjørelsesordninger for ledende ansatte, ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for bankens risikoeksponering, ansatte med kontrolloppgaver og tillitsvalgte, se punkt 7.2.

Ledende ansatte er i SpareBank 1 Sørøst-Norge definert til:

- Konsernledelsen

SpareBank 1 Sørøst-Norge har lagt til grunn et overordnet prinsipp om at konsernledelsen, som øverste leder for det enkelte forretningsområde ivaretar styring og kontroll av risiko i egen virksomhet gjennom sitt lederskap.

Øvrige skjønnsmessige kriterier for identifisering av ledende personer skal følge de til enhver tid gjeldende kriterier fastsatt av Finanstilsynet.

For SpareBank 1 Sørøst-Norge er dette definert til å være:

- Konsernledelsen
- Styret
- Leder for representantskapet

Ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for bankens risikoeksponering:

- Regionledere BM og PM
- Ledere for kredittområdet BM og PM
- Leder finans

Ansatte med kontrolloppgaver:

- Leder risikostyring
- Leder compliance

En person anses å være risikotaker dersom vedkommende i forrige regnskapsår ble tildelt samlet godtgjørelse lik eller høyere enn et medlem av konsernledelsen.

7. Risikoevne og risikovilje – styringsmodell, ansvar og roller

Banken skal ha en lav risikoprofil på godtgjørelse der ingen enkelthendelser (utbetaling, tildeling) skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad.

7.1. SpareBank 1 Sørøst-Norge – en attraktiv arbeidsgiver

Banken skal være en attraktiv arbeidsgiver med en lønnspolitikk som er konkurransedyktig. Bankens godtgjørelsesordning skal motivere til etterlevelse av konsernets visjon, verdier og strategi.

Lønn skal bidra til motivasjon, innsats, resultater og bærekraftig utvikling av banken. Den skal gi rom for individuell avlønning og skal bidra til å tiltrekke, utvikle og beholde dyktige medarbeidere med relevant kompetanse, og for øvrig være i tråd med prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse.

Lønnsdannelsen i banken skal stå i et balansert forhold til lønnsomhet, inntjening, samfunnsøkonomiske hensyn, det arbeid som utføres, og stillingens ansvars- og myndighetsforhold, i tillegg til kompetansekrav, problemløsningsnivå og markedsmessige hensyn.

7.1.1. Likelønn

Godtgjørelse skal fastsettes på samme måte for kvinner og menn. Likelønnsprinsippet innebærer at medarbeidere skal lønnes likt for samme arbeid eller arbeid av lik verdi, uavhengig av kjønn.

Alle medarbeidere i banken skal kjenne sammensetningen av sin totale godtgjørelse. En enkel, klar og forståelig godtgjørelsesprofil er et virkemiddel i konkurransen om kompetanse og arbeidskraft.

7.1.2. Fast lønn

Føringer i lønnsystemet er at fastlønn skal utgjøre hoveddelen av den ansattes lønn. Videre består den enkelte medarbeiders faste lønn av følgende forhold:

- Stillingsvurdering – jobbkraav (kompleksitet, ansvar og myndighet)
- Dyktighetsvurdering - kompetanse, resultater, atferd
- Markedsvurdering - tilbud, etterspørsel, benchmark

Medarbeidere skal ikke motta styrehonorar for verv de påtar seg innenfor konsernet, eventuelle styrehonorarer utenfor konsernet avklares med konsernsjef. Ansatterepresentanter i bankens styre omfattes ikke av denne regelen.

7.1.3. Variabel lønn

Banken kan ha individuelle ordninger for variabel lønn knyttet til måloppnåelse. Resultatbaserte belønningsordninger kan avtales.

7.1.4. Pensjonsordning

Bankens medarbeidere opparbeider pensjonsrettigheter i henhold til bankens enhver tid gjeldende pensjonsordning.

7.1.5. Kollektive goder

Alle medarbeidere er berettiget til de enhver tid gjeldende kollektive goder som er beskrevet i bankens personalhåndbok.

7.1.6. Naturalytelser

Naturalytelser er lønn i annet enn penger som medarbeidere får i arbeidsforholdet og som gir en privatøkonomisk fordel. Ledende ansatte vil normalt tildeles naturalytelser som er vanlige for sammenlignbare stillinger og der det foreligger et tjenstlig behov.

7.1.7. Etterlønnordninger

Hovedregelen er å ikke ha egne ordninger som regulerer etterlønn, pensjon og andre individuelle forhold, utover det som er normalt for stillingen, for ansatte i konsernet. Markedsmessige forhold kan allikevel gjøre at det er behov for å inngå slike avtaler.

Sluttavtaler som inngås med andre enn konsernsjef skal tilpasses de resultater som er oppnådd over tid, og utformes slik at manglende resultater ikke belønnes.

7.1.8. Opsjoner

Banken kan ha ordninger for tildeling av egenkapitalbevis, tegningsretter, opsjoner eller andre former for godtgjørelse som er knyttet til egenkapitalbevis eller utviklingen av kursen på egenkapitalbevisene i banken.

7.2. Særskilte regler for ledende ansatte, ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for bankens risikoeksponering og ansatte med kontrolloppgaver

7.2.1. Retningslinjer for variabel godtgjørelse

- Det skal være et balansert forhold mellom fast og variabel godtgjørelse for ledende ansatte. Fastlønnen skal være tilstrekkelig høy til at banken kan unnlate å betale variabel godtgjørelse.
- For konsernsjef og konsernledelsen skal variabel godtgjørelse ikke utgjøre mer enn halvparten av den faste godtgjørelsen. Dette prinsippet skal som hovedregel også gjelde for øvrige ledende ansatte i banken.

- For ledere, risikotakere og ansatte med kontrolloppgaver skal variabel godtgjørelse fastsettes basert på funksjonsspesifikke målsettinger og ikke være basert på resultatet i enheten de overvåker. Godtgjørelsesordningen må ikke utfordre deres uavhengighet.

Øvrige forhold er beskrevet i Forskrift om finansforetak og finanskonsern.

7.2.2. Risikojustert resultat

Variabel godtgjørelse skal baseres på en kombinasjon av vurdering av vedkommende person, vedkommende avdeling og banken som helhet. Ved måling av resultater skal risiko for foretaket og kostnader knyttet til behov for kapital og likviditet hensyntas.

Utgangspunktet for fastsetting av variabel godtgjørelse skal være risikojustert resultat. Prosessen for å fastsette godtgjørelsen skal ta høyde for risikoer som følger av foretakets virksomhet, inklusive kostnaden for kapital og likviditet som virksomheten trenger.

Det bør fremgå i styrets vedtak at risikovurderinger er gjort ved tildeling.

Før utbetaling av utsatt godtgjørelse til ledende ansatte skal det gjøres en vurdering om forutsetninger og kriterier for å foreta en forsvarlig utdeling fortsatt foreligger, herunder vurdering av risikojustert resultat, hvorvidt vekst er innenfor vedtatte rammer, hvorvidt det er behov for ytterligere emisjoner, i hvilken grad kapitaldekningen er tilfredsstillende og hvorvidt utbetaling vil kunne påvirke utbyttegrad.

7.3. Ansvar og roller for styring og kontroll av godtgjørelsesrisiko

7.3.1. Styret

Styret har ansvar for:

- å godkjenne policy for godtgjørelse, samt påse at dokumentasjonen som ligger til grunn for beslutninger er ivarettatt.
- å fastsette ramme for variabel lønn
- å fastsette lønn og annen godtgjørelse til konsernsjef årlig
- å godkjenne «Rapport om årlig gjennomgåelse og praktisering» og «Lederlønnrapport»
- å fremlegge «Lederlønnrapport» for representantskapet.

7.3.2. Konsernsjef

Konsernsjef har ansvar for:

- å fastsette årlig lønn og annen godtgjørelse til øvrige medlemmer i konsernledelsen etter forankring i godtgjørelsesutvalget.

7.3.3. Godtgjørelsesutvalget

Godtgjørelsesutvalget har ansvar for:

- å forberede alle saker om godtgjørelser som skal behandles av styret i henhold til «Instruks for styrets godtgjørelsesutvalg».
- å foreta en årlig gjennomgåelse av praktiseringen av godtgjørelse og utarbeide en skriftlig rapport som forelegges styret.
- å forberede «Lederlønnrapport» i henhold til pkt. 8.2.
- å være rådgiver for konsernsjef når det gjelder godtgjørelse til konsernledelsen.

7.3.4. Intern revisor

Intern revisor har ansvar for:

- å gjennomgå rapport om årlig praktisering av godtgjørelse og gi styret sine anbefalinger.

7.3.5. Ekstern revisor

Ekstern revisor har ansvar for:

- å gjennomgå rapport om godtgjørelse som ledende personer har mottatt eller har til gode i løpet av det foregående regnskapsåret (Lederlønnrapporten) før rapporten behandles av representantskapet.

7.3.6. Representantskapet

Representantskapet har ansvar for:

- å behandle og vedta «Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge» ved enhver vesentlig endring og minst hvert fjerde år, jf. Lov om allmennaksjeselskaper § 6-16a. (5).
- å behandle og vedta «Lederlønnsrapport».

8. Rapportering

8.1. Rapport om gjennomgåelse og praktisering

Banken skal minst en gang i året foreta en gjennomgåelse av praktiseringen av godtgjørelse og utarbeide en skriftlig rapport som forelegges styret. Rapporten skal gjennomgås av uavhengig kontrollfunksjon (intern revisor).

8.2. Lederlønnsrapport

Styret skal utarbeide en rapport om godtgjørelse som ledende personer har mottatt eller har til gode i løpet av det foregående regnskapsåret. Rapporten skal omfatte godtgjørelse som tidligere, nåværende og fremtidige ledende personer har mottatt eller har til gode i løpet av ett regnskapsår jf. Forskrift om retningslinjer og rapport om godtgjørelse for ledende personer §6 (2). Informasjonen skal individualiseres per ledende person. Lederlønnsrapporten skal behandles og vedtas av representantskapet. Ledende personer, som skal inngå i rapporten, defineres til konsernledelsen, styret og leder av representantskapet. Øvrige medlemmer av representantskapet inngår også i rapporten, men individualiseres ikke.

Banken skal offentliggjøre informasjon om godtgjørelse i henhold til den til enhver tid gjeldende lovgivning.

8.3. Unntak fra opplysningsplikten

Rapporten skal ikke inneholde personopplysninger som nevnt i Europaparlaments- og Rådsforordning (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (personvernforordningen) artikkel 9 nr. 1.

Styret skal sørge for at rapporten ikke inneholder opplysninger som viser til den enkelte ledende persons familiesituasjon.

Opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt omfattes ikke av rapporteringsplikten, og skal ikke offentliggjøres. Opplysninger som ikke kan gis uten uforholdsmessig skade på selskapet kan også unntas offentliggjøring, dersom det er nødvendig.

9. Vedlikehold

Policy for godtgjørelse gjelder for ett år av gangen og revideres årlig. Endring av godtgjørelsesordninger skal drøftes med tillitsvalgte. Godtgjørelsesutvalget skal forberede styrets behandling av Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge.

10. Henvisning

Instruks for styrets godtgjørelsesutvalg SpareBank 1 Sørøst-Norge.

Policy for styring av interessekonflikter SpareBank 1 Sørøst Norge.

Revisjonshistorikk

Dato	Beskrivelse	Dokumenteier
05.10.2021	Behandlet av konsernledelsen	Marianne Thorsdal
06.10.2021	Orientert SAMU	Marianne Thorsdal
14.10.2021	Behandlet av styrets godtgjørelsesutvalg	Marianne Thorsdal
14.10.2021	Vedtatt av styret	Marianne Thorsdal
09.02.2022	Behandlet av styrets godtgjørelsesutvalg	Marianne Thorsdal
09.02.2022	Behandlet av styret	Marianne Thorsdal
22.03.2022	Vedtatt av representantskapet	Marianne Thorsdal

Rapport om godtgjørelse til ledende personer 2022 (Lederlønnssrapport)

Innledning

Rapporten er forberedt og utarbeidet på bakgrunn av de krav som fremgår av allmennaksjeloven § 6-16b og forskrift om retningslinjer og rapport om godtgjørelse for ledende personer.

SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Modum fusjonerte 1. april 2022, hvor SpareBank 1 Sørøst-Norge var overtakende bank.

Denne rapporten omhandler ledende personer i morbank, definert til konsernledelsen, styret og representantskapet.

Godtgjørelse for ledende personer fra tidligere SpareBank 1 Modum inngår i rapporten fra fusjonstidspunktet. Som følge av fusjonen og organisatoriske endringer er konsernledelsen i 2022 utvidet med to personer fra ni til elleve medlemmer.

Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge ble vedtatt av representantskapet 22. mars 2022. Revidert policy fremlegges for representantskapet på ordinært møte 30. mars 2023. Alle tall er oppgitt i hele tusen kroner hvis ikke annet er oppgitt.

For mer informasjon, se bankens delårsregnskap og årsrapport for 2022.

Total godtgjørelse

Tabell - Godtgjørelse til ledende personer for regnskapsåret 2022
Alle tall i hele tusen.

Navn på ledende person, stilling	1										2					Ekstraordinære gjenstander	4		5		6				Foretak i samme konsern eller foretaksgruppe
	Fast godtgjørelse						Variabel godtgjørelse					Pensjonskostnad		Total godtgjørelse	Andel fast og variabel godtgjørelse										
	Fastlønn		Honorar		Naturalytelser		Ett-års variabel		Flerårig variabel			2021		2022			2021		2022		2021		2022		
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021		2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022		
Per Halvorsen, konsernsjef ¹	1 824	3 239			92	201		224							18 445	2 330	20 361	5 994	100 %	96 %	0 %	4 %			
Lasse Olsen, konserndirektør personmarkedet	1 786	1 884			159	206	92	126	38	40					197	208	2 272	2 464	94 %	93 %	6 %	7 %			
Arent Kristian Anfinsen, konserndirektør bedriftsmarked ¹	849	1 527			84	155		103							125	216	1 058	2 001	100 %	95 %	0 %	5 %			
Geir Arstein Hansen, visedirektør økonomi og finans ¹	1 750	1 912			180	212	359	254	63	47					944	591	3 296	3 016	87 %	90 %	13 %	10 %			
Marianne S. Evensen, konserndir. compliance, personvern og juridisk	1 321	1 398			143	180	112	92	63	48					361	333	1 998	2 051	91 %	93 %	9 %	7 %			
Roar Snippen, konst. konserndirektør økonomi og finans ¹	957	1 676			85	158		112							121	311	1 163	2 257	100 %	95 %	0 %	5 %			
Johan Hjerkin, konserndirektør strategi og forretningsutvikling	1 510	1 584			120	156	86	106	38	41					206	215	1 961	2 102	94 %	93 %	6 %	7 %			
Marianne Thorsdal, konserndirektør HR og organisasjonsutvikling ¹	691	1 222			85	182		81							121	203	897	1 688	100 %	95 %	0 %	5 %			
Torje Stormoen, konserndirektør forretningsstøtte	1 272	1 347			163	206	82	90	38	34					220	229	1 775	1 906	93 %	94 %	7 %	6 %			
Kristian Kloster, konst. konserndirektør risikostyring, fra august 2022		500				58									71	0	629		100 %		0 %				
Egil Meland, konserndirektør datterselskaper, fra april 2022		1 555				222									1 210	0	2 987		100 %		0 %				
Rune Fjeldstad, administrerende direktør, til juni 2021 ²	2 559				39	156		70						600		3 425		93 %		7 %					
Stian Thomassen, direktør BM, til juni 2021 ²	1 594				93	89		38						141		1 954		94 %		6 %					
Finn Haugen, styreleder		575	575	2													577	575	100 %	100 %	0 %	0 %			
Anne Berg Behring, nestleder styret		229	320														229	320	100 %	100 %	0 %	0 %			
Heine Wang, styremedlem		279	250														279	250	100 %	100 %	0 %	0 %			
Jan Erling Nilsen, styremedlem		154	210														154	210	100 %	100 %	0 %	0 %			
Elisabeth Haug, styremedlem		170	170														170	170	100 %	100 %	0 %	0 %			
John-Arne Haugerud, styremedlem, fra april 2022			128															128		100 %		0 %			
Lene M. Aa. Thorstensen, varamedl. til mars 2022, styremedl. fra april 2022			128															128		100 %		0 %			
Hanne Myhre Gravdal, styremedlem ansattes representant		179	185														179	185	100 %	100 %	0 %	0 %			
Frede Christensen, styremedlem ansattes representant		99	170														99	170	100 %	100 %	0 %	0 %			
Anne Leversby, fast møtende varamedlem, (observatør), fra april 2022			91															91		100 %		0 %			
Gisle Dahn, styremedlem, til juni 2021 ²		106															106		100 %		0 %				
Janne Sølvli Weseth, styremedlem, til juni 2021 ²		85															85		100 %		0 %				
Geir A. Vestre, styremedlem ansattes representant, til juni 2021 ²		77															77		100 %		0 %				
Lars Ole Bjørnsrud, representantskapsleder		92	80														92	80	100 %	100 %	0 %	0 %			
Øvrige medlemmer representantskapet		435	356														435	356	100 %	100 %	0 %	0 %			
Sum	16 113	17 844	2 480	2 662	1 245	1 936	977	1 188	345	210	0	0	21 482	5 918	42 643	29 759	97 %	95 %	95 %	95 %	3 %	5 %	85	0	

Forklaring tabell per ledende person:

1. Lønn, honorar og naturallytelser for 2021 gjelder lønn mm fra SpareBank 1 Sørøst-Norge fra 01.06.2021 til 31.12.2021. Lønn fra Sparebanken Telemark for perioden 01.01.2021 til 31.05.2021 er ikke inkludert i oversikten over.
2. Ledende personer og styremedlemmer som fratrådte i 2021 er med i oversikten for visning av historikk.

Fast godtgjørelse, kolonne 1:

Fastlønn: Avtalt fastlønn opptjent og utbetalt i det enkelte rapporteringsår, henholdsvis 2021 og 2022.

Honorar: Møtegodtgjørelse til medlemmer av styret og representantskapet opptjent og utbetalt i det enkelte rapporteringsår, henholdsvis 2021 og 2022. Naturallytelser: Kan være elektronisk kommunikasjon, forsikringsordninger, bilhold etter avtale, fri bil (firmabil), rentefordel og rabatt på EK-bevis som er opptjent og innberettet i det enkelte rapporteringsår, henholdsvis 2021 og 2022.

Variabel godtgjørelse, kolonne 2:

Ett-års variabel - 2021: Individuell bonus, opptjent i 2017 - 2020 -> utbetalt i 2021 og bonus til ansatte i tidligere BV, opptjent i 2020 -> utbetalt i 2021.

Ett-års variabel - 2022: Bonus til alle ansatte, opptjent i 2021 -> utbetalt i 2022. Godtgjørelsen skulle vært rapportert i 2021, men siden vedtaket om utbetaling forelå etter frist for rapportering er godtgjørelsen tatt med i rapporten for 2022.

Flerårig variabel 2021: Ikke utbetalt individuell bonus, opptjent i 2020 for ledende ansatte i tidligere BV.

Flerårig variabel 2022: Individuell bonus, opptjent i 2018 - 2020 for ledende ansatte i tidligere BV -> utbetalt i 2022

Ingen rapportering i kolonne 3 ekstraordinære gjenstander.

Egenkapitalbevis

Alle fast ansatte i konsernet fikk i 2022 tilbud om å delta i en spareordning i egenkapitalbevis. Sparebeløpet ble benyttet til å kjøpe egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge med en rabatt på 30 prosent per bevis. Tegningsperioden var 12. mai klokken 09.00–24. mai 2022 klokken 16.00, 19. mai 2022 for primærinnsidere.

Tegningskurs 58,50 nok. Det er ingen bindingstid på egenkapitalbevisene. Fordelen inngår i oppgitt beløp i kolonne 1 under «Naturallytelser» i skjema «Totalt godtgjørelse».

Ansatte ble tilbudt følgende tre alternative ordninger:

1. Sparebeløp 12.000 nok tildelt EK-bevis for 17.143 nok -rabatt 5.143 nok
2. Sparebeløp 24.000 nok tildelt EK-bevis for 34.286 nok -rabatt 10.286 nok
3. Sparebeløp 36.000 nok tildelt EK-bevis for 51.429 nok -rabatt 15.429 nok

Selskapets adgang til å tilbakekreve variabel godtgjørelse

Dagens retningslinjer åpner for å kunne kreve tilbake utbetalt variabel godtgjørelse. Det har ikke vært tilbakekrevd variabel godtgjørelse i regnskapsåret 2022.

Informasjon om hvordan godtgjørelsen samsvarer med godtgjørelsens retningslinjer og hvordan ytelseskriterier ble brukt

Samlet godtgjørelse til konsernledelse består av fastlønn og variabel godtgjørelse, naturallytelser og pensjons- og forsikringsordninger. Fastlønn og variabel godtgjørelse til konsernsjef er fastsatt av styret etter vurdering og innstilling fra godtgjørelsesutvalget. Fastsettelse av godtgjørelse til øvrige medlemmer i konsernledelsen er fastsatt

av konsernsjef etter forankring i godtgjørelsesutvalget. Vurderingene er gjort med utgangspunkt i oppnådde resultater på definerte målområder i henhold til balansert målstyring og individuelle prestasjoner samt lønnsutviklingen i sammenlignbare stillinger. Fastlønnen utgjør hoveddelen av godtgjørelsen og variabel godtgjørelse utgjør ikke mer enn halvparten av den faste godtgjørelsen.

Godtgjørelse til styret og representantskapet er fastsatt av representantskapet etter innstilling fra valgkomiteen og inngår ikke i oversikter som viser årlige endringer av godtgjørelse og selskapets resultat.

For å nå bankens ambisjoner om å bli en regionbank for Sørøst-Norge, kreves et høyt kompetansenivå for ledelse og ledende personer. Det er vesentlig at banken har kontinuitet og forutsigbarhet for denne ansattgruppen og betingelsene må være konkurransedyktige. Når lønn og andre godtgjørelser reflekterer kompetansekrav og nivå på oppgaveløsning som er nødvendig, mener vi det bidrar til bankens langsiktige resultater.

Bonus til alle ansatte som ble utbetalt i 2022 er opptjent i 2021 og inngår i årets lederlønnssrapport da vedtak om utbetaling først forelå etter frist for rapportering for 2021. Individuell bonus som ble utbetalt til ledende ansatte i tidligere SpareBank 1 BV i 2022 er opptjent i årene 2018 – 2020.

SpareBank 1 BV og Sparebanken Telemark fusjonerte 1. juni 2021. De to bankene hadde da hver sin styregodkjente ordning for resultatbasert belønning og det var behov for å finne en felles løsning på håndtering av den resultatbaserte belønningen for fusjonsåret 2021. Godtgjørelsesutvalget og styret behandlet saken i flere møter.

En forsvarlighetsvurdering av nivå for utbetaling av resultatbasert belønning til alle ansatte og utbetaling av individuell resultatbasert belønning, opptjent i 2018 – 2020, for ledende ansatte i tidligere SpareBank 1 BV ble gjennomført i styremøte 18. januar 2022 basert på prognoser for 2021 og på oppnådde resultater i tidsrommet 2018-2021. Etter at endelig regnskap for 2021 forelå, behandlet styret i møte 9. februar 2022 saken på ny, utdrag fra vurdering i styresak 32/22: «Konsernet leverer et resultat som er bedre enn prognostisert og har høy soliditet. Endelig regnskap er i tråd med det administrasjonen tidligere har orientert styret om og bekrefter at resultatet er bedre enn prognostisert og med ren kjernekapitaldekning på over 18 prosent etter kontantutbytte.» På bakgrunn av dette fattet styret følgende vedtak «Styret vedtok å gi ansatte i morbanken en 7 prosent utbetaling av lønn som resultatbasert belønning for 2021. Det legges videre til grunn at årets andel av tidligere avsatt resultatbasert belønning til ledende ansatte i SpareBank 1 BV kan utbetales.»

Unntak og avvik fra godtgjørelsespolitikken og prosedyren for implementering

Det er ingen unntak eller avvik fra godtgjørelsespolicy og prosedyren for implementering.

Årlige endringer av godtgjørelse og selskapets resultat

Tabell over samlet godtgjørelse og endring fra foregående år																
Navn	2017	2018	Endring (nok) 2017/2018	Endring (%) 2017/2018	2019	Endring (nok) 2018/2019	Endring (%) 2018/2019	2020	Endring (nok) 2019/2020	Endring (%) 2019/2020	2021	Endring (nok) 2020/2021	Endring (%) 2020/2021	2022	Endring (nok) 2021/2022	Endring (%) 2021/2022
Rune Fjeldstad til juni 2021 (1)	2 862	3 039	177	6 %	3 108	69	2 %	3 229	121	4 %	2 755	-474	-15 %	0	-2 755	-100 %
Geir Årstein Hansen	1 726	1 829	103	6 %	1 849	20	1 %	1 900	51	3 %	2 289	389	20 %	2 425	136	6 %
Marianne Sommero Evensen	1 123	1 225	102	9 %	1 296	71	6 %	1 524	228	18 %	1 575	51	3 %	1 718	143	9 %
Stian Thomassen til juni 2021 (2)	1 714	1 808	94	5 %	1 859	51	3 %	1 903	44	2 %	1 776	-127	-7 %	0	-1 776	-100 %
Lasse Olsen	1 709	1 832	123	7 %	1 884	52	3 %	1 947	63	3 %	2 037	90	5 %	2 256	219	11 %
Johan Hjerkin, fra mai 2017	824	1 479	655	79 %	1 617	138	9 %	1 689	72	4 %	1 717	28	2 %	1 887	170	10 %
Tonje Stormoen	1 008	1 193	185	18 %	1 316	123	10 %	1 468	152	12 %	1 518	50	3 %	1 677	159	10 %
Roar Snippen, fra juni 2021											1 042	1 042		1 946	904	87 %
Marianne Thorsdal, fra juni 2021											776	776		1 485	709	91 %
Arent K. Anfinsen, fra juni 2021											933	933		1 785	852	91 %
Per Halvorsen, fra juni 2021											1 916	1 916		3 664	1 748	91 %
Edil Meland, fra april 2022														1 777	1 777	
Kristian Kloster, fra august 2022														558	558	
	10 966	12 405	1 439	13 %	12 929	524	4 %	13 660	731	6 %	18 334	4 674	34 %	21 177	2 843	16 %

(1) Tidligere administrerende direktør - sluttavtale med virkning fra 1. juni 2021.

(2) Tidligere direktør BM - sluttavtale med virkning fra 1. juni 2021.

Gjennomsnittlig godtgjørelse fordelt på årsverk			
Årsverk	Samlet godtgjørelse	Gjennomsnittlig godtgjørelse	År
223	164 108	735	2017
220	145 846	663	2018
223	151 284	678	2019
228	154 997	680	2020
308	225 019	731	2021
415	335 211	807	2022

Tabellen over viser gjennomsnittlig godtgjørelse fordelt på antall årsverk ekskl. ledende personer i perioden 2017 – 2022.

Gjennomsnittlig årsverk og lønn er hensyntatt at ansatte fra tidligere Sparebanken Telemark er med i oversikten fra 1. juni 2021, og tidligere SpareBank 1 Modum er med i oversikten fra 1. april 2022.

Årsoverskudd før øvrige resultatposter (mnok)	
2017	509
2018	596
2019	539
2020	505
2021	869

Tabellen over viser bankens resultat i perioden 2017 – 2021.

Informasjon vedrørende representantskapets vedtak

Rapport om godtgjørelse til ledende personer 2021 ble behandlet av representantskapet 22.03.2022.

Representantskapets leder redegjorde for saken i møtet, jfr. også saksunderlag som var vedlagt innkallingen.

Det ble deretter fattet følgende enstemmige vedtak: «Representantskapet godkjente fremlagte Rapport om godtgjørelse til ledende personer 2021 (Lederlønnsrapport).»

Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering 2022

Rapportering i tråd med aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP)

Del 1: Tilstand for kjønnslikestilling

Konsernet har de siste årene gjennomgått to fusjoner. SpareBank 1 BV fusjonerte med Sparebanken Telemark i 2021 og ble SpareBank 1 Sørøst-Norge. I 2021 ble SpareBank 1 Modum innfusjonert i SpareBank 1 Sørøst-Norge. 2020-kolonnen viser kun tall fra SpareBank 1 BV, mens 2021 viser tall fra SpareBank 1 Sørøst-Norge (tidligere SpareBank 1 BV og tidligere Sparebanken Telemark). 2022 viser tall fra alle de tre fusjonerte selskapene. Konserntallene viser tall fra morbank og datterselskaper samlet.

Om ikke annet er spesifisert er tallene i rapporten per 31.12.2022. Sykefravær rapporteres gjennom året. Symbolet «-» indikerer manglende historikk.

Kjønnsbalanse i virksomheten

Ansatte totalt	Konsern			Morbank		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Antall ansatte totalt ¹⁾	649	552	354	448	385	240
Antall årsverk ¹⁾	626,2	533,0	343,9	431,6	377,8	236,0
Andel kvinner	57 %	59 %	57 %	56 %	55 %	55 %
Andel menn	43 %	41 %	43 %	44 %	45 %	45 %

Ledere	Konsern			Morbank		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Andel kvinner i konsernledelsen (nivå 2)	30 %	38 %	33 %	30 %	38 %	33 %
Andel kvinner ledernivå 3-4	42 %	37 %	35 %	39 %	31 %	32 %
Andel kvinnelige ledere totalt	41 %	-	-	38 %	-	-

Styret	Konsern			Morbank		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Andel kvinner i styret	23 %	26 %	40 %	44 %	43 %	43 %

1. Ansatte i Grenland Gruppen AS, som ble kjøpt opp av SpareBank 1 Regnskapshuset AS i november 2022, er ikke inkludert i antall ansatte eller årsverk.

Per 31.12.2022 var det 649 antall ansatte i konsernet – fordelt på 448 ansatte i morbank og 201 i datterselskaper. Andelen kvinner totalt i konsernet er 57 %, mens kvinneandelen blant ledere er 41 %. Kvinneandelen blant ledere er høyere i konsernet totalt, enn i morbank. Andel kvinner i styret i morbank er 44 %, mens den på konsernnivå er på 23 %. Totalt sett er kvinner underrepresentert på ledernivåer i SpareBank 1 Sørøst-Norge. Vi vil fremover jobbe for bedre kjønnsbalanse på alle ledernivåer i hele konsernet.

Alderssammensetning i virksomheten

Ansatte totalt	Konsern			Morbank		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Ansatte under 30 år	10 %	9 %	11 %	8 %	6 %	11 %
Ansatte 30-50 år	45 %	42 %	45 %	43 %	40 %	41 %
Ansatte over 50 år	45 %	49 %	44 %	49 %	54 %	48 %

Ledere	Konsern			Morbank		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Andel ledere - under 30 år	1 %	-	-	0 %	-	-
Andel ledere - 30-50 år	45 %	-	-	41 %	-	-
Andel ledere - over 50 år	54 %	-	-	59 %	-	-

Lønn fordelt på kjønn og stillingsgrupper

Ledere	Konsern			Morbank		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Gjennomsnittslønn kvinner	1.084.791	1.021.060	951.515	1.002.547	1.008.166	950.500
Gjennomsnittslønn menn	1.187.239	1.056.596	1.047.620	1.106.125	1.006.312	1.020.625
Kvinner lønn i % av menns lønn	91 %	97 %	91 %	91 %	100 %	93 %

Øvrige ansatte	Konsern			Morbank		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Gjennomsnittslønn kvinner	609.775	564.029	558.606	595.105	572.238	537.881
Gjennomsnittslønn menn	744.624	686.678	681.197	677.295	643.726	619.289
Kvinner lønn i % av menns lønn	82 %	82 %	82 %	88 %	89 %	87 %

Kvinner tjener mindre enn menn i SpareBank 1 Sørøst-Norge. Kjønnsskjellene i lønn er noe mindre på ledernivå enn på medarbeidernivå. Vi ser de samme trendene i morbank, som for konsernet totalt. Å arbeide systematisk for likelønn er en av målsetningene for konsernet mot 2025.

Foreldrepermisjon fordelt på kjønn

Foreldrepermisjon	Konsern			Morbank		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Antall kvinner som tok ut foreldrepermisjon	12	10	6	7	5	5
Antall menn som tok ut foreldrepermisjon	8	4	2	3	2	1
Gjennomsnittlig antall uker kvinner	34	31	31	34	34	31
Gjennomsnittlig antall uker menn	10	15	14	14	20	14

Heltid – deltid fordelt på kjønn

Deltid	Konsern			Morbank		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Andel deltid kvinner	5,5 %	6,0 %	-	4,7 %	3,7 %	-
Andel deltid menn	1,1 %	0 %	-	1,5 %	0 %	-

Sykefravær

Sykefravær (gjennom året)	Konsern			Morbank		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Eget sykefravær	5,1 %	4,3 %	4,0 %	5,4 %	2,8 %	2,7 %

Vi ser en økning i sykefravær fra 2021 til 2022. Denne økningen er tydeligst i morbank, hvor sykefraværet har økt fra 2,8 % til 5,4 %.

Turnover og rekruttering

Turnover	Konsern			Morbank		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Totalt	7,8 %	6,8 %	6,0 %	7,9 %	5 %	4,6 %

Nyansettelser	Konsern			Morbank		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Under 30 år	22	17	9	17	8	6
30 – 50 år	37	11	11	24	5	5
Over 50 år	5	1	1	0	0	0
Totalt	64	29	21	41	13	11

Vi ser en økning i turnover i 2022, både for morbank og konsernet totalt. Vi ansatte totalt 64 nye medarbeidere i konsernet i 2022, hvorav 41 av disse ansettelsene var i morbank. Dette er en markant økning fra tidligere år.

Del 2: Vårt arbeid med likestilling, mangfold og inkludering

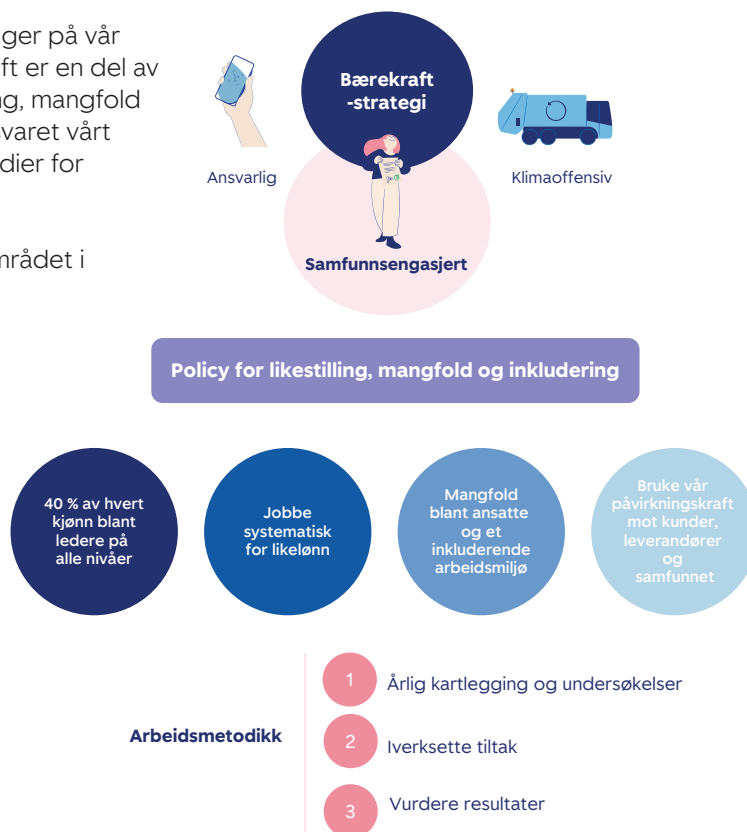
Rammeverk og målsetninger

SpareBank 1 Sørøst-Norge har etablert et rammeverk for å sikre at vi jobber systematisk for å fremme likestilling, mangfold og inkludering og hindre diskriminering. Vi har utarbeidet en egen policy for likestilling, mangfold og inkludering som beskriver vårt syn og setter retning for arbeidet vårt på dette området. Policy for bærekraft og policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk er også med på å danne grunnlaget for rammeverket vårt. I tillegg har vi en egen personalhåndbok, HMS-håndbok og vi har etablert standard for varsling av kritikkverdige forhold.

Policy for likestilling, mangfold og inkludering bygger på vår overordnede konsernstrategi, der sosial bærekraft er en del av konsenssatsningsområdet på bærekraft. Likestilling, mangfold og inkludering er en integrert del av samfunnsansvaret vårt og vil gi oss bedre forutsetninger for å skape verdier for våre kunder og lokalsamfunnet vi er en del av.

Vi har fire overordnede målsetninger på dette området i strategiperioden frem mot 2025:

- Vi skal ha 40 % av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer
- Vi skal jobbe systematisk for likelønn
- Vi skal ha mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
- Vi skal bruke vår påvirkningskraft mot kunder, leverandører og samfunnet

Slik jobber vi

1. Årlig kartlegging og undersøkelser

For å identifisere, analysere og vurdere risiko for diskriminering og hindre for likestilling, mangfold og inkludering, gjennomfører vi risikovurderinger med bred involvering i organisasjonen. Vi kartlegger også kjønnsfordeling og lønnsforskjeller på ulike stillingsnivåer, og kjønnsforskjeller når det kommer til deltidsarbeid, foreldrepermisjon og sykefravær.

2. Iverksette tiltak

Basert på funn i risikovurderinger og analyser, besluttes egnede tiltak. Tiltakene overføres til en handlingsplan som skal sikre iverksettelse og oppfølging. Overordnede mål og større tiltak forankres i konsernledelsen.

3. Vurdere resultater

Resultater av tiltakene evalueres løpende, men også gjennom de årlige risikovurderingene.

Beskrivelse av tiltak iverksatt i 2022, eller som del av daglig drift

Kategori	Tiltak	Beskrivelse	Formål	Relatert målsetning
Rekruttering	Kompetansebasert rekruttering	Vi har satt kompetansebasert rekruttering i system. Vi definerer kompetanser som er viktige for en rolle, og disse kompetansene står sentralt gjennom hele rekrutteringsprosessen, fra jobbanalyse, annonsering, testing, intervjuer og utvelgelse.	Redusere risikoen for ubevisste preferanser og diskriminering i rekruttering	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Rekruttering	Ansiktsløft stillingsannonser	HR har hatt tett dialog med marked og rekrutterende ledere, for å gi stillingsannonser et nytt utseende og innhold. Språkbuk og kravspesifikasjon skal være enda bedre tilpasset rollen det søkes om.	Appellere til søkere som ellers kanskje ikke ville søkt	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Rekruttering	Pilot anonyme CVer	I 2022 valgte vi å kjøre en pilot med anonyme CVer for å se om dette hadde noen effekt på utvelgelsesprosessen. Dessverre så var ikke rekrutteringsverktøyet vi bruker tilrettelagt slik at arbeidet mot anonymiseringen kunne automatiseres. Dette ble derfor et manuelt arbeid som var svært tidkrevende, og vi fikk ikke sett effekten av anonyme CVer. Inntil videre, videreføres tiltaket ikke.	Redusere risikoen for ubevisste preferanser og diskriminering i screening av kandidater	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Rekruttering	Vurdere kandidater av begge kjønn til ledende stillinger	Rekrutteringsstrategien vår krever at kandidater av begge kjønn (dersom søkere) alltid skal vurderes til ledende stillinger. Den best kvalifiserte kandidaten er nødvendigvis ikke den med lengst erfaring, men den som i tillegg til kvalifikasjoner kan bidra med mangfold til teamet. I noen tilfeller vil dette være kvinner, mens i andre tilfeller vil det være menn.	Bidra til bedre kjønnsbalanse blant ledere og mangfoldige team	40 % av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer
Rekruttering	Krav til leverandører innen rekruttering	Ved utvelgelse av eksterne rekrutteringsbyråer vi skal samarbeide med ved rekruttering til ledende stillinger, er forholdet til sosial bærekraft og mangfold innført som del av utvelgelseskriteriene.	Påvirke våre leverandører i positiv retning, og sikre at rekrutteringsprosessen bidrar til mangfold	Bruke vår påvirkningskraft mot kunder, leverandører og samfunnet
Karriere og utvikling	Signert Kvinner i Finans Charter	I desember 2022 signerte vi Kvinner i Finans Charter, hvor vi forplikter oss til å bidra til formålet om å øke andelen kvinner i ledende posisjoner i finansnæringen i Norge. Som et resultat har vi satt et mål om å ha 40 prosent av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer og ansvaret for å følge opp arbeidet mot dette målet er dedikert til konsernsjefen.	Ansvarliggjøre oss selv i likestillingsarbeidet og sikre transparens utad	40 % av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer
Karriere og utvikling	Deltakelse Female Future	En av våre kvinnelige ledere deltar i Female Future – NHOs nasjonale lederutviklingsprogram for kvinnelige talenter høsten 2022 og våren 2023. Vi mener dette er en viktig arena for å løfte og systematisk utvikle våre kvinnelige talenter. Vi har en ambisjon om videre deltakelse i programmet fremover.	Utvikle våre kvinnelige talenter	40 % av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer
Arbeidsmiljø og kultur	Evalueringsprosjekt av kontorer	I forbindelse med fusjonen mellom Sørøst-Norge og Modum er det i 2022 igangsatt et arbeid for å evaluere og tilpasse alle kontorene våre til morgendagens standard. Å være en attraktiv arbeidsplass er et av målene, og sosial bærekraft og det psykososiale på arbeidsplassen er på agendaen i dette prosjektet. Arbeidet vil fortsette i 2023.	Sikre standardisert utforming av arbeidsplassen og legge til rette for et godt arbeidsmiljø	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Arbeidsmiljø og kultur	Pulsmålinger arbeidsglede	I påvente av ny medarbeiderundersøkelse, har vi i 2022 valgt å sende ut flere mindre pulsmålinger til ansatte på tema arbeidsglede. Vi så en økning i score fra 7,3/10 til 7,6/10 gjennom året, som vi mener er et godt utgangspunkt for videre arbeid med kultur.	Måle medarbeiderengasjement	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Tilrettelegging, balanse jobb og familieliv	Forskningsprosjekt motivasjon og jobbstitusjon	Deltakelse i forskningsprosjekt i samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge med tema arbeidsrelatert helse, motivasjon og jobbstitusjon. Gjennom prosjektet ble ansatte introdusert for ulike metoder for jobbstitusjon, og forskningen undersøker hvilken effekt jobbstitusjon har på motivasjon og om enkelte har bedre effekt av jobbstitusjon enn andre.	Få et bedre grunnlag for å sette velfungerende tiltak på arbeidsplassen som har effekt på opplevelse av balanse mellom jobb og familieliv	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Tilrettelegging, balanse jobb og familieliv	Hjemmekontor og fleksible ordninger	Vi har i 2022 videreført ordningen fleksibelt arbeidssted til en formalisert hjemmekontorordning med skriftlig avtale, som gir ansatte muligheten til å arbeide fra hjemmekontor inntil 2 dager i uken. Vi tilbyr også fleksible arbeidstidsløsninger, kortere arbeidstid om sommeren, samt redusert arbeidstid for ansatte med barn i barnehage (første barnehageår).	Tilby ansatte fleksibilitet for bedre å tilrettelegge for balanse mellom jobb og familieliv	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Lønns- og arbeidsvilkår	Gjennomført lønnsanalyse	Det er gjennomført et omfattende analysearbeid hvor hele belønningsområdet i morbank er kartlagt, for å avdekke potensielle skjevheter. Analysen viser funn på overordnet nivå, avdelingsnivå og internt i de store stillingsgruppene, samt knyttet til ulike forhold som kjønn, alder, utdanningsnivå og ansiennitet.	Få bedre innsikt i nåsituasjon på belønningsområdet for å kunne fatte bedre beslutninger rundt videre tiltak på området	Jobbe systematisk for likelønn

Handlingsplan for 2023

Kategori	Tiltak	Beskrivelse	Formål	Relatert målsetning
Rekruttering	Kompetansebasert rekruttering	Videreutvikle kompetansebasert rekruttering. Innføre mangfoldsvurdering (av teamet) hos rekrutterende leder som del av jobbanalysen.	Øke bevissthet hos ledere rundt hvilken verdi mangfold kan gi. Sikre at rekrutteringsprosessene våre bidrar positivt til mangfold	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Karriere og utvikling	Kjønnsbalanse på ledernivåer	For å sikre at vi beveger oss mot målet om å ha 40 prosent av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer, delegeres ansvaret med å sette mål og følge opp mot dette målet, til hvert enkelt forretningsområde.	Sikre positiv utvikling mot målsetning	40 % av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer
Karriere og utvikling	Talentutvikling	Utarbeide internt program for talentutvikling, som er særlig rettet mot kvinnelige talenter.	Systematisere arbeidet med å fremme kvinnelige talenter	40 % av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer
Arbeidsmiljø og kultur	Mangfoldskompetanse	Utvikle og gjennomføre obligatorisk modul (e-læring) for mangfold og inkludering for alle ansatte, og innarbeide temaene som del av lederutviklings- og medarbeiderskapsprogrammet vårt. Invitere inn eksterne foredragsholdere.	Øke mangfoldskompetanse og bevissthet rundt viktigheten av mangfold og inkludering i hele konsernet	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Arbeidsmiljø og kultur	Temperaturmålinger i organisasjonen på mangfold og inkludering	I 2023 innføres Winningtemp, en dynamisk medarbeiderundersøkelse hvor spørsmål sendes ut hver uke til ansatte. Egne spørsmål om mangfold og inkludering implementeres. Temperaturmålingene vil følges opp månedlig av leder.	Måle opplevelse av mangfold og inkludering hos alle ansatte gjennom året	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Lønn og arbeidsvilkår	Vurdere utjevningspott lønn	Det skal vurderes om det skal settes av en egen pott til utjevning av lønn i 2023 (kilde: Lønnsanalyse).	Bidra til å redusere forskjeller i lønn	Jobbe systematisk for likelønn
Lønn og arbeidsvilkår	Utjevning av lønn i lokalt lønnsoppgjør	De lokale lønnsoppgjørene skal innrettes slik at lederne har lønn som et reelt virkemiddel, ikke bare til å differensiere og belønne de som virkelig fortjener det, men også til utjevning av lønn i egne team. Det bør være rom for begge deler, og lederne må få tydelige retningslinjer for prioritering.	Bidra til å redusere forskjeller i lønn	Jobbe systematisk for likelønn

Leila Konjic, rådgiver i Drammen

